

វចនានុក្រមច្បាប់

អង់គ្លេស-ខ្មែរ

**ENGLISH-KHMER
LAW
DICTIONARY**

First Edition
1997

តុលាការកម្ពុជា

អង្គភាពស្រាវជ្រាវ

ENGLISH-KHMER

LAW

DICTIONARY

First Edition

1997

(Letter A-C)

ជូនចំពោះ

ដោយ

អង្គការមូលនិធិអាស៊ី
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

កាលបរិច្ឆេទ

វិចិត្រក្រម
ច្បាប់
អង់គ្លេស-ខ្មែរ

- ការបោះពុម្ពលើកទីមួយ -
(១៩៩៧)

អង្គការមូលនិធិអាស៊ី
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ដោយមានការឧបត្ថម្ភពី
ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិសហរដ្ឋអាមេរិក

វិចនានុក្រមច្បាប់អង់គ្លេស-ខ្មែរ

- ការបោះពុម្ពលើកទីមួយ -

រក្សាសិទ្ធិ © 1994 អង្គការមូលនិធិអាស៊ី

រក្សាសិទ្ធិ © 1997 អង្គការមូលនិធិអាស៊ី

លើកលែងតែមានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវដូចខាងក្រោមនេះ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែប
យ៉ាងទាំងអស់ដោយអនុលោមទៅតាមអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីអំពីសិទ្ធិចម្លង៖

អង្គការមូលនិធិអាស៊ីជាអ្នកនិពន្ធវិចនានុក្រម ដែលបានបោះពុម្ពលើកទីមួយ
នេះ ហើយជាម្ចាស់លើសិទ្ធិចម្លងវិចនានុក្រមនេះ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ, ក្នុង
ឋានៈជាអ្នកនិពន្ធ និងជាម្ចាស់សិទ្ធិចម្លង, អង្គការមូលនិធិអាស៊ីអនុញ្ញាតដោយមានលក្ខណៈ
សេចក្តីជាក់លាក់ ចំពោះការប្រើប្រាស់ផ្សេងៗដោយអនុលោមទៅតាមលក្ខខណ្ឌ
ទាំងឡាយដូចខាងក្រោម និងអនុញ្ញាតអោយប្រើប្រាស់សិទ្ធិដ៏សមស្របនិងចាំបាច់
សំរាប់ការប្រើប្រាស់ទាំងនេះដូចជា៖

(១) សំរាប់គោលដៅអប់រំ : ផ្នែកណាមួយឬផ្នែកទាំងមូលនៃវិចនានុក្រម
បោះពុម្ពលើកទីមួយនេះ អាចនឹងអនុញ្ញាតអោយផលិតសាជាថ្មីទៅតាមរូបភាព និង
មធ្យោបាយណាមួយ, រាប់បញ្ចូលទាំងការថតចម្លង, នៅទីកន្លែងណាក៏ដោយក្នុងពិភព
លោក ដោយពុំចាំបាច់មានការអនុញ្ញាតពីអង្គការមូលនិធិអាស៊ីទេ ។

(២) សំរាប់គោលដៅពាណិជ្ជកម្ម : ផ្នែកទាំងមូលនៃវិចនានុក្រមដែលបាន
បោះពុម្ពលើកទីមួយនេះ អាចនឹងអនុញ្ញាតអោយផលិតសាជាថ្មីទៅតាមរូបភាព និង
មធ្យោបាយណាមួយ, រាប់បញ្ចូលទាំងការថតចម្លង, ដោយពុំចាំបាច់មានការអនុញ្ញាត
ពីអង្គការមូលនិធិអាស៊ីទេ, ដោយយោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដូចខាងក្រោមនេះ៖

(ក) វេទនានុក្រមនេះនឹងត្រូវផលិតសាជាថ្មី និងដាក់លក់តាមទម្រង់ដើមទាំង ស្រុនរបស់វា, ដោយពុំមានកែសម្រួល, បំព្រួញសេចក្តី ឬធ្វើការកែប្រែ អ្វីទៀតឡើយ ។ ការផលិតសាជាថ្មី និងការលក់សម្រាប់គោលដៅ ពាណិជ្ជកម្មដទៃទៀតត្រូវហាមឃាត់ជាដាច់ខាត ។

(ខ) ការលក់ដូរទាំងឡាយ ត្រូវប្រព្រឹត្តិទៅនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

(គ) អ្នកលក់ត្រូវបង់វិភាគទាន ដោយយោងតាមវិក័យប័ត្រចំនួន ២៥% នៃ តម្លៃលក់វេទនានុក្រម, ទៅអោយអង្គការមនុស្សធម៌ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការ លើកស្ទួយច្បាប់ និងរបបធម្មធិបតេយ្យ ។

លើកលែងតែមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសហការលេខ 422-0111-A- VO - 6509 សៀវភៅនេះមិនអាចផលិតជាថ្មីក្នុងទម្រង់ណាមួយ ដោយគ្មានការយល់ ព្រមពីអង្គការមូលនិធិអាស៊ីឡើយ ។

សេចក្តីស្នើសុំការអនុញ្ញាតបោះពុម្ពជាថ្មី សៀវភៅត្រូវធ្វើទៅ៖

អង្គការមូលនិធិអាស៊ី

វេទនានុក្រមច្បាប់

ប្រអប់សំបុត្រលេខ 536

ភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

បោះពុម្ពនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៧ ដោយរោងពុម្ពភ្នំពេញ

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើមចំពោះការបោះពុម្ពលើកទីមួយ	៦
អារម្ភកថា	៨
វិធីប្រើប្រាស់វចនានុក្រមនេះ	១២
ប្រភពពាក្យសំរាប់វចនានុក្រមនេះ	២០
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	២៧
សេចក្តីណែនាំជាភាសាអង់គ្លេស	a1 - a16
ស័ព្ទ និងនិយមន័យ	1

សេចក្តីផ្តើមចំពោះការបោះពុម្ពលើកទីមួយ

វចនានុក្រមច្បាប់ អង់គ្លេស-ខ្មែរ

ជូនចំពោះអ្នកអាន និងអ្នកប្រើប្រាស់វចនានុក្រមនេះ:

សៀវភៅនេះគឺជាការបោះពុម្ពជ្រាយលើកទីមួយនៃវចនានុក្រមច្បាប់អង់គ្លេស-ខ្មែរមួយ ។ ដូចគ្នានឹងរាល់វចនានុក្រមទាំងអស់ដែរ, សៀវភៅនេះជាកំណែដំបូងគឺជាតិច្ចការមួយដែលកំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅមុខ ។ រឿងនេះក៏ដូចជាបញ្ហាភាសាខ្លះៗដែរ ពីព្រោះហេតុថា គេមិនដែលបានបញ្ចប់វចនានុក្រមណាមួយឡើយ ។ ភាសាតែងតែរីកដុះដាលនិងមានការអភិវឌ្ឍន៍ជានិច្ច ជួនកាលមានការបន្ថែមពាក្យ ជួនកាលទៀតមានការផ្លាស់ប្តូរពាក្យ និងអត្ថន័យ ។ ប្រសិនបើមានការជំរុញទឹកចិត្តសុំអោយបន្ថែម ឬកែប្រែពាក្យនិងប្រសិនបើមានសំណូមពរពីសំណាក់អ្នកប្រើប្រាស់ និងអ្នកអានយើងរំពឹងទុកថាការបោះពុម្ពលើកក្រោយៗនៃវចនានុក្រមនេះ កាន់តែនឹងរីកតែរីកធំឡើងថែមទៀតទាំងខាងបរិមាណ ក៏ដូចជាខាងគុណភាពដែរ ។

ក៏ប៉ុន្តែ យើងសំណូមពរអោយ លោក/អ្នក ជួយជ្រោមជ្រែងក្នុងកិច្ចការនេះ ។ យើងសំណូមពរអោយ លោក/អ្នក ជួយផ្តល់គំនិតអំពីរបៀបធ្វើអោយសៀវភៅនេះប្រសើរឡើងដើម្បីអោយរីកតែច្បាស់, ត្រឹមត្រូវនិងមានសារៈប្រយោជន៍ជាលំដាប់ថែមទៀត ។

សូមមេត្តាជ្រើសរើសលោក/អ្នកមក ៖

អង្គការមូលនិធិអាស៊ី

ផ្នែកគំរោងការវ័ចនានុក្រម

ប្រអប់សំបុត្រលេខ ៥៣៦, ភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ផ្នែកបន្តបន្ទាប់នៃសៀវភៅនេះ ពិពណ៌នាអំពីគោលដៅនៃវ័ចនានុក្រម អំពីរបៀបប្រើ
វ័ចនានុក្រម និង អំពីអ្នកនិពន្ធប្រមទាំងអ្នកដ្ឋល់ថវិកាសំរាប់វ័ចនានុក្រមនេះ ។

អារម្ភកថាចំពោះការជ្រាយលើកទីមួយ

នៃ

វេទនាគ្រមច្បាប់ អង់គ្លេស-ខ្មែរ

១. គោលដៅនៃវេទនាគ្រមនេះ

គោលដៅទីមួយនៃការបោះពុម្ពលើកទីមួយនៃវេទនាគ្រមច្បាប់អង់គ្លេស-ខ្មែរនេះ គឺជាការចាប់ដំណើរការដំបូងបង្អស់ក្នុងការរៀបចំចងក្រងនូវពាក្យពេចន៍ និងកម្រងពាក្យសំខាន់ៗ ផ្នែកច្បាប់របស់ខ្មែរទាំងអស់ អោយនៅដុំតែមួយកន្លែង ។

តាមពិត, គោលបំណងនៃការបោះពុម្ពនេះ គឺបង្ហាញជូនអង្គនៃពាក្យច្បាប់និងនិយមន័យនានាដល់អ្នកអាន និងអ្នកប្រើប្រាស់វេទនាគ្រមទាំងឡាយដើម្បីអោយពិនិត្យពិច័យយកចិត្តទុកដាក់និងធ្វើការវិចារន៍ ។ ការធ្វើដូច្នេះ នឹងនាំអោយមានការពិភាក្សា និងការពង្រាយយកពាក្យច្បាប់សំខាន់ៗ នៅក្នុងភាសាខ្មែរ ។ តាមមធ្យោបាយនេះ អ្នកអាននិងអ្នកប្រើប្រាស់វេទនាគ្រមនេះ នឹងក្លាយទៅជាអ្នកនិពន្ធសំរាប់ការបោះពុម្ពវេទនាគ្រមលើកទីមួយ បន្ទាប់ពីការបោះពុម្ពព្រាងនេះទៅ ។

២. តើវេទនាគ្រមនេះសំរាប់អ្នកណា?

*សៀវភៅនេះ ដំបូងបង្អស់ គឺសំរាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ដោយឡែក សៀវភៅនេះ គឺសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វ័យទាំងអស់ និងគ្រប់មុខងារទាំងអស់ដែលត្រូវការចង់ដឹងនិងចង់យល់អំពីច្បាប់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

*សៀវភៅនេះ គឺសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសិក្សាច្បាប់, សាស្ត្រាចារ្យច្បាប់, អ្នក
ដែលធ្វើការជាមួយច្បាប់ និងអ្នកដែលតាក់តែងច្បាប់ ។

*សៀវភៅនេះ គឺសំរាប់និស្សិតនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំផ្នែកច្បាប់, សាស្ត្រាចារ្យ, មេធាវី
និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ ដូចជា ចៅក្រម, រដ្ឋអាជ្ញា, អ្នកការពារក្តី, បុគ្គលិកក្រសួង
យុត្តិធម៌, បុគ្គលិកក្រសួងនានា ព្រមទាំងមន្ត្រីរាជការដទៃទៀតដូចជា នគរបាល,
ភ្នាក់ងារទទួលបន្ទុកផ្នែកពន្ធនាគារ, អ្នកការពារនិងអ្នកចូលរួមក្នុងតុលាការ, អ្នកធ្វើ
ច្បាប់, អ្នកប្រតិបត្តិច្បាប់ និងអ្នកធ្វើការផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សដទៃទៀត ។ល។

ព្រោះហេតុនេះហើយ បានជាវចនានុក្រមនេះដាក់បញ្ចូលពាក្យទាំងឡាយ ដែល
ដកស្រង់ចេញពីវិស័យច្បាប់ផ្សេងៗនៅក្នុងសង្គមទំនើប ទាំងច្បាប់សាធារណៈ (ជា
ពិសេសច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ) និងទាំងច្បាប់ឯកជន (ជាពិសេស
គឺច្បាប់ភូមិបាល, ច្បាប់កិច្ចសន្យា និងច្បាប់រដ្ឋប្បវេណីជាដើម) ។

៣. តើវចនានុក្រមនេះអាចយកទៅប្រើរបៀបណា?

ថ្វីបើសៀវភៅនេះ ជាវចនានុក្រមមួយដែលអ្នកប្រើប្រាស់អាចយកទៅធ្វើជា
ឯកសារសំអាងដូចគ្នានឹងវចនានុក្រមដទៃទៀតក៏ដោយ ក៏វាមានវិធីប្រើប្រើនយោបាយសំរាប់
សៀវភៅពិសេសនេះដែរក្នុងរបៀបជា៖

- (១) ទប់ករណ៍សំអាងទ្វេភាសា សំរាប់មើលពាក្យនិងអត្ថន័យទាំងឡាយ
ទាំងនៅក្នុងភាសាខ្មែរ និងទាំងនៅក្នុងភាសាអង់គ្លេស ។
- (២) ទប់ករណ៍សំរាប់សិក្សាច្បាប់ មិនត្រឹមតែពាក្យសុទ្ធសាធប៉ុណ្ណោះទេ
ក៏ប៉ុន្តែ ថែមទាំងអត្ថន័យពិតប្រាកដអំពីគំនិតសំខាន់ៗបំផុតនៃច្បាប់

(៣) ឧបករណ៍សំរាប់អនុវត្តច្បាប់ ដោយធ្វើអោយយល់អំពីពាក្យបច្ចេក-
ទេសច្បាប់នៅក្នុងភាសាជាតិ(ខ្មែរ)និងភាសាអន្តរជាតិ(អង់គ្លេស) ។

(៤) ឧបករណ៍សំរាប់បង្កើនវាក្យស័ព្ទ ទាំងភាសាអង់គ្លេស ទាំងភាសាខ្មែរ ។

៤. ប្រវត្តិនៃសៀវភៅនេះ

នៅពេលដែលសៀវភៅនេះ ចាប់ផ្តើមរៀបចំជាដំបូងបង្អស់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩២
សៀវភៅនេះគឺមានបំណងធ្វើត្រឹមតែជា "សន្ទានុក្រម" ឬ "វចនាធិប្បាយ" ច្បាប់មួយ
ប៉ុណ្ណោះ ។ បានសេចក្តីថា គោលបំណងដើមនៃគំរោងការណ៍នេះគឺរៀបចំចងក្រងឡើង
ត្រឹមតែបញ្ជីពាក្យច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ ។

នេះគឺ ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការជាបឋមមួយសំរាប់ភាពច្បាស់លាស់
នៃពាក្យក្នុងការបកប្រែមេរៀន និងឯកសារច្បាប់ទាំងឡាយ ។ ក៏ប៉ុន្តែមិនយូរប៉ុន្មានវា
បានលេចចេញជាភាពជាក់ស្តែង និងត្រូវអោយចាប់អារម្មណ៍មួយគឺថា សេចក្តីត្រូវការ
ពិតប្រាកដនោះ គឺមិនមែនត្រឹមតែពាក្យនៅក្នុងភាសាទាំងពីរប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែថែមទាំង
ត្រូវការនិយមន័យទៀតផង ។ សេចក្តីត្រូវការនេះបានមានចំនួនរឹតតែច្រើនឡើងៗទៅ
តាមកំរិតថ្នាក់នៃមេរៀននិងឯកសារច្បាប់ ហើយការចាប់អារម្មណ៍ និងការពេញចិត្ត
ទៅលើវិស័យច្បាប់ក៏កាន់តែរីកដុះដាលឡើងមែនទែនជាលំដាប់ ។

ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣ អង្គការមូលនិធិអាស៊ីបានបង្កើនកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនជាទ្រទ្រង់
ថែមទៀត ដើម្បីចងក្រងអោយទៅជាវចនានុក្រមពេញលក្ខណៈមួយ ដោយមានកម្រង

ពាក្យ និងនិយមន័យពេញលេញទាំងភាសាខ្មែរ និងទាំងភាសាអង់គ្លេស ។

ដូច្នោះ អ្វីដែលលោក/អ្នកកំពុងមាននៅក្នុងដៃនេះ គឺជាលទ្ធផលនៃកិច្ចដំណើរការ
ដែលប្រើអស់រយៈពេលបួនឆ្នាំ ក្នុងការចងក្រងវចនានុក្រមនេះ ។ ដូចដែលបានរៀបរាប់
នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងអំណរគុណស្រាប់ (ទំព័រ ២៧) គឺមានបណ្តាមនុស្សជាច្រើនដែលជា
អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ ហើយនិងបណ្តាមនុស្សជាច្រើនទៀតទាំងនៅក្នុង ក៏ដូចជានៅ
ក្រៅអង្គការមូលនិធិអាស៊ី បានជួយបរិច្ចាគដល់សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយនេះ ។ ថ្វីបើបញ្ជី
ប្រភពរបស់ពាក្យជាលាយលក្សអក្សរដ៏មានប្រយោជន៍សំខាន់ៗខ្លះ ត្រូវបានបោះពុម្ព
នៅក្នុង “ប្រភពរបស់ពាក្យ” (ទំព័រ ១៨) ក៏ដោយ ក៏ចំនួនពិតនៃឯកសារ និងការបោះពុម្ព
ទាំងឡាយ ដែលយកមកប្រើក្នុងការចងក្រងវចនានុក្រមនេះ គឺមិនអាចគណនាបានឡើយ
ក៏ដូចជាចំនួនម៉ោងដែលបានចំណាយសំរាប់កិច្ចប្រឹងប្រែងនោះដែរ ។

*****

វិធីប្រើប្រាស់វចនានុក្រម

វចនានុក្រមនិងខ្លឹមសារនៃសៀវភៅនេះ គឺមានលក្ខណៈសាមញ្ញ និងស្រួលប្រើប្រាស់ ។ ផ្នែកបន្តបន្ទាប់ទៅនេះពន្យល់អំពីលំដាប់ពាក្យជាមួយនិងដ្ឋាន, អំពីពាក្យសរសេរ កាត់ និងសញ្ញាផ្សេងៗ ដែលយកមកប្រើ ព្រមទាំងអំពីលក្ខណៈពិសេស ឬការរៀបចំ សម្រួលផ្សេងទៀត ដូចជាការប្រើពាក្យសំរាប់សំអាង និងទាហរណ៍ទាំងឡាយដែល មាននៅក្នុងនិយមន័យខ្លះៗជាដើម ។

១. លំដាប់ពាក្យ

រាល់ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យទាំងអស់នៅក្នុងសៀវភៅនេះ ត្រូវបានបង្ហាញជូនទៅ តាមលំដាប់ពាក្យដូចតទៅនេះ ៖

ពាក្យអង់គ្លេស (សរសេរជាអក្សរដិតក្រាស់), និងនិយមន័យជាភាសាអង់គ្លេស;
ពាក្យខ្មែរ (សរសេរជាអក្សរដិតក្រាស់), និងនិយមន័យជាភាសាខ្មែរ ។

ទាហរណ៍ :

1085. Lessee

ភតិកៈ, អ្នកសុំជួល

A person who holds an estate
through a lease.

ជនដែលកាន់កាប់ចលនទ្រព្យតាមរយៈ
កិច្ចសន្យាជួល ។

រាល់ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យអង់គ្លេសទាំងអស់ ត្រូវបានបង្ហាញជូនទៅតាមលំដាប់ អក្សរក្រម ។

ដូចបានបង្ហាញជូនខាងលើ ពាក្យអង្គភ្នេសនិងពាក្យខ្មែរទាំងអស់ត្រូវបានបោះពុម្ពជា អក្សរពុម្ពដិតក្រាស់ (**Bold**) ។ រីឯនិយមន័យអង្គភ្នេសនិងខ្មែរនៅបន្ទាប់ពីពាក្យទាំង នោះ គឺជាអក្សរពុម្ពធម្មតា ។

ចំពោះពាក្យខ្មែរ នៅក្នុងករណីភាគច្រើនបំផុត គឺមានការជ្រើសយកពាក្យពីរមក ដាក់ដែលចែកដាច់ពីគ្នាដោយចុល្លភាគ ។ ក្នុងករណីបែបនោះ ពាក្យបាលីដែលខ្លីជាង គេតាមធម្មតាត្រូវបានយកដាក់មុន ហើយបន្ទាប់មកទើបដាក់ពាក្យខ្មែរសំរាយនៅតាម ក្រោយ ។

២. លេខដែលប្រើនៅក្នុងការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យ

រាល់ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យទាំងអស់ មានយ៉ាងហោចណាស់មួយលេខដែរដែល នាំមុខមេពាក្យហើយមេពាក្យខ្លះ គឺមានលេខបន្ថែមផ្សេងទៀតដាក់នៅក្នុងវង់ក្រចក ។ ការពន្យល់ន័យនៃលេខទាំងពីរប្រភេទនេះ គឺមាននៅផ្នែករឿងខាងក្រោមនេះ ។

ក- លេខដែលនាំមុខមេពាក្យអង្គភ្នេស

រាល់ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យទាំងអស់ មានលេខនៅពីមុខមេពាក្យនោះដែលបង្ហាញ អំពីលេខរៀងនៃការបញ្ចូលមេពាក្យនីមួយៗ ទៅតាមលំដាប់នៃអក្សរក្រមរបស់ពាក្យ ។

ឧទាហរណ៍ :

864. Fraud

ការបោកបន្លំ

Any kind of trick used by one person to cheat another.

ល្បិចចល្លប្រភេទណាមួយដែលជនម្នាក់ ប្រើដើម្បីបោកប្រាស់អ្នកដទៃ ។

លេខនេះគឺមានបំណងជួយដល់អ្នកអាន និងអ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងការរកពាក្យណាមួយ តាមការប្រើទូរស័ព្ទនៅខាងក្រោយវចនានុក្រមនេះ ។

ខ- លេខនៅក្នុងវង់ក្រចក

មេពាក្យខ្លះមានលេខនៅក្នុងវង់ក្រចក ។ លេខនោះបង្ហាញថាវាមានអត្ថន័យច្រើន ជាងមួយសំរាប់ពាក្យពិសេសនោះ ។

ទូហារណ៍ :

Ballot (1)
Pieces of paper or levers on a machine used to cast (usually secret) votes in an election.

(១) ឆ្នោត
សន្លឹកក្រដាសឬគន្លឹះនៅលើម៉ាស៊ីនដែល គេប្រើសំរាប់បោះឆ្នោត(ជាទូទៅធ្វើជា សម្ងាត់) ។

Ballot (2)
The total vote in an election.

(២) ឆ្នោតសរុប
ចំនួនសម្លេងទាំងអស់នៅក្នុងការបោះ ឆ្នោតមួយ ។

Ballot (3)
A list of candidates running for office.

(៣) បញ្ជីបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត
បញ្ជីនៃបេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះបោះ ឆ្នោត ។

៣. ពាក្យសរសេរកាត់ដែលប្រើក្នុងការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យ

មេពាក្យជាច្រើន ក្នុងចំណោមមេពាក្យទាំងអស់មានប្រើសញ្ញាពិសេសៗ ឬលេខ ពិសេសៗផងដែរ ។

ក- សញ្ញានៃវេយ្យាករណ៍

មេពាក្យខ្លះទៀត មានប្រើសញ្ញាដែលបញ្ជាក់ថា ពាក្យនេះជាប្រភេទជាក់លាក់នៃ ពាក្យជាតាម ឬកិរិយាស័ព្ទជាដើម ។ ការដាក់បញ្ចូលសញ្ញានេះគឺមានសារៈសំខាន់ជា ពិសេស សំរាប់ពាក្យទាំងឡាយដែលមានអត្ថន័យច្រើនជាងមួយ ដោយអាស្រ័យទៅ តាមការប្រើពាក្យនោះ ។

ឧទាហរណ៍ :

1500. Ransom (1)

Noun: Money or other consideration
paid for the release of a kidnapped or
captured person or thing.

(១) តម្លៃលោះ, ប្រាក់លោះ

ប្រាក់ឬតម្លៃគបស្នងដទៃទៀត ដែលត្រូវ
បង់សំរាប់ដោះលែងមនុស្សដែលគេចាប់
ពង្រត់ ឬមនុស្ស ឬវត្ថុដែលគេចាប់ ។

1501. Ransom(2)

Verb: To redeem from captivity by
payment.

(២) លោះ

លោះដោយផុតពីការត្រូវគេបង្ខាំង
ដោយបង់ប្រាក់ ។

សៀវភៅនេះប្រើសញ្ញាវេយ្យាករណ៍ ៤ តែប៉ុណ្ណោះគឺ ៖

Adj = គុណនាម

V = កិរិយាស័ព្ទ

n = នាម

" ឬ <<>> = អព្យានុសញ្ញា

ខ- សញ្ញានៃដើមកំណើតពាក្យ

ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យខ្លះមានប្រើសញ្ញាដែលបង្ហាញថាពាក្យ ឬស័ព្ទនោះចេញ មកពីភាសាមួយដទៃទៀតក្រៅពីភាសាខ្មែរ, ភាសាអង់គ្លេស, ភាសាបាលី ឬសំស្ក្រឹត ។

ដោយឡែក សំពុ ឬពាក្យទាំងឡាយណាដែល ចេញមកពីភាសាឡាតាំង ឬបារាំងត្រូវ បានសរសេរពាក្យពេញ "Latin" ឬសញ្ញា "Lat." ឬ "french" ឬសញ្ញា "fr" ដើម្បីជាពត៌មាន ។

ឧទាហរណ៍ :

813. Ex post facto

ជាប្រតិសកម្ម, ក្រោយអង្គហេតុ

Latin: after the fact. Refers especially to a law that makes punishable as a crime an act done before the passing of the law and that was not a crime when done. See Post facto.

ឡាតាំង: ក្រោយហេតុការណ៍ ។ សំដៅជាពិសេសទៅលើច្បាប់មួយដែលប្រព្រឹត្តិមុនការអនុម័តច្បាប់នោះទៅជាអំពើដែល អាចទទួលទណ្ឌកម្មបានក្នុងឋានៈជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ហើយដែលមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទេនៅពេលត្រាដែលគេប្រព្រឹត្តិអំពើនោះ ។

ក- សញ្ញាផ្សេងៗ

ក្នុងករណីមួយចំនួនតូច វាពុំអាចមានលទ្ធភាពរកពាក្យអនុសាធយខ្មែរ អោយចំរ សំរាប់ពាក្យអង់គ្លេសដែល ចេញពីប្រភពណាមួយ ក្នុងចំណោមប្រភពដ៏ច្រើនដែលត្រូវប្រើ ដើម្បីរៀបចំវចនានុក្រមនេះឡើយ ។ ចំពោះករណីបែបនោះ សៀវភៅនេះមានដាក់ បង្ហាញជូននូវការផ្តុំបង្កើតពាក្យខ្មែរថ្មីមួយ សំរាប់ពាក្យអង់គ្លេសនោះដោយសរសេរកាត់ ថា "ព.ថ" ឬដាក់បង្ហាញជូនពាក្យខ្មែរមានស្រាប់ ដែលមានន័យប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅ នឹងពាក្យអង់គ្លេសនោះដោយសរសេរកាត់ថា "ព.ស" នៅខាងចុងពាក្យខ្មែរ ។ ការផ្តុំ បង្កើតមេពាក្យថ្មីនោះត្រូវកត់សំគាល់យ៉ាងច្បាស់លាស់ ដោយប្រើឧទាហរណ៍ពីរយ៉ាង ស្តីអំពីការផ្តុំបង្កើតថ្មីនៃពាក្យខ្មែរ (ព.ថ) ដូចបានបកស្រាយជូនខាងក្រោមនេះ៖

* ឧទាហរណ៍ស្តីអំពីការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យថ្មីនៃពាក្យខ្មែរ (ព.ថ) សំរាប់ពាក្យអង់គ្លេស

1427. Probable cause

ភវនីយហេតុ(ព.ថ)

* ឧទាហរណ៍ ស្តីអំពីពាក្យខ្មែរមានរូបសាប័ដែលមានន័យប្រហាក់ប្រហែលគ្នា(ព.ស)

ទៅនឹងពាក្យអង់គ្លេស៖

75. Actuary

អ្នកគណនាគម្លៃ (ព.ស)

Someone who computes insurance and property costs. In particular, the cost of life insurance, risk and insurance premium.

អ្នកដែលគណនាគម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រង និងតម្លៃសម្បត្តិជាពិសេសតម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រងជីវិត គ្រោះភយន្តរាយ និងបុព្វលាភរ៉ាប់រង ។

សូមចំណាំ : ដោយឡែក ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យទាំងអស់នេះ គឺយើងសង្ឃឹមថានឹងបានទទួលសំណូមពរពីអ្នកអាន និងអ្នកប្រើប្រាស់នៃការបោះពុម្ពលើកទីមួយនេះ ។ ប្រសិនបើលោក/អ្នកមានសំណូមពរអំពីពាក្យទាំងនេះ សូមមេត្តាផ្ញើមកអាសយដ្ឋានដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងសេចក្តីផ្តើមនៃសៀវភៅនេះត្រង់ទំព័រ ៧ ។

៤. សេចក្តីយោងទៅវិញទៅមកចំពោះមេពាក្យផ្សេងៗ

នៅខាងចុងនៃការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យខ្លះ វាមានសេចក្តីយោងពិសេសទៅនឹងពាក្យមួយទៀតនៅក្នុងសៀវភៅនេះ ។ ក្នុងករណីបែបនោះ ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យដទៃទៀតអាចជួយអោយអ្នកអាន និងអ្នកប្រើយល់កាន់តែច្បាស់អំពីមេពាក្យនោះថែមទៀត ។

1155. Misrepresentation

ការថ្លែងទោកទ្រាស់, ការថ្លែងមិនពិត

See False pretenses.

ដូចបានបកស្រាយនៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើរួចមកហើយ ពាក្យ "See" "ចូរមើល" ឬ ពាក្យ "See also" "ចូរមើលផងដែរ" បង្ហាញលោក/អ្នកពីពាក្យដែលទាក់ទងគ្នា ។

៥. ពាក្យបារាំងដែលមានន័យស្រដៀងគ្នានឹងពាក្យអង់គ្លេស

នៅស៊េរីតែរាល់មេពាក្យអង់គ្លេស មានពាក្យបារាំងដែលមានន័យស្រដៀងគ្នា ពាក្យអង់គ្លេស ។ ការបញ្ចូលពាក្យនេះ ជួយឲ្យអ្នកអាននឹងអ្នកប្រើប្រាស់ប្រៀបធៀបន័យ នៃពាក្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់បារាំង និងប្រព័ន្ធច្បាប់ Common Law ។

Actual sample:

205. Arrest

ចាប់ខ្លួន, ឃាត់ខ្លួន

Verb: To seize a person who is alleged or suspected to have committed an offense. Noun: Arrest. Fr: Arresstation. ខ្លួន ។
ចាប់ជនដែលគេបានចោទ ឬសង្ស័យថាបាន ប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។ ន-ការចាប់ខ្លួន, ការឃាត់

ប្រកាសពាក្យសំរាប់ការបោះពុម្ពលើកទីមួយ

នៃ

វិចនានុក្រមច្បាប់អង្គភាពស្ថាប័ន - ខ្មែរ

ដូចរាល់វិចនានុក្រមដែរ វាមានការជ្រើសរើសយ៉ាងសំខាន់ពីរប្រភេទ ដែលត្រូវធ្វើឡើងក្នុងការរៀបចំចងក្រងវិចនានុក្រមច្បាប់អង្គភាពស្ថាប័នខ្មែរនេះគឺ៖ ការជ្រើសរើសពាក្យទាំងឡាយ និងការជ្រើសរើសឯកសារយោងសំរាប់យកមកប្រើប្រាស់។ ផ្នែកបន្ទាប់ខាងក្រោមនេះ ពន្យល់អំពីរបៀបជ្រើសរើសទាំងពីរយ៉ាងនេះ ព្រមទាំងផ្តល់នូវបញ្ជីនៃប្រភពឯកសារជាលាយលក្ខណ៍សំរាប់សំខាន់ៗ ដែលយកមកប្រើសំរាប់ពិគ្រោះសំរាប់សំរាប់គម្រោងការណ៍នេះ។ បញ្ជីឈ្មោះមនុស្ស និងអ្នកជំនាញទាំងឡាយដែលបានចូលរួម និងផ្តល់ឱ្យទំនាក់ទំនងសំរាប់បច្ចេកទេសព្រមទាំងអត្ថន័យផ្សេងៗ គឺមានបញ្ជីនៅក្នុង "សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ" នៅទំព័រ ២៧ ខាងក្រោមនេះ។

I. ការជ្រើសរើសពាក្យសំរាប់វិចនានុក្រមនេះ

រាល់វិចនានុក្រមទាំងអស់ ទោះជាអាចមានទំហំធំយ៉ាងណាក៏ដោយ ចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើសេចក្តីសំរេចអំពីស័ព្ទណាមួយដាក់បញ្ចូលហើយស័ព្ទណាមួយដាក់បញ្ចូល, ហើយអំពីស័ព្ទណាដែលត្រូវលើកយកមកនិយាយដោយសង្ខេប និងស័ព្ទណាទៀតដែលត្រូវលើកយកមកនិយាយអោយបានក្បោះក្បាយ។

វិចនានុក្រមនេះ មានស័ព្ទចំនួនប្រមាណជា ៤០០០ ដែលបានផ្តល់និយមន័យ (២០០០

ពាក្យក្នុងភាសាពីរ) ។ ទោះបីជាក្រុមអ្នកនិពន្ធ និងក្រុមអ្នកបោះពុម្ពលើកទីមួយនេះ ព្យាយាមដាក់បញ្ចូលនូវស័ព្ទដ៏សំខាន់ៗបំផុតរបស់ច្បាប់ក៏ដោយ ក៏វាប្រាកដជានៅតែ ខ្វះពាក្យ ឬស័ព្ទខ្លះៗជាមិនខាន។ ជាពិសេស ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យខ្លះៗជាភាសា ខ្មែរអាចខ្វះស័ព្ទពិសេសខ្លះ ឬប្រភេទនៃស័ព្ទពិសេសផ្សេងទៀតដែលប្រើនៅក្នុងរយៈ ពេលណាមួយនៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

ដូចដែលបានធ្វើសំណូមពររួចមកហើយ, ប្រសិនបើ លោក/អ្នកសង្កេតឃើញថា មានស័ព្ទសំខាន់ណាមួយដែលមិនទាន់បានដាក់បញ្ចូល សូមមេត្តាជួយប្រាប់ដល់យើង អោយបានដឹងជាក់លាក់ដើម្បីអាចដាក់បន្ថែម នៅក្នុងការបោះពុម្ពវិចិត្រនៃក្រុមនេះនាលើក ទី២ បន្ទាប់ពីនេះទៅ ។

II. ការរៀបចំនិយមន័យ

ពាក្យនិងស័ព្ទនានាដែលមាននៅក្នុងវិចិត្រនៃក្រុមនេះ បានដកស្រង់ចេញមកពីប្រភព ឯកសារដ៏មានគុណភាពជាច្រើន តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន៖ ដូចជាចេញពីភាសាខ្មែរ, អង់គ្លេស, បារាំងនិងថៃ ទាំងភាសាសរសេរនិងភាសានិយាយ, ការសន្ទនាធម្មតាព្រម ធម្មតាព្រមទាំងឯកសារបោះពុម្ពផ្នែកបច្ចេកទេសផ្សេងៗជាដើម ។ ព័ត៌មានដោយឡែកៗ អំពីគន្ថនិទេសបានផ្តល់ជូននៅផ្នែកខាងក្រោមនេះ ។

គោលបំណងដ៏ចម្បងរបស់ក្រុមអ្នកនិពន្ធ គឺផ្តល់និយមន័យនានា ដែលពិសេសអាច ទុកចិត្តលើបាន មិនចាស់តំរិលពេក ហើយក៏មិនប្រឌិតហួសហេតុពេកដែរហើយអាច មានប្រយោជន៍ដល់អ្នកអាននិងអ្នកប្រើធម្មតាផង ។

ដើម្បីអោយបានសំរេចដល់គោលបំណងនេះដោយត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដ និងដោយសុភាពរាបសារ ក្រុមអ្នកនិពន្ធសូមប្រើគោលការណ៍ដូចតទៅ៖

១. ការទុកចិត្តជាបឋមលើវត្ថុនានាក្រុមខ្មែរទូទៅ និងឯកសារច្បាប់នានា

ក- ប្រសិនបើស័ព្ទខ្មែរមួយ មានស្រេចហើយនៅក្នុងវត្ថុនានាក្រុមដែលគេទទួលទទួលស្គាល់(ជាពិសេស វត្ថុនានាក្រុមខ្មែរ និងវត្ថុនានាក្រុមខ្មែរ-អង់គ្លេស) ស័ព្ទនោះ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងសៀវភៅនេះដែរ ។ ជាង៧៥%នៃស័ព្ទខ្មែរ ដែលមាននៅក្នុងវត្ថុនានាក្រុមនេះ ក៏ត្រូវបានដកស្រង់ចេញពីវត្ថុនានាក្រុមដែលមានការទទួលស្គាល់ផ្សេងៗទៀតដែរ ។

ខ- ប្រសិនបើគ្មានស័ព្ទខ្មែរនៅក្នុងវត្ថុនានាក្រុមដែលគេទទួលស្គាល់ទេ នៅពេលនោះ យើងពឹងផ្អែកទៅលើឯកសារច្បាប់ផ្សេងៗទៀតរបស់ខ្មែរ ។ ឧទាហរណ៍៖ ពាក្យ “សេវភាព” ជាស័ព្ទមួយរបស់ខ្មែរ ដែលបោះពុម្ពនៅក្នុងសៀវភៅនេះសំរាប់ពាក្យ “EASEMENT” ជាភាសាអង់គ្លេសត្រូវបានដកស្រង់ចេញមកពីក្រុមរដ្ឋប្បវេណីខ្មែរនៃឆ្នាំ១៩៥៤ ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ពាក្យ “ភោគៈ” គឺជាស័ព្ទខ្មែរមួយ ដែលបោះពុម្ពនៅក្នុងសៀវភៅនេះសំរាប់ពាក្យ “POSSESSION” ជាភាសាអង់គ្លេស ក៏មានប្រភពចេញពីក្រុមរដ្ឋប្បវេណីដូចគ្នា ហើយក៏មាននៅក្នុងច្បាប់កូមិបាលនាឆ្នាំ១៩៨៧ ផងដែរ ។

២. ការទុកចិត្តបន្ទាប់លើអ្នកចេះដឹងជ្រៅជ្រះផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់

ក- ប្រសិនបើ នៅក្នុងវត្ថុនានាក្រុមដែលគេទទួលស្គាល់ ឬឯកសារច្បាប់ខ្មែរគ្មាន

ស័ព្ទនោះទេ ក្រុមអ្នកនិពន្ធបានធ្វើការសាកសួរយោបល់ពីសំណាក់អ្នកចេះដឹង
ជ្រៅជ្រះផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ដែលនិយាយភាសាខ្មែរ និង
អង់គ្លេស ដូចជាមេធាវី, សាស្ត្រាចារ្យ, អតីត និងបច្ចុប្បន្នសមាជិករបស់សភា
និងក្រសួងយុត្តិធម៌ ។ សៀវភៅនេះក៏ដាក់បញ្ចូលស័ព្ទខ្លះដែលអស់លោកទាំង
នោះបានស្នើដឹងដែរ ។

ដូចដែលបានពិពណ៌នាខាងដើមស្រាប់ ស័ព្ទខ្លះតាមការពិតគឺជាការដ្ឋប្រតិបត្តិ
ពាក្យខ្មែរដែលមានស្រាប់, ក៏ប៉ុន្តែស័ព្ទខ្លះជាពាក្យខ្មែរមានស្រាប់ដែលគ្រាន់តែអាចផ្តល់
ន័យប្រហាក់ប្រហែល ឬ ជិតដូចគ្នាតែប៉ុណ្ណោះ ។

ឧទាហរណ៍ អំពីស័ព្ទខ្មែរមួយនៅក្នុងវចនានុក្រមនេះ ដែលតាមការពិតជាការដ្ឋ
ប្រតិបត្តិពាក្យខ្មែរ គឺស័ព្ទ “ភវនីយហេតុ” សំរាប់ស័ព្ទអង់គ្លេស “PROBABLE
CAUSE” ។ ដោយសារអវត្តមានរបស់ស័ព្ទខ្មែរដែលគេស្គាល់ហើយដែលមានន័យស្មើ
គ្នាសំរាប់ស័ព្ទអង់គ្លេសនោះ, សៀវភៅនេះ ស្នើផ្តល់ស័ព្ទខ្មែរមួយដែលគ្រាន់តែជុំពាក្យ
“ភវនីយ” សំរាប់ពាក្យ“PROBABLE” ជាមួយនឹង“ហេតុ”សំរាប់ពាក្យ “CAUSE” ។
ដូចដែលពិពណ៌នានៅក្នុង “វិធីប្រើប្រាស់វចនានុក្រមនេះ” រាល់ការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យ
ជាខ្មែរទាំងអស់នេះសុទ្ធតែមានដាក់សញ្ញា “ព.ថ” ដែលមានន័យថា “ពាក្យថ្មី” នៅ
ក្នុងវង់ក្រចកបន្ទាប់ពីមេពាក្យនោះ ។

ឧទាហរណ៍ អំពីស័ព្ទខ្មែរមួយនៅក្នុងវចនានុក្រមនេះដែលប្រើពាក្យមានស្រាប់តែ
គ្រាន់តែអាចផ្តល់ន័យប្រហាក់ប្រហែល ឬជិតដូចគ្នាតែប៉ុណ្ណោះនោះគឺ “ទបើកអំណាច”
ឬ “ទ ផ្តល់នីតិសម្បទា” សំរាប់ស័ព្ទអង់គ្លេស “ENABLING CLAUSE” ។ ពាក្យខ្មែរ

ដែលត្រានៃតែអាចផ្តល់ន័យប្រហាក់ប្រហែល ឬជិតដូចគ្នាប៉ុណ្ណោះនោះយើងឃើញ
មានពាក្យ “ផ្តល់អំណាច” សំរាប់ពាក្យអង់គ្លេស “ENABLING” ។ ដូចបានពិពណ៌នា
នៅក្នុងការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យសំរាប់ស័ព្ទនេះស្រាប់, “ខ ផ្តល់នីតិសម្បទា” គឺជាផ្នែក
មួយនៃច្បាប់ដែលផ្តល់អំណាចដល់មន្ត្រីនានាឲ្យប្រតិបត្តិតាមច្បាប់នោះ ។ តាមការពិត,
ស័ព្ទនេះសំដែងចេញនូវពាក្យ “អំណាច” មួយ, ដូច្នេះដោយសារអវត្តមាននៃពាក្យ
ខ្មែរ ដែលគេស្គាល់ដែលមានន័យស្មើគ្នានឹងពាក្យអង់គ្លេសនោះ សៀវភៅនេះស្នើផ្តល់
ពាក្យខ្មែរមួយគឺ “ខផ្តល់អំណាច” ឬ “ខផ្តល់នីតិសម្បទា” ដែលផ្អែកទៅលើពាក្យខ្មែរ
“អំណាច” ដើម្បីព្យាយាមអោយនិយមន័យប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ទៅនឹងពាក្យអង់-
គ្លេស ។ ដូចបានអធិប្បាយនៅក្នុងរបៀបប្រើនៃសៀវភៅនេះរួចហើយ ការដាក់បញ្ចូល
មេពាក្យបែបនោះទាំងអស់ ត្រូវបានគេសំគាល់ដោយពាក្យសរសេរកាត់ “ព.ស”
ដែលមានន័យថា “ពាក្យស្នើ” នៅក្នុងវង់ក្រចកនៅខាងចុងនៃការដាក់បញ្ចូលមេពាក្យ
នោះ ។

៣. ការទទួលបានភាពច្បាស់លាស់

មានស័ព្ទ ឬនិយមន័យខ្លះអាចបន្លឺឡើងចំឡែក ឬហាក់ដូចជាចំឡែក ឯស័ព្ទខ្លះ
ទៀត ជាស័ព្ទចាស់ដែលមានយូរមកហើយ ឬជាស័ព្ទបច្ចេកទេស ឬជាស័ព្ទដែលចេញ
មកពីបាលី រឺឯស័ព្ទមួយចំនួនក្នុងទៀតអាចថ្មីទាំងស្រុង ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដូចគ្នានឹងបណ្តាអ្នកនិពន្ធរ័ងខានុក្រមទាំងអស់ដទៃទៀត
ដែរ ភាពច្បាស់លាស់ គឺជាអាទិភាពកំពូលរបស់អ្នកនិពន្ធទាំងឡាយក្នុងការព្រាងរ័ងខានុ-
ក្រមនេះ ។

ក្នុងករណីខ្លះ ភាពច្បាស់លាស់បានបង្កឱ្យអោយអ្នកនិពន្ធប្រានចោលនូវ ភាពទុក
ចិត្តលើបណ្តាសំព័ន្ធខ្លះខ្លះដែលគេប្រើជាធម្មតា និងសំព័ន្ធខ្លះទៀតដែលគេប្រើជាទូទៅ
សំរាប់ភាសាច្បាប់ ។

ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងវចនានុក្រមនេះសំព័ន្ធខ្លះនិយមន័យសំរាប់ពាក្យអង់គ្លេស
“**Contraband**” គឺព្យាយាមទទួលស្គាល់នូវភាពផ្សេងគ្នាសំខាន់ៗ រវាងវត្ថុដែលខុស
ច្បាប់ក្នុងការនាំចូល និងវត្ថុនាំចូលខុសច្បាប់ ។ និយាយអោយចំទៅអត្ថន័យទ័យ
ច្បាប់ចែងជាទូទៅថា វាខុសច្បាប់ក្នុងការនាំចូលវត្ថុពិសេសៗ ទាំងនោះ(ដូចជាអាភៀន
ជាដើម) ។ អត្ថន័យទ័យមានន័យថាអំពើ ឬរបៀបណាមួយក្នុងការនាំចូលទេ ដែល
ខុសច្បាប់(ឧទាហរណ៍ ការរត់ពន្ធរថយន្តឆ្លងដែនដោយគ្មានបង្គន់ពន្ធដែលច្បាប់តម្រូវ
អោយបង់ជាដើម) ។ ក្នុងករណីនោះ វត្ថុខ្លះឯងដែលត្រូវនាំចូលនេះមិនមែនខុសច្បាប់
ទេ គឺត្រឹមតែអំពើ ឬរបៀបនាំចូលវត្ថុនោះប៉ុណ្ណោះដែលខុសច្បាប់ ។ ការបកប្រែធម្មតា
នៃពាក្យអង់គ្លេសនោះនឹងអាចមានខុះចន្លោះ នូវភាពផ្សេងគ្នាខាងដូច្នោះច្បាប់សំខាន់ៗខ្លះជា
មិនខាន ។ ការខុះចន្លោះនៃភាពច្បាស់លាស់នោះឯង អាចបណ្តាលឱ្យមានការកាន់ច្រឡំ
ក៏ដូចជាភាពអយុត្តិធម៌នៅក្នុងការរៀបចំ និងការដាក់ប្រតិបត្តិនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌច្បាប់
ពាណិជ្ជកម្ម និងច្បាប់សំខាន់ៗដទៃទៀតដែរ ។ ព្រោះហេតុនេះហើយ បានជាសំព័ន្ធខ្លះ
និយមន័យសំរាប់ពាក្យ “**Contraband**” បែងចែកភាពផ្សេងគ្នាដាច់ស្រឡះ ។

ចុងបញ្ចប់ ថ្វីបើបណ្តាសំព័ន្ធបច្ចេកទេសខ្លះខាងភាសាច្បាប់ជាច្រើន មានបុសគល់
ចេញពីភាសាបារាំងក៏ដោយ ក៏តាមការដាក់ស្តែងមានបណ្តាមនុស្សភាគច្រើននិយម
ជាទូទៅ ប្រើពាក្យខ្មែរធម្មតាជាន់សំរាប់សំព័ន្ធដែលដូចគ្នានេះ ។ ជាអកុសល ភាសាខ្មែរ
ធម្មតាបែបនោះ ជាប្រក្រតី មានអត្ថន័យទូលំទូលាយនិងទូទៅជាន់ពាក្យដែលចេញពី

បាលីទៅទៀត។ ឧទាហរណ៍ ពាក្យអង់គ្លេស "Mediation" ត្រូវនឹងពាក្យខ្មែរថា
 "សន្ទនកម្ម" និងពាក្យ "Arbitration" ត្រូវនឹងពាក្យខ្មែរថា "មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ" ទាំងពីរ
 នេះ អាចសំដែងចេញបានទាំងជាភាសាបាលី និងទាំងជាភាសាខ្មែរដែលគេប្រើជា
 ធម្មតា។ ក៏ប៉ុន្តែ ចំណែកភាសាបាលីក៏ដូចជាភាសាអង់គ្លេសដែរមានស័ព្ទពីរដាច់ខ្សែកពី
 គ្នាសំរាប់ពាក្យទាំងនោះ រីឯការប្រើប្រាស់ពាក្យខ្មែរធម្មតាវិញមានស័ព្ទតែមួយគត់ គឺ
 "ការសំរេចដោយអាជ្ញាកណ្តាល" សំរាប់ពាក្យ "សន្ទនកម្ម" "Mediation" និងពាក្យ
 "មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ" "Arbitration" ទាំងពីរនេះ។ ដូច្នេះស័ព្ទខ្មែរដែលគេប្រើជាធម្មតា
 បំផុតសំរាប់ពាក្យ "Mediation" (សន្ទនកម្ម) និង "Arbitration" (មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ)
 មិនបានផ្តល់ (តាមពិតមិនដើរ) ខ្លឹមសារខុសគ្នាជាមួយដ្ឋានវិធានការដោះស្រាយ
 ជម្លោះមួយ ដែលតាមវិធានការនោះ ភាគីទីបី ពុំមានអំណាចអ្វីទាំងអស់ក្រៅពីផ្តល់ឱ្យវា
 ដល់ត្រូវវាទឡើយ (នៅក្នុងវិធានការសន្ទនកម្ម) និងវិធានការមួយដែលនៅក្នុងនោះ ភាគីទីបី
 ពិតជាមានអំណាចដើម្បីធ្វើសេចក្តីសំរេចដែលចង់កាតព្វកិច្ចមួយ ដែលត្រូវវាទទាំងអស់
 ត្រូវតែគោរពតាម (នៅក្នុងវិធានការមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ)។ ការខុសច្រឡំនៃសភាពច្បាស់
 លាស់បែបនោះ អាចបណ្តាលអោយមានការភាន់ច្រឡំក្នុងការសិក្សា និងក្នុងការចាត់
 ចែងអំពីវិធានការសន្ទនកម្ម និងមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ ដែលជាខ្លឹមសារចំបងនៅក្នុងពិភពលោក
 ទំនើបជាក់ស្តែង គឺនៅក្នុងសកម្មភាពផ្នែកអាជីវកម្ម និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ។ ព្រោះ
 ហេតុនេះហើយ ទើបវេទនានុក្រមនេះ ដាក់បង្ហាញនូវពាក្យបាលីសំរាប់ពាក្យ
 "សន្ទនកម្ម" និង "មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ" មិនមែនស័ព្ទខ្មែរដែលប្រើជាធម្មតាឡើយ។

III. ប្រភពដំបូងនៃមេពាក្យ

ដើម្បីអោយបានជាមេពាក្យខ្មែរ យើងបានពិគ្រោះជាមួយបណ្ឌិតអ្នកច្បាប់ទាំង
 ខ្សោយនិងឯកសារច្បាប់ជាច្រើនទៀត ដែលមានមុខសម័យសង្គ្រាមនិងសម័យបច្ចុប្បន្ន។

រឿងនេះបានសំរេចឡើងដោយសារការប្រឹងប្រែងគ្រិះរិះ ដើម្បីសាកល្បងប្រមូលផ្តុំមេ
ពាក្យទាំងឡាយដែលឆ្លុះបញ្ចាំង មិនត្រឹមតែការប្រើប្រាស់នៅពេលបច្ចុប្បន្នប៉ុណ្ណោះទេ
ថែមទាំងមានសំពុំនៅសម័យដើមផងដែរ ។

ដើម្បីអោយបានជាមេពាក្យអង់គ្លេស យើងបានធ្វើសំយោគ និងសម្រួលអោយ
ងាយស្តាប់នូវនិយមន័យផ្សេងៗ នៅក្នុងបណ្តាករណីជាច្រើនចេញពីចំណោមវចនានុក្រម
ច្បាប់មួយចំនួនដោយរាប់បញ្ចូលទាំងវចនានុក្រមច្បាប់ភាសាអង់គ្លេស ដែលល្បីល្បាញ
ជាងគេបំផុតនៅក្នុងពិភពលោកផងដែរ ។ ដូចជា **Black's Law Dictionary** ជា
ដើម ។

នៅក្នុងករណីខ្លះ យើងបានបន្ថែមពាក្យបច្ចេកទេស និងពាក្យទូទៅក្នុងគោល
បំណង ដើម្បីដាក់បញ្ចូលខ្លឹមសារនៃពាក្យច្បាប់ទាំងអស់ដែលគេប្រើសព្វថ្ងៃនៅក្នុងសៀវ
ភៅច្បាប់ភាសាអង់គ្លេស និងនៅក្នុងសាលា ច្បាប់ដែលនិយាយភាសាអង់គ្លេស, នៅ
ក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល, អង្គការនីតិបញ្ញត្តិ, កុលាការនិងនគរបាល ។

បន្ថែមទៅលើការបរិច្ចាគ និងការអោយឱ្យទង្វើធំធេងពីសំណាក់មនុស្ស និងអង្គការ
នានាដូចបានអធិប្បាយនៅក្នុង "សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ" ទំព័រ ២៧ ឯកសារយោង
ជាលាយលក្ខណ៍សំខាន់បំផុត ដើម្បីបញ្ចូលមេពាក្យទាំងឡាយគឺ ៖

១. សំរាប់មេពាក្យភាសាខ្មែរ

សូមអាននៅទំព័រ a 13

២. សំរាប់មេពាក្យភាសាអង់គ្លេស

សូមអាននៅទំព័រ a 13-a 14

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមអ្នកបោះពុម្ពនិងអ្នកនិពន្ធ សូមថ្លែងអំណរគុណដល់បណ្តាមនុស្សនិងអង្គការជា
ច្រើន ដែលបានជួយបរិច្ចាគដល់ការរៀបចំវេទនាក្រុមនេះ ។
ជាពិសេសសូមថ្លែងអំណរគុណដល់៖

១. ក្រុមរៀបចំគម្រោងការណ៍វេទនាក្រុមនៅអង្គការមូលនិធិអាស៊ី, ប្រទេសកម្ពុជា

ក-បណ្ឌិត James R. Klein, និងបណ្ឌិត Jon Summers តំណាងអង្គការ
មូលនិធិអាស៊ី, ដែលជួយដល់សេចក្តីណែនាំ និងដែលជួយលើកទឹកចិត្ត ។

ខ-លោក កុយ នាម, មន្ត្រីកម្មវិធីច្បាប់ ដែលដឹកនាំនៃក្រុមរៀបចំគម្រោងការណ៍ ។

គ-លោក រុន សារ៉ាយ, មន្ត្រីកម្មវិធីសៀវភៅសំរាប់អាស៊ី, និង

លោក មូល សិទ្ធិ, មន្ត្រីរដ្ឋបាល, ដែលបានជួយ លោក កុយ នាម
ក្នុងការចងក្រងពាក្យអង់គ្លេស-ខ្មែរ និងនិយមន័យ ។

ឃ-Mr. Harry J. Summers, J.D., ទីប្រឹក្សាកម្មវិធីច្បាប់

Ms. Phyllis Cox, J.D., ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា

អ្នកស្រី គី សំបូរណ៍, មន្ត្រីទំនាក់ទំនង យូណេស្កូ

ង-ចំពោះការរៀបចំទិន្នន័យ, បញ្ចូលពាក្យ និងការបោះពុម្ព

- លោក Maurice Bauhahn, អ្នករៀបចំកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ

- អ្នកស្រី កែវ ចារឹក, ឧបការីកម្មវិធី

- លោក យុត ឥន្ទសេរី, មន្ត្រីកម្មវិធី

២. អង្គការដែលផ្តល់ថវិកាសំរាប់គម្រោងការ

ក- ទ័ព្វក្រឹត្យការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ សហរដ្ឋអាមេរិក (USAID)

ការបោះពុម្ពនេះអាចសំរេចទៅបាន ក៏ដោយសារមានការគាំទ្រពីទ័ព្វក្រឹត្យការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ សហរដ្ឋអាមេរិក, នៅប្រទេសកម្ពុជាក្រោមលក្ខខ័ណ្ឌនៃអនុប្បទានលេខ 442-0111-G-00-2382-00 និង 422-0111-A-00-6509 ។

មតិដែលបានសំដែងនៅក្នុងវិចិត្រនុក្រមនេះ គឺសុទ្ធតែជារបស់អ្នកនិរន្តរ៍ទាំងអស់ ហើយមិនមែនឆ្លុះបញ្ចាំងទស្សនៈរបស់ទ័ព្វក្រឹត្យការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិសហរដ្ឋអាមេរិក ទេ ។

ខ- អង្គការមូលនិធិអាស៊ី

បន្ថែមទៅលើគោលវិធីដ្ឋាននៃបុគ្គលិករបស់អង្គការមូលនិធិអាស៊ី (ដែលមាន រាយនាមខាងលើ) អង្គការមូលនិធិអាស៊ី បានរកនិងជួយបរិច្ចាគសៀវភៅជាច្រើន បំផុតក្នុងការប្រើជាឯកសារយោង ។

ក្រុមអ្នកបោះពុម្ពក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរ ដល់អ្នកដែលបានធ្វើវិភាគទាននៅ ក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយព្រាងមានជាអាទិ៍៖

- ១ - លោក John K. Bingham, J.D.
- ២ - អ្នកស្រី ថែម វេយ្យរិទ្ធិ, ចៅក្រមសាលាខ្មែរណ៍នៃរាជរដ្ឋាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ
- ៣ - អ្នកស្រី Roberta Thami, J.D.

ENGLISH - KHMER LAW DICTIONARY

-First Edition-

© Copyright (Draft Edition) 1994; by The Asia Foundation

© Copyright (First Edition) 1997; by The Asia Foundation

Subject to the following allowances, all rights reserved are under international copyright conventions and any other applicable law.

The Asia Foundation is the author of this first edition dictionary and the sole owner of its copyright. However, as author and copyright owner, The Asia Foundation expressly authorizes the following uses and, subject to the conditions described below, the exercise of all rights which are reasonable and necessary for the enjoyment of such uses:

(1) For educational purposes, this first edition dictionary may be reproduced, in whole or in part, in any form and by any means, including photocopying, anywhere in the world, without permission from The Asia Foundation.

(2) For commercial purposes, the whole of this first edition dictionary may be reproduced in any form and by any means, including photocopying, without permission from The Asia Foundation, subject to the following conditions:

- (a) the dictionary will be reproduced and sold in its entirety, without editing, abridgement, or any other modification; any other reproduction and sale for commercial purposes is expressly forbidden;
- (b) all such sales must occur in the Kingdom of Cambodia only; and
- (c) the seller will donate at least 25% of the sales price of the dictionary, upon receipt, to a charitable organisation involved in the promotion of the rule and law within the Kingdom of Cambodia.

Except as provided in the Cooperative Agreement Number 422-0111-A-00-6509, this book may not be reproduced in any form without the prior written approval of the Asia Foundation.

Requests for permission to reproduce this book should be directed to:

The Asia Foundation
Law Dictionary
PO Box 536
Phnom Penh, Cambodia

Printed in the Kingdom of Cambodia, 1997 by Phnom Penh Printing Shop

CONTENTS

INTRODUCTION TO THE FIRST EDITION.....a 3

PREFACE.....a 4

HOW TO USE THIS DICTIONARY.....a 6

WORD SOURCES FOR THIS DICTIONARY..... a 10

ACKNOWLEDGEMENTS..... a 15

TERMS AND DEFINITIONS.....1

INTRODUCTION TO THE FIRST EDITION

OF

THE ENGLISH - KHMER LAW DICTIONARY

To the readers and users of this dictionary :

This book is a first edition of an English - Khmer Law dictionary. Like all dictionaries, this book is actually a work in progress. This is because like language itself, a dictionary is never "finished"; it grows and develops, sometimes adding, sometimes changing, words and meanings. With an appreciation for such additions and changes, and with suggestions from users and readers, we expect that subsequent editions of the dictionary will increase in size and improve in quality.

But we ask your help to do this. We urge you to give us any ideas that you may have about how to improve this book so that it is as clear, correct, and as useful as possible. Please send your ideas to:

**THE ASIA FOUNDATION
DICTIONARY PROJECT
PO BOX 536
PHNOM PENH, CAMBODIA.**

The following sections of this book describe the objectives of the dictionary, the recommended uses for the dictionary, and the authors and funders of the dictionary.

PREFACE TO THE FIRST EDITION

OF

THE ENGLISH - KHMER LAW DICTIONARY

1. Objectives of the Dictionary

The number one objective of this first edition of the English Khmer Law Dictionary is to begin the process of collecting all of Cambodia's important words and expressions of law in one place.

A related goal of this publication is to present a body of law words and definitions to the readers and users of this dictionary for their careful - - and critical - - scrutiny. This should stimulate discussion and refinement of important law terms in the Khmer language. In that way, the readers and users of the this dictionary actually become the authors of the next, second edition of the dictionary.

2. Who Is This Dictionary For?

This book is, first, for Cambodia.

In particular, this book is for people of all ages and positions who need to know and understand law in Cambodia.

This book is for people who study the law, people who teach the law, people who work with the law, and people who make the law.

It is for students in law education programs, teachers, lawyers and other law professionals, judges, prosecutors, defenders, Ministry of Justice staff, other ministry staff and civil servants, police and prison officials, advocates and other court participants, law makers and enforcers, human rights workers, and anyone else who does legal work.

For that reason, the dictionary includes words from all the major areas of law in modern societies, both Public Law (in particular, Constitutional Law and Criminal Law), Private Law (especially laws for Contracts, Commerce, Land, Labor, etc.), and International Law.

3- How Can This Dictionary Be Used?

Although the book is primarily a dictionary which users might refer to in the same manner as with other dictionaries, there are actually many uses for this book:

- (1) as a two - language reference tool - - to look up words and meanings in both Khmer and English;
- (2) as a tool for learning law - - not just words, but the real meaning of the most important ideas of modern law;
- (3) as a tool for applying law - - by understanding technical words of law in the national language (Khmer) and the international language (English);
- (4) as a tool for vocabulary building in both Khmer and English.

4- History of This Book

When this book was first started in 1992, it was only going to be a law "glossary" or a law "lexicon." That is, the original goal of this project was to produce just a list of corresponding law words in Khmer and English.

This was an initial response to the need for word clarity in translations of law lessons and materials. Almost immediately, however, it became obvious - - and it was exciting to discover - - that the real need was not only for the words in both languages, but also for definitions of those words. This need became more and more acute as the level of law lessons and materials, and the level of interest and appreciation for law, rose dramatically.

In 1993, The Asia Foundation redoubled its efforts to produce a full - fledged law dictionary, with a complete set of words and definitions in both Khmer and English.

So what you have in your hands is the result of that four year process. As described in the "Acknowledgment" section (pages a15- a16), many people contributed to this edition, people and law professionals both inside and outside of The Asia Foundation. Although a list of some of the most helpful written sources is printed in the "Word Sources" section (page a10- a14), the real number of documents and publications used to compile this dictionary is, like the number of hours devoted to that effort, incalculable.

HOW TO USE THIS DICTIONARY

The structure and content of this book is quite simple and easy to use. The following sections explain the basic word order, some abbreviations and symbols which are used, and other special features or arrangements, such as cross references and examples which appear in some of the definitions.

1- Word Order

All of the entries in this book are presented in the following word order:

English word (in bold), English definition; Khmer word or words (in bold), Khmer definition.

* **Actual Sample :**

1085. Lessee

A person who holds an estate
through a lease.

ភតិកៈ, អ្នកសុំជួល
ជួនដែលកាន់កាប់អចលនៈទ្រព្យតាមរយៈ
កិច្ចសន្យាជួល ។

All of the English entries are presented in alphabetical order.

As indicated above, the English and Khmer terms are all printed in bold type and the English and Khmer definitions after them in regular type.

For the Khmer terms, in most cases there are actually two choices presented, separated by a comma. In such cases, the Pali term, which is shorter, normally comes first, followed by the same term in Khmer.

2- Numbers Used in Entries

All of the entries have at least one number, which introduces the entry, and some of the entries have an additional number in parentheses. The meaning of these two types of numbers is explained in the following two sections.

a. Numbers Which Introduce the English Entries

All of the entries have a number before them, which indicates the numerical place of each entry in the entire alphabetical list of words.

* Actual Sample :

864. Fraud

Any kind of trick used by one person to cheat another.

ការបោកបន្លំ

ល្បិចគួលប្រភេទណាមួយដែលជនម្នាក់ប្រើដើម្បីបោកប្រាសអ្នកដទៃ។

The purpose of this number is to aid readers and users in locating a word by using the index at the back of the book.

b. Number In Parentheses

Some of the entries have a number in parentheses. Such a number indicates that there is more than one meaning for that particular word.

* Actual Sample :

Ballot (1)

Pieces of paper or levers on a machine used to cast (usually secret) votes in an election.

(១) ឆ្នោត

សន្លឹកក្រដាសឬគន្លឹះនៅលើម៉ាស៊ីនដែលត្រូវប្រើសម្រាប់បោះឆ្នោត(ជាទូទៅធ្វើជាសម្ងាត់)។

Ballot (2)

The total vote in an election.

(២) ឆ្នោតសរុប

ចំនួនសរុបនៃចំណាត់ការបោះឆ្នោត។

Ballot (3)

A list of candidates running for office.

(៣)

បញ្ជីបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត បញ្ជីនៃបេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត។

3. Abbreviations Used in Entries

Many of the word entries also include special symbols or numbers.

a. Symbols of Grammar

Some of the entries include a symbol which indicates that the word is a specific type of word, such as a noun or a verb. This is especially important for words which have more than one meaning depending on how they are used.

* Actual Sample :

1500. Ransom (1)

Noun : Money or other consideration paid for the release of a kidnapped or captured person or thing.

(១) តម្លៃលោះ, ប្រាក់លោះ
ប្រាក់ឬតម្លៃតបស្នងដទៃទៀត ដែលត្រូវ
បង់សម្រាប់ដោះលែងមនុស្សដែលគេចាប់
ពង្រីក ឬមនុស្ស ឬវត្ថុដែលគេចាប់។

1501. Ransom (2)

Verb : To redeem from captivity by payment.

(២) លោះ
លោះ អោយដុតពីការត្រូវគេបង្ខំដោយ
បង់ប្រាក់។

This book uses only the following four symbols of grammar:

adj = adjective
n = noun

v = verb
“ ” = quotation mark

b. Symbols of Etymology

Some of the entries include a symbol which indicates that the word or term comes from a language other than Khmer, English, Pali or Sanskrit. In particular, words or terms which come from the Latin or French languages, the dictionary provides either the full word "Latin" or for the symbol "Lat," or "French" or "Fr" for the symbol.

* Actual Sample :

810. Expost facto

Latin : after the fact. Refers especially to a law that makes punishable as a crime an act done before the passing of the law and that was not a crime when done. See Post facto.

ជាប្រតិកម្ម, ក្រោយអង្គហេតុ
ឡាតាំង: ក្រោយហេតុការណ៍។ ស្តីដៅ
ជាពិសេសទៅលើច្បាប់មួយដែលធ្វើ
អោយអំពើមួយដែលប្រព្រឹត្តិមុនការអនុ-
មតិច្បាប់នោះទៅជាអពើដែលអាចទទួល
ទណ្ឌកម្មជួនក្នុងឋានៈជាបទល្មើសព្រហ្ម-
ទណ្ឌ ហើយដែលមិនមែនជាបទល្មើស
ព្រហ្មទណ្ឌទេនៅពេលគ្រាដែលគេប្រព្រឹត្ត
អំពើនោះ។

c. Other Symbols

In a few cases, it has not been possible to find a precise Khmer corollary for an English term in any of the sources used to prepare this dictionary. In such cases, this book may present either a new combination of Khmer words for the English term, or an existing Khmer term which has the nearest possible meaning to that English term. Such entries are illustrated in the following two examples.

* Actual Sample of New Combination of Khmer Words for an English Term:

1427. Probable cause

ភយនីយហេតុ(ព.ថ)

* Actual Sample of Existing Khmer Term Which Has the Nearest Possible Meaning to an English Term :

75. Actuary

Someone who computes insurance and property costs, in particular, the cost of life insurance, risk and insurance premium.

អ្នកគណនាតម្លៃ (ព.ស)

អ្នកដែលគណនាតម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រង និងតម្លៃសម្បត្តិជាពិសេសតម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រងជីវិត គ្រោះភយន្តរាយ និងបុព្វលាភរ៉ាប់រង ។

Please Note: It is these types of entries in particular for which we are hoping to receive suggestions from readers and users of this edition. If you have any suggestions about these words, please send them to the address indicated in the Introduction to this book, on page a3.

4. Cross References to Other Entries

At the end of some of the entries, there is a special reference to another term in the book. In such cases, that other entry may provide readers and users with a fuller understanding of the particular entry.

* Actual Sample :

1155. Misrepresentation

See False pretenses.

ការថ្លែងទោកទ្រាស់, ការថ្លែងមិនពិត

As illustrated in the above sample, the words "see" or "see also" direct you to the related term.

5. French Equivalent Term

At the end of nearly every English entry, there is a French equivalent (in italic) for the English term. This will help readers and users to compare the meaning of the terms in both French and common law systems.

* Actual sample:

205. Arrest

Verb: To seize a person who is alleged or suspected to have committed an offense. Noun: Arrest. Fr: *Arresstation.*

ចាប់ខ្លួន, ឃាត់ខ្លួន

ចាប់ជួនដែលត្រូវបានចោទ បសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ៖ ន-ការចាប់ខ្លួន, ការ

ឃាត់ខ្លួន ៖

WORD SOURCES FOR THE FIRST EDITION

OF

THE ENGLISH - KHMER LAW DICTIONARY

As with every dictionary, two kinds of extremely important choices had to be made in the preparation of this English - Khmer dictionary: a choice of words and a choice of reference materials to use. The sections immediately below explain how these two choices were made and offer a list of the major written sources consulted for this project. A list of the people and experts who participated and advised on various terms and meanings is provided in the " Acknowledgments" section, which follows on page a15.

I. Choice of Words for This Dictionary

Every dictionary, however large it may be, has to make decisions about which terms to include and which terms not to include, about which terms to mention only briefly and which terms to elaborate.

There are about four thousand terms defined in this dictionary (2,000 words in two languages.) Although the authors and publishers of this draft tried to include all of the most important terms of law, there are surely some words or terms missing. In particular, some of the Khmer entries may lack some of the special terms or varieties of terms used during specific periods of Cambodian history.

As requested already, please let us know if you notice that an important term has not been included so that we may add it for the next, second edition of this dictionary.

II. Preparation of Definitions

The words and terms in this dictionary have been drawn from as wide a range of quality sources as possible: Khmer, English, French, and Thai, spoken and written, ordinary conversation and technical publications. Specific bibliographic information is provided below.

The overriding goal of the authors was to provide definitions which are above all reliable, neither out of date nor too inventive- - and useful to the average reader and user.

To accomplish that objective with accuracy and humility, the authors used the following approach:

1- Primary Reliance on General Khmer Dictionaries and Documents of Law

- a. If there was a Khmer term already in a recognized dictionary (in particular, the **Dictionnaire Cambodge and Cambodian- English Dictionary**), that term was put in this book. Over 95% of the Khmer terms in this book actually came from other recognized dictionaries.
- b. If no Khmer term was found in a recognized dictionary, then other Khmer law documents were consulted. For example, the word [សេវាភាព], one of the Khmer terms printed in this book for the English word "easement", was taken from the Cambodian Civil Code of 1954 . Similarly, the word [ស្ថាប័ន], one of the Khmer terms printed in this book for the English word "possession", was taken from the same Civil Code and also the Land Law of 1989.

2- Secondary Reliance on Law Scholars and Professionals

If no Khmer term was found in either recognized Khmer law dictionaries or in other available Khmer documents of law, the authors consulted with Khmer and English - speaking law scholars and professionals, including lawyers and professors, and past and present members of Parliament and the Ministry of Justice. This book includes some of the terms they offered.

As described earlier, some of those terms are actually just new combinations of existing Khmer words, but some are existing Khmer words that might express only a similar or near meaning.

An example of a Khmer term in this dictionary which is in fact just a new combination of Khmer words is the term "ភ័ស្តុតាង", for the English term "probable cause". In the absence of any known Khmer equivalent for this English term, this book offers a Khmer term which simply combines the Khmer word [ភ័ស្តុតាង] (probable) with the Khmer word [ហេតុ] (cause). As described in the "How to Use" section of the book, all such Khmer entries are marked "ព.ថ", an abbreviation which means "new word", in parentheses immediately following the entry.

An example of a Khmer term in this dictionary which uses existing Khmer words that might express only a similar or near meaning is the term "អង្គការសម្របសម្រួល" for the English term "enabling clause." As described in the entry for that term, an enabling clause is a part of a law which gives power to officials to enforce that law. In fact, the term clearly expresses a "power," so in the absence of a known Khmer equivalent for the English term, this book offers a Khmer term "អង្គការ", which relies on the Khmer word for power in order to try to provide a meaning as close as possible to the English term. As described in the "How to Use" section of this book, all such Khmer entries are marked "ព.ស", an abbreviation which means "suggested word", in parentheses immediately following the entry.

3- Insistence on Clarity

Some of the terms or definitions may sound or seem strange, some are quite old or technical or come from Pali, and a few may be entirely new.

However, like with all other authors of dictionaries, clarity was the top priority of the authors of this dictionary.

In some cases, clarity forced the authors to reject reliance on some casual and even some commonly used Khmer terms for law.

For example, in this book, the Khmer term and definition for the English word "contraband" tries to recognize the important distinction between things that are illegal to import and things that are imported in an illegal way. Specifically, the first means that the law says that it is generally illegal to import those particular things (such as heroin.) The second means that there is something illegal about the act or the manner in which things have been imported (for example, smuggling cars across the border without paying a tax required by law.) In such cases, the imported thing itself is not illegal, just the act or manner of importing it. A casual translation of that English word would probably miss that important legal distinction. Such a lack of clarity could cause confusion and even injustice in the preparation and enforcement of Criminal, Commercial and other important laws. For that reason, the Khmer term and definition for "contraband" makes that distinction clear.

Finally, though many of the Khmer technical terms of law have been derived from the Pali language, in reality many people generally prefer and use more common Khmer words for the same terms. Unfortunately, such common language is usually much more broad and general than the Pali derivatives. For example, the English words "mediation" and "arbitration" can be expressed both in Pali and in more commonly used Khmer. But while Pali, like English, has two separate terms for those words, common Khmer generally uses just one term - - "ការសរុបដោយអាជ្ញាកណ្តាល" - - for both mediation and arbitration! So the most commonly used Khmer term for mediation and arbitration does not convey (in fact, it ignores) the fundamental difference between a dispute resolution process in which a third party has no power except to give advice to the disputants (mediation) and a process in which the third party actually has the very real power to make a binding decision which the disputants must obey (arbitration.) Such a lack of clarity could cause confusion in the study and the administration of mediation and arbitration procedures, which are of major importance in the modern world - - particularly in business activity and international relations.

For that reason, this book presents the Pali terms for mediation and arbitration - - not the commonly used Khmer term.

III. Major Sources for Entries

To develop the Khmer entries, law people and documents from both the current and the pre-war period were consulted. This was done in a deliberate effort to try to compile entries which reflected not only current usage but traditional terms as well.

To develop the English entries, definitions were synthesized and in many cases amplified from among several law dictionaries, including perhaps the most well-respected English-language law dictionary in the world, Black's Law Dictionary.

In some cases, new general and technical terms were added in order to include all of the core law words that are used today in English-language law books and English-speaking law schools, governments, legislatures, courts, and police.

In addition to extensive contributions and advice from the people and organizations described in the "Acknowledgments" section (pages a15 - a16), the most important written reference materials for the entries were:

1- For the Khmer-language entries:

- (1) CAMBODIAN ENGLISH DICTIONARY, The Catholic University of America Press, 1977.
- (2) Cambodian Laws Promulgated since 1993.
- (3) CODE CIVIL, Editions Litec 1994, by Andre Lucas.
- (4) CODE CIVIL ET PROCEDURE CIVILE, Edition Refondue et Mise a Jour, by Marcel Clairon.
- (5) CODE CIVIL ET PROCEDURE CIVILE. Text in Khmer.
- (6) CODE DE PROCEDURE PENALE, in French (1959). and in Khmer.
- (7) CODE PENAL, in French (1934), and in Khmer.
- (8) THE COLLINS ROBERT FRENCH DICTIONARY. HarpersCollins Publishers, Second Edition 1987, by Beryl T. Atkins, Alain Duval, Rosemary C. Milne.
- (9) DICTIONARY OF THAI LAW WORDS (English-Thai, Thai-English), Samnakphim Soriban, B.A 2536, by Vith Thieng Bunatham Ph.D. . LL.B.
- (10) DICTIONNAIRE ECONOMIQUE ET JURIDIQUE. Francais/Anglais, English/French, L.G.D.J. (3e Ed.), by J. Baleyte, A. Kurgansky, Ch. Laroche, and J. Spindler.
- (11) DICTIONNAIRE FRANCAIS-KHMER, Librairie Bout Neang, 1969, by Tep Yok and Thao Kun.
- (12) ENGLISH-KHMER DICTIONARY, The Murray Printing company, Westford, Massachusetts, 1978, by Franklin E. Huffman and Im Proum.
- (13) LEXIQUE DE TERMES JURIDIQUES, Dalloz, 8th Edition, by Raymond Guillien and Jean Vincent.

2- For the English-language entries:

- (1) BLACK'S LAW DICTIONARY (5th Ed.), West Publishing Co., 1983, by Henry Campbell Black M.A.
- (2) BUSINESS LAW TODAY, West Publishing Company, Third Edition 1994, by Roger LeRoy Miller and Gaylord A. Jentz.
- (3) CASSELL'S FRENCH-ENGLISH DICTIONARY, MacMillan Publishing Company, 1983, by J.H. Douglas, Denis Girard, W. Thompson.
- (4) COMPREHENSIVE BUSINESS LAW, Kent Publishing Company, 1987, by D.V. Davidson, B.E. Knowles, L.M. Forsythe, and R.R. Jespersen.
- (5) DICTIONARY OF LEGAL TERMS, Barron's Educational Series, Inc., 1983, by Steven H. Gifis.

- (6) FREE MARKET CONTRACT LAW, The Asia Foundation, First Edition 1997.
- (7) THE FRENCH CIVIL CODE, Fred B. Rothman & Co., Revised Edition 1995, by John H. Crabb.
- (8) THE INTERNATIONAL LAW DICTIONARY, CLIO Dictionaries in Political Science 1987, by Robert L. Bledsoe and Boleslaw A. Boczek.
- (9) LONGMAN DICTIONARY OF CONTEMPORARY ENGLISH, Longman Group UK Limited, 1991.
- (10) ORAN'S DICTIONARY OF LAW, West Publishing Co., 1983, by Daniel Oran, J.D.

*****

ACKNOWLEDGEMENTS

The publisher and editorial team wish to thank the many people and organizations that have contributed to the preparations of this dictionary.

Very special thanks go to:

1- The Dictionary Project Team at The Asia Foundation, Cambodia.

- a. For overall guidance and inspiration:
Dr. James R. Klein, Representative.
Dr. Jon Summers, Representative.
- b. For leadership of the Project Team:
Mr. Koy Neam, LL.M., Law Program Officer.
- c. Assisting Mr. Koy Neam on development of the English-Khmer terms and definitions:
Mr. Run Saray, Books for Asia Program Officer.
Mr. Moul Sethik, Administrative Officer.
- d. Consulting for review of the additional terms:

Mr. Harry J. Summers, J.D., Law Program Advisor.
Ms. Phyllis Cox, J.D., Legal Aid of Cambodia.
Ms. Tey Sambo, Liaison Officer, UNESCO.
- e. On Data Organization, Entry, and Publication:
Mr. Maurice Bauhahn, Compiler.
Ms. Keo Charavuth, Program Assistant.
Mr. Khut Inserrey, Program Officer

2- The Organizations Funding the Project.

- a. The United States Agency for International Development (USAID)

This publication was made possible through support provided by the United States Agency for International Development, Cambodia, under the terms of Grant Nos. 442-0111-G-00-2382 and 422-0111-A-00-6509. The opinions expressed herein are those of the authors and do not necessarily reflect the views of the United States Agency for International Development.

- b. The Asia Foundation

In addition to the personal expertise of the Asia Foundation's staff (listed above), the Asia Foundation found and contributed most of the books used for reference.

The publisher wishes also to acknowledge the people who contributed to the draft edition, including :

1. Mr. John K. Bingham, J.D.
2. Ms. Chem Veyriddh, Appeals Court of Cambodia.
3. Ms. Roberta Thami, J.D.

*****

A

1. Abandon

Surrender, relinquish a property or rights. *Fr: Abandonner.*

បោះបង់, លះបង់ចោល

ប្រគល់ ឬលះបង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬសិទ្ធិ។

2. Abandoned property

Property that the owner has left or discarded with no intention of ever again reclaiming any rights or interests in it. *Fr: Bien abandonné.*

សម្បត្តិបោះបង់ចោល

សម្បត្តិដែលម្ចាស់ចាកចោល ឬបោះបង់ចោល ដោយគ្មានបំណងនឹងទាមទារវិញជារៀងរហូតនូវសិទ្ធិ ឬផលប្រយោជន៍អំពីសម្បត្តិនោះ ។

3. Abandonnee

A party to whom a right or property is abandoned or relinquished by another. *Fr: Abandonnataire.*

បរិច្ចត្តភាហក

ភាគីដែលទទួលទ្រព្យសម្បត្តិ ឬសិទ្ធិដែល ភាគីមួយទៀតលះបង់អោយ ។

4. Abandonment

The complete and final giving up of property or rights to no particular person with no intention to reclaim them. *Fr: Abandon*

ការបោះបង់ចោល

ការបោះបង់ចោលទាំងស្រុង និងដាច់ព្រ័ត្រនូវទ្រព្យសម្បត្តិ ឬសិទ្ធិដោយគ្មានបំណងទាមទារទ្រព្យសម្បត្តិ ឬសិទ្ធិទាំងនោះវិញពីបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

5. Abatement

Generally, a lessening, a reduction or elimination.

ការបំបាត់, ការបន្ថយ

ជាទូទៅជាការបន្ថយអោយនៅតិចតួច ការបញ្ចុះ ឬការកាត់បំបាត់ចោល ។

6. Abatement of action

An overthrow or destruction of the suit so that it is ended.

ការបដិសេធចោលបណ្តឹង, ការលើកចោលបណ្តឹង

ការទាត់ ឬប្រានចោលនូវបណ្តឹងដើម្បីបញ្ចប់បណ្តឹងនោះ ។

7. Abduction

The criminal offense of taking away a person in the care of another by fraud and persuasion, or open violence. *Fr: Enlèvement.*

មនុស្សគ្រាហ, ការពង្រីក

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៃការនាំទៅនូវជនណាមួយ ដែលនៅក្នុងបន្ទុករបស់អ្នកណាម្នាក់តាមរយៈការបោកបញ្ឆោតនិងបញ្ចុះបញ្ចូល ឬដោយអំពើហិង្សាដោយចំហ ។

8. Abet

To encourage or incite another to commit a crime. *Fr: Encourager, soutenir*

ញុះញង់

លើកទឹកចិត្ត ពន្យុះ ឬធ្វើអោយអ្នកណាផ្សេងទៀតប្រព្រឹត្តិបទល្មើសអាជ្ញា ។

9. Abettor

The person who encourages or incites another to commit a crime.

អ្នកញុះញង់

អ្នកដែលញុះញង់ ឬពន្យុះអ្នកណាផ្សេងទៀតអោយប្រព្រឹត្តិបទល្មើសអាជ្ញា ។

10. Abeyance

In suspension, waiting, or temporarily held off. Fr: - Suspension.

ការព្យួរ, ការផ្អាក

ស្ថិតក្នុងការព្យួរទុកកំពុងរង់ចាំ ឬការផ្អាកបណ្តោះអាសន្ន ។

11. Abide or Abide by

Obey; accept the consequences of; to rest satisfied with; to wait for.

គោរពតាម

គោរព ។ ទទួលដល់វិបាកនៃអ្វីមួយ, នៅពេញចិត្តនឹងអ្វីមួយ, រង់ចាំអ្វីមួយ ។

12. Abjuration

A renunciation or abandonment by or upon oath. For example, to become a citizen, one must abjure allegiance to all foreign governments.

ការសប្តាលះបង់

ការបដិសេធចោល ឬការបោះបង់នូវអ្វីមួយតាមរយៈការធ្វើសច្ចាប្រណិធាន ។ ឧទាហរណ៍: ដើម្បីអោយក្លាយទៅជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសណាមួយ គេត្រូវសប្តាលះបង់ភក្តីភាពចំពោះរដ្ឋាភិបាលបរទេសទាំងអស់ ។

13. Abode

Home or dwelling place, or domicile. Fr: Domicile.

ទីលំនៅ

ផ្ទះ ឬទីកន្លែងរស់នៅ ឬទីលំនៅ ។

14. Abortion

The intentional destruction of a fetus or the intentional expulsion or removal of a fetus from the womb other than for the principal purpose of producing a live birth or removing a dead fetus. Fr: Avortement.

ការពន្លត់កូន

ការបំផ្លាញដោយចេតនានូវជីវិតរបស់ទារកក្នុងផ្ទៃពោះ ឬការយកចេញដោយចេតនានូវកូនមិនទាន់កើតពីស្បូន ដុយពីគោលបំណងចំបងនៃការផ្តល់អោយទារកកើតមកនៅមានជីវិត ឬដុយពីការយកទារកដែលស្លាប់ក្នុងផ្ទៃពោះចេញ ។

15. Abridge

Shorten or condense, e.g., to abridge a right is to make the right less useful or complete.

បង្រួញ, បន្ថយ, សង្កេប

ធ្វើអោយខ្លី ឬធ្វើអោយនៅសង្កេប ។ ឧទាហរណ៍: បង្រួញសិទ្ធិ គឺបន្ថយសិទ្ធិប្រើបានកាន់តែតិចទៅ ឬធ្វើអោយសិទ្ធិមិនពេញលេញ ។

16. Abridgement of damages

The right of the court to reduce the damages in certain cases.

ការបន្ថយសំណងជំងឺចិត្ត

សិទ្ធិរបស់តុលាការ ដើម្បីបន្ថយជំងឺចិត្តនៅក្នុងករណីខ្លះ ។

17. Abrogate

និរាករ

To annul, cancel, repeal, destroy or revoke. Fr: Abroger

ទុកជាមោឃៈ, លុបចោល, ប្រានចោល, បំផ្លាញចោល, បូកចេញ។

18. Abrogation

និរាករណ៍

The destruction or annulling of a former law, often by legislative repeal. Fr: Abrogation.

ការលុបចោល, ឬទុកជាមោឃៈនូវច្បាប់មានពីមុនមក ដែលធ្វើឡើងជាញឹកញាប់ ដោយការលុបច្បាប់នោះ ចោលតាមកិច្ចអនុម័តច្បាប់ថ្មីមួយទៀត។

19. Abscond

គេចខ្លួន

Hide or sneak away to avoid arrest, a lawsuit, or creditors.

លាក់ខ្លួន ឬរត់គេចទៅណាបាត់ដើម្បីគេចរៀសពីការ ចាប់ខ្លួនពីរឿងក្តី ឬពីឥណទានយី(ម្ចាស់បំណុល)។

20. Absconder

អ្នកគេចខ្លួន

The person who hides or sneaks away to avoid arrest, a lawsuit or creditors. Fr: - Contumax, défaillant.

ជនដែលលាក់ខ្លួន ឬលួចរត់បាត់ដើម្បីគេចរៀសពីការ ចាប់ខ្លួនពីរឿងក្តី ឬឥណទានយី។

21. Absentee

ជនអវត្តមាន

One who is absent from his usual place of residence or domicile. Fr: Absentéiste.

អ្នកដែលបាត់មុខពីកន្លែងដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ឬពីទី លំនៅជាអចិន្ត្រៃយ៍របស់ខ្លួន។

22. Absentee ballot

សន្លឹកឆ្នោតសម្រាប់អ្នកអវត្តមាន

A device that allows qualified voters who anticipate being unable to appear at the polls in person on election day (because of military service, illness, etc.) to vote.

មធ្យោបាយមួយ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកដែលមានសិទ្ធិ បោះឆ្នោត ដែលមើលទៅឃើញថា មិនអាចមកបង្ហាញ ខ្លួនបាននៅកន្លែងបោះឆ្នោតនៅថ្ងៃបោះឆ្នោត (ដោយ មកពីជាប់បេសកកម្មយោធា មានជម្ងឺជាដើម ។ល។) បោះឆ្នោតបាន។

23. Absentee voting

ការបោះឆ្នោតនៃជនអវត្តមាន

Participation (usually by mail) in an election by qualified voters who, because of serious illness, military service, or absence from home for business or other reasons, are unable to appear at the polls in person on election day. Fr: Vote par correspondance.

ការចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោត(ជាទូទៅតាមរយៈការប្រើ សំបុត្រ) របស់ជនដែលមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុង ការបោះឆ្នោត ហើយជននោះមិនអាចមកបោះឆ្នោត ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់នៅថ្ងៃបោះឆ្នោត ដោយមកពីមូល ហេតុមានជំងឺធ្ងន់ជាប់បេសកកម្មយោធា ឬមិនបាននៅ ផ្ទះដោយសារទៅប្រកបអាជីវកម្ម ឬដោយសារមូល ហេតុផ្សេងៗជាដើម។

24. Absolute

Complete; perfect; final; without any condition or encumbrance. Fr: *Absolu*.

ដាច់ស្រេច, បរិបូណ៌, ដាច់ខាត

សព្វគ្រប់ សុក្រិត ស្ថាពរ ដោយគ្មានជាប់លក្ខខណ្ឌ ឬ ជាប់បន្ទុកអ្វីឡើយ ។

25. Absolute deed

A document of conveyance without restrictions or without a mortgage.

លិខិតផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដាច់ស្រេច(លើអចលនទ្រព្យ)

ឯកសារនៃការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិអចលនទ្រព្យដោយគ្មានការដាក់កំហិតផ្សេងៗ ឬដោយគ្មានជាប់និក្ខេបអ្វីទាំងអស់(គឺ គ្មានជាប់នឹងការដាក់បញ្ចាំអចលនទ្រព្យនោះឡើយ) ។

26. Absolute liability

Responsibility without fault or negligence. Fr: *Obligation inconditionnelle*.

ការទទួលខុសត្រូវដាច់ខាត

ការទទួលខុសត្រូវដោយមិនសំអាងលើកំហុស ឬការគ្រុសគ្រាយហួសអ្វីសោះឡើយ ។

27. Absolute nullity

Where the conditions imposed by law are essential and tend to protect general interest, or public policy, or good custom. See Void, relative nullity. Fr: *Nullité absolue*

មោឃភាពដាច់ខាត

កាលណាលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលច្បាប់តម្រូវមានសារៈសំខាន់ ហើយមាននិន្នាការការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ គោលនយោបាយសាធារណៈ ឬទំនៀមទម្លាប់ល្អ ។

28. Abstain

To decline to make a decision or express an opinion. Fr: *S'abstenir*.

អនុប្បវាទ

មិនព្រមធ្វើសេចក្តីសំរេច ឬបញ្ជាក់មតិអ្វីទាំងអស់ ។

29. Abstract of record

A condensed history of a case taken from the trial court records and prepared for use by the appellate courts.

សេចក្តីស្រង់សំណុំរឿង

សង្ខេបរឿងក្តីមួយ ដែលដកស្រង់ពីសំណុំរឿងរបស់សាលាដំបូង ហើយដែលគេកាត់កែឡើងដើម្បីយកទៅប្រើនៅសាលាទទួរណ៍ ។

30. Abstract of title

Condensed history of the ownership of a piece of land that includes transfers of ownership and any rights (such as liens) that persons other than the owner might have in the land. Fr: *Extrait du repertoire des mutations de propriété*.

ការសង្ខេបប្រវត្តិកម្មសិទ្ធិ, សម្រង់ប្រវត្តិកម្មសិទ្ធិ

ប្រវត្តិសង្ខេបនៃកម្មសិទ្ធិលើដីមួយដុំ ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិណាមួយ(ដូចជាសិទ្ធិឃាត់ទុកទ្រព្យកូនបំណុលជាដើម)ដែលបុគ្គលក្រៅពីម្ចាស់អាចមានចំពោះដីនោះ ។

31. Abuse of discretion

ការរំលោភបំពានលើឆន្ទានុសិទ្ធិ

An exercise of authority in which unreasonable or wrongful action is taken without proper consideration of the facts or law pertaining to the matter.

ការប្រើអំណាចដែលក្នុងនោះវិធានការណ៍មិនសមហេតុផល ឬក៏ខុសតែម្តងត្រូវបានប្រកាន់យកដោយគ្មានការពិចារណាត្រឹមត្រូវអំពីអង្គហេតុ ឬច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងរឿងនោះឡើយ ។

32. Abuse of process

ការរំលោភបំពានលើនីតិវិធី

Using criminal or civil procedure for improper purposes. Fr: Abus de procédure.

ការប្រើនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវ ។

33. Abut

ទល់គ្នា, ជាប់គ្នា

Touch or border with nothing in between. Fr: Se confiner.

ប៉ះគ្នា ឬមានព្រំដែនជាប់គ្នាដោយគ្មានអ្វីនៅចន្លោះឡើយ ។

34. Abuttals

ព្រំប្រទល់រួម, ព្រំដីរួម

Land boundaries that touch or border another land boundary.

ព្រំប្រទល់ដីដែលប៉ះ ឬជាប់នឹងព្រំប្រទល់ដីមួយទៀត ។

35. Accede

យល់ព្រម, ឡើងកាន់ការ

To consent; agree; come into a job or public office. Fr: Accéder à.

យល់ព្រម, សុខចិត្ត, ចូលធ្វើការ ឬចូលកាន់ការសាធារណៈ ។

36. Acceleration clause

ឧពន្លឿនការប្រតិបត្តិ

A clause in a contract that advances the date for payment or performance if a specific condition occurs or a duty in that contract is breached.

ឧនៅក្នុងកិច្ចសន្យាមួយ ដែលជំរុញកាលបរិច្ឆេទនៃការបង់ប្រាក់ ឬការប្រតិបត្តិអោយបានស្រួលឡើងបើសិនជាលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ណាមួយត្រូវកើតឡើង ឬករណីយកិច្ចណាមួយនៅក្នុងកិច្ចសន្យានោះត្រូវបានបំពាន ។

37. Accept

ព្រមទទួល, ធ្វើស៊ីការ

To receive something or to agree to certain terms or conditions. Fr: Accepter.

ទទួលអ្វីមួយ ឬយល់ព្រមតាមលក្ខខណ្ឌណាមួយ ។

38. Acceptance

ស៊ីការ, ការព្រមទទួល

Agreeing to an offer and becoming bound to the terms of a contract. Fr: Acceptation.

ការព្រមទទួលយកសំណើដោយផ្សាភ្ជាប់ជាមួយលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាមួយ ។

39. Access

ការចូលដល់

Either the opportunity or the right to approach and use something. Fr: Accès.

ជាឱកាស ឬជាសិទ្ធិទៅកាន់និងប្រើប្រាស់អ្វីមួយ ។

40. Accession (1)

The right to own things that become a part of something already owned. E.g., if land builds up on a riverbank, the bank's owner will also own the new land by accession. See Accretion. *Fr: Droit d'accession.*

ទុកមន៍, សិទ្ធិដំណុះ

សិទ្ធិទទួលកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុផ្សេងៗ ដែលក្លាយទៅជាចំណែកមួយនៃវត្ថុដើម ដែលជាកម្មសិទ្ធិមានមកពីមុនមកហើយ ។ ឧទាហរណ៍: បើសិនជាដីនៅជាប់មាត់ទន្លេដុះឡើងថែម ម្ចាស់ដីនៅមាត់ទន្លេនោះនឹងបានកម្មសិទ្ធិលើដីដុះថ្មីនោះដែរ ។

41. Accession (2)

Formal acceptance by a nation of a treaty already concluded between other nations, which that state did not take part in negotiating and signing. There are two kinds of accession: First, the nation that formally enters into a treaty becomes a party to the treaty with the consent of the original parties. Second, the nation may accede to a treaty between other nations as a guarantor only. See also Adhesion. *Fr: Adhesion, accession.*

ការចូលជាសមាជិក

ការទទួលយកជាផ្លូវការ ដោយប្រជាជាតិមួយនូវសន្ធិសញ្ញាសម្រេចរួច ហើយរវាងប្រជាជាតិដទៃទៀត ដែលប្រជាជាតិនោះមិនបានចូលរួមចរចា និងចុះហត្ថលេខាជាមួយ ។ ការចូលជាសមាជិកនេះមានពីរយ៉ាងគឺ: ទីមួយប្រជាជាតិដែលបានចូលជាផ្លូវការក្នុងសន្ធិសញ្ញាក្លាយជាភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាដោយមានការយល់ព្រមពីភាគីដើម ។ ទីពីរ: ប្រជាជាតិអាចចូលជាសមាជិកនៃសន្ធិសញ្ញាក្នុងឋានៈជាអ្នកធានាតែប៉ុណ្ណោះ ។

42. Accessory after the fact

The person who knows that the crime has been committed and helps to conceal the crime or the criminal. *Fr: - Complice par assistance, receleur.*

អ្នកសមគំនិតក្រោយពីរទូហេតុ

ជនដែលដឹងថាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តិហើយជួយលាក់បំបាំងបទល្មើសនោះ ឬជនប្រព្រឹត្តិបទល្មើសនោះ ។

43. Accessory before the fact

The person who encourages, orders or helps another to commit a crime without being present at the crime. *Fr: - Complice par instigation.*

អ្នកសមគំនិតមុនពីរទូហេតុ

ជនដែលលើកទឹកចិត្ត បញ្ជា ឬជួយជនណាផ្សេងទៀត អោយប្រព្រឹត្តិបទល្មើសដោយខ្លួនឯងមិនមានវត្តមាននៅទីកើតហេតុនោះទេ ។

44. Accessory during the fact

One who stands by without interfering or giving such help as may be in his power to prevent the commission of a crime. *Fr: Complice par abstention.*

អ្នកសមគំនិតនៅពេលពីរទូហេតុ

ជនដែលឈរនៅស្នើមមិនជួយធ្វើអន្តរាគមន៍ ឬជួយដោយវិធីណាមួយ ក៏មិនអាចដែលខ្លួនមានដើម្បីរារាំងកុំអោយមានការប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

45. Accessory penalty

អនុទោស

Additional criminal penalty that cannot be imposed independently, but which results from the application of a principal penalty to which it is incidental. For example, in old Cambodian Criminal Code, a violent interference with election is punishable by a number of years in jail, which is the principal penalty, and may result in a deprivation of civil rights, which is the accessory penalty.

Compare Principal penalty.
Fr: Peine accessoire.

ទោសបញ្ញត្តិបន្ថែមដែលគេមិនអាចដាក់ដាច់គ្នាបានទេ ប៉ុន្តែ ជាលទ្ធផលនៃការអនុវត្តន៍មូលទោស ដែល អនុទោសនោះជាទោសបន្ទាប់បន្សំនៃមូលទោសនោះ ។ ឧទាហរណ៍៖ នៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌចាស់នៃប្រទេស កម្ពុជា ជនម្នាក់ដែលបានធ្វើការជ្រៀតជ្រែកដោយអំពើ ហិង្សានៅក្នុងការបោះឆ្នោត ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសពីបទ មជ្ឈឹមថ្នាក់ទីពីរ ដែលជាមូលទោស ហើយអាចនាំឲ្យមាន ការដកសិទ្ធិពលរដ្ឋដែលជាអនុទោស ។

46. Accommodation party

ភាគីរ៉ាប់រងជួស, ភាគីធានា

One who, as a favor to another, signs a note as acceptor, maker or endorser, without receiving compensation or other benefit, and who thus guarantees the debt of the other person. See also Surety.
Fr: Caution.

អ្នកដែលចុះហត្ថលេខាលើលិខិតកំណត់មួយជួសអ្នកផ្សេង ទៀតក្នុងនាមជាអ្នកទទួលជាអ្នកបង្កើតផលប័ត្រ, ឬជាអ្នក ចារលិខិតកំណត់នោះ ដោយគ្មានបានទទួលសំណងទូទាត់ ឬផលកំរៃផ្សេងទៀត ហើយដូច្នោះគឺជាអ្នកដែលធានា រ៉ាប់រងបំណុលអោយអ្នកផ្សេងនោះ ។

47. Accomplice

អ្នកសមគំនិត, អ្នកយុបយិត

A person who knowingly and voluntarily helps another person to commit a crime.
Fr: Complice.

ជនដែលជួយជនផ្សេងទៀតដោយដឹងខ្លួន និងដោយស្ម័គ្រ ចិត្តអោយប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

48. Accord

ការស្រុះស្រួល

An agreement, especially one to pay (on one side) and to accept (on the other side) less than a debt or obligation is worth as full payment for that obligation.

ការព្រមព្រៀងមួយរវាងភ្នាក់ងារនិងភ្នាក់ងារជាពិសេស គឺជាអ្នក សង ហើយម្នាក់ទៀតជាអ្នកទទួលព្រមនូវចំនួនតិចជាង បំណុល ឬកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវសង ឬបំពេញទាំងអស់ ។

49. Accord and satisfaction

ការស្រុះស្រួលព្រមទាំងបានជំរះកាតព្វកិច្ចថ្មី

An accord that has been completed by payment and a full release. Fr: Novation exécutée.

ការព្រមព្រៀងសង និងទទួលបំណុលមួយភាគដែល បញ្ចប់សព្វគ្រប់ដោយការទូទាត់បង់ប្រាក់ និងការជំរះ អោយរួចភ្នាក់ងារទាំងស្រុងតែម្ដង ។

50. Account payable

គណនីសំរាប់បង់

A regular business debt not yet paid. Fr: Dettes passives.

បំណុលនៃអាជីវកម្មដែលជាប្រក្រតីមិនទាន់បានសងនៅឡើយ ។

51. Account receivable

គណនីសំរាប់ទទួល

A regular business debt not yet collected. Fr: Dettes actives.

បំណុលនៃអាជីវកម្មជាប្រក្រតីដែលមិនទាន់ទទួល ឬប្រមូល ។

52. Accountable

ដែលទទួលខុសត្រូវ

Responsible or liable for something. Fr: Responsable, comptable.

ដែលទទួលខុសត្រូវ ឬជាប់កាតព្វកិច្ចចំពោះរឿងអ្វីមួយ ។

53. Accredit

តែងតាំង

Give official status or recognition. Fr: Accréditer.

ផ្តល់ឋានៈ ឬការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ ។

54. Accretion

ដំណុះ, ល្បាប់

An addition by growing, especially in the area of real property, where land increases by natural actions and causes. Fr: Atterrissement et accroissement.

ការកើនឡើង ជាពិសេសក្នុងវិស័យអចលនទ្រព្យ ដែលក្នុងនោះ ដីបានកើនឡើងដោយសារបាតុភូតធម្មជាតិ ។

55. Accrue (1)

(១) ដល់ពេលត្រូវសង

Become due and payable.

ដែលដល់កំណត់ និងដល់ពេលត្រូវសង ។

56. Accrue (2)

(២) ថែមឡើង, កើនឡើង

To augment.

57. Accrue (3)

ចាប់មាន

To become an enforceable right; to come into force or existence; to arise.

(៣) ក្លាយទៅជាសិទ្ធិដែលមានអនុភាពអនុវត្ត, ចូលជាធរមាន, ឬមានអត្ថិភាព, កើតឡើង ។

58. Accusation

ការចោទប្រកាន់

A formal charge, made to a court, that a person is guilty of a crime. Fr: Accusation.

ការចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការដាក់ជូនទៅតុលាការថា ជនណាមួយមានពិរុទ្ធភាពអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

59. Accusatory instruments

លិខិតុបករណ៍ចោទប្រកាន់

Papers that charge a person with a crime, e.g., an indictment, an information, etc. Fr: Pièces d'accusation.

លិខិតផ្សេងៗ ដែលចោទប្រកាន់ជនណាមួយពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ទូទៅហៅថា៖ ដីកាចោទប្រកាន់របស់គណៈវិនិច្ឆ័យ ឬដីកាចោទប្រកាន់របស់ព្រះរាជអាជ្ញាជាដើម ។ ល ។

- 60. Accused** ជនជាប់ចោទ

A criminal defendant. គឺជាចុងចោទក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ។
Fr: Accusé, prévenu.
- 61. Acknowledgment** ការទទួលស្គាល់

An admission or declaration that something is genuine. ការទទួលស្គាល់ ឬការប្រកាសថាអ្វីមួយពិតប្រាកដមិនក្លែងក្លាយ ។
Fr: Aveu, reconnaissance.
- 62. Acquit** សំរេចអោយរួចខ្លួន

Set free from an obligation or an accusation. ដោះត្រូវរួចផុតពីកាតព្វកិច្ច ឬការចោទប្រកាន់ ។
Fr: Acquitter.
- 63. Acquittal (1)** (១)សាលក្រមសំរេចត្រូវរួចខ្លួន

A formal legal determination that a person who has been charged with a crime is innocent. សេចក្តីសំរេចតាមដូរច្បាប់ និងជាដូរការថាមនុស្សដែលត្រូវបានចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌរួចមកហើយនោះជាមនុស្សគ្មានទោស ។
Fr: Acquittement.
- 64. Acquittal (2)** (២)ការត្រូវរួចខ្លួន

A release from an obligation. ការដោះលែងអោយរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចអ្វីមួយ ។
Fr: Décharge.
- 65. Acquittance** លិខិតត្រូវរួចខ្លួន

A written discharge of an obligation. លិខិតដែលចែងពីការអោយរួចផុតពីកាតព្វកិច្ច ។
- 66. Act (1)** (១)ច្បាប់

A law passed by one or both houses of a legislature, such as congress. ច្បាប់ដែលអនុម័តដោយសភាមួយ ឬសភាទាំងពីរនៃអង្គនីតិបញ្ញត្តិដូចជាសហសភាជាដើម ។
Fr: Loi.
- 67. Act (2)** (២)អំពើ

Something done voluntarily that causes legal consequences. អ្វីៗដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដែលបណ្តាលអោយមានផលវិបាកខាងផ្លូវច្បាប់ ។
Fr: Acte.
- 68. Act of bankruptcy** អំពើជនក្ស័យ

Any one of several actions (such as hiding property from creditors) that can be used to make a person liable to be proceeded against as a bankrupt by creditors. អំពើណាមួយក្នុងចំណោមអំពើជាច្រើន(ដូចជាការលាក់បំបាំងទ្រព្យសម្បត្តិកុំអោយម្ចាស់បំណុលដឹងជាដើម) ដែលធ្វើអោយជនណាមួយទទួលខុសត្រូវនឹងអំពើនោះ ហើយដែលធ្វើឲ្យម្ចាស់បំណុលប្តឹងអំពើជនក្ស័យរបស់ជននោះបាន ។
Fr: Acte justifiant la mise en faillite.

69. Act of God

អំពើនៃអាទិទេព

An event of nature which is difficult to anticipate and could not have been controlled or prevented, such as earthquake, lightning, and a sudden illness or death of a person. *Fr: Force majeure.*

ព្រឹត្តិការណ៍ធម្មជាតិមួយដែលពិបាកនឹងគិតទុកមុនហើយមិនអាចគ្រួគ្រា ឬបង្ការទុកជាមុនបាន ដូចជាការរញ្ជួយផែនដី រន្ទះបាញ់ និងជំងឺទាន់ហន់ ឬមរណភាពនៃមនុស្សណាម្នាក់ ។

70. Act of state doctrine

គោលការណ៍នៃការមិនចាត់ការតាមរដ្ឋវត្តមានលើអំពើរបស់រដ្ឋមួយទៀត

The rule that a state's executive, legislative, or judicial acts done within its own territory are not subject to judicial inquiry by other states.

វិធានដែលត្រូវបានយល់ថា អំពើនៃផ្នែកនីតិប្រតិបត្តិ នីតិបញ្ញត្តិ ឬតុលាការរបស់រដ្ឋមួយដែលបានធ្វើនៅក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន មិនត្រូវទទួលការចាត់ការផ្នែកតុលាការនៃរដ្ឋដទៃទៀតឡើយ ។

71. Acting

ស្តីទី

Holding a temporary rank or position; filling in for someone else. *Fr: Provisoire, Par interim.*

ការកាន់មុខដំណែង ឬមុខងារបណ្តោះអាសន្ន ។ ការបំពេញកិច្ចការជំនួសអ្នកផ្សេង ។

72. Action (1)

(១) អំពើប្រព្រឹត្តិ, អាកប្បកិរិយា

Conduct or behavior. *Fr: Action.*

73. Action (2)

(២) បណ្តឹង

The formal legal demand of one's rights from another made in court. Types of lawsuits are often grouped under various types of "actions", such as "civil action", "real action", etc. *Fr: Action.*

ការទាមទារតាមរដ្ឋវត្តមានជាផ្លូវការនូវសិទ្ធិពីមនុស្សដទៃទៀតដែលត្រូវធ្វើក្នុងតុលាការ ។ ជារឿយៗប្រភេទនៃបណ្តឹងក្តីទាំងឡាយត្រូវបានចាត់ជាគ្រុមៗតាមប្រភេទផ្សេងៗនៃ "បណ្តឹង" ដូចជា "បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី" "បណ្តឹងពីអចលនទ្រព្យ" ជាដើម ។ ល ។

74. Action in personam

បណ្តឹងផ្ទាល់លើរូបមនុស្ស

See In personam. *Fr: Action personnelle.*

75. Action in rem

បណ្តឹងពីវត្ថុ

See In rem. *Fr: Action réelle.*

76. Actionable

ដែលអាចប្តឹងបាន

Having some reason or basis for a cause of action. *Fr: - Possible de poursuites.*

ដែលមានហេតុផល ឬមូលដ្ឋានសំរាប់មូលហេតុនៃបណ្តឹង ។

77. Actual authority

អំណាចពិតប្រាកដ

The authority that the principal, expressly or implicitly, intentionally grants or delegates to the agent.

អំណាចដែល ការប្បទាយ(ចៅហ្វាយ)ផ្តល់ឲ្យ ឬផ្ទេរឲ្យ ភ្នាក់ងារដោយចេតនា, ដោយជាក់លាក់ក្តី ឬដោយ ស្ងៀមស្ងាត់ក្តី ។

78. Actual damages

សំណងទូទាត់ជាក់ស្តែង

See Compensatory damages. Fr: Compensation.

79. Actual possession

ភាគ:ជាក់ស្តែង, ការកាន់កាប់ជាក់ស្តែង

Immediate and direct physical control over property. In real property, it involves actual occupation of the property or direct appropriation of the benefits it yields. Fr: - Possession effective.

ការគ្រួគប្រាជារូបវន្ត និងដោយផ្ទាល់ទៅលើទ្រព្យ សម្បត្តិ ។ ក្នុងអចលនទ្រព្យ វាទាក់ទងទៅនឹងការកាន់ កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិនោះ ឬការដកយកគ្រឿងៗនូវផលកម្រៃ ដែលសម្បត្តិនោះហូចរាយ ។

80. Actual value

តម្លៃជាក់ស្តែង

See Market value. Fr: Valeur marchande.

81. Actuary

អ្នកគណនាតម្លៃ (ព.ស)

Someone who computes insurance and property costs, in particular, the cost of life insurance, risk and insurance premium. Fr: Actuaire.

អ្នកដែលគណនាតម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រង និងតម្លៃសម្បត្តិ ជាពិសេសតម្លៃនៃការធានារ៉ាប់រងជីវិត គ្រោះ ភយន្តរាយ និងបុព្វលាភរ៉ាប់រង ។

82. Actus reus

អំពើពិត

Latin: guilty act. The act of committing a criminal offense.

ឡាតាំង: (១) អំពើបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ។ អំពើនៃការ ប្រព្រឹត្តិបទល្មើសប្រឆាំងនឹងសង្គម ។

83. Ad hoc

សំរាប់ប្រើលើ, ចំពោះលើ

Latin: for this; for this particular purpose. Fr: Ad hoc.

ឡាតាំង: សំរាប់គោលដៅពិសេសនេះ ។

84. Additur (1)

(១)អំណាចបន្ថែមចំនួនទឹកប្រាក់

The power of a trial court to increase the amount of money awarded by a jury to a plaintiff.

អំណាចរបស់តុលាការ ដើម្បីកម្រើនទឹកប្រាក់ដែលក្រុម ប្រឹក្សាគុណ ការបង្ហាញដោយទោរទ័រទៅ ។

85. Additur (2)

The power of an appeals court to deny a new trial to the plaintiff if the defendant agrees to pay the plaintiff a certain amount of extra money.

(២) អំណាចបដិសេធការជំនុំជម្រះជាថ្មី

អំណាចរបស់សាលាទូទៅ ដើម្បីបដិសេធការជំនុំជម្រះជាថ្មី អោយដើមទោទ បើសិនជាចុងទោទសុខចិត្តសងប្រាក់មួយចំនួនថែមទៀតទៅអោយដើមទោទ។

86. Adduce

(Used particularly with reference to evidence) to present, offer, introduce.

បង្ហាញ

ពាក្យនេះប្រើសម្រាប់និយាយយោងដល់ភស្តុតាង គឺបង្ហាញភស្តុតាង។

87. Ademption

The pre-death disposal of something left in a will with the effect that the person it was left to in the will does not get it. Fr: Révocation d'une provision testamentaire.

ការដកបញ្ញត្តិមតិកសាសន៍

ការជម្រះចោលមុនពេលមរណៈភាព នូវអ្វីដែលបានចែងទុកក្នុងមតិកសាសន៍(សំបុត្របណ្តាំ) ដែលជាហេតុនាំអោយបុគ្គលដែលត្រូវទទួលកេរ្តិ៍មរតកដែលមានចែងក្នុងមតិកសាសន៍នោះខកខាន មិនទទួលទៅវិញ។

88. Adhesion

The entrance of a nation into part of the an existing treaty with respect only to a part of the principles laid down or the stipulations agreed to, as opposed to accession in that the nation entering into it is a party to the whole treaty. See also Accession. Fr: Adhesion.

ការចូលក្នុងសន្ធិសញ្ញាមួយផ្នែក

ការចូលរបស់ប្រជាជាតិមួយទៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាដែលមានរួចហើយ ចំពោះតែមួយផ្នែកនៃគោលការណ៍ដែលបានប្រកាសហើយ ឬបដិញ្ញាដែលបានព្រមព្រៀងលើ គឺផ្ទុយពីការចូលជាសមាជិក ដែលប្រជាជាតិបានចូលនោះ ជាភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាទាំងស្រុងតែម្តង។

89. Adhesion contract (contract of adhesion)

A contract which is so heavily restrictive or burdensome on one party and so non-restrictive and favorable to another party that it appears to be an involuntary or coerced agreement. Usually, such contracts are found between parties with substantially unequal bargaining power. Fr: Contrat d'adhésion.

កិច្ចសន្យាសង្គតម្ម (ព.ស)

កិច្ចសន្យាមួយដែលដាក់កំហិត ឬបន្ទុកធ្ងន់ពេកដល់ភាគីមួយ ហើយផ្ទុយទៅវិញមិនដាក់កំហិតនិងអោយអំណោយដល់ដល់ភាគីម្ខាងទៀត ដែលជាហេតុនាំឱ្យមើលឃើញថាហាក់ដូចជាការព្រមព្រៀងមួយដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ឬដោយបង្ខំ។ តាមធម្មតាគេឃើញមានកិច្ចសន្យាបែបនេះរវាងភាគីផ្សេងៗ ដែលប្រកបដោយអំណាចចរចាមិនស្មើគ្នាជាខ្លាំង។

90. Adjective law

The precedural rules by which courts and agencies operate as opposed to what is usually thought of as "the law" or substantive law. Fr: - Code de procédure.

ច្បាប់នីតិវិធី

វិធានផ្នែកនីតិវិធីដែលតុលាការនិងទីភ្នាក់ងារផ្សេងៗ ដំណើរការកិច្ចការរបស់ខ្លួនតាមនីតិវិធីនោះ ផ្ទុយពីអ្វី ដែលគេតែង តែគិតថាជាច្បាប់ ឬច្បាប់សារធាតុ។

91. Adjourn

Postpone or suspend business. Fr: Ajourner, suspendre.

លើកវារកាល

ពន្យា ឬឆ្លាក់កិច្ចការ។

92. Adjournment

Putting off business or a session to another time or place. The decision of a court, legislature, or other meeting to stop meeting either temporarily or permanently. Fr: Ajournement, Suspension.

ការលើកវារកាល

ការឆ្លាក់កិច្ចការ ឬសម័យប្រជុំទៅពេលមួយទៀតឬទៅ កន្លែងមួយទៀត។ សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ, អង្គ នីតិបញ្ញត្តិ, ឬអង្គប្រជុំដទៃទៀត ដើម្បីបញ្ឈប់ការប្រជុំជា បណ្តោះអាសន្នក្តី ឬជាអចិន្ត្រៃយ៍ក្តី។

93. Adjudge

See Adjudicate. Fr: Adjuger.

វិនិច្ឆ័យ

94. Adjudicate

To make a decision or announce a judgment based on evidence presented, usually in court. Noun: Adjudication. See Adjudge. Fr: Juger.

វិនិច្ឆ័យ

ធ្វើសេចក្តីសម្រេច ឬប្រកាសសាលាក្រមដោយសំអាងលើ ភស្តុតាងដែលបានបង្ហាញចំពោះមុខតុលាការ។ ន សេចក្តីវិនិច្ឆ័យ

95. Adjudication of bankruptcy

The judgment or decree of the bankruptcy court that a person against whom a petition in bankruptcy has been filed, or who has filed his voluntary petition, be ordered and adjudged to be a bankrupt. Fr: Jugement declaratif de faillite.

សាលាក្រមប្រកាសធនក្ស័យ

សាលាក្រម ឬសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការធនក្ស័យ ដែលប្រកាសថា ជនម្នាក់ដែលត្រូវបានគេប្តឹងសុំឲ្យចូល ធនក្ស័យ ឬដែលបានដាក់ពាក្យប្តឹងសុំចូលធនក្ស័យដោយ ស្ម័គ្រចិត្តនោះ ត្រូវបានបញ្ជាក់វិនិច្ឆ័យថា ជាអ្នក ធនក្ស័យ។

96. Adjunct

Something added to another, but in a subordinate, auxiliary, or dependent position. Fr: Accessoire, Complémentaire.

វត្ថុភ្ជាប់, វត្ថុរណប

វត្ថុអ្វីដែលបន្ថែមទៅលើវត្ថុមួយទៀត ក្នុងស្ថានភាព ក្រោមបង្គាប់ ជាជំនួយ ឬរណប។

97. Adjuster

អ្នកលៃកម្រូវការទាមទារ

A person who computes or settles an insurance claim or debt claim, often for a lesser amount than full value. Fr: - Répartiteur en assurances.

ជនដែលគណនាឬដោះស្រាយការទាមទារប្រាក់ធានារ៉ាប់រង ឬប្រាក់បំណុលជារឿយៗក្នុងបរិមាណតិចជាងតម្លៃពេញ ។

98. Admeasure

បែងចែក

Divide and given out by shares. Fr: Partager.

បំបែក និងចែកចាយទៅតាមចំណែក ។

99. Administer (1)

(១) គ្រប់គ្រង

Manage; take charge of business. Fr: Gérer, administrer.

ចាត់ចែង, ទទួលបន្ទុកកិច្ចការ ។

100. Administer (2)

(២) ចាត់ចែងទ្រព្យ

Settle and distribute the estate (property, money, etc.) of a dead person. Fr: Exécuter les clauses d'un testament.

ការកំណត់ និងចែកចាយសារពើទ្រព្យរបស់មរណជន ។

101. Administer (3)

(៣) ផ្តល់

Give, e.g., administer an oath. Fr: Déferer le serment.

ទាញហរណ៍: ផ្តល់សព្វប្រណិធាន ផ្តល់ភស្តុតាង ។

102. Administration of justice

ការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌

The management of the law enforcement, judicial and correctional aspects at each level of government. Fr: Administration de la justice.

ការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធគុលា ការនិងប្រព័ន្ធនានាការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

103. Administrative accounts

គណនីរដ្ឋបាល

Financial documents at the level of an administrative division of the state, such as provinces or municipalities, or of public institutions created by the state. At the level of municipality, the documents are approved by a government body such as a municipal council after the closing of the fiscal year, in order to compare actual expenditures and the authorized budget. Fr: Compte administratif.

ឯកសារហិរញ្ញវត្ថុដែលស្ថិតនៅក្នុងថ្នាក់មួយនៃតំបន់រដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋ ដូចជា ខេត្ត ឬក្រុងនានា ឬស្ថាប័នសាធារណៈនានាដែលបង្កើតដោយរដ្ឋ ។ នៅថ្នាក់ក្រុងឯកសារនោះត្រូវបានអនុម័តដោយស្ថាប័នរបស់រដ្ឋាភិបាល ដូចជាក្រុមប្រឹក្សាក្រុង បន្ទាប់ពីពេលបិទឆ្នាំសារពើពន្ធ ដើម្បីប្រៀបធៀបការចំណាយពិតប្រាកដនិងថវិកាដែលអនុញ្ញាតចំណាយ ។

104. Administrative agency

ទីភ្នាក់ងាររដ្ឋបាល

A sub-branch of the government set up to carry out the laws. For example, the police department is a local administrative agency. Fr: *Organe administratif.*

អនុសាខារបស់រដ្ឋាភិបាលដែលបង្កើតឡើងដើម្បីប្រតិបត្តិច្បាប់។ ឧទាហរណ៍៖ ស្នងការប៉ូលីសគឺជាទីភ្នាក់ងាររដ្ឋបាលប្រចាំទីកន្លែងណាមួយ។

105. Administrative discretion

ឆន្ទានុសិទ្ធិរដ្ឋបាល

A public official's right to perform acts and duties that are not precisely "covered" by a law or rules and that require the use of professional judgment and common sense within the bounds set by the law. Fr: *Pouvoir réglementaire de l'administration.*

សិទ្ធិរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ដើម្បីធ្វើអំពើនិងបំពេញករណីយកិច្ចនានា ដែលគ្មានចែងជាក់លាក់ក្នុងច្បាប់ ឬវិធានផ្សេងៗ ហើយដែលទាមទារអោយប្រើការវិនិច្ឆ័យដោយវិជ្ជាជីវៈ និងប្រើសុភវិនិច្ឆ័យក្នុងក្របខ័ណ្ឌដែលកំណត់ដោយច្បាប់។

106. Administrative hearing

សវនាការក្នុងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាល

Hearing which takes place outside the formal judiciary, before officials who have been granted judicial authority expressly for the purpose of conducting such hearings.

សវនាការដែលប្រព្រឹត្តទៅក្រៅក្របខ័ណ្ឌតុលាការនៅចំពោះមុខមន្ត្រី ដែលគេប្រគល់អំណាចតុលាការអោយដោយជាក់លាក់ ដើម្បីដឹកនាំសវនាការបែបនោះ។

107. Administrative proceeding

នីតិវិធីតាមដូររដ្ឋបាល, ការចាត់ការតាមដូររដ្ឋបាល

A proceeding before an administrative agency consisting of argument, trial, or both. Procedural rules in administrative proceedings often differ from civil or criminal trials. Administrative proceedings are usually governed not only by general laws or statutes but also by administrative law, which is a body fo rules created by administrative agencies to implement their powers and duties. Fr: *Procédure administrative.*

នីតិវិធីមួយធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខទីភ្នាក់ងាររដ្ឋបាល ដែលមានការជជែកដេញដោល, ការជំនុំជំរះ, ឬទាំងពីរយ៉ាង។ វិធាននៃនីតិវិធីនៅក្នុងការជំនុំជំរះតាមដូររដ្ឋបាល ជារឿយៗខុសពីនីតិវិធីការជំនុំជំរះរឿងរដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌ។ ការជំនុំជំរះតាមដូរតុលាការជាទូទៅ មិនមែនគ្រាន់តែគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ទូទៅប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ដោយច្បាប់រដ្ឋបាលផងដែរ ដែលជាចង្កោមនៃវិធានបង្កើតឡើងដោយទីភ្នាក់ងាររដ្ឋបាលដើម្បីអនុវត្តអំណាច និងករណីកិច្ចរបស់គេ។

108. Administrator

A person appointed by the court to manage the affairs or property of another person because that other person cannot, usually because he or she died without leaving a will. Fr: Administrateur judiciaire.

អ្នកគ្រប់គ្រង, ហិក្សបត្តអ្នក:

ជនដែលតុលាការចាត់តាំងអោយចាត់ចែងកិច្ចការ ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនផ្សេងទៀត ពីព្រោះជនផ្សេងនោះ មិនអាចធ្វើទៅបានតាមធម្មតាដោយសារជនផ្សេងនោះ ស្លាប់ដោយគ្មានបន្ទូលមរតកសាសន៍ ។

109. Admiralty and maritime jurisdiction

Broad jurisdiction over all actions related to events which occur at sea, including activities of commerce and navigation, injuries and damages upon the sea and all maritime contracts and torts.

យុត្តាធិការនាវាកិច្ចនិងនាវាចរណ៍សមុទ្រ (ព.ស)

យុត្តាធិការទូលំទូលាយលើបណ្តឹងទាំងអស់ទាក់ទងទៅនឹង ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតមាននៅឯសមុទ្រ ដោយរាប់បញ្ចូល ទាំងសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម និងនាវាចរណ៍, ទាំងការរង របួស, ឬការខូចខាតនៅឯសមុទ្រ និងកិច្ចសន្យានៃនាវា ចរណ៍តាមសមុទ្រព្រមទាំងកំហុសស៊ីវិលផ្សេងៗផង ។

110. Admissible evidence

The evidence introduced is of such a character that the court or judge must allow it. Fr: Preuve recevable.

ភស្តុតាងប្រវេសនីយ, ភស្តុតាងទទួលយកបាន (ព.ស)

ភស្តុតាងដែលនាំមកនេះគឺមានលក្ខណៈមួយ ដែល តុលាការ ឬចៅក្រមត្រូវតែទទួលយក ។

111. Admission

A voluntary statement that a fact or event is true. Fr: Entrée.

ការទទួលទុកជាត្រូវ

សេចក្តីថ្លែងដោយស្ម័គ្រចិត្តថា អង្គហេតុមួយ ឬព្រឹត្តិការ ណ៍មួយគឺពិត ។

112. Admonition (1)

Oral advice by a judge to a jury. Fr: Conseil.

(១)ការក្រើនរំលឹក, ការដាស់តឿន

ឱវាទផ្ទាល់មាត់របស់ចៅក្រមទៅកាន់គណៈវិនិច្ឆ័យ ។

113. Admonition (2)

A reprimand given by a judge to a lawyer. Fr: Avertissement.

(២)ការស្តីបន្ទោស

ការស្តីបន្ទោសរបស់ចៅក្រមទៅកាន់មេធាវី ។

114. Admonition (3)

A reprimand given by a judge to a defendant in place of a jail sentence or other serious punishment. Fr: Admonestation.

(៣)ការព្រមាន

ការព្រមានចុងចោទធ្វើឡើងដោយចៅក្រមជំនួសការផ្តន្ទា ទោសដាក់ពន្ធនាគារ ឬទណ្ឌកម្មធ្ងន់ផ្សេងៗទៀត ។

115. Admonitory tort

An intentional tort of the type in which punishing the wrongdoer is more important than compensating the person hurt. Fr: Tort quit doit être reprimandé.

កំហុសស៊ីវិលដែលត្រូវព្រមាន

កំហុសស៊ីវិលដោយចេតនាមួយប្រភេទ ដែលនៅក្នុងនោះការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះអ្នកធ្វើខុស គឺមានសារៈសំខាន់ជាងការសងទូទាត់ដល់ជនរងគ្រោះ ។

116. Adopt (1)

Accept, choose, or take as one's own property, acts, or ideas. Fr: Adopter.

(១)យល់ព្រមយក

យល់ព្រម, ជ្រើសរើស ឬយកមកធ្វើជាសម្បត្តិ ជាអំពើ ឬជាគំនិតរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ។

117. Adopt (2)

Pass a law and put it into effect. Fr: Adopter

(២)អនុម័ត

អនុម័តច្បាប់ និងដាក់តួចូលជាធរមាន ។

118. Adopt (3)

Take a child of another as one's own, with all of the rights and duties there would have been if it had been one's biological child. Noun: Adoption. Fr: Adopter.

(៣)សុំកូន

យកកូនអ្នកផ្សេងទៀតធ្វើជាកូនរបស់ខ្លួន ដោយមានសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចទាំងអស់ដូចជាកូនឯងផ្ទាល់ ។ ន. សុំកូន

119. Adult

A person over the legal age a state has set for full rights (such as voting) to begin. Fr: Adulte, majeur.

នីតិជន, មនុស្សពេញវ័យ

មនុស្សដែលមានអាយុលើសពីអាយុភាគរដ្ឋច្បាប់ ដែលរដ្ឋមួយបានកំណត់អោយចាប់ផ្តើមមានសិទ្ធិពេញលេញ (ដូចជាសិទ្ធិបោះឆ្នោតជាដើម) ។

120. Adultery

Voluntary heterosexual intercourse between a married person and a person who is not the husband or wife. Fr: Adultère.

ការរើក្សក្រី

ការរួមសង្កាសនៃភេទស្របគ្នាដោយស្ម័គ្រចិត្ត រវាងមនុស្សដែលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ហើយជាមួយនឹងមនុស្សដែលមិនមែនជាភ្នំ ឬប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ។

121. Advancement

A gift given by a parent to his or her child that is intended to represent all or part of the child's share of the estate in the event the parent dies intestate (without a will). Fr: Avance d'hoirie.

មត៌កទទួលមុន

អំណោយដែលឪពុកឬម្តាយអោយទៅកូនដោយគិតជាចំណែកទាំងអស់ ឬចំណែកមួយភាគរបស់កូនទៅលើទ្រព្យមត៌ក ក្នុងករណីដែលឪពុកឬម្តាយស្លាប់ដោយគ្មានទុកមត៌កសាសន៍ ។

122. Adversary

Opponent or litigant in a legal controversy or action. See Adverse party. Fr: Adversaire.

តួប្រឆាំង

តួប្រឆាំង ឬតួក្នុងរឿងវិវាទឬក្នុងបណ្តឹងតាមដូរច្បាប់ ។

123. Adversary proceeding

A hearing involving a controversy between two opposing parties, the outcome of which is expected to be favorable to only one of the parties. Fr: Procédure contradictoire.

សវនាការប្រតិប័ក្ស, សវនាការដែលតួក្តីគទល់គ្នា

សវនាការដែលបើកឲ្យតួក្តីពីរដៃជែកគទល់គ្នាពីរឿងវិវាទមួយ ។ លទ្ធផលនៃសវនាការនេះនឹងផ្តល់អំណោយដល់ចំពោះភាគីតែមួយប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោមភាគីទាំងពីរនេះ ។

124. Adversary system

Legal system in which opposing parties and their advocates are the principal actors in a case. The parties determine which facts are presented to the court and are solely responsible for gathering evidence. Through direct and cross examination each party is given the opportunity to make forceful arguments in order to convince a neutral, non-participatory judge or jury. Compare Inquisitorial system. Fr: - Procédure accusatoire; procédure contradictoire.

ប្រព័ន្ធប្រតិប័ក្ស, ប្រព័ន្ធច្បាប់ផ្តល់ឲ្យតួក្តីគទល់គ្នា

ប្រព័ន្ធច្បាប់មួយដែលតាមប្រព័ន្ធនោះតួក្តីទាំងអស់និងមេធាវីរបស់គេ គឺជាតួសំខាន់នៅក្នុងរឿងក្តី ។ តួក្តីទាំងនោះសំរេចកំណត់ថា តើអង្គហេតុអ្វីខ្លះដែលត្រូវដាក់បង្ហាញជូនតុលាការ ហើយគឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវតែឯងក្នុងការប្រមែប្រមូលភស្តុតាង ។ តាមរយៈការសាកសួរសាក្សីភាគីបដិបក្សភាគីនិមួយៗត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីលើកយកហេតុផលសំអាង ដែលមានប្រសិទ្ធិភាពមកពន្យល់បញ្ចុះបញ្ចូលចៅក្រម ឬគណៈវិនិច្ឆ័យដែលជាអ្នកអព្យាក្រឹតមិនលូកដៃចូលក្នុងរឿងនោះ ។

125. Adverse interest

An interest contrary to and inconsistent with that of some other person.

ផលប្រយោជន៍ជំពាស់

ផលប្រយោជន៍ដែលផ្ទុយ និងមិនស្របតាមផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃខ្លះ ។

126. Adverse party

The party on the opposite side of the litigation. Fr: - Partie opposée.

តួប្រឆាំង, ភាគីប្រឆាំង

ភាគីជំពាស់ម្ខាងទៀតនៃក្តីវិវាទ ។

127. Adverse possession

A method for acquiring title to property (usually land or buildings) by possessing or occupying that property in the manner and for a specific period of time prescribed by law. Such laws usually require that the possession or occupancy be actual, visible, open, notorious, hostile, definite, continuous, exclusive, and under a claim of right, for a minimum number of years, rarely less than ten to fifteen years. *Fr: Possession de fait.*

ភាគៈ តាមព្រឹត្តិស័យ

វិធីមួយដើម្បីបានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិ (តាមធម្មតាដី ឬអាការ) ដោយកាន់កាប់ ឬកាន់ទីលើទ្រព្យសម្បត្តិនោះ តាមវិធីមួយក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយ ដែលបញ្ញត្តិដោយច្បាប់។ ច្បាប់នោះតាមធម្មតាតម្រូវអោយការកាន់កាប់ ឬការចូលនៅនោះមានប្រាកដ មែន, អាចមើលឃើញដោយចំហ, គេដឹងពូរាល់គ្នា, បែបបញ្ចូលមិនក្រ, ច្បាស់លាស់គរៀងមក, ដោយឡែកតែឯង, ហើយស្ថិតនៅគ្រោមការទាមទារសិទ្ធិទៀតផង នៅក្នុងរយៈពេលអប្បបរមាដែលតម្រូវបានដាច់ពីដប់ទៅដប់ប្រាំឆ្នាំណាស់។

128. Advisory opinion

An opinion that may be rendered by a court at the request of the government or an interested party indicating how the court would rule on a matter should adversary litigation occur. It is thus an interpretation of law without binding effect. *Fr: Avis consultatif.*

មតិពិគ្រោះ, មតិផ្តល់យោបល់

មតិដែលគុណ ការ អាចផ្តល់អោយតាមសេចក្តីស្នើសុំរបស់រដ្ឋាភិបាល ឬភាគីណាមួយដែលចង់ដឹងដោយបញ្ជាក់អំពីថា តើគុណ ការនឹងសំរេចសេចក្តីយ៉ាងណាប្រសិនបើរឿងវិវាទមួយកើតឡើង។ ដូច្នោះមតិនេះគឺគ្រាន់តែជាការបកស្រាយច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ គឺគ្មានអនុភាពអ្វីដើម្បីអោយគោរពតាមទេ។

129. Advocacy

The active support or promotion of an idea, interest or right. *Fr: Plaidoyer.*

ការការពារ, ការគាំទ្រមូលហេតុ

ការគាំទ្រឬលើកស្ទួយយ៉ាងសកម្មនូវគំនិត ផលប្រយោជន៍ឬសិទ្ធិមួយ។

130. Advocate (1)

A person who speaks for another person, for a "cause", or for an organization in order to persuade others. *Fr: Avocat.*

(១) អ្នកការពារមូលហេតុ

ជនដែលឡើងថ្លែងការពារជនណាម្នាក់ក្នុងបុព្វហេតុណាមួយ ឬនិយាយការពារអង្គការណាមួយដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកដទៃ។

131. Advocate (2)

Lawyer.

(២) មេធាវី

132. Advocate (3)

To speak in favor of something. *Fr: Plaidier pour.*

(៣) និយាយគាំទ្រ

និយាយជាគុណប្រយោជន៍ដល់អ្វីមួយ។

133. Affiant

អ្នកថ្លែងសច្ចា

A person who makes a statement under oath. *Fr: Auteur d'une déclaration écrite sous serment.*

ជនដែលធ្វើសេចក្តីថ្លែង ។

134. Affidavit

លិខិតថ្លែងសច្ចា

A written statement made under oath in the presence of an officer of the court or some other authorized person. *Fr: Déclaration écrite sous serment.*

សេចក្តីថ្លែងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរធ្វើឡើងដោយសច្ចាប្រណិធាននៅចំពោះវត្តមាននៃមន្ត្រីតុលាការ ឬជនដែលមានអំណាចដទៃទៀត ។

135. Affinity

ព្យាភិពន្ធ, សាច់ថ្លៃ

Relationship by marriage. *Fr: Alliance.*

ការជាប់សាច់ឈាមតាមរយៈអាពាហ៍ពិពាហ៍(ជាសាច់ថ្លៃ) ។

136. Affirm

បញ្ជាក់ថាត្រូវ, បញ្ជាក់ថាពិត, បញ្ជាក់ទទួលស្គាល់

To acknowledge that some fact or action is true or correct, especially a decision by a higher court which approves a decision of a lower court. *Fr: Affirmer.*

ទទួលស្គាល់ថាអង្គហេតុ ឬចំណាត់ការណាមួយពិតឬត្រូវ ។ ជាពិសេសទទួលស្គាល់សេចក្តីសំរេចនៃតុលាការថ្នាក់ក្រោមដោយតុលាការថ្នាក់លើ ។

137. Affirmative action

ចំណាត់ការជាវិជ្ជមាន

A positive step taken to correct conditions resulting from past discrimination or from violations of law.

វិធានការណ៍ជាវិជ្ជមាន ដែលប្រកាន់យកដើម្បីកែតម្រូវនូវលក្ខណៈនានាដែលកើតចេញពីការរើសអើងពីអតីត ឬពីការរំលោភច្បាប់ ។

138. Affirmative defense

A defense in which a defendant bases his response to a criminal charge or civil claim against him not on a denial of the particular charge or claim but on some special fact or circumstance which the law generally recognizes as a fact or circumstance which, if accepted by the court, enable the defendant either to mitigate or escape judgment on the charge or claim. For examples, in civil cases, contributory negligence, accord and satisfaction, assumption of the risk, estoppel, necessity; in criminal cases, alibi, necessity, justification (such as self-defense) and excuse (such as insanity, duress).

ការការពារជាវិជ្ជមាន (ព.ស)

ការការពារមួយ ដែលចុះចោទមិនយកការបដិសេធចទ ចោទប្រកាន់ការទាមទារពិសេសណាមួយមកធ្វើជាមូល ដ្ឋាននៃការឆ្លើយតបចោទច្រឡំណា ឬរដ្ឋប្បវេណីទេ ប៉ុន្តែធ្វើការបដិសេធចំពោះហេតុការណ៍ ឬកាលៈទេសៈ ពិសេសខ្លះដែលជាទូទៅ ច្បាប់ទទួលស្គាល់ថាជាហេតុ ការណ៍ ឬកាលៈទេសៈដែលធ្វើឲ្យចុះចោទអាចបានធុរ ស្រាល ឬរួចពីសាលក្រមសំរេចអំពីបទចោទប្រកាន់ ឬ ការទាមទារនោះ ។ ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេ ណីគឺការគ្រឿងប្រហែសរួមគ្នា, ការសុខចិត្តជំរះបំណុលឲ្យ រួចគ្នា, ការទទួលយកកយន្តរាយ, ការរារាំងពីការ ក្រឡាស់, ការចាំបាច់ជាដើម ។ នៅក្នុងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ គឺ អញ្ញាក្រតា(ការសំអាងនៅទីផ្សេង)ការបង្ហាញហេតុ ផលតម្រូវ(ដូចជាការការពារខ្លួនជាដើម) និងការដោះ សា(ដូចជាវិកលចរិត, ការបង្ខិតបង្ខំជាដើម) ។

139. Affix (1)

To put something in place permanently. Fr: Attacher.

(១) ភ្ជាប់, បិទ

ដាក់អ្វីមួយអោយនៅជាប់នឹងគ្រឿងជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។

140. Affix (2)

To inscribe (e.g., a signature is affixed to a document). Fr: Apposer.

(២) ប្រដាប់, ចារ

ឧទាហរណ៍៖ ចុះហត្ថលេខាលើឯកសារ ។

141. Aforethought

Planned in advance. Fr: - Préméditation.

ដែលគ្រោងទុកជាមុន

ដែលគិតទុកជាមុន ។

142. A fortiori

Latin: With stronger reason. The process of thinking that one fact or conclusion must be true because it is part of another fact or conclusion which is true.

ចំណង់ថើ, ពិសេសជាងនេះទៅទៀត

ឡាតាំង៖ វិធីរបៀបក្នុងការពិចារណាថា ហេតុការណ៍ មួយ ឬសេចក្តីសន្និដ្ឋានមួយត្រូវតែពិតពីព្រោះវាជាភាគ មួយនៃហេតុការណ៍ ឬនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្សេងមួយទៀត ដែលពិត ។

143. After-acquired

Acquired after a particular date or event.

បានក្រោយព្រឹត្តិការណ៍

ដែលបានបន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍ ឬកាលបរិច្ឆេទពិសេស ណាមួយ ។

144. After-acquired property

Property received after a certain event, such as the date a person mortgages other property. *Fr: Biens acquis après un évènement.*

ទ្រព្យសម្បត្តិបានក្រោយព្រឹត្តិការណ៍

ទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានទទួលបន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍អ្វីមួយដូចជាក្រោយពេលជនណាម្នាក់យកសម្បត្តិផ្សេងទៀតទៅដាក់បញ្ចាំជាដើម ។

145. After-acquired title

A property law doctrine holding that if a person without good title to land then subsequently gets good title to it, the title will automatically go to the one who had bought the land. *Fr: Titre acquis après achat.*

សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិបានក្រោយ

ទ្រឹស្តីច្បាប់អំពីទ្រព្យសម្បត្តិដែលចែងថា បើសិនជាជនម្នាក់ដែលគ្មានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិដីត្រឹមត្រូវទេ ហើយលក់ដីនោះទៅអោយគេ តែក្រោយមកអ្នកលក់នោះក៏បានទទួលសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិត្រឹមត្រូវលើដីនោះ ដូច្នេះសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិនោះនឹងធ្លាក់ទៅជាស្វ័យប្រវត្តិដល់អ្នកដែលបានទិញដីនោះ ។

146. Age of consent

The age at which persons may marry without parental approval or the age at which a person is legally capable of agreeing to sexual intercourse. *Fr: Age nubile.*

អាយុគ្រប់ការ

អាយុដែលគេអាចរៀបការបានដោយមិនបាច់មានការយល់ព្រមពីឪពុកម្តាយ ឬជាអាយុដែលផ្តល់សមត្ថភាពតាមផ្លូវច្បាប់ឲ្យរួមសន្តាសបាន ។

147. Age of majority

Age at which a child gains full rights to enter into binding contracts, make a will, vote, etc. *Fr: Majorité.*

នីតិភាព

អាយុដែលត្រូវបានសិទ្ធិពេញលេញដើម្បីចុះកិច្ចសន្យាធ្វើមតិកសាសន៍បោះឆ្នោត ។ ល ។

148. Agency

A relationship in which one party (the agent) is authorized to act on behalf of another (principal) who will be bound by those actions. *Fr: Mandat.*

ទីភ្នាក់ងារ, នាទីភ្នាក់ងារ

ទំនាក់ទំនងមួយដែលក្នុងនោះភាគីមួយ(ភ្នាក់ងារ)ត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយធ្វើអ្វីក្នុងនាមនៃភាគីផ្សេងទៀត(ចៅហ្វាយនាយ)ដែលជាអ្នកត្រូវមានកាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវចំពោះទង្វើរបស់ភ្នាក់ងារនោះ ។

149. Agent

A person authorized by another person to act for him or her and under his or her control. *Fr: Agent, préposé.*

ភ្នាក់ងារ

ជនដែលមនុស្សម្នាក់ទៀតអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើអ្វីមួយ ដើម្បីមនុស្សម្នាក់ទៀតនោះ និងស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រានរបស់មនុស្សម្នាក់ទៀតនោះ ។

150. Aggravated assault

An assault where serious bodily injury is inflicted on the person assaulted; an assault with a dangerous or deadly weapon. *Fr: Circumstances aggravants.*

អំពើបំពានបំពានធ្ងន់ធ្ងរ

ការបំពានបំពានដែលនាំអោយមានការរងរបួសដល់រាងកាយដ៏ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអ្នកដែលត្រូវគេបំពាន ដោយប្រើអាវុធដ៏គ្រោះថ្នាក់ ឬអាវុធសំរាប់ប្រល័យ ។

151. Aggregate

A total of all the parts; the whole; the complete amount. *Fr: Global.*

ចំនួនសរុប

សរុបផ្នែកទាំងអស់, ទាំងមូល, ចំនួនទាំងអស់ ។

152. Aggression

The use of armed force by a state against the sovereignty, territorial integrity or political independence of another state, or in any other manner inconsistent with the Charter of the United Nations. *Fr: Agression.*

អំពើឈ្លានពាន

ការប្រើកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដោយរដ្ឋមួយប្រឆាំងនឹងអធិបតេយ្យភាព, បូរណភាពដែនដី, ឬឯករាជភាពនយោបាយរបស់រដ្ឋមួយទៀត ឬដោយរបៀបណាមួយផ្សេងទៀតដែលផ្ទុយនឹងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

153. Aggrieved party

A party who has been injured or has suffered any kind of damage or loss. *Fr: Partie perdante.*

ជនរងគ្រោះ

ភាគីដែលត្រូវរងរបួស ឬប៉ះពាល់ការខូចខាតឬការបាត់បង់ប្រភេទណាមួយ ។

154. Agreement

In general, a meeting of minds of two or more persons. In contract law, a manifestation of mutual assent on the part of two or more persons as to the substance of a contract. *Fr: Accord, consentement.*

កិច្ចព្រមព្រៀង, សន្និដ្ឋភាព

ក្នុងន័យទូទៅ គឺត្រូវគំនិតគ្នារវាងមនុស្សពីរនាក់ ឬលើសនេះ ។ ក្នុងច្បាប់កិច្ចសន្យា គឺការសំដែងឲ្យឃើញការយល់ព្រមនឹងគ្នាទៅវិញទៅមករវាងមនុស្សពីរនាក់ ឬច្រើនជាងនេះលើខ្លឹមសារនៃកិច្ចសន្យា ។

155. Agrément

The formal notification, in response to a query by the sending state, by the host state that a diplomatic agent to be sent to it would be acceptable and can be accredited to it. *Fr: Agrément*

ប្រតិស្រពណ៍, សេចក្តីយល់ព្រម

ការជូនដំណឹងជាផ្លូវការដោយប្រទេសទទួល ភ្នាក់ងារទូត ជាការឆ្លើយតបនឹងសំណួររបស់ប្រទេសបញ្ជូនភ្នាក់ងារទូត ថាភ្នាក់ងារទូតដែលនឹងត្រូវបញ្ជូនមកនោះនឹងអាចទទួលយកបាន និងអាចកំណត់ជាផ្លូវការឱ្យប្រទេសបញ្ជូន ។

156. Aid and abet

Intentionally help another person to commit a crime. The term includes encouraging or inciting another person to commit a crime. Fr: Aide et assistance.

ជួយទំនុកបំរុង, ជួយនឹងកំដរ

ជួយអ្នកផ្សេងទៀតដោយចេតនាអោយប្រព្រឹត្តិបទព្រហ្មទណ្ឌ ។ ពាក្យនេះរាប់បញ្ចូលការលើកទឹកចិត្ត ឬពន្យុះជនផ្សេងទៀតអោយប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

157. Aleatory

Uncertain about a fact or an event which might happen or might have happened. Fr: Aléatoire.

មិនទៀង

មិនប្រាកដអំពីអង្គហេតុ ឬព្រឹត្តិការណ៍ដែលអាចកើតឡើង ឬអាចបានកើតឡើងហើយ ។

158. Aleatory contract

A contract with effects and results that depend on an uncertain event. For example, insurance agreements are aleatory. Fr: Contrat aléatoire.

កិច្ចសន្យាមិនទៀង

កិច្ចសន្យាមួយដែលមានផល និងលទ្ធផលអាស្រ័យលើព្រឹត្តិការណ៍មិនប្រាកដ ។ ឧទាហរណ៍៖ កិច្ចព្រមព្រៀងធានារ៉ាប់រង គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងដែលមិនទៀង ។

159. Alias

An indication that a person is known by more than one name (also AKA "also known as"). Fr: Alias.

ឈ្មោះហៅក្រៅ

ការបញ្ជាក់ថា មនុស្សម្នាក់ត្រូវគេស្គាល់ថាមានឈ្មោះហៅលើសពីមួយ ។

160. Alibi

Latin: "elsewhere"; the excuse that at the time a crime was committed a person was somewhere else. Fr: Alibi.

អញ្ញាក្រតា, ការសំអាងថានៅទីផ្សេង (ព.ស)

ឡានាំង៖ នៅទីផ្សេង ។ ការដោះសារថានៅពេលដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តិទោះ គឺជននោះស្ថិតនៅទីផ្សេងទៅវិញទេ ។

161. Alien

Someone who is not a citizen of the country in which he or she is living. A resident alien is a person allowed to reside in a country by immigration authorities but who has not been given citizenship. Fr: - Ressorissant.

ជនបរទេស

មនុស្សដែលមិនមែនជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសដែលខ្លួនកំពុងរស់នៅ ។ ជនបរទេសដែលមកតាំងទីលំនៅ គឺជាមនុស្សបានឋានៈជាអ្នកតាំងលំនៅអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងប្រទេសនោះពីអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានទទួលឋានៈជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសនោះទេ ។

162. Alienation

The voluntary and absolute transfer of title and possession of real property to another. Fr: Aliénation de biens.

ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ

ការផ្ទេរសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ និងការកាន់កាប់អចលនទ្រព្យទៅអោយអ្នកផ្សេងទៀត ដោយស្ម័គ្រចិត្តនិងដាច់ណាត់តែម្តង ។

163. Alienation of affections

A tort based on intentional and malicious interference by a third party in the marriage relationship of two others, without justification or excuse, such as adultery, which causes a spouse mental anguish, loss of position, disgrace, humiliation, embarrassment, financial loss because of the destruction or disruption of the marriage relationship, or which in some way deprives a spouse of affection from his or her marital partner.

Fr: *Détournement de l'affection.*

ការដកសេចក្តីស្នេហា

ព្យសនកម្មមួយដែលបណ្តាលមកពីការជ្រៀតជ្រែកដោយភាគីទីបីប្រកបដោយចេតនា និងការព្យាបាទទៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាប្តីប្រពន្ធរបស់មនុស្សពីរនាក់។ ការដកចិត្តនេះឥតមានមូលហេតុជាក់លាក់ ឬឥតមានមូលហេតុដោះសារអ្វីទាំងអស់(ដូចជាការដិតក្បត់ជាដើម)ដែលជាហេតុបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ស្ថានភាពសង្គម, ការខូច កិត្តិយស, ការអាមាស់មុខ, ការអស់ឯក, ការខាតបង់ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដោយសារការបាត់បែកទំនាក់ទំនងអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ការជ្រៀតជ្រែកនេះធ្វើឲ្យគួរស្មារមី ឬភរិយាដកសេចក្តីស្នេហាពីគ្នា។

164. Alienor

A person who transfers property to another person.

Fr: *Cédant.*

សាមីបរិវត្ត, អ្នកលក់ ឬផ្ទេរសិទ្ធិទ្រព្យ

ជនដែលផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិទៅដោយជនផ្សេងទៀត។

165. Alimony

Court-ordered payment for the support of a spouse, usually as part of a formal separation or divorce.

Fr: *Pension alimentaire.*

សោធនអាហារកិច្ច, អាហារកិច្ច

ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលតុលាការបញ្ជាឲ្យបង់សំរាប់ដាក់ជួនប្រពន្ធ ឬប្តីនៅពេលថែទាំគ្នាជាផ្លូវការ ឬលែងលះគ្នា។

166. Allegation

A statement of fact or issue which is not proven.

Fr: *Allégation.*

ទង្វើករណ៍, ការពោលអះអាង

សេចក្តីថ្លែងអំពីហេតុការណ៍ ឬបញ្ហាអ្វីមួយដែលមិនបានបញ្ជាក់ភស្តុតាង។

167. Allegiance

Loyalty and obedience to the country of which the person is a citizen.

Fr: *Allégeance.*

សេចក្តីស្មោះចំពោះ, ស្មារមីភ័ក្ត្រ

ភក្តីភាព និងការគោរពចំពោះប្រទេសពីសំណាក់ជនម្នាក់ដែលជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសនោះ។

168. Allocution

A statement which a judge invites or allows a defendant to make prior to being sentenced, usually with the objective of reducing or even avoiding the punishment.

សំណូមពរមុនកាត់សេចក្តី (ព.ស)

សេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយដែលចៅក្រមសុំអោយ ឬអនុញ្ញាតអោយចុងចោទផ្ដើមថ្លែងមុនពេលកាត់សេចក្តី (ប្រកាសសាលក្រម) តាមទម្រង់គ្រប់គោលដៅបន្ថយ ឬឲ្យរួចពីទណ្ឌកម្មតែម្តង។

169. Allodial

Owned free of any superior rights belonging to another and free of any obligations to that other.

ដែលស្ថិតក្នុងកម្មសិទ្ធិដាច់ណាត់

ដែលជាកម្មសិទ្ធិដែលគ្មានសិទ្ធិអ្នកដទៃមានអាទិភាពលើ និងរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវបំពេញណាមួយ ចំពោះអ្នកដទៃនោះ ។

170. Allonge

A piece of paper attached to a negotiable instrument to provide space for endorsement.

អនុប័ត្រ, ក្រដាសភ្ជាប់ជាមួយ

ក្រដាសមួយសន្លឹកដែលភ្ជាប់ជាមួយពាណិជ្ជប័ត្រ ដើម្បីទុកចន្លោះសំរាប់ចារបញ្ជាក់ ។

171. Alluvion

Deposits of sedimentary matter (such as dirt, sand, gravel, etc.) which have accumulated gradually and imperceptibly along the bank of a river or sea, as a result of the process of accretion. See Accretion. Fr: Alluvion.

ល្បប់

ការដុះវត្ថុអវសាទ(ដូចជាធូលី ខ្សាច់ ក្រូសជាដើម ។ ល ។) ដែលបានកមកបន្តិចម្តងៗ ហើយមើលមិនឆឹងទៀតផងនៅតាមបណ្តោយប្រាំងទន្លេ ឬសមុទ្រដែលជាលទ្ធផលនៃដំណើរពូនដុះឡើង ។

172. Alteration

1. Making a thing different from what was before without destroying its identity; a change or modification. 2. Writing or erasing on a document that changes its language or meaning. Fr: Altération.

វិភេទ, ការក្រឡេង

១-ការធ្វើអោយវត្ថុមួយមានទម្រង់ផ្សេងពីទម្រង់ដើមដោយមិនបំផ្លាញអត្តសញ្ញាណរបស់វា ។ ការផ្លាស់ប្តូរឬការកែប្រែ ។ ២-ការសរសេរ ឬលុបលើឯកសារមួយដែលនាំអោយមានការផ្លាស់ប្តូរភាសា ឬអត្ថន័យរបស់វា ។

173. Alternative pleading

A second pleading which alleges facts so entirely separate from the facts alleged in the first pleading that the court must consider the two pleadings separately in order to determine if there is any basis for judgment in either one (e. g., pleading a case of personal injury alleging facts constituting negligence by the defendant, or "in the alternative" evidence of intentional conduct by the defendant).

ការជជែកទៀត (៣.៥)

ការជជែកការពារក្តីលើកទីពីរ ដែលពោលអះអាងអង្គហេតុដាច់ដោយឡែកទាំងស្រុងពីអង្គហេតុដែលបានពោលអះអាងនៅក្នុងការជជែកការពារក្តីលើកទីមួយ ដែលជាការនាំគ្នា ការត្រូវតែពិចារណាលើការជជែកការពារក្តីទាំងពីរនោះដាច់ឡែកពីគ្នា ដើម្បីកំណត់ថា តើមានមូលដ្ឋានណាមួយសំរាប់វិនិច្ឆ័យលើការជជែកការពារក្តីណាមួយក្នុងចំណោមការជជែកការពារក្តីទាំងពីរ ។ ឧទាហរណ៍៖ ការជជែកការពារក្តីមួយនៃរឿងរហូសផ្ទាល់ខ្លួនដោយសំអាងអង្គហេតុដែលសំដែងការធ្វេសប្រហែសរបស់ចុងចោទ ឬដោយសំអាងលើកកស្កានដែលសំដែងអំពីរចនាប្រសប់ចុងចោទ ។

174. Ambassador

The highest diplomatic agent and head of mission accredited to a head of state by the head of the sending state.
Fr: Ambassadeur.

ឯកអគ្គរដ្ឋទូត

ភ្នាក់ងារទូតដ៏ខ្ពស់បំផុត និងជាប្រមុខនៃបេសកកម្មការទូត ដែលប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសមួយបានបញ្ជូនត្រូវមកធ្វើតំណាង ជូនការនៅអមប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសមួយទៀត ។

175. Ambiguity

Uncertainty. The possibility that something (usually the wording in a document) can be interpreted in more than one way. *Fr: Ambiguité.*

ភាពមានន័យមិនច្បាស់

ភាពមិនច្បាស់ ។ លទ្ធភាពដែលអាចធ្វើអោយអ្វីមួយ (ជាពាក្យ ឬឃ្លា) ក្នុងឯកសារមួយត្រូវបានគេបកស្រាយ បានច្រើនយ៉ាង ។

176. Ameliorating waste

An act by the lessee which changes (or "wastes") the owner's land in a way which in fact improves the land. For example, the lessee of a house builds a new wall and drainage ditch around the house so that it no longer floods in rainy season.

ការកែកុនអោយប្រសើរឡើង

អំពើមួយរបស់អ្នកជួល ដែលកែប្រែដីរបស់ម្ចាស់ដីក្នុង បែបណាមួយដែលកែលំអដីនោះ ។ ឧទាហរណ៍៖ អ្នក ជួលផ្ទះម្នាក់(អ្នកជួលផ្ទះ)សង់ជញ្ជាំងថ្មី និងចង្កូរបង្ហូរទឹក ជុំវិញផ្ទះដើម្បីកុំអោយទឹកលិចគេទៅទៀតនៅរដូវ ភ្លៀង ។

177. Amend

Verb: To change, such as change a law or judgment.
Fr: Modifier, amender.

ធ្វើវិសោធនកម្ម, កែប្រែ

កិ: កែប្រែ ដូចជាកែប្រែច្បាប់ ឬសាលក្រមជាដើម ។

178. Amendment

1. A change in a bill during passage through a legislature or in a law already passed. 2. The correction of a pleading that is already before a court.
Fr: Modification, amendment.

វិសោធនកម្ម

១ - ការកែប្រែនៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ក្នុង(រយៈពេល ឆ្លង)អង្គនីតិបញ្ញត្តិ ឬនៅក្នុងច្បាប់ដែលបានអនុម័តរួច ហើយ ។ ២ - ការកែតម្រូវនៃសេចក្តីវែកញែកដែលមាន រួចមកហើយនៅចំពោះមុខតុលាការ ។

179. Amicus curiae

Latin: Friend of the court. One who gives information or an opinion to the court in order to call the court's attention to some matter that it might not have noticed or thought of. An amicus curiae brief is a document prepared and submitted to the court, by one who is not a party in the lawsuit, containing facts or arguments which he or she thinks will help the court make a proper decision or to urge the court to make a particular decision desired by those submitting the brief.

អ្នកជូនយោបល់តុលាការ

ឡាតាំង៖ មិត្តរបស់តុលាការ ។ មនុស្សដែលផ្តល់ព័ត៌មាន ឬមតិដល់តុលាការលើសាច់រឿងណាមួយដែលតុលាការប្រហែលជាមិនបានដឹងឬគិតដល់។ សារណារបស់អ្នកជូនយោបល់ គឺជាឯកសារមួយតាក់តែងឡើងនិងត្រូវដាក់ជូនតុលាការដោយមនុស្សដែលពុំមែនជាភាគីនៃរឿងក្តី ហើយឯកសារនោះមានចុះអង្គហេតុ ឬហេតុផលដែលជននោះយល់ឃើញថាវានឹងជួយតុលាការអោយធ្វើសេចក្តីសំរេចបានត្រឹមត្រូវ ឬភ្លឺនតុលាការអោយធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តពិសេសណាមួយដែលអ្នកដាក់ជូនសារណានោះប្រាថ្នាចង់បាន។

180. Amnesty

A sovereign act of forgiveness for past acts, granted by a government to all persons (or to certain persons) who have been guilty of a crime, generally political offenses-treason, sedition, rebellion-and often conditioned upon their return to obedience and duty within a prescribed time. Fr: Amnestie.

ការលើកលែងទោស

សេចក្តីសំរេចថ្នាក់ខ្ពស់បំផុតស្តីអំពីការអត់អាទទោសចំពោះអំពើពីអតីតកាល ដែលចេញដោយរដ្ឋាភិបាលចំពោះជនទាំងអស់(ឬជនខ្លះ)ដែលជាប់ពិរុទ្ធពីបទព្រហ្មទណ្ឌជាទូទៅពីបទល្មើសនយោបាយ, បទល្មើសក្បត់ជាតិ, កុប្បកម្ម, បំបះបំបោរជាដើម ហើយជារឿយៗការលើកលែងទោសនោះត្រូវមានលក្ខខណ្ឌអោយជនទាំងនោះឈប់ប្រឆាំងនឹងបំពេញករណីយកិច្ចក្នុងរយៈពេលកំណត់មួយ។

181. Amortization

Gradual extinguishment of a debt in advance of maturity. For example, paying a certain amount each month until the entire debt is paid by its due date. Fr: Amortissement.

ការរំលោះបំណុល

ការធ្វើអោយបំណុលរលត់បាត់បន្តិចម្តងៗអោយបានមុនដល់ពេលកំណត់ត្រូវសងអោយរួច។ ឧទាហរណ៍៖ ការសងប្រាក់មួយចំនួននៅខែនីមួយៗ រហូតដល់បំណុលទាំងមូលសងរួចស្រឡះតាមពេលកំណត់របស់វា។

182. Analytical register

In Cambodian commercial law, one part of the commercial register in form of a chart, which records the date and times of deposit, the registration number, the company name, the company objective, and the company's registered capital. Compare Chronological register. Fr: - *Registre analytique.*

បញ្ជីវិភាគ

ក្នុងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា, ផ្នែកមួយនៃបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងទម្រង់ជាតារាងដែលចុះកាលបរិច្ឆេទ និងម៉ោងតំកល់ លេខចុះបញ្ជីឈ្មោះក្រុមហ៊ុន កម្មវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន និង ដើមទុនចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ។

183. Anarchy

Absence of government; absence of law. Fr: *Anarchie.*

អនាធិបតេយ្យ

អវត្តមាននៃការគ្រប់គ្រង. អវត្តមាននៃច្បាប់ ។

184. Ancillary jurisdiction

Power of a court to adjudicate and determine matters incidental to the exercise of its primary jurisdiction over an action. Fr: *Jurisdiction annexe.*

សមត្ថកិច្ចបន្ទាប់បន្សំនៃតុលាការ

អំណាចរបស់តុលាការដើម្បីវិនិច្ឆ័យ និងសំរេចរឿងទាំង ឡាយដែលកើតឡើងជាបន្ទាប់បន្សំពីការអនុវត្តន៍នូវ សមត្ថកិច្ចដំបូង ដែលជាសមត្ថកិច្ចចំបងរបស់ខ្លួនលើ បណ្តឹងណាមួយ ។

185. Annuity (contract)

An investment contract in which an investor gives money (or some other value) in exchange for the grantor's promise to pay that investor fixed amounts of money periodically, beginning at some future date. Fr: *Annuité (contrat).*

ធនលាភសាមយិក (កិច្ចសន្យា) (៣៥)

កិច្ចសន្យាវិនិយោគមួយដែលនៅក្នុងនោះអ្នកធ្វើ វិនិយោគផ្តល់ប្រាក់(ឬវត្ថុមានតម្លៃផ្សេងទៀត)ដើម្បីប្តូរ យកការសន្យារបស់អនុប្បទាយី ដើម្បីបង់ទឹកប្រាក់ជា ចំនួនជាក់លាក់ដល់អ្នកធ្វើវិនិយោគតាមរយៈពេលទៀង ទាត់(សាមយិក)ដោយចាប់ផ្តើមឡើងនៅពេលអនាគត មួយ ។

186. Annuity (payment)

The money which is paid by the grantor of an annuity to the investor as promised in their annuity contract. Fr: *Annuité (paiement).*

ធនលាភសាមយិក (ចំណាយ) (៣៥)

ទឹកប្រាក់ដែលត្រូវចំណាយដោយអនុប្បទាយីនៃធន លាភសាមយិកទៅអោយអ្នកធ្វើវិនិយោគដូចដែលបាន សន្យាក្នុងកិច្ចសន្យាសាមយិករបស់គេ ។

187. Annul

To make void; dissolve something which once existed. Fr: *Annuler.*

ទុកជាមោឃៈ

ធ្វើអោយទៅជាមោឃៈ ។ រំលាយចោលអ្វីមួយដែល មានពីមុន ។

188. Annulment

1. The act of making something void or wiping it out completely. 2. The annulment of a marriage wipes out the entire past and past validity of the marriage, as opposed to a divorce, which only ends the marriage. A marriage will not be annulled by a court unless it was invalid in some way from the beginning. Fr: Annulation.

ហេតុអ្វី, ហេតុអ្វីនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍

១-ការធ្វើអោយអ្វីមួយទៅជាអោយ: ឬលុបអ្វីមួយចោលទាំងស្រុង ។ ២-ហេតុអ្វីនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍លុបចោលទាំងស្រុងនូវអតីតកាល និងសុពលភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។ ហេតុនេះ ហេតុអ្វីនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺខុសគ្នាពីការលែងលះប្តីប្រពន្ធដែលគ្រាន់តែបញ្ចប់ចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍តែប៉ុណ្ណោះ ។ តុលាការនឹងមិនបដិសេធអាពាហ៍ពិពាហ៍ចោលទេ បើអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះឥតមានអសុពលភាពក្នុងទម្រង់ណាមួយចាប់ពីដើមទី ។

189. Answer

The formal response of the defendant to the plaintiff's complaint against him, generally denying the allegations of plaintiff's complaint and often containing any affirmative defenses or counterclaims which the defendant may have. Fr: - Conclusions du défendeur.

ចម្លើយ

ការឆ្លើយតបជាផ្លូវការរបស់ចុងចោទចំពោះបណ្តឹងរបស់ដើមចោទមកលើខ្លួន ។ ជាទូទៅចម្លើយរបស់ចុងចោទនោះបដិសេធដល់ការពោលអះអាងនៃបណ្តឹង និងសំណើរបស់ដើមចោទ ហើយជារឿយៗចម្លើយនេះមានចម្លើយការពារជាវិជ្ជមាន ឬបណ្តឹងតបរបស់ចុងចោទ ។

190. Anti-lapse statute

Laws which allow receipt of property by the heirs of the person who was intended by the owner to receive that property upon the owner's death, in situations where the person who inherit dies before the owner of the property dies.

ច្បាប់ទប់ទល់ការរលត់មតិក

ច្បាប់ដែលអនុញ្ញាតអោយប្រគល់សម្បត្តិទៅ៣យាទ (អ្នកទទួលមតិក) នៃជនដែលម្ចាស់សម្បត្តិមានបំណងអោយទ្រព្យសម្បត្តិនោះទៅជននោះនៅពេលដែលម្ចាស់ទ្រព្យសម្បត្តិស្លាប់ ដូចមាននៅក្នុងស្ថានការណ៍ដែលជនដែលត្រូវទទួលទ្រព្យសម្បត្តិពីម្ចាស់ស្លាប់មុនពេលម្ចាស់ទ្រព្យសម្បត្តិស្លាប់ ។

191. Anti-trust laws

Law against unlawful restraints of trade and monopolies. Fr: Loi antitrust.

ច្បាប់ទប់ទល់នឹងក្រឹស្ត

ច្បាប់ដែលប្រឆាំងនឹងការដាក់កំហិតមិនស្របច្បាប់លើពាណិជ្ជកម្ម និងដែលប្រឆាំងនឹងឯកាធិភាពផងដែរ ។

192. Anticipatory breach

A violation of a contractual obligation committed before the performance of the obligation is actually required according to the contract, usually when one party indicates in some way that he or she will not or cannot substantially perform that obligation.

ការលើសមុនពេលត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ច

ការរំលោភលើកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យាដែលបានប្រព្រឹត្តិឡើងមុនពេលត្រូវអោយមានការបំពេញកាតព្វកិច្ចជាពិតប្រាកដស្របទៅតាមកិច្ចសន្យា តាមធម្មតាគឺនៅពេលភាគីមួយបញ្ចេញសញ្ញាតាមបែបណាម្យ៉ាងថា គេនឹងមិនឬមិនអាចបំពេញកាតព្វកិច្ចនោះ បានជាដុំកំភួនទេ ។

193. Antidumping duty

A duty on imported goods equal to the amount by which their foreign market value exceeds their price in the nation to which they are exported. Fr: *Impôt antidumping*.

ពន្ធបំបែកដីម្តង

ពន្ធលើទំនិញនាំចូលស្មើនឹងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលតម្លៃទីផ្សារបរទេសលើសពីថ្លៃនៅក្នុងប្រទេសដែលនាំចេញ ។

194. A posteriori

Latin: from the most recent aspect or point of view; a thinking process in which facts are known from actual experience or observation.

ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ឡាតាំង៖ តាមទិដ្ឋភាពឬតាមទស្សនៈដ៏ថ្មីបំផុត ។ វិធានការគិត ឬវិចារណកិច្ចមួយដែលក្នុងនោះអង្គហេតុទាំងឡាយត្រូវបានគេស្គាល់អាស្រ័យដោយការពិសោធន៍ជាក់ស្តែង ឬការសង្កេតជាក់ស្តែង ។

195. Apparent authority

Acts or statement which make it reasonably seem that a party is actually an agent for another (the principal). Fr: *Autorité apparente*.

អំណាចពហិលកូណ៍, អំណាចស្តែងខាងក្រៅ

អំពើ ឬសេចក្តីថ្លែងដែលធ្វើអោយភាគីមួយហាក់ដូចជាបង្ហាញយ៉ាងសមហេតុសមផលថា ខ្លួនជាភ្នាក់ងាររបស់មនុស្សម្នាក់ទៀត(ការប្បទាយ) ។

196. Appeal (1)

Ask a higher court to review the actions of a lower court in order to correct mistakes or injustice. Fr: *Appel, Pourvoi en annulation ou cassation*

(១)ប្តឹងទទួរណ៍, ប្តឹងសាទុក្ខ

សុំអោយតុលាការថ្នាក់លើពិនិត្យឡើងវិញនូវចំណាត់ការរបស់តុលាការថ្នាក់ក្រោមដើម្បីកែតម្រូវ ឬភាពអយុត្តិធម៌ ។

197. Appeal (2)

The process in the above definition.

(២)បណ្តឹងទទួរណ៍, បណ្តឹងសាទុក្ខ

ដំណើរការដូចក្នុងនិយមន័យខាងលើ ។

198. Appear

To come into court, either personally or through one's attorney, to voluntarily submit to the jurisdiction of the court. Fr: *Comparaitre*.

ចូលខ្លួន, បង្ហាញខ្លួន

ចូលមកតុលាការដោយផ្ទាល់ខ្លួនក្តី ឬតាមរយៈមេធាវីរបស់ខ្លួនក្តី ដើម្បីដាក់ខ្លួននៅក្រោមអំណាចនៃតុលាការដោយស្ម័គ្រចិត្ត ។

199. Appearance

ការចូលខ្លួន

The coming into the court as a party (plaintiff or defendant) or as a lawyer to a lawsuit. *Fr: Comparution.*

ការចូលមកតុលាការក្នុងឋានៈជាភាគីមួយ(ដើមបណ្តឹងឬចុងហេតុ) ឬជាមេធាវីនៅក្នុងបណ្តឹងមួយ ។

200. Appearance by attorney

ការឡើងក្តីដោយមេធាវី

An act of an attorney in prosecuting an action on behalf of his or her client. Document filed in court in which the attorney sets forth the fact that he or she is representing a party to the action.

អំពើរបស់មេធាវីក្នុងការប្តឹងតាងនាមអោយអតិថិជនរបស់ខ្លួន ។ ឯកសារដែលបានបញ្ជូនមកតុលាការដែលនៅក្នុងនោះមេធាវីបានអធិប្បាយអំពីអង្គហេតុដែលខ្លួនកំពុងតំណាងអោយភាគីមួយនៃបណ្តឹង ។

201. Appellant

ភាគីប្តឹងទទួរណ៍

The party who appeals a decision; the party who brings the proceeding to an appellate court for review. *Fr: Appelant.*

ភាគីដែលប្តឹងទទួរណ៍អំពីសេចក្តីសំរេចមួយ, ភាគីដែលនាំបណ្តឹងទៅសាលាទទួរណ៍ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ ។

202. Appellate jurisdiction

សមត្ថកិច្ចនៃសាលាទទួរណ៍

The power vested in a superior court to correct legal errors of inferior courts and to revise judgments rendered by such courts. *Fr: Compétence de la cour d'appel.*

អំណាចដែលប្រគល់តុលាការជាន់ខ្ពស់ ដើម្បីកែប្រែកំហុសខាងផ្នែកច្បាប់របស់តុលាការថ្នាក់ក្រោម និងដើម្បីពិនិត្យសាឡើងវិញនូវសាលក្រមដែលចេញដោយតុលាការទាំងនោះ ។

203. Appellee

ភាគីចុងចម្លើយទទួរណ៍

The party who argues during the appeal process against changing the decision of the lower authority; the party against whom the appeal is directed.

ភាគីដែលនៅក្នុងរយៈពេលទទួរណ៍ដៃកប្រឆាំងមិនព្រមមានការផ្លាស់ប្តូរសេចក្តីសំរេចនៃតុលាការថ្នាក់ក្រោម ។ ភាគីដែលគេប្តឹងទទួរណ៍តទល់នឹងខ្លួន ។

204. Applicant

អ្នកប្តឹងសុំ

In Cambodian commercial law, a person who files a declaration with the commercial court to start a company. *Fr: Requéant.*

នៅក្នុងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា, អ្នកដែលសុំដាក់ប្រតិវេទន៍គំរាល់នៅតុលាការពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីចាប់ផ្តើមធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ។

205. Appointment power

A power or authority conferred by one person by deed or will upon another (called the "donee") to appoint, that is, to select and nominate the person or persons who are to receive and enjoy an estate or an income from it or from a fund, after the testator's death, or the donee's death, or after the termination of an existing right or interest. *Fr: Faculté de distribution des biens.*

អំណាចចាត់ចែងការចែកចាយមត៌ក

អំណាចដែលជនម្នាក់ប្រគល់តាមរយៈលិខិតផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ អចលនវត្ថុ ឬមត៌កសាសន៍ទៅអោយមនុស្សម្នាក់ទៀត (ហៅថា "អ្នកទទួលអំណាច") ដើម្បីតែងតាំង គឺជ្រើស រើសនិងចាត់តាំងមនុស្សណាម្នាក់ ឬច្រើននាក់ត្រូវទទួលនិង ប្រើប្រាស់សារពើទ្រព្យ ឬចំណូលពីសារពើទ្រព្យនោះ ឬ ពីមូលនិធិមួយក្រោយពេលដែលអ្នកធ្វើមត៌កសាសន៍ ឬ អ្នកទទួលអំណាចនោះស្លាប់ ឬក្រោយការបញ្ចប់នូវសិទ្ធិ ឬផលប្រយោជន៍ដែលមានមក ។

206. Apportion

To divide fairly or according to the parties' interests proportionally, but not necessarily equally. *Fr: Répartir.*

បែងរំលែក, បែងចែក

បែងចែកយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមយុត្តិធម៌ឬដោយសមមាត្រ ទៅតាមផលប្រយោជន៍របស់ភាគីនីមួយៗ ប៉ុន្តែមិនចាំ បាច់ទាល់តែស្មើគ្នានោះទេ ។

207. Appraisal rights

A remedy in which stockholders of a corporation require the corporation to repurchase their stock at a price equal to its value immediately before an extraordinary corporate event that they object to (such as a merger).

សិទ្ធិដាក់តម្លៃ

ដំណោះស្រាយមួយដែលភ្នាក់ងារនោះម្ចាស់ហ៊ុននៃ សាជីវកម្មមួយតម្រូវអោយសាជីវកម្មនោះទិញសន្និធិខ្លួន វិញក្នុងតម្លៃស្មើគ្នានឹងតម្លៃនៃមាតិកាណាមួយចំពោះ របស់សាជីវកម្មហើយព្រឹត្តិការណ៍នោះម្ចាស់ហ៊ុនជំទាស់ មិនអោយមានទៀតផង(ដូចជាការរំលាយសាជីវកម្ម បញ្ចូលគ្នាជាដើម) ។

208. Appraise

Verb: To estimate the value; to put in writing the worth of property. Noun: Appraisal, appraiser. *Fr: Evaluer, estimer.*

វាយតម្លៃ, ប៉ាន់តម្លៃ

គឺប៉ាន់ប្រមាណតម្លៃគំណត់តម្លៃទ្រព្យសម្បត្តិជាលាយ លក្សអក្សរ ។ នៈការវាយតម្លៃ, អ្នកវាយតម្លៃ ។

209. Appreciate

Verb: To increase in value, usually in small amounts over time or at a gradual rate. Noun: appreciation. *Fr: Hausser la valeur à.*

បង្កើនតម្លៃ

គឺបង្កើនតម្លៃ តាមធម្មតាក្នុងបរិមាណតិចតួចក្នុងកម្រិត ពេលវេលាយូរទៅ ឬក្នុងអត្រាខ្លីជាបន្តបន្ទាប់ ។ នៈការបង្កើនតម្លៃ ។

210. Apprehension (1)

(១) ការចាប់

To capture or arrest a person on a criminal charge. Fr: Arrestation.

ការចាប់ខ្លួនជនណាមួយតាមការចោទប្រកាន់ផ្នែក ព្រហ្មទណ្ឌ ។

211. Apprehension (2)

(២) ការបារម្ភ

Fear. Fr: Appréhension.

212. Apprentice

កូនជាន់

In Cambodian labor law, a person who enters into a vocational contract with an employer or an artisan, by which the employer promises to teach him or her a profession in a through organized way, and that person promises to work for the employer or artisan under the terms and conditions and within a period, up to but not more than 2 years, set forth in the contract. Fr: Apprenti.

នៅក្នុងច្បាប់ការងារកម្ពុជា, ជនណាម្នាក់ដែលចុះ កិច្ចសន្យាសិក្សាវិជ្ជាជីវៈជាមួយនិយោជកម្នាក់ ឬសិប្បករ ម្នាក់ដែលតាមកិច្ចសន្យានោះ និយោជកសន្យាថានឹង បង្រៀនវិជ្ជាជីវៈដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងមានរបៀប ហើយដែលជននោះសន្យាថានឹងធ្វើការត្រូវនិយោជកនោះ តាមខនិងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា និងនៅក្នុងកម្មវិធីពេល ដែលកំណត់ដោយកិច្ចសន្យាដែលមិនលើសពីពីរឆ្នាំ ។

213. Appropriate

កិះ ដកយក, បំរុងទុក, រក្សាទុក

Take, reserve or keep. Fr: Affecter.

214. Appropriation

ន: ការដកយក, ការបំរុងទុក

Fr: Affectation.

215. Appurtenant

ជារបស់, ជាចំណុះ

Attached or in some way connected to something else. Fr: Accessoire.

ដែលភ្ជាប់ឬភ្ជាប់នឹងរបស់ផ្សេងទៀតក្នុងបែបណា ម្យ៉ាង ។

216. A priori

ក្នុងអាទិការណ៍, គំនិតដំបូង, ជាដំបូង

Latin: from the preceding, from the first; a thinking process which starts with facts which are already proven to be true and uses those truths in order to anticipate and know subsequent facts which will necessarily follow based on those truths.

ខ្លាតាំង៖ ពីអ្វីមានពីមុន ។ របៀបគិតគូរពិចារណាដែល ផ្អែកលើហេតុការណ៍ទាំងឡាយដែលគេទុកជាពិតរួចទៅ ហើយ ហើយយកសច្ចុតម៌ទាំងនោះជាមូលដ្ឋានសំរាប់ ទាយទុកជាមុននឹងយល់ដឹងអំពីហេតុការណ៍ក្រោយៗមក ទៀត ។

217. Arbitr

មជ្ឈត្តករ, អាជ្ញាកណ្តាល (ព.ស)

Latin: referee, umpire; one appointed to decide a controversy. Fr: Arbitre.

ខ្លាតាំង៖ អាជ្ញាកណ្តាល ។ ជនដែលគេតែងតាំងឡើង ដើម្បីវិនិច្ឆ័យសំរេចរឿងវិវាទមួយ ។

218. Arbitrary

Action taken capriciously, in bad faith, or without good reason; action taken according to a person's own desires. Fr: Arbitraire.

តាមទំនើងចិត្ត

កិច្ចចាត់ការណាមួយធ្វើដោយពុករលួយ, ដោយអសុខចិត្ត ឬដោយគ្មានហេតុផលត្រឹមត្រូវ។ ការចាត់ការអ្វីមួយ ស្រេចតែតាមចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់ខ្លួនផ្ទាល់។

219. Arbitrate

Verb: The act or process of presenting a dispute to a third party (an arbitrator) who was chosen by the two parties and given the power to make a final decision in an effort to resolve that dispute. Noun: Arbitration. Fr: Arbitrer.

ធ្វើមជ្ឈត្តការ, វិនិច្ឆ័យអាជ្ញាកណ្តាល (ព.ស)

(វិនិច្ឆ័យក្នុងឋានៈជាអាជ្ញាកណ្តាល)ប្រគល់ជម្លោះមួយ ទៅអោយភាគីទីបី(អាជ្ញាកណ្តាល)ដែលតូចភាគីទាំងសង ខាងជ្រើសរើសឡើង ហើយអោយអំណាចទៅភាគីទីបី នោះធ្វើសេចក្តីសំរេចជាស្ថាពរក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងមួយ ដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះនោះ។ ន: មជ្ឈត្តកម្ម, មជ្ឈត្ត វិនិច្ឆ័យ

220. Arguendo

Latin: to put in clear light, for the sake of argument, e.g., ""let us assume arguendo that X is true"". (A person arguing this way does not necessarily believe that X is true and would not be considered inconsistent if he or she later argues that X is not true.)

សំរាប់គោលបំណងវែកញែក

ឡាតាំង: ដើម្បីបំភ្លឺ ដើម្បីជាកុណប្រយោជន៍ដល់ការ វែកញែក។ ឧទាហរណ៍: ដើម្បីជាកុណប្រយោជន៍ដល់ ការវែកញែកចូរយើងសន្មតថា "ក" ពិត។ ជនដែល វែកញែកតាមវិធីនេះមិនមែនសុទ្ធតែជឿថា "ក" ពិត នោះទេ ហើយគេក៏មិនចាត់ទុកថាជននោះជាជនដែលមិន ប្រកាន់គំនិតខ្ជាប់ខ្ជួនឡើយ បើសិនជាក្រោយមកទៀតជន នោះវែកញែកថា "គ" មិនពិតទៅវិញ។

221. Argument

Noun: A process or presentation of reasoning intended to establish a position or convince another. Verb: Argue Fr: Débat, plaidoirie.

សេចក្តីសំអាង, ការទាញហេតុផល

ការលើកហេតុផលដើម្បីបញ្ជាក់គោលដំហូរ ឬធ្វើអោយ គេជឿ។ គ: ទាញហេតុផល

222. Aristocracy

Government by a nobility based on birth, wealth, social position, etc. Fr: Aristocratie.

អភិជនាធិបតេយ្យ

រដ្ឋាភិបាលបង្កើតឡើងដោយវណ្ណៈអភិជនដែលសំអាង លើដើមកំណើត, ទ្រព្យសម្បត្តិ, ឋានៈក្នុងសង្គម។ ល។

223. Arraign

Verb: To bring a defendant before a judge to hear the charges and to enter a plea (guilty, not guilty, etc.)
Noun: Arraignment.
Fr: *Mettre en accusation.*

នាំខ្លួនមកឆ្លើយនៅមុខតុលាការ

នាំចុះចោទមកចំពោះមុខចៅក្រមដើម្បីស្តាប់នូវបទចោទ ប្រកាន់ទាំងឡាយ និងដើម្បីឆ្លើយ(ទទួលពិរុទ្ធ, បដិសេធ ពិរុទ្ធ ។ ល ។) ន: ការនាំខ្លួនមកឆ្លើយចំពោះមុខ តុលាការ ។

224. Arrears

Amount of money that a person is late paying (and has not yet paid). Fr: *Arriéré.*

ប្រាក់ដែលនៅខ្វះ (មិនទាន់សង)

ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជនម្នាក់យឺតយ៉ាវក្នុងការសង(ហើយ មិនទាន់បានសងនៅឡើយ) ។

225. Arrest

Verb: To seize a person who is alleged or suspected to have committed an offense.
Noun: Arrest. Fr: *Arrestation.*

ចាប់ខ្លួន, ឃាត់ខ្លួន

ចាប់ជនដែលគេបានចោទ ឬសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តិបទ ល្មើស ។ ន.-ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន

226. Arrest of judgment

Noun: The method by which a court refuses to make a judgment in a case even though the proceedings in that case seem to have been properly completed, usually because it is clear either that there really was no recognized cause of action in that case or that any judgment made in favor of the winning party in that case would be fundamentally wrong. Fr: - *Refus de prononcer un jugement.*

ការផ្អាកសាលក្រម, ការបដិសេធមិនចេញសាលក្រម

ន: វិធីម្យ៉ាងដែលតុលាការបដិសេធពុំព្រមធ្វើការវិនិច្ឆ័យ លើរឿងក្តីមួយ ទោះបីជាដំណើរការនៃរឿងក្តីនោះហាក់ ដូចជាចប់សព្វគ្រប់ត្រឹមត្រូវហើយក៏ដោយ ពីព្រោះគេ ឃើញច្បាស់ថា វាគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវដើម្បីប្តឹង ឬ បើមានការវិនិច្ឆ័យណាមួយ ដែលអំណោយដល់ដល់ ភាគីដែលឈ្នះក៏ការវិនិច្ឆ័យនោះនឹងខុសទាំងស្រុង ។

227. Arrest warrant

A written order made on behalf of the state and based upon a complaint issued pursuant to statute and/or court rule and which commands a law enforcement officer to arrest a person and bring him before a magistrate. Fr: - *Mandat d'arrêt.*

ដីកាចាប់ខ្លួន

បញ្ជាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលធ្វើឡើងក្នុងនាមនៃរដ្ឋ និង ដោយសំអាងលើពាក្យបណ្តឹងមួយ ហើយដែលគេចេញ ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់និង/ឬវិធានរបស់ តុលាការ ហើយដីកានេះតម្រូវអោយមន្ត្រីទទួលបន្ទុក អនុវត្តច្បាប់ចាប់ជនណាមួយ ហើយនាំខ្លួនជននោះមក ចំពោះមុខចៅក្រម ។

228. Arson

Noun: The malicious and willful burning of another's building, sometimes expanded by statute to include acts similar to burning (such as exploding) or the destruction of property other than a dwelling. *Fr: Incendie volontaire; incendie criminelle.*

ការបង្កអគ្គិភ័យ, អគ្យន្តរាយ

ការដុតបំផ្លាញលំនៅស្ថានរបស់អ្នកដទៃទៀត ដោយព្យាបាទ និងដោយចេតនា។ ជួនកាលច្បាប់បានរាប់បញ្ចូលអំពើទាំងឡាយ ដែលស្រដៀងគ្នានឹងការដុតនេះ ដែរ(ដូចជាធ្វើអោយផុះជាដើម) ឬការបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិក្រៅពីលំនៅស្ថាន។

229. Articles of agreement

A written memorandum of the terms of an agreement. *Fr: Projet de convention.*

អនុស្សរណៈនៃការព្រមព្រៀង, សេចក្តីព្រាង

កិច្ចព្រមព្រៀង

អនុស្សរណៈជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ចែងអំពីខននានានៃការព្រមព្រៀងគ្នា។

230. Articles of association

Basic instrument filed with the appropriate governmental agency on the incorporation of a business. See also Articles of incorporation. *Fr: Pacte social, statut d'une société.*

លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន

ឯកសារជាមូលដ្ឋានដែលគេដាក់ជូនទៅភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលដើម្បីសម្របនោះទៅបង្កើតក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មមួយ។

231. Articles of impeachment

The formal statement of the grounds or charges which are the basis for an effort to remove a public official from his position.

ពាក្យសុំដកហូតមុខតំណែងសាធារណៈ

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាផ្លូវការអំពីមូលហេតុ ឬបទល្មើសប្រកាន់ដែលជាមូលដ្ឋានសំរាប់កិច្ចប្រឹងប្រែង ដើម្បីដកហូតមន្ត្រីសាធារណៈចេញពីមុខតំណែងរបស់ខ្លួន។

232. Articles of incorporation

The legal document which creates the special form of business organization called a "corporation". See also Article of association. *Fr: Acte constitutif, acte desociété*

លក្ខន្តិកៈបង្កើតក្រុមហ៊ុន

ឯកសារជាផ្លូវច្បាប់ដែលបង្កើតអង្គការអាជីវកម្មជាសណ្ឋានពិសេសមួយដែលគេហៅថា "សាជីវកម្ម" ។

233. Artifice

A fraud or clever device used to accomplish something wrong, usually involving deceit.

ទុបាយកល, ល្បិច

អំពើបោកប្រាស់ ឬគំរោងការណ៍ច្នៃប្រសប់សំរាប់ធ្វើអោយបានសំរេចអំពើសាប្រក្រតី មធ្យមភាពនេះទាក់ទិននឹងរឿងបោកបញ្ឆោត។

234. Artificial person

នីតិបុគ្គល

A non-human entity or organization which the law clearly defines and deliberately considers to be a "person" for the purposes of that law only, e.g., modern business laws usually define and consider corporations to be artificial persons. See also Legal entity.

ជាអង្គភាពដែលមិនមែនជាមនុស្ស ឬជាអង្គការមួយ ដែលច្បាប់អោយនិយមន័យយ៉ាងច្បាស់ ហើយចាត់ទុក ថាជា "បុគ្គល" សំរាប់គោលបំណងនៃច្បាប់នោះតែ ប៉ុណ្ណោះ ។ ឧទាហរណ៍៖ ច្បាប់អាជីវកម្មទំនើបតែងតែ អោយនិយមន័យ និងចាត់ទុកសាជីវកម្មទាំងឡាយជា នីតិបុគ្គល ។

235. Artificial person under public law

នីតិបុគ្គលនៃច្បាប់សាធារណៈ

Legal entity created by public law in order to achieve the goals of society and having legal status like natural persons in certain respects. For example, a ministry, or public corporation. Fr: *Personne morale de droit public.*

នីតិបុគ្គលដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់សាធារណៈ ក្នុង គោលបំណងឲ្យបានសម្រេចគោលដៅរបស់សង្គម ហើយមានឋានៈដូចច្បាប់ដូចគ្នានឹងរូបវន្តបុគ្គលដែរ នៅ ក្នុងទិដ្ឋភាពខ្លះ ។ ឧទាហរណ៍៖ ក្រសួង ឬសាជីវកម្ម សាធារណៈ ។

236. Artisan

សិប្បករ

In Cambodian labor law, a person who engages in manual work for his or her own account and who sells his or her own products, and manages his or her own workshop. In determining whether a person is a craftsman or artisan, the means of production, the work place, and the type of persons employed by him or her are not relevant. However, the number of non-family workers may not exceed seven persons, otherwise he or she will lose the status of artisan. See Craftsman. Fr: *Artisan.*

នៅក្នុងច្បាប់ការងារកម្ពុជា, ជនណាម្នាក់ដែលធ្វើការ ហត្ថកម្មដើម្បីប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឯង ហើយដែលលក់ ផលិតផល និងចាត់ចែងរោងសិប្បកម្មរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ។ ដើម្បីកំណត់ថា ជនណាម្នាក់ជាសិប្បករ ឬយ៉ាងណានោះ គេមិនត្រូវគិតដល់មធ្យោបាយផលិតទឹកនៃធ្វើការ និង ប្រភេទមនុស្សដែលជននោះប្រើទេ ។ ប៉ុន្តែ ចំនួនកម្មករ ដែលមិនមែនជាសមាជិកគ្រួសារមិនអាចលើសពីប្រាំពីរ នាក់ទេ បើពុំដូច្នោះទេ ជននោះនឹងបាត់បង់ស្ថានភាពជា សិប្បករ ។

237. Asportation

ការយកទៅបាត់

Taking things and carrying them away illegally.

យកវត្ថុផ្សេងៗទៅណាបាត់ដោយខុសច្បាប់

238. Assault

ការបំពានបំពាន

An intentional show of force or a movement that could reasonably make the person approached feel in danger of physical attack or harmful physical danger. Fr: Voies de fait; tentative voir de fait.

ការសំដែងកម្លាំង ឬចលនាដោយចេតនាដែលមានហេតុផលយ៉ាងច្បាស់លាស់ធ្វើអោយជនដែលស្ថិតនៅជិតដឹងថា ខ្លួនស្ថិតនៅក្នុងសេចក្តីគ្រោះថ្នាក់អំពីការវាយប្រហារលើរាងកាយឬស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់ដែលប៉ះពាល់ដល់រាងកាយ ។

239. Assembly (1)

(១)សន្និបាត

A large meeting. Fr: Assemblée.

អង្គប្រជុំធំៗ

240. Assembly (2)

(២)សភាគំណាងរាស្ត្រ

The lower house of many legislatures. Fr: Assemblée.

សភាជាន់ទាបនៃអង្គនីតិបញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋជាច្រើនក្នុងពិភពលោក ។

241. Assent

អនុក្ខល, ការយល់ព្រម

Noun: Approval; demonstrated agreement. Verb: Agree. Fr: Assentiment.

ន: ការយល់ព្រមការព្រមព្រៀងដែលបានសំដែងឡើង ។
កិ: អនុក្ខល, ឯកភាព, យល់ព្រម

242. Asservation

សម្បថជាទឡារិក, សេចក្តីប្រកាសជាទឡារិក

A solemn oath or declaration.

243. Assess

ប៉ាន់ប្រមាណ, កំណត់តម្លៃ, ដាក់តម្លៃ

Verb: Generally, to determine the value of something, in particular, to set some value on a property in order to charge property taxes to it. Noun: Assessment, Assessor. Fr: Evaluator.

កិ: ជាទូទៅគឺកំណត់រកតម្លៃនៃអ្វីមួយជាពិសេស កំណត់តម្លៃអោយសម្បត្តិណាមួយក្នុងគោលបំណងយកពន្ធលើសម្បត្តិនោះ ។ ន: ការប៉ាន់ប្រមាណអ្នកកំណត់តម្លៃ ។

244. Assign

ប្រគល់សិទ្ធិ

To transfer an interest in property, contract, or other rights to another. Noun: Assignment, Assignor, Assignee. Fr: Déléguer, faire cession.

ផ្ទេរផលប្រយោជន៍លើទ្រព្យសម្បត្តិកិច្ចសន្យា ឬសិទ្ធិដទៃៗទៀតទៅអោយអ្នកណាផ្សេងទៀត ។ ន: ការប្រគល់សិទ្ធិ, អ្នកប្រគល់សិទ្ធិប្រតិសិទ្ធិ ។

245. Assigned counsel

អ្នកការពារក្តីតាមការចាត់តាំង

An attorney appointed by court to represent an indigent person, most commonly in criminal cases. Fr: Avocat nommé.

មេធាវីដែលតុលាការចាត់តាំងដើម្បីតំណាងអោយជនក្រីក្រ ជាទូទៅក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

246. Assignment of error

The statement or complaint by a person making an appeal that the lower court made mistakes which are grounds for reversal of that court's decision.

ពាក្យទទួរណ៍អំពីការកាន់ច្រឡំ

សេចក្តីថ្លែង ឬពាក្យបណ្តឹងនៃបុគ្គលដែលប្តឹងទទួរណ៍អំពីកំហុសរបស់តុលាការថ្នាក់ក្រោម ដែលជាមូលហេតុសំរាប់បដិសេធដល់សេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការនោះ ។

247. Assize

An order issued by the court to the police to enable the recovery of property by a person who has simply shown that he or his ancestor lawfully possessed that property.

ដីកាបង្គាប់ឲ្យប្រគល់ការកាន់កាប់មកវិញ

បញ្ជាចេញដោយតុលាការ ដើម្បីអោយប៉ូលីសអាចដកយកទ្រព្យសម្បត្តិវិញ ហើយប្រគល់ទ្រព្យនោះឲ្យជនដែលបានបង្ហាញថាខ្លួន ឬបុព្វជនរបស់ខ្លួនបានកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិនោះដោយពេញច្បាប់ ។

248. Assumpsit

Latin: he promised. A promise, either express or implied, made either orally or in writing not under seal. Fr: Engagement.

ការសន្យា, កំដាប់ពាក្យ

ឡាតាំង: តាត់សន្យា ។ ការសន្យាជាក់លាក់ក្តី ឬដោយគុណភ័ស្តុភារក្តី ដោយមាត់ទទេ ឬជាលាយលក្សអក្សរដោយគ្មានប្រថាប់ក្រា ។

249. Assumption of the risk

An act or series of acts which show that a party knew (or should have known) that a condition or situation was dangerous to himself and yet voluntarily exposed himself to that danger, usually relieving others of legal responsibility for any resulting injury. Fr: Prise en charge du risque.

ការសន្មត់ទទួលយកភយន្តរាយ

អំពើមួយ ឬអំពើគៗគ្នាដែលបង្ហាញថាភាគីមួយដឹងថា (ឬគ្រូវែកបានដឹងថា)លក្ខខណ្ឌមួយ ឬស្ថានភាពណាមួយមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួនហើយនោះ ហើយនៅតែយកខ្លួនឯងទៅដាក់តាំងដោយស្ម័គ្រចិត្តនៅចំពោះមុខភយន្តរាយនោះ ដែលជាការធ្វើឲ្យអ្នកដទៃបានរួចពីការទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ចំពោះការខូចខាតដែលជាលទ្ធផលនៃគ្រោះអន្តរាយនោះ ។

250. Assured

See also Insured. Fr: Assuré.

អ្នកបានការពារនារ៉ាប់រង

251. Asylum

A home or shelter for people with special problems, usually people with physical or mental problems, such as the insane, handicapped, etc. Political asylum is a status given by a country to a citizen of another country who has asked for shelter from either prosecution or persecution by that other country.
Fr: Asile, refuge.

ទីជ្រកកោន, សិទ្ធិជ្រកអាស្រ័យ

ផ្ទះឬជំរកសំរាប់មនុស្សដែលមានបញ្ហាពិសេសៗ តាមធម្មតាគឺមនុស្សដែលមានបញ្ហាខាងផ្លូវកាយ ឬសតិបញ្ញាដូចជាមនុស្សវិកលចរិត មនុស្សពិការជាដើម ។ ល។ សិទ្ធិជ្រកអាស្រ័យនយោបាយ គឺជាឋានៈដែលរដ្ឋមួយអោយទៅពលរដ្ឋនៃប្រទេសផ្សេងទៀតដែលបានសុំជំរកអោយផុតពីការប្តឹង ឬការធ្វើទុកបុកម្នេញដោយប្រទេសផ្សេងទៀតនោះ ។

252. Atrocious

Extraordinarily offensive or evil. *Fr: Atroce.*

សាហាវយង់ឃ្នង

ដែលរំលោភ ឬអាក្រក់ហួសប្រមាណ ។

253. Attachment

A court proceeding or order by which one's property is seized or taken into legal custody, usually to be used later for the payment of a judgment if the court makes a judgment in favor of the plaintiff. Verb: Attach. *Fr: - Saisie arrêt.*

អំណូសឃាត់

វិធានការណ៍ ឬបញ្ជារបស់តុលាការដើម្បីរឹបអូសឬយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនណាម្នាក់មកដាក់ក្នុងការឃុំគ្រងតាមផ្លូវច្បាប់ តាមធម្មតាដើម្បីយកទៅប្រើប្រាស់ពេលក្រោយសំរាប់សងបំណុលតាមសាលក្រម បើសិនជាកុលាការសំរេចឲ្យដើមចណ្តឹងឈ្នះ ។ កិ: រឹបអូស ។

254. Attainder

Some official record of dishonor and disability caused by one's conviction for a serious crime and resulting in the elimination of all civil rights or liberties. *Fr: Pertes des droits civiles.*

កំណត់ត្រាកំហាតសិទ្ធិពលរដ្ឋ

កំណត់ត្រាផ្លូវការម្យ៉ាងនៃការខូចកិត្តិយស និងអសមត្ថភាពដែលចណ្តាលមកពីការជាប់ទោសនៃជនណាមួយ ដោយសារជននោះបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌធ្ងន់ធ្ងរហើយដែលនាំអោយបាត់សិទ្ធិពលរដ្ឋឬសេរីភាពពលរដ្ឋរបស់ជននោះ ។

255. Attempt

An act more than just preparation, done as a definite step towards the actual commission of a criminal offense, which the law considers to be an offense itself, separate and distinct from the criminal offense which was attempted. *Fr: Tentative.*

ការប្តឹងបំណង

អំពើមួយលើសពីការគ្រាន់តែរៀបចំដែលធ្វើឡើងជាជំហានច្បាស់លាស់ឆ្ពោះទៅរកការប្រព្រឹត្តិពិតៗនូវបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលការនេះច្បាប់ចាត់ទុកជាបទល្មើសមួយដោយខ្លួន គឺដោយឡែក និងដាច់ស្រឡះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវបានគេប្តឹងបំណងធ្វើនោះ ។

256. Attest

To indicate that something is true. *Fr: Attester.*

បញ្ជាក់, យកជាកសិណ

បញ្ជាក់អ្វីមួយថាពិត ។

257. Attorney General

Noun: the title often given to the chief law officer of the government. *Fr: Ministre de la Justice.*

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា

ឯករាជ្យ ដែលផ្តល់ អោយមន្ត្រីផ្នែកច្បាប់ធំជាងគេរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

258. Attorney's fees

The charge made by an attorney for his or her work or advice. In some cases, the court will specify the amount of attorney's fees the losing party must pay to the winning party's attorney. A contingent fee is a charge made by an attorney which must be paid only if the party for whom the attorney works actually succeeds in his or her case, often computed as a percentage of the damages which that party wins in the judgment. *Fr: Honoraires d'avocat.*

ប្រាក់រង្វាន់មេធាវី

ថ្លៃប្រាក់ដែលមេធាវីទារសំរាប់កិច្ចការ ឬឱវាទរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងករណីខ្លះតុលាការដាក់កំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់រង្វាន់មេធាវីដោយឡែក ដែលភាគីបាញ់ក្តីត្រូវតែបង់ទៅអោយមេធាវីរបស់ភាគីឈ្នះក្តី ។ ប្រាក់រង្វាន់សមាមាត្ររបស់មេធាវី គឺជាថ្លៃដែលត្រូវបង់ទៅអោយមេធាវីតែក្នុងករណីដែលភាគីជួលនោះឈ្នះក្តី ហើយប្រាក់រង្វាន់បែបនេះគេច្រើនតែគិតជាភាគរយនៃសំណងជំនីចិត្តដែលភាគីឈ្នះក្តីបាន ។

259. Attractive nuisance

A legal principle that says if a person keeps dangerous property in a way that children might be attracted to and be able to get at, then that person is responsible even if the children are at fault when they get hurt. *Fr: Source de danger pour les enfants.*

ប្រភពគ្រោះថ្នាក់ដល់កុមារ

គោលការណ៍ច្បាប់មួយដែលចែងថា ប្រសិនបើមនុស្សណាម្នាក់ទុករបស់គ្រោះថ្នាក់តាមបែបណាម្យ៉ាងដែលបណ្តាលអោយក្មេងទាក់ចិត្តនឹងរបស់នោះ ហើយឈោងចាប់របស់នោះបានទៀតផង ដូច្នោះជនដែលទុករបស់នោះត្រូវទទួលខុសត្រូវ ចោះបីជាក្មេងនោះមានគំហុសខ្លួនឯងនៅពេលដែលរងរបួសក៏ដោយ ។

260. Authentic act

លិខិតយថាភូត

In the civil law, an act which has been executed before a notary or public officer authorized to execute such functions, or which is testified by a public seal, or has been rendered public by the authority of a competent magistrate, or which is certified as being a copy of a public register. *Fr: Acte authentique*

នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ជាលិខិតដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅចំពោះមុខសារការី ឬមន្ត្រីសាធារណៈដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយប្រតិបត្តិមុខងារនោះ ឬដែលត្រូវបានផ្តល់ជាកសិណដោយគ្រាសាធារណៈ ឬត្រូវបានធ្វើអោយទៅជាសាធារណៈដោយមន្ត្រីតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ច ឬដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ថាជាសេចក្តីចម្លងនៃបញ្ជីសាធារណៈ ។

261. Authentication

ការបញ្ជាក់ហត្ថលេខា

1. A formal act certifying that a public document (a law, a record of deeds, etc.) is official and correct, so that it may be admitted as evidence; 2. the process of presenting evidence that proves that a document actually is what it seems to be; 3. Certification of the authenticity of signatures affixed to a document by a notary public. *Fr: Légalisation.*

១. កិច្ចជាផ្លូវការដែលបញ្ជាក់ថា ឯកសារសាធារណៈ (ច្បាប់, លិខិតបញ្ជាក់ប្រគល់កម្មសិទ្ធិ) មួយមានលក្ខណៈផ្លូវការ និងត្រឹមត្រូវដើម្បីអាចយកទៅប្រើជាកស្តុភាន ២. ដំណើរការបង្ហាញភស្តុភានណាមួយដែលបញ្ជាក់បង្ហាញថា ឯកសារមួយហាក់ដូចជាឯកសារដែលគេចង់ដឹងនោះមែន ។ ៣. លិខិតបញ្ជាក់យថាភាពនៃហត្ថលេខាដែលចុះនៅលើឯកសារដោយសារការី ។

262. Authority

អំណាច, ប្រភពអំណាច

Right to exercise powers, to implement and enforce laws, to exact obedience. Citation or reference taken from laws, decisions, texts, etc., in support of a legal position argued by an advocate, a decision maker, or a scholar.

សិទ្ធិដើម្បីអនុវត្តអំណាច, អនុវត្តនិងធ្វើឲ្យការពេញលេញ, ឲ្យមានការស្តាប់បង្គាប់ ។ ការដកស្រង់ ឬការយោងដកចេញពីច្បាប់, សេចក្តីសំរេច, អត្ថបទ ។ល។ ដើម្បីគាំទ្រដល់ហេតុអ្វីមួយ ដែលអះអាងដោយមេធាវី, អ្នកធ្វើសេចក្តីសំរេច, ឬអ្នកសិក្សាណាម្នាក់ ។

263. Authorized representative

អ្នកតំណាងពេញសិទ្ធិ, អាណត្តិភាហក

A person who is authorized by company to act on its behalf. See Proxy. *Fr: Fondé de pouvoir; mandataire*

ជនណាម្នាក់ដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតពីក្រុមហ៊ុនមួយ អោយបំពេញនាទីអ្វីមួយជំនួសមុខអោយក្រុមហ៊ុននោះ ។

264. Automatic stay

A suspension of all judicial proceedings upon the occurrence of an independent event. In bankruptcy, the moment a petition to commence bankruptcy proceedings is filed, all litigation and other actions by creditors against a debtor and the debtor's property are suspended. *Fr: Suspension automatique.*

ការផ្អាកដោយស្វ័យប្រវត្តិ

ការផ្អាកនូវនីតិវិធីក្រុមការណ៍ទាំងអស់ នៅពេលកើតមាន ព្រឹត្តិការណ៍ឯករាជមួយ ។ នៅក្នុងរឿងធនក្ស័យ, នៅ ពេលដែលគេដាក់ពាក្យសុំចាប់ផ្តើមនីតិវិធីធនក្ស័យ ការប្តឹងវិវាទទាំងអស់ និងការចាត់ការដទៃទៀតរបស់ ម្ចាស់បំណុលទល់នឹងកូនបំណុល និងទ្រព្យសម្បត្តិកូន បំណុលត្រូវផ្អាក ។

265. Averment

A positive statement or allegation of facts. Verb: aver. *Fr: Affirmation.*

ការអះអាង

សេចក្តីថ្លែងឬទង្វើករណីវិជ្ជមានមួយអំពីហេតុការណ៍ ផ្សេងៗ ។ កិ: អះអាង

266. Avoidance

To make void, useless, empty or of no effect.

ការធ្វើមោឃភាព, ការសុំមោឃភាព

ការធ្វើអោយទៅជាមោឃ: ឥតប្រយោជន៍ទេ ឬមិន មានប្រសិទ្ធភាព ។

267. Avulsion

A sudden, perceptible change in the course or channel of a stream which has formed the boundary between two parcels of land; though it results in the loss of land by one parcel and the gain of land by another, in fact the law does not recognize any change in the boundary between the properties. *Fr: Avulsion.*

ដំណាច់ដី

ការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងភ្លាមៗ និងអាចមើលដឹងនូវចរន្ត ឬ ប្រឡាយទឹកដែលបានបង្កើតជាព្រំដែនរវាងក្បាលដីពីរ កាលពីមុន ។ ទោះបីជាការផ្លាស់ប្តូរនេះនាំអោយមាន ការបង់ខាតដីដល់ក្បាលដីមួយទៀត ហើយបានចំណេញ ដីដល់ក្បាលដីមួយទៀតក៏ដោយ ក៏ច្បាប់មិនទទួលស្គាល់ នូវការផ្លាស់ប្តូរព្រំដែនរវាងដីកម្មសិទ្ធិទាំងពីរនេះដែរ ។

268. Ayant cause

In French law, one to whom a right has been assigned, either by will, gift, sale, exchange, or the like; an assignee. *Fr: Ayant cause.*

ប្រតិសិទ្ធិ

នៅក្នុងច្បាប់បារាំង គឺជនដែលគេប្រគល់សិទ្ធិតាមរយៈ មត៌កសាសន៍ អំណោយ ការលក់ ការប្តូរ ឬក៏អ្វីដែល ស្រដៀងនេះ ។

*****

B

269. Bad debt

A debt that has become completely uncollectable. Fr: - *Créance irrécouvrable.*

បំណុលអសារបង់, បំណុលអសាធិយ

បំណុលដែលមិនអាចទាញយកមកវិញបានតែម្តង ។

270. Bad faith

Dishonesty in dealing with another person, whether or not actual fraud is involved. Fr: *Mauvaise foi.*

អសុច្ឆន្ទៈ

អសុច្ឆន្ទៈគឺជាការប្រព្រឹត្តិទៅកាន់អ្នកផ្សេងទៀតទោះជាមាន ឬគ្មានការទាក់ទិននឹងការបោកបន្លំពិតៗក៏ដោយ ។

271. Bad title

A purported title that is legally insufficient to convey property to a purchaser. A title that is not a marketable title is not necessarily a bad title, but a title that is bad is not marketable and is one that a purchaser ordinarily may not be compelled to accept. Fr: *Titre non valable.*

ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលយកជាការមិនបាន

ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលគ្មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់តាមដូច្នោះដើម្បីផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិទៅអោយអ្នកទិញ ។ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលអាចលក់ដូរបាន មិនមែនជាប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលយកជាការមិនបាន ប៉ុន្តែប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលយកជាការមិនបានមិនអាចលក់ដូរបានទេ ហើយជាប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលតាមធម្មតាអ្នកទិញមិនអាចត្រូវបានបង្ខំអោយទទួលយកបានឡើយ ។

272. Badges of fraud

Facts or circumstances surrounding a transaction that indicate it may be fraudulent. These badges include fictitious consideration, false statements as to consideration, transactions different from the usual method of doing business, transfer of all of a debtor's property, confidential relationship of the parties, and transfers in anticipation of a lawsuit or an execution of judgment. Fr: *Signe de fraude.*

លក្ខណៈសញ្ញានៃការបោកបន្លំ

ហេតុការណ៍ឬកាលៈទេសៈនៅជុំវិញកិច្ចការជំនួញមួយដែលបញ្ជាក់ថាអាចមានការបោកបន្លំ ។ លក្ខណៈសញ្ញាទាំងនេះមានរាប់បញ្ចូលគ្នាដូចខាងក្រោម គឺជា លក្ខណៈជាក់ស្តែង ការថ្លែងមិនពិតអំពីតម្លៃគម្លោះ, ការធ្វើជំនួញខុសពីវិធីធម្មតានៃការធ្វើអាជីវកម្ម, ការផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់កូដបំណុល, ទំនាក់ទំនងជាសម្ងាត់នៃភាគីផ្សេងៗ និងការបញ្ជូនទុនឡើងដោយមកពីមើលឃើញទុកជាមុននឹងមានបណ្តឹងកើតឡើង ឬមានការអនុវត្តន៍សាលក្រម ។

273. Bail

A monetary or other security given to secure the release of a defendant until time of trial and to assure his appearance at every stage of the proceedings. *Fr: Cautionnement, caution.*

កិច្ចធានា, ប្រាក់ធានា

រូបិយវត្ថុ ឬប្រាក់គិភោគដទៃទៀតដែលផ្តល់អោយដើម្បីធានាការដោះលែងចុងចោទរហូតដល់ពេលធ្វើការជំនុំជំរះហើយនឹងដើម្បីធានាការចូលខ្លួននៃចុងចោទនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការតាតក្តី ។

274. Bail bond

A written undertaking signed by the defendant or one or more sureties, that the defendant will appear in court, and that in the event he fails to do so, the signers of the bond will pay to the court the amount of money specified in the order fixing bail. *Fr: Engagement signé par la caution.*

ប័ណ្ណធានា, លិខិតធានា

ការសន្យាជាលាយលក្សអក្សរដែលត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយចុងចោទ ឬអ្នកធានាម្នាក់ឬច្រើនអ្នកជាចុងចោទនឹងបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការហើយជានៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលចុងចោទនោះខកខានគោរពតាមការសន្យានោះ ហត្ថលេខានៃប័ណ្ណនោះនឹងចេញទឹកប្រាក់អោយតុលាការដូចមានចែងបញ្ជាក់ក្នុងលិខិតណែនាំទឹកប្រាក់ធានារបស់តុលាការ ។

275. Bail bondsman

The person who acts as surety on a bail bond and who forfeits his security in the event the defendant "jumps bail", that is, fails to appear as required for court dates. *Fr: Caution.*

អ្នកធានាតាមរយៈប័ណ្ណធានា

ជនដែលបំពេញនាទីជាអ្នកធានាតាមរយៈប័ណ្ណធានាហើយជាជនដែលប្រគល់ប្រាក់គិភោគរបស់ខ្លួនអោយតុលាការក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលចុងចោទ "ល្មើសការធានា" មានន័យថា ពេលដែលចុងចោទមិនបានចូលខ្លួនតាមកាលបរិច្ឆេទតម្រូវដោយតុលាការ ។

276. Bailee

A party who holds the personal property of another for a specific purpose agreed to between the parties. *Fr: Dépositaire.*

អ្នកទទួលបញ្ជី

ភាគីដែលរក្សាទុកចលនវត្ថុរបស់អ្នកដទៃក្នុងគោលបំណងជាក់លាក់មួយដែលភាគីទាំងពីរបានព្រមព្រៀងនឹងគ្នា ។

277. Bailiff

A court officer or attendant who has charge of a court session in the matter of keeping order, custody of the jury, and custody of prisoners while in the court. *Fr: Huis-sier.*

អាជ្ញាសាលា

មន្ត្រីតុលាការ ឬភ្នាក់ងារដែលទទួលបន្ទុកលើសម័យប្រជុំរបស់តុលាការអំពីរឿងរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់, ការឃុំគ្រងគណៈវិនិច្ឆ័យ, ការឃុំគ្រងជនជាប់ចោទនៅពេលដែលជនទាំងនោះរក្សានៅក្នុងតុលាការ ។

278. Bailment

A temporary delivery of property by the owner to another person. Examples of bailment include the loan of a book to a friend, the storage of property in a commercial warehouse, the repair of an automobile in a repair shop, etc. Fr: *Dépot*.

បញ្ជី, កិច្ចសន្យាផ្ញើទុក

ការប្រគល់របស់ទ្រព្យជាបណ្តោះអាសន្នដោយម្ចាស់ទ្រព្យ ទៅអោយជនផ្សេងទៀត។ ឧទាហរណ៍៖ នៃបញ្ជីមានដូចជាការអោយសៀវភៅទៅឲ្យមិត្តភក្តិ, ការសុំរបស់នៅក្នុងឃ្លាំងពាណិជ្ជកម្ម, ការយករថយន្តទៅអោយជួសជុលនៅហាងជួសជុល ។ល ។

279. Bailor

The party who bails or delivers goods to another in the contract of bailment. Fr: *Déposant*.

អ្នកផ្ញើ

ភាគីដែលផ្ញើ ឬប្រគល់របស់ទៅអោយអ្នកផ្សេងទៀត តាមកិច្ចសន្យាបញ្ជី។

280. Bait and switch

Advertising one item to get people to come into a store and then persuading them to buy a different item. This may be illegal if the original item was not really as advertised. See also Disparagement of goods.

ឃោសនាប្តូររបស់

ការឃោសនាអំពីរបស់មួយអោយមនុស្សចូលហាងរួចហើយបែរជាបញ្ជូនមនុស្សទាំងនោះអោយទិញរបស់ផ្សេងទៅវិញ។ អំពើនេះអាចខុសច្បាប់បើសិនជា របស់ដើមដែលឃោសនានោះមិនដែលមានមកសោះ ឬបើសិនជារបស់នោះមិនពិតដូចការឃោសនាទេ។

281. Balance of payments

The difference between all payments made by one nation to all other nations in the world and the payments made to that nation by all other nations. Fr: *Balance des paiements*.

គុណភាពនៃការចំណាយ

ផលសន្ថវាងការចំណាយទាំងអស់ដែលប្រជាជាតិមួយធ្វើទៅកាន់ប្រជាជាតិផ្សេងៗទៀតទាំងអស់ក្នុងពិភពលោកនិងការចំណាយដែលប្រជាជាតិផ្សេងៗទៀតទាំងអស់ធ្វើមកកាន់ប្រជាជាតិនោះ។

282. Balance of trade

The figure that shows the value of exports to a country compared with imports from that country. Fr: *Balance du commerce extérieur*.

គុណភាពពាណិជ្ជកម្ម, ជញ្ជីនពាណិជ្ជកម្ម

គួលេខដែលបង្ហាញអំពីតម្លៃនៃការនាំចេញទៅប្រទេសមួយប្រៀបធៀបនឹងការនាំចូលពីប្រទេសនោះ។

283. Ballot (1)

Pieces of paper or levers on a machine used to cast (usually secret) votes in an election. Fr: *Bulletin de vote*.

(១) ឆ្នោត

សន្លឹកក្រដាស ឬគន្លឹះនៅលើម៉ាស៊ីនដែលគេប្រើសំរាប់បោះឆ្នោត(ជាទូទៅធ្វើជាសម្ងាត់)។

284. Ballot (2)

The total vote in an election. Fr: *Nombre de votes*.

(២) ឆ្នោតសរុប

ចំនួនសម្បទាទាំងអស់នៅក្នុងការបោះឆ្នោតមួយ។

285. Ballot (3)

A list of candidates running for office. *Fr: Scrutin de liste.*

(៣)បញ្ជីបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត

បញ្ជីនៃបេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត ។

286. Ballot box

A closed and sealed box wherein the ballots are put.

ហិបឆ្នោត

ប្រអប់បិទជិត និងបោះគ្រា ឬចងក្អិនដែលសម្រាប់ដាក់សន្លឹកឆ្នោតនៅក្នុងនោះ ។

287. Banker's lien

The authority of a banker to appropriate a depositor's funds or securities that are in the banker's possession and are not dedicated to a special purpose (as a trust) in order to satisfy a debt owed by the depositor to the bank. *Fr: Droit de rétention bancaire.*

សិទ្ធិឃាត់ទុកនៃធនាគារិក

អំណាចរបស់ធនាគារិកដើម្បីឃាត់ទុកមូលនិធិឬមូលប័ត្ររបស់អ្នកផ្ញើដែលស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់របស់ធនាគារិក ហើយដែលមិនទុកសំរាប់គោលបំណងពិសេសណាមួយ (ដូចជាអាណត្តិព្យាបាលភាពជាដើម) ដើម្បីជំរះបំណុលដែលអ្នកផ្ញើជំពាក់ធនាគារ ។

288. Bankruptcy

The procedure, under the U.S. Federal Bankruptcy Act, by which a person is relieved of all debts once the person has placed all property and money under the court's supervision or by which an organization in financial trouble is either restructured by the court or ended and turned into cash to pay creditors and owners. *Fr: Faillite.*

ធនក្ស័យ

(តាមច្បាប់សហព័ន្ធអាមេរិកាំង) តាមនីតិវិធីម្យ៉ាងជនម្នាក់ត្រូវបានដូរអោយរួចពីបំណុលទាំងអស់ កាលណាហើយជននោះបានដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងប្រាក់ទាំងអស់របស់ខ្លួនអោយស្ថិតក្នុងការគ្រួតគ្រាបស់តុលាការ ឬតាមនីតិវិធីដែលនេះអង្គការដែលមានវិបត្តិខាងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានតុលាការរៀបរចនាសម្ព័ន្ធសាឡើងវិញអោយអង្គការនោះ ឬពុំនោះសោតទេតុលាការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការរបស់អង្គការនោះ ហើយលក់យកជាប្រាក់ដើម្បីសង់ម្ចាស់បំណុលនិងម្ចាស់ ។

289. Bar (1)

The entire group of lawyers permitted to practice law before a particular court. *Fr: Ordre des avocats; barreau.*

(១)វិជ្ជាជីវៈមេធាវី

ក្រុមអ្នកច្បាប់ទាំងអស់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយប្រកបកិច្ចការច្បាប់នៅចំពោះមុខតុលាការពិសេសណាមួយ ។

290. Bar (2)

A barrier or prohibition. *Fr: Barrière, exclusion.*

(២)រាជាន់

រាជាន់ ឬការហាមឃាត់

291. Bar (3)

(៣) គុណការ, ចៅក្រម

The court itself or the judge at work in court. *Fr: Cour.*

គុណការ ឬចៅក្រមកំពុងធ្វើការងារខ្លួននៅក្នុង គុណការ ។

292. Bar association

គណៈមេធាវី

An association of members of legal profession. *Fr: Ordre des avocats.*

សមាគមរបស់សមាជិកនៃវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ ។

293. Bar examination

ការប្រឡងចូលវិជ្ជាជីវៈមេធាវី

The written test that a new lawyer must pass in order to practice law. *Fr: Examen d'entrée à l'ordre des avocats.*

ការប្រឡងវិញ្ញាសាសរសេរដែលអ្នកច្បាប់ថ្មីត្រូវប្រឡង អោយជាប់ ដើម្បីអាចប្រកបមុខរបរច្បាប់បាន ។

294. Bare ownership

អសារកម្មសិទ្ធិ

The remaining rights left over to the owner of a property after a dismemberment. *Fr: Nue propriété*

សិទ្ធិដែល មានសិទ្ធិម្នាក់នៅសល់បន្ទាប់ពីអវយវៈ ភេទ ។

295. Bargain

ការព្រមព្រៀងទិញដូរ, ការចរចា

A mutual voluntary agreement between two parties for the exchange or purchase of some specified goods. The term also implies negotiation over the terms of an agreement. *Fr: Marché, négociation.*

ការព្រមព្រៀងទៅវិញទៅមកដោយស្ម័គ្រចិត្តរវាងភាគី ពីរដើម្បីប្តូរគ្នា ឬទិញដូររបស់របរណាម្យ៉ាង ។ ន័យ ម្យ៉ាងទៀតនៃពាក្យនេះ គឺការចរចាអំពីខ័ណ្ឌនៃការ ព្រមព្រៀងមួយ ។

296. Bargain and sale

កិច្ចសន្យាទិញដូរភ្លាមៗ

A contract, or deed in the form of a contract, that conveys property and transfers title to the buyer but lacks any guarantee by the seller as to the validity of the title. *Fr: Contrat de vente avec transfert immediat.*

កិច្ចសន្យាឬលិខិតផ្ទេរកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុក្នុងសណ្ឋានជា កិច្ចសន្យាមួយដែលបង្កើនទ្រព្យសម្បត្តិ និងផ្ទេរលិខិត កម្មសិទ្ធិទៅអោយអ្នកទិញ ប៉ុន្តែមានការខ្វះខាតការធានា រ៉ាប់រងពីអ្នកលក់ចំពោះសុពលភាពនៃលិខិតកម្មសិទ្ធិ ។

297. Bargaining agent

The union elected by employees of an organization which has the exclusive right to represent the employees of the organization when negotiating salary raises, working conditions or other issues of interest to those employees. Fr: Agent de négociation.

ភ្នាក់ងារចរចា

សហជីពដែលជ្រើសតាំងដោយនិយោជិតរបស់អង្គការមួយ ហើយដែលមានសិទ្ធិដាច់ខ្ចែកដើម្បីតំណាងអោយនិយោជិតរបស់អង្គការនោះនៅពេលចរចាតាមទារកម្លើងប្រាក់ខែ លក្ខខណ្ឌធ្វើការងារ ឬបញ្ហាផ្សេងៗទៀតទាក់ទងនឹងដលប្រយោជន៍របស់និយោជិតទាំងនោះ ។

298. Bargaining unit

Labor union or group of jobs authorized to carry on collective bargaining on behalf of employees. Fr: Unité de négociation.

អង្គភាពចរចា

សហជីពកម្មករ ឬក្រុមមុខរបរផ្សេងៗ ដែលត្រូវបានប្រគល់អំណាចអោយធ្វើការចរចាជាសមូហភាពក្នុងនាមនៃនិយោជិត ។

299. Barrister

In England, a legal practitioner whose function is similar to that of an American trial lawyer, although the barrister does not prepare the case from the start. His solicitor assembles the materials necessary for presentation to the court. Fr: Avocat.

មេធាវី

(នៅប្រទេសអង់គ្លេស) គឺជាអ្នកប្រកបរបរខាងច្បាប់ ដែលមានមុខនាទីស្រដៀងគ្នានឹងមេធាវីការពារក្តីអាមេរិកាំង ទោះបីជាមេធាវីនោះមិនរៀបចំសំណុំរឿងនៃរឿងក្តីពីដើមដំបូងក៏ដោយ ។ ជំនួយការរបស់មេធាវីនោះជាអ្នកប្រមូលសំណុំរឿងចាំបាច់សំរាប់ដាក់ជូនតុលាការ ។

300. Baseline

The line from which the breadth of the territorial sea and other coastal state zones (contiguous zone, exclusive economic zone, exclusive fishery zone) is measured. It forms the boundary between the internal waters on its landward side and the territorial sea on its seaward side. Fr: Ligne de base.

ខ្សែបន្ទាត់គោល

ខ្សែបន្ទាត់ ដែលចាប់ពីបន្ទាត់នោះគេវាស់ទទឹងនៃសមុទ្រឆ្នេរ និងតំបន់របស់រដ្ឋដែលមានឆ្នេរសមុទ្រ (តំបន់ជាប់សមុទ្រឆ្នេរ, តំបន់សេដ្ឋកិច្ចដាច់មុខ, តំបន់នេសាទដាច់មុខ) ។ ខ្សែបន្ទាត់គោលបង្កើតជាព្រំប្រទល់រវាងដែនទឹកខាងក្នុងដែលបែរមកខាងដីគោក និងសមុទ្រឆ្នេរដែលបែរទៅរកសមុទ្រ ។

301. Bastard

កូនកែតមក

An illegitimate child, one who is not born either in lawful wedlock or within a competent time after the marriage's termination; also a child of a married woman conceived with one other than her husband. Fr: *Enfant naturel.*

កូនក្រៅលក្ខណៈ ច្បាប់គឺកូនដែលមិនកើតមកពីទុក្ខមួយ ដែលមានភាពជាប្តីប្រពន្ធពេញច្បាប់ ឬមិនកើតមកនៅ ក្នុងរយៈពេលដែលច្បាប់បញ្ចប់ភ័យភ័យពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ បានបញ្ចប់ ។ ម្យ៉ាងទៀត គឺកូនរបស់ស្ត្រីមានប្តីហើយ ប៉ុន្តែកំណើតជាមួយបុរសដែលមិនមែនជាប្តីរបស់ខ្លួន ។

302. Battery

ការរំលោភលើរូបកាយ, ការបំពានដល់ប្រាណ

The unlawful touching of or use of force on another person willfully or in anger. Battery may be considered as either a tort, giving rise to civil liability for damages to the victim, or a crime. Fr: *Coups et blessures.*

ការប៉ះពាល់ ឬការប្រើកម្លាំងដោយចេតនា ឬដោយ កំហឹងលើរូបកាយអ្នកណាម្នាក់ទៀតដោយខុសច្បាប់ ។ ការបំពានដល់ប្រាណអាចត្រូវបានចាត់ទុកជា ព្យសនកម្មមួយ ដែលបណ្តាលអោយមានការទទួលខុស ត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីចំពោះដំណើរការដែលត្រូវបង់អោយ អ្នករងគ្រោះ ឬត្រូវបានចាត់ទុកជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ មួយ ។

303. Battle of the forms

ទំនាស់លើបែបបទពាណិជ្ជកម្ម

In commercial law, term used to describe effect of multitude of forms used by buyers and sellers in contract negotiations, particularly with regard to determining the controlling terms of such contracts.

នៅក្នុងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម, ពាក្យនេះគេប្រើសម្រាប់ ពិពណ៌នាដល់នៃបែបបទច្រើនយ៉ាងដែលប្រើដោយអ្នក ទិញ និងអ្នកលក់នៅក្នុងកិច្ចការទិញទំនិញ ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងការសម្រេចទណ្ឌនៃកិច្ចការដែលមាន អនុភាព ។

304. Bearer

កាហក, អ្នកកាន់

A person in possession of a negotiable instrument (for example, a check) that is made out "payable to bearer," that is indorsed in blank (signed, but no name filled in on the "payable to"), or that is made out to "cash" or other indication that no one specific person is meant to cash it. Fr: *Porteur.*

មនុស្សដែលមានដល់ប័ត្រពាណិជ្ជស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់ របស់ខ្លួន (ទាហរណ៍ មូលប្បទានប័ត្រ) ដែលសំរាប់ ចំណាយអោយកាហកជាដល់ប័ត្រពាណិជ្ជដែលមាន ចំណាវខ្ពង់ខ្ពស់ទុកចន្លោះ (គឺមានចុះហត្ថលេខា ប៉ុន្តែគ្មានដាក់ ឈ្មោះនៅត្រង់បន្ទាត់ដែលថា "ចំណាយអោយដល់..." ទេ) ឬជាដល់ប័ត្រដែលចេញអោយសំរាប់ "បើកប្រាក់" ឬមានការបញ្ជាក់ដទៃទៀតដែលមិនតម្រូវឲ្យជនពិសេស ណាម្នាក់ប្រើដល់ប័ត្រនោះទេ បើកប្រាក់ ។

305. Bearer instrument (Bearer paper)

A check or other financial document as described in "bearer." See Payable to bearer. *Fr: Effet au porteur.*

លិខិតុបករណ៍សំរាប់តាហក

មូលប្បទានប័ត្រ ឬឯកសារហិរញ្ញវត្ថុដទៃទៀតដូចដែលបានពិពណ៌នាក្នុងពាក្យតាហកខាងលើ ។

306. Bench (1)

The place where judges sit in court. *Fr: Banc.*

(១) អសនៈចៅក្រម, សវន្តដានចៅក្រម

ទីកន្លែងដែលចៅក្រមអង្គុយ ។

307. Bench (2)

Judges collectively are "the bench". *Fr: Magistrature.*

(២) ក្រុមចៅក្រម, អង្គចៅក្រម

ចៅក្រមរួមគ្នាទាំងអស់ ។

308. Bench trial

Trial held before a judge sitting without a jury. *Fr: Audience sans jury.*

ការជំរះក្តីដោយគ្មានករណៈមេធាវី

ការជំរះក្តីធ្វើនៅចំពោះមុខចៅក្រមកាត់ក្តីដោយគ្មានករណៈវិនិច្ឆ័យ ។

309. Bench warrant

A paper issued directly by a judge to the police or other police officers to permit the arrest of a person in case of contempt. *Fr: Mandat d'ar-rêt.*

ដីកាចៅក្រម, ដីកាអោយនាំខ្លួន

លិខិតដែលចេញដោយចៅក្រមដាល់ទៅអោយប៉ូលីស ឬភ្នាក់ងារសន្តិសុខដើម្បីអនុញ្ញាតអោយប៉ូលីស ឬភ្នាក់ងារនោះចាប់ជនណាម្នាក់ក្នុងករណីមើលងាយគុណការ ។

310. Beneficial interest

The right to profits resulting from a contract, estate, or property rather than the legal ownership of these things.

សិទ្ធិលើផលកម្រៃនៃអ្វីមួយ

សិទ្ធិដើម្បីបានផលកំរៃកើតចេញពីកិច្ចសន្យា, ទ្រព្យមត៌ក ឬទ្រព្យសម្បត្តិក្រៅពីកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់នៃរបស់ទាំងនោះ ។

311. Beneficial owner

The person who enjoys the benefits of ownership, even though the title is in another name, For example, when a stock is held by a broker in his name for convenience, the real owner is the beneficial owner, even though the broker holds title. *Fr: Usu-fruitier.*

ម្ចាស់ទទួលផលកម្រៃ

ជនដែលទទួលផលកម្រៃនៃកម្មសិទ្ធិ ទោះបីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដាក់ឈ្មោះរបស់អ្នកផ្សេងក៏ដោយ ។ ឧទាហរណ៍៖ កាលណាហ៊ុនមួយនៅក្រោមការកាន់តាមរបស់ជើងសារដោយដាក់ឈ្មោះរបស់ជើងសារ ដើម្បីសម្រួលកិច្ចការ ម្ចាស់ពិត គឺជាម្ចាស់ទទួលផលកម្រៃ ទោះបីជើងសាររក្សាទុកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិក៏ដោយ ។

312. Beneficiary

អត្តាភាពក, អ្នកទទួលផល

1. A person (or organization, etc.) for whose benefit a trust is created. 2. A person to whom an insurance policy is payable. 3. A person who inherits under a will. 4. Anyone who benefits from something or who is treated as the real owner of something for tax purposes. Fr: *Bénéficiaire, ayant droit.*

១-មនុស្ស(ឬអង្គការ ល ។)ដែលទទួលផលកំរៃពី អាណត្តិព្យាបាលភាពដែលគេបានបង្កើតឡើង ។ ២-ជន ដែលទទួលប្រាក់សំណងពីការធានារ៉ាប់រង ។ ៣-ជន ដែលទទួលមតិកតាមរយៈមតិកសាសន៍ ។ ៤-ជនណា មួយដែលទទួលផលកំរៃពីអ្វីម្យ៉ាង ឬជនណាមួយដែលគេ ចាត់ទុកថាជាម្ចាស់ពិតប្រាកដលើរបស់អ្វីម្យ៉ាងនោះ គឺ សំរាប់បំរើទិសដៅពន្ធដារ ។

313. Bequeath

ធ្វើអច្ច័យទានជាចលនវត្ថុ

To give a personal property by will to another. Fr: *Léguer.*

ធ្វើអំណោយជាចលនវត្ថុតាមរយៈមតិកសាសន៍ដោយ ទៅជនណាម្នាក់ ។

314. Bequest

អច្ច័យទានជាចលនវត្ថុ

A gift of personal property by will. See also Legacy. Fr: *Legs.*

អំណោយចលនវត្ថុតាមរយៈមតិកសាសន៍ ។

315. Best evidence rule

វិធាននៃភស្តុតាងប្រសើរបំផុត

A rule of evidence requiring that the most reliable evidence available be used. Thus, where the original of a document is available, a copy will not be accepted as evidence.

វិធានអំពីការស្នើភស្តុតាងដែលគម្រូវដោយប្រើ ភស្តុតាងដែលគួរដោយទុកចិត្តជាចំបំផុត តាមដែល មាន ។ ដូច្នោះ កាលណាគេមានឯកសារភស្តុតាងដើម ហើយនោះ សេចក្តីចម្លងនៃឯកសារនោះនឹងមិនអាច ទទួលយកធ្វើជាភស្តុតាងបានទេ ។

316. Bestiality

ការសេពកាមនឹងសត្វពាគ

Sexual intercourse with an animal. Fr: *Bestialité.*

គឺជាការសេពកាមជាមួយសត្វ ។

317. Beyond a reasonable doubt

ហួសពីវិមតិសង្ស័យ, លើសពីសង្ស័យ

The level of proof required to convict a person of a crime. For a jury to be convinced "beyond a reasonable doubt," it must be fully satisfied that the person is guilty. This is the highest level of proof required in any type of trial. It does not mean "convinced 100 percent," but it comes close to that meaning. Fr: *Quasi-certitude.*

កំរិតភស្តុតាងដែលគម្រូវដើម្បីដាក់ទោសជនណាម្នាក់ពី បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។ ដើម្បីត្រូវគណៈវិនិច្ឆ័យជឿហួសពី វិមតិសង្ស័យ គេត្រូវតែមានអ្វីមកបញ្ជាក់ឲ្យយល់ទាំង ស្រុងថាអ្នកប្រព្រឹត្តិទោសនាពិតប្រាកដមែន ។ ពោលគឺ ជាកំរិតភស្តុតាងខ្ពស់បំផុត ដែលគេត្រូវយកនៅក្នុងការ ជំរះក្តីប្រកេណាមួយ ។ ការណ៍នេះមិនមែនមានន័យ ថា "ធ្វើដោយគេជឿមួយរយភាគរយទេ" ប៉ុន្តែវាមាន ន័យប្រហាក់ប្រហែលនោះ ។

318. Bias (1)

A preconceived opinion that makes it difficult to be impartial. Fr: Inclination.

(១) អតិ, សេចក្តីលំអៀង

គំនិតដែលមានជាមុនដែលធ្វើអោយមានការលំបាកក្នុងការសំរេចដោយមិនលំអៀង ។

319. Bias (2)

A preconceived opinion by the judge about one or more of the persons involved in a lawsuit, as opposed to an opinion about the subject matter. Fr: Opinion pré-conçue.

(២) បុរេវិនិច្ឆ័យ, ការវិនិច្ឆ័យជាមុនដែលធ្វើឲ្យមានការលំអៀង

គំនិតដែលកើតមានជាមុនរបស់ចៅក្រមចំពោះជនណាម្នាក់ ឬប្រើនគាត់ដែលទាក់ទងនឹងរឿងក្តីដែលជួយនឹងគំនិតដែលមានចំពោះសាច់រឿងនៃក្តី ។

320. Bicameral system

A term applied by Jeremy Bentham to the division of a legislative body into two chambers, as in the United States government (Senate and House of Representatives). Fr: Bicamérisme, bicameralisme.

ប្រព័ន្ធទ្រឹមត្រូវ

ពាក្យដែលអនុវត្តដោយហ្សេរមីបេនថាំទៅនឹងការបែងចែកអង្គនីតិបញ្ញត្តិទៅជាសភាព័រដូចជានៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកជាដើម(គឺព្រឹទ្ធសភានិងសភាតំណាងរាស្ត្រ) ។

321. Bid

An offer by an intending purchaser to buy goods or services at a stated price, or an offer by an intending seller to sell his goods or services for a stated price. Fr: Enchères.

ការដេញថ្លៃ

សំណើអ្នកដែលប្រាថ្នាចង់ទិញសុំទិញរបស់ ឬសេវាកម្មនៅក្នុងថ្លៃសន្មតមួយឬសំណើរបស់អ្នកប្រាថ្នាចង់លក់សុំលក់របស់ ឬសេវាកម្មរបស់ខ្លួនក្នុងថ្លៃសន្មតមួយ ។

322. Bifurcated trial

Trial of two separate issues in a case separately from each other, for example, guilt and punishment, or guilt and sanity, in a criminal trial. In a civil case, this would mean a trial of the liability issue separately from and prior to trial of the damages question. The advantage of so doing is that if the liability issue is determined in defendant's favor, there is no need to try the damages question, which can need expensive expert witnesses and other proof.

ការជំនុំជម្រះរឿងពីរដាច់ពីគ្នា

ការជំនុំជម្រះរឿងផ្សេងៗដាច់ចេញពីគ្នានៅក្នុងករណីបណ្តឹងតែមួយ ។ ឧទាហរណ៍៖ ពិរុទ្ធភាពនិងទណ្ឌកម្ម ឬ ពិរុទ្ធភាពនិងវិកលចរិតភាពនៅក្នុងការជំរះក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ។ នៅក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណីមានន័យថា ការជំនុំជម្រះអំពីការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងករណីបណ្តឹងអំពីគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួន ប្រាណ ឬមរណភាពបង្កដោយអ្នកផ្សេងដែលធ្វើដាច់ដោយខ្លួននិងមុនការជំរះអំពីបញ្ហាជំងឺចិត្ត ។ អត្ថប្រយោជន៍នៃការធ្វើដូច្នេះគឺថា ប្រសិនបើបញ្ហាស្តីអំពីការទទួលខុសត្រូវត្រូវបានសំរេចថា គ្មានទាក់ទងអ្វីនឹងចុងចោទទេនោះ គឺគេមិនចាំបាច់អំពីបញ្ហាជំងឺចិត្តទេ ពីព្រោះការណ៍នេះនាំអោយមានការចាត់ទុកដល់កោសល្យវិច័យដែលស៊ីវិល ឬមហាជនស្តីពីការដោះស្រាយជំនាញផ្សេងៗ ។

323. Bigamy

The criminal offense of having two or more wives or husbands at the same time. Fr: Bigamie.

ទេពន្ធភាព

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌក្នុងការមានប្រពន្ធឬប្តីពីរ ឬច្រើនពីនេះក្នុងពេលតែមួយ ។

324. Bilateral contract

One in which there are mutual promises between two parties, each being both a promisor and a promisee. Fr: Contrat synallagmatique.

កិច្ចសន្យាទប់គោភាគី

កិច្ចសន្យាមួយដែលនៅក្នុងនោះមានការសន្យាទៅវិញទៅមករវាងភាគីពីរ ភាគីនីមួយៗមាននាទីជាអ្នកសន្យានិងជាអ្នកទទួលការសន្យា ។

325. Bill (1)

A formal written statement sent to a higher court, either to inform it of certain facts or to request certain actions.

(១) លិខិតស្នើ

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាផ្លូវការ ធ្វើទៅកុលាការថ្នាក់លើដើម្បីជំរះឧក្រិដ្ឋ ការនោះអំពីអង្គហេតុខ្លះៗ ឬដើម្បីស្នើសុំវិធានការណ៍ខ្លះៗ ។

326. Bill (2)

A draft of a law proposed to a legislature or working its way through the legislature. Fr: Projet de loi.

(២) សេចក្តីព្រាងច្បាប់

គំរោងច្បាប់ស្នើទៅអង្គនីតិបញ្ញត្តិឬក៏ប្រតិបត្តិការអង្គនីតិបញ្ញត្តិ ។

327. Bill of attainder

A legislative act that applies either to individuals or to members of a group in such a way as to pronounce sentence on them without a trial. Such acts are prohibited by the U.S. Constitution because they are, in effect, a legislative judgment of conviction without a hearing.

ច្បាប់ផ្ដន្ទាទោសដោយស៊ុយប្រវត្តិ

ច្បាប់នីតិបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តចំពោះឯកក្នុងន ឬចំពោះសមាជិកនានានៃក្រុមមួយក្នុងបែបមួយដូចជាប្រកាសផ្ដន្ទាទោសដល់អ្នកទាំងនោះ ដោយគ្មានការជំនុំជំរះក្តី ។ ច្បាប់បែបនោះត្រូវបានហាមឃាត់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញពីព្រោះតាមពិតទៅច្បាប់នោះគឺជាសេចក្ដីសំរេចដាក់ទោសរបស់អង្គនីតិបញ្ញត្តិដោយគ្មានធ្វើសវនាការ ។

328. Bill of exchange

A written order directing another party to pay a certain sum to a third party. Fr: - Lettre de change.

ប័ណ្ណបញ្ជាជាលាយលក្ខណ៍

ប័ណ្ណបញ្ជាជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់អ្នកម្នាក់ដោយភាគីផ្សេងទៀតចេញប្រាក់មួយចំនួនទៅភាគីទីបី ។

329. Bill of lading

A document evidencing the receipt of goods and including a contract for their carriage, issued by a person engaged in the business of transporting such goods. Fr: Connaissance

អញ្ជាតប័ណ្ណ, ប័ណ្ណដឹកជញ្ជូន

ឯកសារដែលជាភស្តុតាងនៃការទទួលទំនិញ ហើយរួមមានកិច្ចសន្យាមួយសម្រាប់ការដឹកនាំ ដែលចេញដោយជនដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងអាជីវកម្មដឹកទំនិញនោះ ។

330. Bill of particulars

Form of discovery in criminal cases in which the prosecution sets forth time, place, manner and means of the commission of the crime as alleged in the complaint or indictment.

លិខិតបញ្ជាក់លំអិត (ព.ស)

សណ្ឋាននៃការបញ្ជាក់ព័ត៌មានបែបបទក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌដែលក្នុងនោះគំណាងអយ្យការចែងពីពេលវេលា, ទីកន្លែង, របៀប និងមធ្យោបាយសំរាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើសដូចមានចែងនៅក្នុងពាក្យបណ្ដឹង ឬលិខិតចោទប្រកាន់របស់គណៈវិនិច្ឆ័យ ។

331. Bill of rights

That part of any constitution that sets forth the fundamental rights of citizenship. It is a declaration of rights that are substantially immune from government interference. Fr: Déclaration des droits.

សេចក្ដីប្រកាសសិទ្ធិឯកក្នុងន

ជាផ្នែកនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញណាមួយដែលមានចែងអំពីសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ពលរដ្ឋ ។ គឺជាសេចក្ដីប្រកាសនូវសិទ្ធិទាំងឡាយដែលត្រូវបានផ្ដល់ពេញទំហំការជ្រៀកជ្រែករបស់រដ្ឋាភិបាល ។

332. Bind

To bring or place under definite duties or legal obligations, particularly by a bond or covenant. Fr: Obliger, engager.

ភ្ជាប់ភាគពុកិច្ច, បង្គាប់ឲ្យគោរពតាម

នាំមក ឬដាក់អោយនៅក្រោមករណីយកិច្ចជាតំណក់ ឬភាគពុកិច្ច តាមផ្លូវច្បាប់ ជាពិសេសដោយចំណងណាមួយ ឬការសន្យា ។

333. Bind over

ដាក់នៅក្នុងការឃ្នាំមើល

To order that a defendant in a criminal case be placed in custody pending the outcome of a proceeding against him. He may thereafter be released on bail or on other conditions of release.

បង្គាប់អោយដាក់ចុងពេទក្នុងការឃ្នាំមើលសិនរហូតដល់ បានលទ្ធផលនៃកិច្ចពិចារណាទល់នឹងចុងពេទនោះ ។ បន្ទាប់មកចុងពេទនោះអាចតែដោះលែងបានដោយដាក់ ប្រាក់ធានា ឬតាមលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗទៀតបាន ។

Fr: Mettre en liberté conditionnelle.

334. Binder (1)

(១) ប័ណ្ណសន្យារ៉ាប់រងបណ្តោះអាសន្ន

A written memorandum of the important terms of an insurance contract which gives temporary protection to the insured pending investigation of risk by the insurance company or until a formal policy is issued. Fr: Police d'assurance provisoire.

អនុស្សរណៈជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមួយនិយាយអំពី លក្ខខណ្ឌសំខាន់ៗនៃកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងដែលផ្តល់ការ ការពារបណ្តោះអាសន្នដល់អ្នកមានការធានារ៉ាប់រងទំរាំ មានការស៊ើបអង្កេតរូបរាង នូវអំពើហានិភ័យដែលក្រុម ហ៊ុនធានារ៉ាប់រងរៀបចំឡើង ឬរហូតដល់ប័ណ្ណធានារ៉ាប់ រងផ្លូវការត្រូវបានចេញអោយ ។

335. Binder (2)

(២) បង្គាន់ដៃកក់ប្រាក់, ប្រាក់កក់

A receipt for earnest money or a deposit paid to secure the right to purchase a home at terms that have been agreed upon by both buyer and seller. Fr: Arrhes.

ប័ណ្ណបញ្ជាក់ពីប្រាក់កក់ដែលបានចេញអោយដើម្បីធានា សិទ្ធិទិញផ្ទះ តាមលក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀងគ្នារវាង អ្នកទិញនិងអ្នកលក់ ។

336. Binding

ត្រូវប្រតិបត្តិភាម, ជាប់កាតព្វកិច្ច

Obligatory.

337. Binding instructions

សេចក្តីណែនាំដែលត្រូវប្រតិបត្តិភាម

A judge telling a jury that it must decide the case a certain way if it decides that certain facts are true.

សេចក្តីបង្គាប់ដែលចៅក្រមប្រាប់ទៅគណៈវិនិច្ឆ័យថាត្រូវ តែសំរេចរឿងក្តីក្នុងបែបណាម្យ៉ាង បើសិនជា គណៈវិនិច្ឆ័យនោះសំរេចថា អង្គហេតុខ្លះគឺពិតហើយ នោះ ។

Fr: Instructions obligatoires.

338. Blackmail

តំរាមរកប្រយោជន៍, តំរាមហែតកេរ្តិ៍

Unlawful demand for money or property under threat to do bodily harm, to injure property, to accuse of crime, or to expose disgraceful defects.

ការទាមទារប្រាក់ឬទ្រព្យសម្បត្តិមិនស្របច្បាប់តាមរយៈ ការតំរាមកំហែងថានឹងធ្វើអោយអន្តរាយដល់ខ្លួនប្រាណ ធ្វើអោយអន្តរាយដល់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងចោទប្រកាន់ពីបទ ព្រហ្មទណ្ឌ ឬក៏នឹងហែតកេរ្តិ៍ ។

Fr: Faire chanter quelqu'un.

339. Blank indorsement

Signing a negotiable instrument, such as a check, without specifying to whom it is being signed over (leaving a blank in that space) and thus not limiting who can cash it. Fr: Endos en blanc.

ប្តីលេខទុកស, ចំណារទុកស

ចុះហត្ថលេខាលើដលប័ត្រពាណិជ្ជកម្មដូចជាមូលប្បទាន ប័ត្រជាដើម ដោយគ្មានចុះបញ្ជាក់ដៅចំពោះអ្នកណា ឡើយ(គឺអោយនៅសស្តាក្រង់កន្លែងចន្លោះនោះ) ហើយដូច្នោះគឺគ្មានការកំណត់ថាអ្នកណាអាចយកដលប័ត្រ នោះទៅបើកប្រាក់ទេ។

340. Blood relations

Family relationship; relation by descent from a common blood ancestor. Fr: Lien de parenté

ចំណងញាតិលោហិត

ចំណងគ្រួសារ, ចំណងដែលមានដើមកំណើតក្រកូលចុះ មកពីបុព្វជនលោហិតរួម។

341. Blue ribbon jury

A jury that was chosen from prominent members of the community, such as well-educated persons or persons in positions of high responsibility, thought to be particularly well qualified to serve as jurors.

គណៈវិនិច្ឆ័យចំណាន

គណៈវិនិច្ឆ័យដែលជ្រើសរើសចេញពីសមាជិកចំណានៗ នៃសហគមន៍ដូចជាជនដែលមានការអប់រំខ្ពស់ ឬជនដែល មានកំណែងទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ដែលគេគិតឃើញថាជាអ្នក មានគុណសម្បត្តិល្អពិសេសដើម្បីបំរើការជាសមាជិក គណៈវិនិច្ឆ័យបាន។

342. Blue sky laws

A popular name for statutes providing for the regulation and supervision of securities offerings and sales that protect people from investing in fraudulent companies. These laws are intended to stop the sale of stock in risky or fraudulent businesses.

ច្បាប់ទប់ទល់វិនិយោគនិងកង់ដល់

ច្បាប់ដែលមានឈ្មោះប្រជាប្រិយដែលចែងអោយមាន ការដាក់បទបញ្ជា និងត្រួតពិនិត្យនូវការលក់មូលប័ត្រ ដើម្បីការពារពលរដ្ឋដែលធ្វើវិនិយោគកុំអោយធ្វើ វិនិយោគក្នុងក្រុមហ៊ុនបោកប្រាស់។ ច្បាប់នោះមាន បំណងបញ្ឈប់ការលក់សន្និធិនៅក្នុងអាជីវកម្មដែលប្រដុយ ប្រថាន ឬក្រុមហ៊ុនបោកប្រាស់។

343. Board of directors

A group elected by shareholders to set company policy and appoint the chief executives and operating officers. Fr: Conseil d'administration.

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល, គណៈនាយក

មនុស្សរូបមួយក្រុមដែលជ្រើសរើសដោយអ្នកចូលហ៊ុនដើម្បី កំណត់នយោបាយរបស់ក្រុមហ៊ុន និងដើម្បីចាត់តាំង ប្រធាននិងមន្ត្រីប្រតិបត្តិការ។

344. Bona fide possessor

ភោគីសុចរិត

In Cambodian land law, a person who does not know the existence of a third party's right to the property he possesses. Fr: Possesseur de bonne foi.

ក្នុងច្បាប់ភូមិបាលកម្ពុជា, ជនដែលមិនដឹងពីអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិរបស់គតិយជនលើទ្រព្យសម្បត្តិដែលខ្លួនកាន់កាប់ ។

345. Bona fide purchaser

អ្នកទិញដោយសុចរិត

(In commercial law) A person who buys something honestly, pays good value, and knows of no other person's claim to the thing bought. Fr: Acheteur de bonne foi.

(ក្នុងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម) អ្នកដែលទិញអ្វីមួយដោយសុចរិត បង់សន្លឹកម្ចាស់ត្រូវ ហើយមិនបានដឹងថារបស់ដែលទិញនោះមានគេទាមទារទេ ។

346. Bond

ប័ណ្ណបំណុល, ឥណទាយប័ណ្ណ

A certificate or evidence of a debt on which the issuing company or governmental body promises to pay the bond holders a specified amount of interest for a specified length of time, and to repay the loan on the expiration date. Fr: Obligations.

វិញ្ញាបនប័ត្រ ឬវត្ថុតាងនៃការដាច់បំណុលមួយដែលនៅលើនោះក្រុមហ៊ុន ដែលចេញឯកសារនោះ ឬអង្គការរដ្ឋាភិបាលដែលចេញឯកសារនោះសន្យាថានឹងបង់ជូនអ្នកមានសញ្ញាប័ណ្ណនោះ មុនការប្រាក់មួយចំនួនតាមកំណត់ក្នុងរយៈពេលមានកំណត់មួយ ហើយក៏នឹងសងប្រាក់ខ្ចីទាំងអស់នៅពេលដាច់អាណត្តិ ។

347. Bondsman

អ្នកធានា

One who serves as security for another. Also, the individual who arranges for the defendant in a criminal case to be released from jail by posting a bail bond. Fr: Garant, caution.

អ្នកដែលសុខចិត្តយកខ្លួនធ្វើជាធានាដោយអ្នកផ្សេងទៀត ។ ម្យ៉ាងទៀតគឺជាក្នុងករណីដែលរៀបចំសំរួលដោយចុងចោទក្នុងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដោយរួចពីទម្រង់ដោយចេញប័ណ្ណធានា ។

348. Bonification

កោសលភពន្ធដារ

The remission of a tax, particularly on goods intended for export, having the same effect as a bonus or drawback. A device enabling a commodity to be exported and sold in the foreign market as if it had not been taxed. Fr: Exonération d'impôt d'export.

ការអត់អាណត្តិពន្ធដារមួយ ជាពិសេសលើរបស់របរដែលសំរាប់នាំចេញដោយមានអនុភាពដូចគ្នានឹងវត្ថុដែលនាំចេញ ឬការលើកលែងពន្ធ ។ ជាវិធីមួយដែលអាចធ្វើដោយទំនិញនោះអាចនាំចេញ និងលក់នៅផ្សារបរទេសបានដូចទំនិញឥតពន្ធ ។

349. Book value

Value of individual assets, calculated as actual cost less allowances for any depreciation. Book value may be much more or less than market value. Fr: Valeur comptable.

តម្លៃសុទ្ធ

តម្លៃទ្រព្យនីមួយៗ ដែលគេគណនាតាមតម្លៃជាក់ស្តែង ដកនឹងតម្លៃតិចទុកសម្រាប់ការសឹករិល ។ តម្លៃសុទ្ធអាច ច្រើនជាង ឬតិចជាងតម្លៃលើទីផ្សារ ។

350. Booking

Administrative step taken after the arrested person is brought to the police station, which involves entry of the person's name, the crime for which the arrest was made, and other relevant facts on the police records, and which may also include photographing, fingerprinting, and the like. Fr: Mention sur le registre de police.

កិច្ចចុះក្នុងបញ្ជី

វិធានការណ៍ផ្នែករដ្ឋបាល ដែលចាត់ឡើងបន្ទាប់ពីជនត្រូវ ចាប់ខ្លួនត្រូវនាំមកស្ថានីយប៉ូលីស ។ វិធានការណ៍នេះ ទាក់ទងនឹងការចុះឈ្មោះជននោះ, បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលជាមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួន, និងហេតុការណ៍ដទៃៗ ទៀតដែលទាក់ទងនឹងបទល្មើសនោះ(នៅក្នុងសៀវភៅ គត់គ្រារបស់ប៉ូលីស) ហើយអាចមានបញ្ចូលផងដែរនូវ រូបថត ការផ្តិតស្នាមម្រាមដៃនិងអ៊ីដេន្ទ័រ ដែល ស្រដៀងគ្នានេះ ។

351. Boycott

To refrain from commercial dealing with someone by concerted effort; to persuade someone to refrain from doing business with another. Fr: Boycotter.

ធ្វើពហិការ

មិនធ្វើកិច្ចការពាណិជ្ជកម្មជាមួយអ្នកណាម្នាក់ដោយកិច្ច ប្រឹងប្រែងរួមគ្នា ។ បញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកណាម្នាក់កុំអោយធ្វើ កិច្ចការជាមួយអ្នកណាម្នាក់ទៀត ។

352. Brain death rule

According to this rule a person is dead if the brain has totally and irreversibly stopped functioning, even if other bodily processes still go on without outside help. For a person to be brain dead there must be no response to external stimuli, no spontaneous movements, breathing, or reflexes, and a flat reading for a full day on a machine that measures the brain's electrical activity.

វិធានអំពីការផុតវិញ្ញាណ

យោងទៅតាមវិធាននេះជនណាម្នាក់ត្រូវបានចាត់ទុកថា ស្លាប់បើសិនជាខួរក្បាលរបស់គេបានឈប់ធ្វើការ(ជា រឿងរហូត) ចោះបីជាដំណើរដូរកាយដទៃទៀតនៅកែ ប្រព្រឹត្តិទៅដោយគ្មានជំនួយពីខាងក្រៅក៏ដោយ ។ ដើម្បីចាត់ទុកថាជនណាម្នាក់ផុតវិញ្ញាណបាននោះ កាល ណាវាគ្មានការឆ្លើយតបនឹងទុំប៉ុកខាងក្រៅ គ្មានចលនា កើតឡើងដោយឯកឯងគ្មានការដកដង្ហើម ឬបដិក្រុប ហើយគ្មានសញ្ញាភ័ស្តុសម្តីទាំងអស់ក្នុងរយៈពេលពេញ មួយថ្ងៃនៅលើម៉ាស៊ីនដែលវាស់សកម្មភាពផ្នែកអគ្គិសនី របស់ខួរក្បាល ។

353. Branch office

សាខា

Division or other unit of business located at a different location from the main office or headquarters. Fr: - Succursale.

ផ្នែកមួយ ឬឯកតាមួយនៃអាជីវកម្មដែលស្ថិតនៅទីកន្លែងផ្សេងពីទីស្នាក់ការដើម ឬចាត់ការ ។

354. Brandeis brief

សារណាទទួរណ៍

Form of appellate brief in which economic and social surveys and studies are included along with legal principles and citations and which takes its name from Louis D. Brandeis, former Associate Justice of U.S. Supreme Court, who used such briefs while practicing law.

សណ្ឋាននៃសារណាសំរាប់បណ្តឹងទទួរណ៍ ដែលក្នុងនោះគេមានដាក់បញ្ចូលការស្រាវជ្រាវនិងសិក្សាផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមជាមួយនឹងគោលការណ៍ និងដំណកស្រង់នៃច្បាប់ផង ហើយសារណានេះមានឈ្មោះដូច្នោះ ពីព្រោះគេយកឈ្មោះ លោកល្វីឌីប្រែនដៃសមគដាក់ ។ លោកជាអភិគសហពៅក្រុមនៃគុណការកំពូល(ស.រ.អ)ដែលប្រើសារណានេះក្នុងខណៈដែលលោកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ ។

355. Breach

ល្មើស, បំពាន

Breaking a law or failing to perform a duty. Fr: Rupture.

បំពានច្បាប់ ឬខកខានមិនបានបំពេញករណីយកិច្ច ។

356. Breach of contract

ការល្មើសកិច្ចសន្យា

A party to a contract does not meet contractual obligations or a party to a contract prevents the other party from fulfilling his contractual duty. Fr: Rupture de contrat.

ភាគីមួយនៃកិច្ចសន្យាមិនបានបំពេញភាគកិច្ចនៃកិច្ចសន្យា ឬភាគីមួយនៃកិច្ចសន្យារារាំងភាគីផ្សេងទៀតមិនឲ្យបំពេញករណីយកិច្ចនៃកិច្ចសន្យារបស់គេនោះបាន ។

357. Breach of peace

ការរំខានសេចក្តីស្ងប់

Conduct that destroys or menaces public order and tranquility, including violent acts or acts and words likely to produce violence in others. See Disturbance of peace.

ដំណើរប្រព្រឹត្តិដែលបំផ្លាញឬគំរាមកំហែងសណ្តាប់ធ្នាប់និងភាពស្ងប់សាធារណៈដោយរាប់បញ្ចូលអំពើហិង្សា ឬអំពើនិងពាក្យសំដីដែលអាចនឹងនាំអោយអ្នកដទៃប្រព្រឹត្តិអំពើហិង្សា ។

358. Breach of promise

ការល្មើសការសន្យា

Failure to fulfill a promise, often used as a short form for breach of a promise to marry. Fr: Rupture de promesse.

ការខកខានមិនបានបំពេញការសន្យា ។ គេច្រើនប្រើពាក្យនេះចំពោះការល្មើសមិនគោរពការសន្យារៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

359. Breach of trust

Any act done by a trustee contrary to the terms of his trust, or in excess of his authority and to the detriment of the trust, or the wrongful omission by a trustee of any act required of him by the terms of the trust. Also the wrongful misappropriation by a trustee of any fund or property which had been committed to him as a trustee. Fr: *Abus de confiance*.

ការល្មើសអាណត្តិព្យាបាលភាព

អំពើណាមួយដែលអាណត្តិភាហកបានធ្វើដុះយ៉ាងកុខណូនៃអាណត្តិព្យាបាលភាព ឬក៏ប្រើអំណាចរបស់ខ្លួនហួសហេតុ ហើយនាំអោយខូចប្រយោជន៍ដល់អាណត្តិព្យាបាលភាព ឬជាការខកខានដោយបំពានខុសច្បាប់របស់អាណត្តិភាហកក្នុងការធ្វើអំពើណាមួយ ដែលលក្ខណៈនៃអាណត្តិព្យាបាលភាពតម្រូវអោយខ្លួនធ្វើ ឬការដែលអាណត្តិភាហកយកដោយខុសគន្លងនូវមូលនិធិ ឬទ្រព្យសម្បត្តិណាមួយដែលគេបានបណ្តាក់បន្តដល់ខ្លួនក្នុងឋានៈជាអាណត្តិភាហក ។

360. Breach of warranty

Infraction of an express or implied agreement as to title, quality, content or condition of a thing sold. Fr: *Rupture de garantie*.

ការបំពានការរ៉ាប់រង

ការប្រព្រឹត្តិល្មើសលើការព្រមព្រៀងជាក់ស្តែង ឬដោយវាទរហិតចំពោះលិខិតកម្មសិទ្ធិ គុណភាព សភាពឬអ្វីដែលមាននៅក្នុងរបស់ដែលលក់ណាមួយ ។

361. Breaking and entering

Two of the elements necessary to constitute a burglary, consisting of the use of physical force, however slight, to remove an obstruction to an entrance. For example, pushing open a door that is ajar, followed by unauthorized entry into a building, is sufficient to constitute the breaking and entering elements of burglary. Fr: *Effraction*.

ធ្វើសន្ធឹចូលកម្ម

ធាតុចាំបាច់ពីរយ៉ាងដើម្បីបង្កើតបានជាបទល្មើសនៃការលបចូលលួចដោយមានការប្រើកំលាំងកាយទោះបីជាស្រាលយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីដកយកចេញនូវវត្ថុបិទការចេញចូល ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រាង្គកដែលរបើកអោយចំហ បន្ទាប់មកចូលក្នុងអាគារដោយគ្មានការអនុញ្ញាត គឺវាមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្កើតធាតុនៃការបំបាក់ចូលសំរាប់លបចូលលួច ។

362. Breaking bulk

The crime of opening a container entrusted to one's care and stealing part of the contents. Fr: *Désarrimer*.

ការលួចហូកយកផ្នែកក្នុងកញ្ចប់

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌអំពីការបើកប្រអប់ឬផ្គុំផ្គាត់ផ្នែកផ្នែកដែលបន្តបណ្តាក់អោយខ្លួនថែរក្សារួចហើយលួចយករបស់ខ្លះដែលមាននៅក្នុងនោះ ។

363. Breathalyzer test

Test to discover the percentage of alcohol in the blood of a person suspected of or arrested for drunk driving. Fr: *Alcootest*.

ការពិសោធកជាតិស្រាវនៅក្នុងឈាម

ការពិសោធកាករយនៃជាតិស្រាវនៅក្នុងឈាមនៃជនដែលគេចាប់ខ្លួនពីបទបើកបរដោយស្រវឹង ។

364. Bribery

សំណូក

The criminal act of offering, giving, soliciting, or accepting an unauthorized material advantage for the purpose of influencing the actions of a public official in the performance of his or her official duties, including the conduct of administrative, judicial, executive, military, and legislative activities. *Fr: Corruption.*

អំពើនៃការជូន ហើយនិងទទួលនូវអត្ថប្រយោជន៍ជាសម្ភារៈអ្វីមួយដែលមិនមែនជាថ្លៃឈ្នួល ឬរង្វាន់ជាដើមនឹងការសន្យា ដើម្បីសម្រេច ឬអនុប្បវាទនូវកិច្ចការណាមួយជាដូច្នៃការខាងរដ្ឋបាល គុណការ ហិរញ្ញវិទ្យា យោធា ឬខាងនីតិបញ្ញត្តិដែលស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចនៃបុគ្គលដែលទទួលសំណូក ។

365. Brief

សារណា

A written statement prepared by one side in a lawsuit to explain its case to the judge. It usually contains a fact summary, law summary, and an argument about how the law applies to the facts. *Fr: Mémoire, exposé.*

សេចក្តីថ្លែងរៀបរាប់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររៀបចំឡើងដោយភាគីម្នាក់នៃបណ្តឹង ដើម្បីពន្យល់រឿងក្តីរបស់ខ្លួនដល់ចៅក្រម ។ កំណត់នេះជាទូទៅមានចុះអំពីសេចក្តីសន្ទេបនៃអង្គហេតុ, សេចក្តីសន្ទេបច្បាប់, ហើយនិងការកែតម្រូវអំពីថា តើច្បាប់អនុវត្តយ៉ាងណាចំពោះអង្គហេតុនោះ ។

366. Bring suit (or bring an action)

ប្តឹង, ដាក់ពាក្យបណ្តឹង

Start a lawsuit, usually by filing a complaint. *Fr: Introduire une instance.*

ចាប់ផ្តើមប្តឹងតាមដូច្នៃច្បាប់ តាមធម្មតាដោយរៀបចំសំណុំរឿង និងដាក់ពាក្យប្តឹង ។

367. Broad interpretation

បំណកស្រាយទូលំទូលាយ

Giving a law or constitutional provision a meaning that aims to bring about the law's real or broad intent, as opposed to a narrow or literal reading of the law. *Fr: Interpretation vague.*

ការផ្តល់អោយច្បាប់ឬបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនូវអត្ថន័យ(ដាក់លាក់និងទូលំទូលាយ) គឺដុយពីបំណកស្រាយចង្អៀតចង្អល់ ឬគ្រង់ៗតាមពាក្យរបស់ច្បាប់ ។

368. Broker

ជើងសារ, គូរដេ

One who, for a commission or fee, brings parties together and assists in negotiating contracts between them; a person whose business is to bring buyer and seller together. *Fr: Courtier.*

អ្នកដែលនាំអោយភាគីផ្សេងៗអោយមកជួបជុំគ្នា ហើយជួយអ្នកទាំងនោះក្នុងការចរចាធ្វើកិច្ចសន្យារវាងគ្នានិងគ្នាដោយបានកំរៃ ។ គឺជនដែលមានមុខការនាំអ្នកទិញ និងអ្នកលក់មកជួបជុំគ្នា ។

369. Buffer zone

Term used in zoning and land use law to describe an area separating two different types of zones or classes of areas to make each blend more easily with each other; for example, a strip of land between industrial and residential areas. *Fr: Zone tampon.*

តំបន់ទ្រទ្រង់, មណ្ឌលទ្រទ្រង់

ពាក្យប្រើនៅក្នុងច្បាប់បែងចែកមណ្ឌល និងច្បាប់អំពីការប្រើប្រាស់ដីដើម្បីពិពណ៌នាអំពីតំបន់ដែលបែងចែកប្រភេទមណ្ឌលពីរខុសគ្នា ឬក្រុមតំបន់ផ្សេងៗខុសគ្នាដើម្បីអោយមណ្ឌលឬតំបន់នីមួយៗឡូកឡំចូលគ្នាគ្នាតាន់តែស្រួលឡើង ។ ឧទាហរណ៍៖ ដីមួយក្បាលនៅចន្លោះតំបន់ឧស្សាហកម្ម និងតំបន់សំរាប់រស់នៅជាដើម ។

370. Bulk sales acts

Statutes designed to prevent defrauding creditors by the secret sale in bulk of substantially all of a merchant's goods. These laws generally require that notice be given to creditors before any sale of debtor's goods. *Fr: Loi concernant la vente en bloc.*

ច្បាប់ទប់ទល់ការលក់ទាំងដុល

ច្បាប់ដែលបង្កើតឡើងសំរាប់ការពារភារកិច្ចការពារបុគ្គលិកបំបាត់ម្ចាស់បំណុលដោយការលក់ទាំងដុលដោយស្ងាត់ៗនូវរបស់របរសំខាន់ៗស្ទើរទាំងអស់របស់ឈ្មួញ។ ច្បាប់ទាំងនេះជាទូទៅតម្រូវអោយប្រាប់ម្ចាស់បំណុលអោយដឹងសិនមុននឹងកូនបំណុលលក់របស់របររបស់ខ្លួន ។

371. Bulk transfer

A type of commercial fraud in which a merchant (or the owner of a business) transfers the business or a major part of it for money or something of value and then fails to pay his creditors with the proceeds. *Fr: Transfer en bloc.*

ការផ្ទេរទាំងដុល

ជាការបំបាត់មួយប្រភេទក្នុងពាណិជ្ជកម្មដែលនៅក្នុងនោះឈ្មួញម្នាក់(ឬម្ចាស់អាជីវកម្ម)ផ្ទេរអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនឬផ្នែកសំខាន់នៃអាជីវកម្មនោះដើម្បីយកជាប្រាក់ឬរបស់មានតម្លៃហើយបន្ទាប់មកខកខានមិនបានយកបំណុល បានពីការផ្ទេរទាំងដុលនោះទៅសង់ម្ចាស់បំណុល ។

372. Burden of proof

The requirement that to win a point or have an issue decided in one's favor in a lawsuit one must show enough evidence to support that point or issue. *Fr: Charge de la preuve.*

បន្ទុកភស្តុតាង, បន្ទាល់ភស្តុតាង

សេចក្តីតម្រូវដើម្បីបានឈ្នះចំណុចមួយឬដើម្បីបានបញ្ជាមួយ ត្រូវបានសំរេចជាតុណ្ហប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននៅក្នុងបណ្តឹងមួយ ដែលគេត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងអោយបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រចំណុច ឬបញ្ហានោះ ។

373. Bureaucracy

An organization, such as an administrative agency or the army, with the following traits: a chain of command with fewer people at the top than at the bottom, well-defined positions and responsibilities, fairly inflexible rules and procedures, a large amount of paperwork, and delegation of authority downward from level to level. Fr: Dureaucratie.

ការិយាល័យគេយ្យ, ការិយាល័យនិយម

អង្គការមួយដូចជាទីភ្នាក់ងាររដ្ឋបាល ឬកងទ័ពជាដើម ដែលមានលក្ខណៈសំគាល់ដូចគ្នាទៅនេះ គឺខ្សែរយៈបញ្ជា ដោយមានមនុស្សនៅថ្នាក់លើតិចជាងនៅថ្នាក់ក្រោម, មុខតំណែងនិងការទទួលខុសត្រូវមានកំណត់ច្បាស់លាស់, វិធាននិងនីតិវិធីរឹងកំព្រឹស, មានបែបបទច្រើន ត្រូវបំពេញហើយមាននីតិវិធីពិបាកៗនឹងត្រូវឆ្លងកាត់និង ការផ្ទេរអំណាចទៅក្រោមពីថ្នាក់មួយទៅថ្នាក់មួយ ។

374. Burglary

Breaking and entering the house of another person with the intention of committing a felony (usually theft). Some statutes have expanded burglary to include any unlawful entry into or remaining in a building or vehicle with intent to commit a crime. Fr: Vol de nuit avec effraction.

ការលបចូលលួច

ការចូលទៅក្នុងផ្ទះអ្នកដទៃនៅពេលយប់ដោយ មានចេតនានឹងប្រព្រឹត្តិបទឧក្រិដ្ឋ(ជាទូទៅគឺការលួច) ។ ច្បាប់ខ្លះបានពង្រីកនិយមន័យនៃការលបចូលលួចនេះ ដោយរាប់បញ្ចូលការចូលដោយខុសច្បាប់ ឬស្ថិតនៅក្នុង អាគារ ឬយានជំនិះដោយមានបំណងប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ព្រហ្មទណ្ឌ ។

375. Business judgment rule

A rule that immunizes corporate management from liability for actions that are undertaken in good faith, when the actions are within both the power of the corporation and the authority of management to take.

វិធាននៃការវិនិច្ឆ័យខាងអាជីវកម្ម

វិធានដែលការពារគណៈគ្រប់គ្រងសាជីវកម្មពីការទទួល ខុសត្រូវចំពោះអំពើនានា ដែលធ្វើឡើងប្រកបដោយការ ស្មោះត្រង់ កាលណាអំពើទាំងនោះស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់ អំណាចរបស់សាជីវកម្មផង និងក្នុងរង្វង់អំណាចរបស់ សាជីវកម្មផង និងក្នុងរង្វង់អំណាចរបស់គណៈគ្រប់គ្រងធ្វើ ផង ។

376. Buyer in ordinary course of business

A person who, in good faith and without knowledge that the sale to him violates a third party's ownership rights or security interest in the goods, buys in the usual manner from a person in the business of selling goods. The buyer acquires goods free of any security interest created by the seller.

អ្នកទិញក្នុងទម្លាប់ធម្មតានៃអាជីវកម្ម

ជនម្នាក់ក្នុងភាពស្មោះសន្តឹងដោយមិនបានដឹងថាការលក់ នោះ វារំលោភដល់សិទ្ធិ ឬដល់ប្រយោជន៍ប្រាតិភាគ របស់ភាគីទីបីចំពោះរបស់ដែលទិញនោះទេ គឺគេទិញ របស់នោះក្នុងបែបធម្មតាពីជនម្នាក់ដែលមានបររកស៊ី លក់ដូរ ។ អ្នកទិញត្រូវបានរបស់នោះដោយរួចផុតពីដល់ ប្រយោជន៍ប្រាតិភាគណាមួយ ដែលបង្កើតឡើងដោយ អ្នកលក់ ។

377. By virtue of

ដោយអាស្រ័យអំណាចនៃ

By force of; by authority of; by reason of. *Fr: En vertu de, en raison de.*

ដោយអានុភាពនៃ, ដោយអំណាចនៃ, ដោយអាស្រ័យហេតុផលនៃ ។

378. By-election

ការបោះឆ្នោតបំពេញ

An election specially scheduled to fill an office that has become vacant before the date of the next regularly scheduled election. *Fr: Election partielle.*

ការបោះឆ្នោតដែលរៀបចំឡើងពិសេស ដើម្បីបំពេញតំណែងដែលបានក្លាយទៅជាទំនេរមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតលើកក្រោយ ។

379. Bylaws

បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង

Regulations, ordinances, rules or laws adopted by an association or corporation or the like for its own administration. *Fr: Arrêté, statut, règlements internes.*

បទបញ្ជា, បទបញ្ញត្តិ, វិធានប្តូររៀបចំផ្សេងៗដែលសមាគម ឬសហគ្រាសឬអង្គការស្រដៀងគ្នានេះយល់ព្រមយកមកប្រើដើម្បីជាភារគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន ។

380. Bystander

អ្នកនៅក្បែរ

One who stands near. *Fr: Personne qui reste là*

អ្នកដែលឈរនៅជិត ។

XXXXXXXXXXXX

C

381. Cabinet

The advisory board of the head of a government. *Fr: - Conseil des ministres.*

គណៈរដ្ឋមន្ត្រី

ក្រុមប្រឹក្សាដ្ឋលំយោបល់របស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ។

382. Calendar call

The announcing in court of a list of active cases to find out the status of each, primarily whether or not they are ready for trial, and sometimes to assign trial times or dates.

ការប្រកាសប្រតិទិនបណ្តឹង

ការប្រកាសព្យាបាលនៅក្នុងតុលាការ ការនាំបញ្ជីនៃរឿងក្តីដែលនៅមិនទាន់បានជំនុំជំរះនៅឡើយ ដើម្បីអោយដឹងពីស្ថានភាពនៃរឿងក្តីនីមួយៗជាបឋមថា តើសំណុំរឿងនោះគ្រប់សព្វហើយឬនៅសំរាប់ដាក់ព្យាបាលជំនុំជំរះ ហើយជូនកាលទៀតដើម្បីកំណត់ពេលវេលា ឬកាលបរិច្ឆេទជំនុំជំរះក្តី ។

383. Calumny

Defamation; slander; false accusation of a crime or offense. *Fr: Calomnie.*

ការមួលបង្កាច់

ការបង្កាច់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ, ការបង្កាច់, ឬការចោទដោយខុសបំពានអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ។

384. Cancellation

To destroy the force, effectiveness, or validity of something. Defacement or mutilation of an instrument. *Fr: Annulation.*

ការលុបចោល

បំផ្លាញអានុភាព ប្រសិទ្ធភាព ឬសុពលភាពនៃអ្វីមួយ ។ ការធ្វើអោយខូច ឬការធ្វើអោយដាច់ដាច់នូវឯកសារអ្វីមួយ ។

385. Cancellation clause

A provision in a contract or lease which permits the parties to cancel or discharge their obligations under the contract or lease. *Fr: Clause de resiliation.*

រំលាយកិច្ចសន្យា

ខបញ្ញត្តិនៅក្នុងកិច្ចសន្យាមួយ ឬក្នុងកិច្ចសន្យាមួយដែលអនុញ្ញាតអោយភាគីផ្សេងៗលុបបំបាត់កាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលមានក្នុងកិច្ចសន្យាឬកិច្ចសន្យានោះ ។

386. Canon

A law, rule, or ordinance in general, and of the church in particular. *Fr: Canon.*

ក្បួនច្បាប់សាសនា

ច្បាប់, វិធានឬបទបញ្ញត្តិទូទៅ ហើយជាពិសេសជារបស់ព្រះវិហារសាសនាគ្រិស្ត ។

387. Canvass (1)

Examine and count votes in an election to determine the authenticity of each vote and the accuracy of the totals. *Fr: Pointer*

ពិនិត្យឆ្នោត

ពិនិត្យនិងរាប់សន្លឹកឆ្នោតនៅក្នុងការបោះឆ្នោតមួយ ដើម្បីកំណត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃឆ្នោតនីមួយៗ ព្រមទាំងឆ្នោតសរុប ។

388. Canvass (2)

Solicit sales orders, votes, opinions, etc., by going door-to-door or phoning. Fr: Faire du démarchage, solliciter la voix de, sonder.

ដើរយោសនាទូទិញ, រកសម្រុង, ស្វែងមតិ

ដើរបញ្ចុះបញ្ចូលទូទេទិញ, ទូទេបោះឆ្នោត, ស្វែងមតិ ។ល។ ដោយដើរពីដុះមួយទៅដុះមួយ ឬនិយាយ តាមទូរស័ព្ទ ។

389. Capacity

Legal qualification (i.e., legal age), competency, power or fitness. Ability to understand the nature and effects of one's acts. Fr: Capacité légale.

សមត្ថភាព

លក្ខណៈ, សមត្ថកិច្ច, អំណាច ឬសមត្ថភាពសក្តិសម តាមដូច្នោះ ។ សមត្ថភាពដែលអាចយល់ពីធម្មជាតិ និងផលនៃអំពើរបស់ខ្លួន ។

390. Capital offense

A criminal offense punishable by death, for which bail is generally unavailable to the defendant. Fr: Crime capital.

បទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលអាចដាក់ទោសប្រហារជីវិតបាន ហើយជាទូទៅការធានាចំពោះចុងពេទមិនអាចធ្វើបាន ទេក្នុងករណីបទល្មើសបែបនេះ ។

391. Capital punishment

Imposition of the death penalty. Fr: Peine Capitale.

ទោសប្រហារជីវិត

ការដាក់ទោសប្រហារជីវិត ។

392. Capital stock

The shares of stock representing ownership of a business. Fr: Capital-actions.

ដើមទុនភាគហ៊ុន

ភាគហ៊ុនដែលជាតំណាងកម្មសិទ្ធិនៃអាជីវកម្ម ។

393. Carnal knowledge

The slightest penetration of the female sexual organ by the male sexual organ. Fr: Relations sexuelles.

ការសេពកាម, សេពសន្ថវៈ

ការដាក់អង្គជាតិរបស់បុរសចូលបង្កិតអង្គជាតិស្ត្រី ។

394. Case

Lawsuit; a dispute that goes to court. Fr: Instance.

រឿងក្តី, បណ្តឹង, ករណី

បណ្តឹង ។ ជម្លោះដែលយកឡើងទៅតុលាការ ។

395. Case in point

A prior decision of the same or another court, or of a higher court, that decides a similar legal question.

ករណីជាទាហានណ៍

ការសំរេចពីពេលមុនរបស់តុលាការ ដដែលឬតុលាការ មួយទៀត ឬរបស់តុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលសំរេចបញ្ហា ផ្នែកច្បាប់ស្រដៀងគ្នា ។

396. Case law

The law that comes from reading judges' opinions in previous lawsuits. *Fr: Droit jurisprudentiel.*

ច្បាប់យុត្តិសាស្ត្រ

ច្បាប់ដែលទទួលបានពីការបកស្រាយមតិរបស់ចៅក្រម នៅក្នុងបណ្តឹងផ្សេងៗពីមុន ។

397. Casting vote

Vote that decides whether some proposed action will occur or be taken, often one cast by the presiding officer of some organ where the votes of the other members result in a tie. In the case of the Constitutional Council, the President is to have such a vote. *Fr: Voix prépondérante.*

សម្លេងទុក្ខមានភាព

សម្លេងដែលសម្រេចត្រូវ ឬមិនត្រូវចំណាត់ការមួយដែលស្នើ កើតឡើង ដែលជារឿយៗត្រូវបានបោះដោយមន្ត្រី អធិបតីនៃអង្គការណាមួយ កាលណាសម្លេងរបស់ សមាជិកដទៃទៀតស្មើគ្នា ។ នៅក្នុងករណីក្រុមប្រឹក្សា ធម្មនុញ្ញ ប្រធានជាអ្នកបោះឆ្នោតសម្លេងបែបនេះ ។

398. Causa mortis

Latin: In thinking about approaching death. For example, a gift causa mortis may be treated by the law as an attempt to avoid a tax on property given by will if the gift comes too close in time to the giver's death.

ដោយប្រមើលឃើញមរណភាពទិតជិត

ឡាតាំង: ដោយគិតឃើញស្លាប់ទិតចូលមកដល់ ។
ឧទាហរណ៍: អំណោយដោយប្រមើលឃើញមរណភាពទិតជិតអាចត្រូវបានចាត់ទុកដោយច្បាប់ថា ជាការ ប៉ុនប៉ងចៀសវាងពន្ធដារលើទ្រព្យសម្បត្តិដែលផ្តល់តាម រយៈមតិកសាសន៍ បើសិនជាអំណោយនោះក្រៅពីនឹង ពេលស្លាប់របស់អ្នកផ្តើមអំណោយនោះ ។

399. Cause of action

Facts sufficient to support a valid lawsuit. For example, a cause of action for battery must include facts to prove an intentional, unwanted physical contact. *Fr: Fondement d'une action en justice.*

សំអាង, សំអាងនៃបណ្តឹង

អង្គហេតុផ្សេងៗដែលមានគ្រប់គ្រាន់សំរាប់គាំទ្របណ្តឹង ផ្លូវច្បាប់សុពលមួយ ។ ឧទាហរណ៍: សំអាងនៃបណ្តឹង សំរាប់ការបំពានដល់ប្រាណក្រែវរបស់អង្គហេតុ ដែលបញ្ជាក់ប្រាប់ពីការប៉ះពាល់ខ្លួនប្រាណដោយ រោគនា, និងពីការប៉ះពាល់ដែលទទួលបានក្រៅការ ។

400. Caveat emptor

Latin: Let the buyer beware. This phrase expresses the rule of law that the purchaser buys at his own risk. See Caveat vendor.

អ្នកទិញទទួលខុសត្រូវ

ឡាតាំង: អ្នកទិញចុះប្រយ័ត្ន ។ ឃ្លានេះបញ្ជាក់ពីវិធាន របស់ច្បាប់ដែលថាអ្នកទិញគ្រប់ទុក្ខសេសសល់ការប្រថុយ ខាតបង់ដោយខ្លួនឯងនៃក្នុងការទិញ ។

401. Caveat vendor

Latin: Let the seller beware. Meaning that the seller is responsible for any and all defects or deficiencies in the goods being sold. See Caveat emptor.

អ្នកលក់ទទួលខុសត្រូវ

ឡាតាំង៖ អ្នកលក់ចូរប្រយ័ត្ន ។ មានន័យថាអ្នកលក់ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះភាពខ្ចោះ ឬការខ្វះខាតទាំងឡាយណាដែលមានចំពោះរបស់ដែលទូទលក់ ។

402. Caveats to marriage

In Cambodian family law, a complaint initiated by a person allowed by the law to object to such marriage because the conditions of marriage specified by law are not satisfied. See Opposition to marriage. Fr: Oppositions au marriage.

បណ្តឹងជំទាស់មិនព្រមរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

ក្នុងច្បាប់គ្រួសារកម្ពុជា, បណ្តឹងដែលផ្តើមដោយជនណាម្នាក់ដែលច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យធ្វើដើម្បីជំទាស់នឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះ ព្រោះមកពីលក្ខខណ្ឌនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលច្បាប់កំណត់មិនបានបំពេញ ។

403. Cease and desist order

An order of a court or other body having judicial authority prohibiting the person or entity to which it is directed from undertaking or continuing a particular activity or course of conduct. Fr: Ordonnance de ne pas faire.

ដីកាហាមធ្វើ

បទបញ្ជារបស់តុលាការ ឬអង្គការរដ្ឋដទៃទៀតដែលមានអំណាចតុលាការ ដើម្បីហាមឃាត់មនុស្សឬអង្គការណាមួយដែលទទួលបទបញ្ជានោះ ដោយឈប់ធ្វើឬបន្តសកម្មភាព ឬការប្រព្រឹត្តិណាមួយ ។

404. Censorship

The review of publications, books, movies etc., for the purposes of prohibiting the publication and distribution, usually for reasons of morality or state security. Such actions are frequently challenged as a denial of freedom of the press. Fr: Censure.

ការត្រួតពិនិត្យការបោះពុម្ពផ្សាយ

ការពិនិត្យឡើងវិញនូវរាល់ការបោះពុម្ពផ្សាយនានា ដូចជាសៀវភៅ, ភាពយន្ត ។ល។ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីហាមឃាត់នូវការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយជាទូទៅ ដោយសារហេតុផលសីលធម៌ ឬសន្តិសុខជាតិ ។

405. Certificate of civil status

In Cambodian civil code, record of a series of events evidencing the civil status of a person, such as those which are related to birth, marriage, and death. Fr: Actes de l' état civil.

សញ្ញាប័ត្រអក្រានុកូលដ្ឋាន, លិខិតអក្រានុកូលដ្ឋាន

ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីកម្ពុជា, សេចក្តីកត់ត្រាព្រឹត្តិការណ៍ទាំងឡាយ ដើម្បីបង្ហាញអក្រានុកូលដ្ឋានរបស់ជនណាម្នាក់ ដូចជាសេចក្តីកត់ត្រាអំពីកំណើត, អាពាហ៍ពិពាហ៍, និងមរណភាពជាដើម ។

406. Certificate of deposit

An acknowledgement by a bank of receipt of money with an agreement to repay within a specified time, usually with a specified interest rate. *Fr: Certificat de dépôt.*

វិញ្ញាបនប័ត្រផ្ញើប្រាក់

ការទទួលស្គាល់ដោយធនាគារនូវការទទួលប្រាក់ដោយមានការព្រមព្រៀងថានឹងសងប្រាក់មកវិញក្នុងកម្មវិធីរយៈពេលជាក់លាក់មួយ ហើយព្រមទាំងមានអត្រាការប្រាក់ជាក់លាក់មួយផង ។

407. Certificate of occupancy

A document by a local government agency signifying that a building or dwelling conforms to local building code regulations. *Fr: Certificat d'occupation.*

វិញ្ញាបនប័ត្រអនុញ្ញាតការកាន់កាប់

ឯកសារដែលចេញដោយរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានដែលបញ្ជាក់ថា អាគារឬទីលំនៅមួយ គឺមានលក្ខណៈសមស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិប្រចាំតំបន់នៃការសង់អាគារ ។

408. Certified check

A check containing a certification that the drawer of the check has sufficient funds in the bank to cover payment. *Fr: Chèque visé.*

មូលប្បទានប័ត្រដែលមានការបញ្ជាក់

មូលប្បទានប័ត្រដែលមានការបញ្ជាក់ថា បញ្ជាក់នៃមូលប្បទានប័ត្រនោះមានមូលនិធិគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងធនាគារដើម្បីរ៉ាប់រងការចំណាយបាន ។

409. Certiorari

Latin: To be informed of. A means of gaining appellate review; a common law writ, issued by a superior court to a lower court, commanding the latter to certify and return to the former a particular case record so that the higher court may inspect the proceedings for irregularities or errors.

ដីកាសុំពិនិត្យឡើងវិញ

ឡាតាំង: សុំជូនព័ត៌មានអំពី ។ មធ្យោបាយដើម្បីអោយសាលាខ្ពស់ពិនិត្យឡើងវិញ ។ ជាដីកាម្យ៉ាងនៅក្នុងច្បាប់សាមញ្ញដែលចេញដោយតុលាការជាន់ខ្ពស់ទៅកាន់តុលាការថ្នាក់ក្រោម ដើម្បីបញ្ជូនតុលាការថ្នាក់ក្រោម អោយបញ្ជាក់ និងបញ្ជូនសំណុំរឿងនៃរឿងក្តីណាមួយ ត្រឡប់ទៅអោយតុលាការជាន់ខ្ពស់ដើម្បីអោយតុលាការនោះអាចពិនិត្យដំណើរការជំនុំជម្រះក្តីក្រែងមានភាពមិនប្រក្រតី ឬមានការភ័ន្តច្រឡំ ។

410. Chain of custody

The person who presents physical evidence (such as a gun) at a trial must account for its possession from time of receipt to time of trial.

ដំណើររក្សាភស្តុតាង

ជនដែលបង្ហាញភស្តុតាងរូបវន្ត(ដូចជាកាំភ្លើងជាដើម) នៅពេលជំរះក្តីត្រូវពន្យល់រឿងរាប់អំពីការកាន់កាប់រក្សារបស់នោះចាប់ពីពេលទទួលបានរហូតដល់ពេលជំរះក្តី ។

411. Chain of title

A list of the consecutive passing of the legal right to a piece of land.

កំណត់ត្រាបន្តបន្ទាប់នៃកម្មសិទ្ធិ

បញ្ជីចុះពីការផ្ទេរជាបន្តបន្ទាប់នូវសិទ្ធិស្របច្បាប់លើដីមួយដុំ ។

412. Challenge for cause

A request from a party to a judge that a certain prospective juror not be allowed to be a member of the jury because of specified causes or reasons (such as bias). Fr: - *Récusation motivée.*

ការជំទាស់ដោយប្រាប់ហេតុផល, ប្តឹងដីកាចិត្ត,

សេចក្តីស្នើសុំរបស់ភាគីមួយជូនដល់ចៅក្រមអំពីរឿងដែលថា ទីប្រឹក្សាគុណ ការណាមួយនាអនាគត មិនត្រូវអនុញ្ញាតដោយធ្វើជាសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាគុណ ការ ទេ ដោយមកពីមូលហេតុ ឬហេតុផលណាមួយ(ដូចជា អតតិធម៌ជាដើម) ។

413. Challenge to the array

An objection to the procedures by which the potential jury panel was chosen. Fr: - *Récusation du jury.*

ការជំទាស់អំពីរបៀបជ្រើសរើស

ការជំទាស់ទៅនឹងនីតិវិធីដែលគេប្រើសំរាប់ជ្រើសរើស អនាគតក្រុមប្រឹក្សាគុណ ការ ។

414. Champerty

A bargain by a stranger with a party to a suit, by which such third person undertakes to carry on the litigation at his own cost and risk, in consideration of receiving, if successful, a part of the proceeds or subject sought to be recovered.

ការទិញក្តី

ការតម្រូវយកបណ្តឹងពីភាគីមួយដោយអ្នកផ្សេងមួយដែល តាមវិធីនេះ មនុស្សទីបីនោះដំណើរការក្នុងរឿងក្តីដោយ ខ្លួនឯងគឺដោយចេញសោហ៊ុយ និងដោយទទួលការខាត បង់ដើម្បីបានទទួលមកវិញ នូវចំណែកនៃផលកំរៃពី បណ្តឹង ឬវត្ថុអ្វីដែលគេស្វែងរកបានមកវិញបើសិនជាខ្លួន ឈ្នះ ។

415. Chancery

The system of jurisprudence administered by courts of equity. Fr: *Tribunal en équité.*

ប្រព័ន្ធសមធម៌

ប្រព័ន្ធយុត្តិសាស្ត្រដែលគ្រប់គ្រងដោយគុណ ការ សមធម៌ ។

416. Character evidence

Evidence of a person's moral standing in the community based on reputation. Fr: *Témoignage de moralité.*

ភស្តុតាងអំពីធម្មចរិយា

ភស្តុតាងអំពីស្ថានភាពសីលធម៌របស់មនុស្សម្នាក់ក្នុង សហគមន៍ ដោយសំអាងលើកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ជននោះ ។

417. Charge (1)

A formal accusation of a crime. Fr: *Acte d'accusation.*

(១)បទចោទប្រកាន់

បទចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

418. Charge (2)

The judge's final summary of a case and instructions to the jury, telling them the principles of law they are to apply in reaching a decision.

(២)សេចក្តីពន្យល់អង្គច្បាប់

សេចក្តីសង្ខេបចុងក្រោយបង្អស់របស់ចៅក្រមអំពីរឿងក្តី មួយ ហើយនិងសេចក្តីណែនាំរបស់ចៅក្រមទៅកាន់ គណៈវិនិច្ឆ័យដោយប្រាប់អ្នកទាំងនោះអំពីគោលការណ៍ ច្បាប់ដែលត្រូវអនុវត្ត ដើម្បីឈានដល់សេចក្តីសំរេច មួយ ។

419. Chargé d'affaires

ការពារី

The lowest class of head of diplomatic mission. There are two kinds of chargé d'affaires: chargé d'affaires en titre and chargé d'affaires ad interim. The latter is acting provisionally as head of the mission if the post of head of the mission is vacant or is temporarily unable to perform his or her duties. Fr: - Chargé d'affaires.

ប្រមុខរបេសកកម្មការទូតដែលមានថ្នាក់ទាបជាងគេបំផុត។ ការពារីមានពីរប្រភេទគឺ: ការពារីពេញឋាន និងការពារីស្តីទី។ ការពារីស្តីទីបំពេញនាទីជាបណ្តោះអាសន្នជាប្រមុខរបេសកកម្ម បើសិនជាគំរែណងប្រមុខរបេសកកម្មនៅទំនេរ ឬមិនអាចបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនបានជាបណ្តោះអាសន្ន។

420. Charter

ធម្មនុញ្ញ, ភតិកាសញ្ញា

An instrument emanating from the sovereign power, in the nature of a grant, either to the whole nation, or to a class or portion of the people, to a corporation, or to a colony or dependency, assuring to them certain rights, liberties, or powers. Fr: Charte.

ជាឯកសារចេញពីអំណាចអធិបតេយ្យ(ក្នុងសណ្ឋានជាការប្រទានមួយអោយដល់)ប្រជាជាតិទាំងមូល ឬមនុស្សមួយក្រុម ឬដល់សាជីវកម្ម ឬអោយដល់អាណានិគម ឬក្រុមចំណុះមួយ ដោយធានាដល់អ្នកទាំងនោះនូវសិទ្ធិសេរីភាព ឬអំណាចបែបណាម្យ៉ាង។

421. Charter of Incorporation

លក្ខន្តិកៈបង្កើតសាជីវកម្ម

See Articles of incorporation. Fr: Statuts d'association.

422. Chattel

ទ្រព្យផ្លាស់ទី

Any tangible, movable thing. Fr: Meubles.

វត្ថុដែលមានរូបជាតិស្តែង ហើយអាចប្តូរទីកន្លែងបាន។

423. Chattel mortgage

អ៊ីប៉ូតែកទ្រព្យផ្លាស់ទី, កិច្ចសន្យាបញ្ចាំទ្រព្យផ្លាស់ទី

A mortgage on personal property created to secure the payment of money owed or the performance of some other obligation.

អ៊ីប៉ូតែក(ការដាក់បញ្ចាំ)ជាទ្រព្យផ្លាស់ទីដែលបង្កើតឡើងដើម្បីធានាការសងប្រាក់ដែលជំពាក់ ឬធានាការសំដែងភារកិច្ចដទៃផ្សេងទៀត។

424. Chattel paper

លិខិតធានាបំណុល

A document that shows both a debt and the fact that the debt is secured by specific goods.

ឯកសារដែលបង្ហាញទាំងបំណុល និងទាំងបែបបទដែលបំណុលនោះត្រូវបានធានាដោយរបស់ណាម្យ៉ាង។

425. Check

A document in which a person tells his or her bank to pay a certain amount of money to another person or entity, such as a corporation.
Fr: Chèque.

មូលប្បទានប័ត្រ

ឯកសារមួយដែលនៅក្នុងនោះជនម្នាក់ប្រាប់ទៅធនាគាររបស់គេអោយចំណាយទឹកប្រាក់មួយចំនួនទៅអោយជនណាមួយផ្សេងទៀត ឬអង្គការណាមួយដូចជាសាជីវកម្មជាដើម ។

426. Checks and balances

System of constitutional restraints that prevent any branch of the government from becoming too powerful by having each branch check or balance the powers of other branches.

ការត្រួតមើល និងថ្លឹងអំណាច

ប្រព័ន្ធនៃការដាក់កំហិតពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលរារាំងមិនឲ្យផ្នែកណាមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលមានអំណាចហួសហេតុ ពេកដោយឲ្យផ្នែកនីមួយៗតាមពិនិត្យមើល ឬថ្លឹងអំណាចរបស់ផ្នែកដទៃទៀត ។

427. Choate

Complete; valid against all later claims. For example, a choate lien is one that needs nothing more to be done to make it enforceable.

ពេញលេញ

គ្រប់គ្រាន់ ។ មានសុពលភាពទល់នឹងការចាមទារក្រោយៗទាំងអស់ ។ ឧទាហរណ៍៖ សិទ្ធិហាត់ទុកដោយពេញលេញ គឺជាសិទ្ធិមួយដែលមិនចាំបាច់ត្រូវធ្វើអ្វីបន្ថែមទៀតដើម្បីសិទ្ធិនោះមានផលអនុវត្តបាន(គឺជាធនធាន) ។

428. Choice of law

The problem or subject of determining which jurisdiction's law should govern.
Fr: Choix de loi.

ជំរើសច្បាប់

បញ្ហា ឬកម្មវត្ថុនៃការសម្រេចយកច្បាប់របស់យុត្តាធិការណាមកអនុវត្ត ។

429. Choice of law clause

A contract provision in which the parties designate the jurisdiction whose law will govern disputes arising out of their agreement. Fr: - Clause de la choix de loi.

ទស្សីពីជំរើសច្បាប់

បញ្ញត្តិនៃកិច្ចសន្យាមួយ ដែលនៅក្នុងនោះភាគីចុងមួយបង្ហាញយុត្តាធិការមួយ ដែលច្បាប់របស់យុត្តាធិការនោះនឹងត្រូវយកទៅអនុវត្តលើជម្លោះកើតចេញពីកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គេ ។

430. Chose in action

A claim or debt upon which recovery may be made in a lawsuit; not a present possession, but merely a right to sue, becoming a possessory thing only upon successful completion of a lawsuit.
Fr: Titre de créance.

វត្ថុជាប់ក្នុងបណ្តឹង

ការចាមទារ ឬបំណុលដែលអាចបានមកវិញតាមរយៈបណ្តឹង ។ មិនមែនជាវត្ថុស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់ក្នុងគ្រាបចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែវាគ្រាន់តែជាសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងប៉ុណ្ណោះ ហើយវាក៏នឹងក្លាយទៅជាវត្ថុក្រោមការកាន់កាប់បានលុះត្រាតែបានដោយសព្វគ្រប់ក្នុងបណ្តឹងសិន ។

431. Chronological register

A part of the commercial register which records in chronological order of deposit the serial number of the company declaration, date and time of deposit, location of the commercial court, trade name or the company name, family and first names and the domicile of the declarants. See Analytical register. Fr: *Registre chronologique*

បញ្ជីកាលប្បវត្តិ

ផ្នែកមួយនៃបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មដែលចុះតាមលំដាប់កាលប្បវត្តិនៃការតំកល់នូវលេខរៀងនៃប្រតិវេទរបស់ក្រុមហ៊ុន, កាលបរិច្ឆេទ និងម៉ោងតំកល់, ទីកន្លែងតុលាការពាណិជ្ជកម្ម, ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មឬឈ្មោះក្រុមហ៊ុន, នាមនិងគោត្តនាម, និងទីលំនៅរបស់អ្នកធ្វើប្រតិវេទន៍ ។

432. Circumstantial evidence

Testimony not based on actual personal knowledge or observation of the facts in controversy, but of other facts from which deductions are drawn, showing indirectly the facts sought to be proved. Fr: *Preuve indirecte.*

ភស្តុតាងប្រយោល

សក្ខីកម្មដែលមិនមែនសំអាងលើការដឹងឬការសង្កេតជាក់ស្តែង, ដោយខ្លួនឯងនូវអង្គហេតុក្នុងរឿងវិវាទទេ ប៉ុន្តែជាសក្ខីកម្មនៃអង្គហេតុដទៃទៀតដែលពីអង្គហេតុដទៃទៀតនោះគេទាញចេញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានយកមកជះបញ្ជាំងជាប្រយោលឲ្យឃើញអង្គហេតុទាំងឡាយ ដែលគេកំពុងស្វែងរកភស្តុតាង ។

433. Citation (1)

A reference to a legal authority. For example, a citation to a statute or case. Fr: *Citation.*

(១) សេចក្តីស្រង់

ការយោងដល់អំណាចច្បាប់មួយ ។ ទទាហរណ៍៖ ដូចជា សេចក្តីស្រង់ច្បាប់ ឬការណីបណ្តឹងជាដើម ។

434. Citation (2)

A writ issued out of a court of competent jurisdiction, commanding a named person to appear on a specified day. The object of a citation is to give the court proper jurisdiction and to notify the defendant that a suit has been filed. Fr: *Citation.*

(២) ដីកាបង្គាប់អោយចូលខ្លួន

ដីកាចេញពីតុលាការដែលមានយុត្តាធិការពេញសមត្ថកិច្ចបញ្ជា អោយជនណាម្នាក់ដែលមានឈ្មោះក្នុងដីកាកោះនោះមកបង្ហាញខ្លួននៅតុលាការនៅថ្ងៃដែលមានតំណក់ក្នុងនោះ និងធ្វើអ្វីម្យ៉ាងដែលមានចែងក្នុងនោះដែរ ។ កម្មវត្ថុនៃដីកាកោះគឺដើម្បីផ្តល់អោយតុលាការនូវយុត្តាធិការត្រឹមត្រូវនិងដើម្បីប្រាប់ចុងចោទអោយដឹងថាគេបានរៀបចំសំណុំរឿងបណ្តឹងហើយ ។

435. Civil action

An action to protect a private right or to compel a civil remedy in a dispute between private parties, as distinguished from a criminal prosecution. *Fr: Action civile.*

ចណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ចណ្តឹងដើម្បីរក្សាការពារសិទ្ធិឯកជន ឬបង្ខំអោយមានទុក្ខស្រាយរដ្ឋប្បវេណី(ការដោះស្រាយរដ្ឋប្បវេណី)នៅក្នុងជម្លោះរវាងភាគីឯកជនផ្សេងៗ គឺវាខុសគ្នាពីចណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ។

436. Civil commitment

Confinement by a noncriminal process in a mental hospital or other treatment facility for insanity or for alcohol or drug addiction. The usual justification for confining a person who has not committed a crime is that he or she "is a danger to self or others." *Fr: Incarcération dans l'hôpital.*

ការបង្ខំទុកក្នុងមន្ទីរព្យាបាល

ការបង្ខំតាមនីតិវិធីមិនមែនព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យជំងឺសរសៃប្រសាទ ឬនៅក្នុងកន្លែងព្យាបាលជម្ងឺសរសៃប្រសាទ ឬការញៀនស្រាឬញៀនថ្នាំ។ ការសំអាងជាទូទៅសំរាប់ការបង្ខំជនណាម្នាក់ ដែលមិនបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌគឺបញ្ជាក់ថា ជននោះបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួនឯង ឬក៏ដល់អ្នកដទៃ។

437. Civil disability

A type of accessory penalty that deprives a person convicted of a crime of certain civil, political, or familial rights. Such deprivation may include, but is not limited to, removal from public office, or loss of capacity as witness, voter, electoral candidates, periodical editor, arbitrator, attorney, teacher, member of council of family, member of conseil judiciaire, or guardian. *Fr: Dégradation civique.*

ការបន្ថយសិទ្ធិពលរដ្ឋ, កំហុសសិទ្ធិពលរដ្ឋ

ប្រភេទនៃអនុទោសមួយ ដែលដកហូតនូវសិទ្ធិពលរដ្ឋសិទ្ធិនយោបាយ, និងសិទ្ធិគ្រួសារពីទណ្ឌិត។ ការដកហូតនេះមានជាអាទិ៍ សមត្ថភាពបោះឆ្នោត, ការដកហូតពីតំណែងសាធារណៈ, សមត្ថភាពជាបណ្ឌិតការិនៃកាលិកប័ត្រ, អាជ្ញាកណ្តាល, មេធាវី, គ្រូបង្រៀន, សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាញាតិ, ក្រុមប្រឹក្សាយុត្តិធម៌ ឬអាណាព្យាបាល ។

438. Civil law

The law concerned with non-criminal matters. *Fr: Droit civil.*

ច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី

ច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងរឿងដែលមិនមែនព្រហ្មទណ្ឌ ។

439. Civil liability

Being liable to civil action as distinguished from criminal action; a liability to actions seeking private remedies or the enforcement of personal rights, based on contract, tort, etc. *Fr: Responsabilité civile.*

ការទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី

ភាពស្ថិតនៅក្រោមអំណាចនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺខុសគ្នាពីបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ។ ការទទួលខុសត្រូវចំពោះបណ្តឹងដែលស្វែងរកទុក្ខស្រ័យឯកជន ឬការបង្កាប់អោយគោរពសិទ្ធិផ្ទាល់ខ្លួនដោយឈរលើកិច្ចសន្យា ឬកំហុសស៊ីវិល ។ ល ។

440. Civil party

A victim of a criminal offense who asserts a claim for damages in the pending criminal action, parallel to the prosecution in the criminal case. *Fr: Partie civile.*

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ជនរងគ្រោះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលជាអ្នកផ្តើមបណ្តឹងមួយនៅចំពោះសមត្ថកិច្ចព្រហ្មទណ្ឌស្របគ្នានឹងក្រសួងអយ្យការនៅក្នុងបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌមួយ ។

441. Civil procedure

Body of law concerned with methods, procedures and practices in civil litigation. *Fr: Procédure civile.*

ច្បាប់នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី

អង្គច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងវិធី, នីតិវិធី, និងរបៀបប្រតិបត្តិក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណី ។

442. Civil rights

The nonpolitical rights of all citizens, especially those rights relating to personal liberty. *Fr: Droits civiques.*

សិទ្ធិពលរដ្ឋ

សិទ្ធិដែលមិនមែនជាសិទ្ធិនយោបាយរបស់ពលរដ្ឋទាំងអស់ ជាពិសេសសិទ្ធិទាំងឡាយណាដែលទាក់ទងនឹងសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួន ។

443. Civil status

In Cambodian civil code, position held by a person either in the family or in society, and by which he derives certain rights and duties. *Fr: État-civil.*

អត្រានុកូលដ្ឋាន

នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីកម្ពុជា, ឋានៈដែលបុគ្គលម្នាក់មាននៅក្នុងគ្រួសារខ្លួនក្តី ឬក្នុងសង្គមក្តី ហើយចេញពីឋានៈនេះបុគ្គលនោះត្រូវមានសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចខ្លះ ។

444. Claim

To demand as one's own or as one's right. *Fr: Demande, revendication.*

ទាមទារ

ទាមទារថាជារបស់ខ្លួនឬជាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។

445. Class action

A suit brought by one or more members of a large group of persons on behalf of all members of the group. If the court permits the class action, all members must receive notice of the action and must be given an opportunity to exclude themselves. Members who do not exclude themselves are bound by the judgment, whether favorable or not.

បណ្តឹងកាត់នាមក្រុម

បណ្តឹងធ្វើឡើងដោយសមាជិកម្នាក់ឬច្រើននាក់របស់ក្រុមមនុស្សដ៏ធំមួយក្នុងនាមនៃសមាជិកទាំងអស់របស់ក្រុមនោះ ។ បើសិនជាតុលាការអនុញ្ញាតអោយមានបណ្តឹងបែបនោះ សមាជិកទាំងអស់ត្រូវតែទទួលដំណឹងអំពីបណ្តឹងនោះ ហើយត្រូវតែបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីដកខ្លួនចេញពីបណ្តឹងនោះ ។ សមាជិកដែលមិនបានដកខ្លួនចេញត្រូវគោរពតាមសាលក្រម ទោះបីជាសាលក្រមនោះមានអំណោយផលមកខ្លួនឬអត់ក៏ដោយ ។

446. Clear and convincing proof

As a standard of proof, the amount of evidence that is beyond mere preponderance, but is not "beyond reasonable doubt," which will convince the trier of fact as to the facts sought to be established.

ភស្តុតាងច្បាស់និងល្អមជឿបាន

ជាភស្តុតាងមានកម្រិតបណ្តឹង, ជាទម្ងន់នៃភស្តុតាងដែលត្រូវលើសពីការគ្រាន់តែមានទុក្ខមានុភាព ប៉ុន្តែមិនមែនជាភស្តុតាងដែលហួសពីរឹមតិស្ស័យទេ ។ ភស្តុតាងនេះនឹងធ្វើអោយអ្នកកែតម្រូវករអង្គហេតុពិតជឿចំពោះអង្គហេតុដែលគេស្វែងចង់លបផ្តាញ ។

447. Clear and present danger

A test of whether or not speech may be restricted or punished. According to this standard, it may be punished if it will probably lead to violence soon or if it threatens a serious, immediate weakening of national safety and security.

គ្រោះថ្នាក់ជាក់ស្តែង

ការសាកល្បងពិសោធន៍អោយឃើញថា តើការនិយាយស្តីអាចត្រូវដាក់កំហិត ឬត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្ម ។ តាមបណ្តឹងនេះ ការនិយាយស្តីអាចដាក់ទណ្ឌកម្មបានបើសិនជានឹងអាចនាំអោយមានអំពើហិង្សាឆាប់ៗ ឬបើសិនជាវាកំរាមកំហែងនឹងធ្វើអោយទន់ខ្សោយយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងជាបន្ទាន់ដល់សុវត្ថិភាពនិងសន្តិសុខជាតិ ។

448. Clear title

Title free from any encumbrance, obstruction, burden or limitation that presents a doubtful or even a reasonable question of law or fact as to its validity. Fr: Titre incontestable.

សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិបរិសុទ្ធ

សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិដែលគ្មានការជំរាត់ជំរិន, ទប់សត, បន្ទុក, ឬការ កំហិតផ្សេងៗ ដែលបង្ហាញឲ្យឃើញនូវការមន្តិលខាងផ្លូវច្បាប់ ឬហេតុការណ៍ទន់នឹងសុពលភាពរបស់សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិនោះ ។

449. Clerical error

A mistake made while copying or transmitting legal documents, as distinguished from a judicial error, which is an error made in the exercise of judgment or discretion. *Fr: Erreur de plume.*

កំហុសដែលកើតមានក្នុងការងារស្នេន

កំហុសដែលកើតមាននៅពេលចម្លងឬបញ្ជូនឯកសារ ច្បាប់ដែលជួយភ្នាក់ងារកំហុសផ្នែកគុណ ការកើតមានក្នុងការ វិនិច្ឆ័យឬក្នុងការសំរេចជាធួនានុសិទ្ធិ។

450. Clerk

A court official who keeps court records, official files, etc. *Fr: Greffier.*

ក្រឡាបញ្ជី

មន្ត្រីគុណ ការដែលទុកដាក់គំណត់គ្រារបស់គុណ ការ ឯកសារផ្លូវការ ។ ល ។

451. Clerkship

The employment of a law student by a lawyer in order to qualify that student for legal practice.

មុខការជាកម្មសិក្សាការីច្បាប់

ការប្រើប្រាស់និស្សិតច្បាប់ដោយអ្នកច្បាប់ម្នាក់ដើម្បីធ្វើ អោយនិស្សិតនោះមានគុណសម្បត្តិដើម្បីប្រកបរបរ ច្បាប់។

452. Close corporation

A corporation whose shareholders are limited to a small group of persons, often including only family members. The rights of shareholders of a close corporation usually are restricted regarding the transfer of shares to others. *Fr: Société familiale; société avec un petit nombre d' associés.*

សាជីវកម្មជាគ្រួសារ

សាជីវកម្មដែលចំនួនភូតិមានត្រឹមតែមនុស្សមួយក្រុម តូច ជាញឹកញាប់មានត្រឹមតែសមាជិកគ្រួសារ ។ ជា ធម្មតា សិទ្ធិរបស់ភូតិសាជីវកម្មជាគ្រួសារលើការផ្ទេរ ភូតិទៅពួកដទៃទៀតត្រូវរឹតត្បិត។

453. Closure (or cloture)

Legislative rule or procedure whereby unreasonable debate is ended to permit a vote to be taken. *Fr: Clôture.*

នីតិវិធីបញ្ចប់ការពិភាក្សាគណៈ

វិធាន ឬនីតិវិធីនីតិបញ្ញត្តិសំរាប់បញ្ចប់ការពិភាក្សាគណៈ ដែលមិនសមហេតុសមផលដើម្បីធ្វើការបោះឆ្នោត បាន។

454. Cloud on title

Any matter appearing in the record of a title to real estate that on its face appears to reflect the existence of an outstanding claim or encumbrance that, if valid, would defeat or impair title, but that might be proven invalid by evidence outside the title record.

ភាពសោហ៊ុនក្នុងសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ

មានបញ្ហាណាមួយ កើតមាននៅក្នុងកំណត់ត្រានៃសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិចំពោះអចលនទ្រព្យ ដែលនៅក្នុងសេចក្តីនៃកំណត់ត្រានោះហាក់ដូចជាឆ្លុះបញ្ចាំងអោយឃើញមានការទាមទារមិនទាន់ដាច់ស្រឡះ ឬនៅមានជាប់បន្ទុកបើការទាមទារនិងការជាប់បន្ទុកនេះវានឹងធ្វើអោយសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិនោះខូចខាត ឬចុះថយតម្លៃ បើសិនជាមានភស្តុតាងក្រៅពីកំណត់ត្រាកម្មសិទ្ធិមកបញ្ជាក់វិញនោះ ។

455. Code of ethics

Rules that govern standards of conduct of a professional entity. See also Code of professional responsibility. Fr: - Code d'éthique.

ក្រមសីលធម៌

វិធាន សម្រាប់គ្រប់គ្រងនូវបទដ្ឋាននៃការប្រព្រឹត្តនៃអង្គភាពផ្នែកវិជ្ជាជីវៈមួយ ។

456. Code of military justice

The laws and rules governing all military law. The code sets up a system of military courts, judges, and lawyers. Fr: Code de la justice militaire.

ក្រមយោធា

ច្បាប់និងវិធានទាំងឡាយដែលគ្រប់គ្រងច្បាប់យោធា ។ ក្រមនោះបង្កើតប្រព័ន្ធកុលាការ, ចៅក្រម, និងមេធាវីយោធា ។

457. Code of professional responsibility

The rules that govern the legal profession. It contains both general ethical guidelines and specific prohibitions. Fr: Déontologie.

ក្រមនៃការទទួលខុសត្រូវផ្នែកវិជ្ជាជីវៈ

វិធានទាំងឡាយដែលគ្រប់គ្រងវិជ្ជាជីវៈផ្នែកច្បាប់ ។ ក្រមនោះ មានទាំងគោលការណ៍ណែនាំផ្នែកសីលធម៌និងការហាមប្រាមពិសេសណាម្យ៉ាង ។

458. Co-defendant

A defendant who is joined together with one or more other defendants in a single action. Fr: Codéfendeur, Coaccusé.

សហចុងពោទ

ចុងពោទម្នាក់ដែលរួមជាមួយចុងពោទម្នាក់ ឬច្រើននាក់ទៀតនៅក្នុងបណ្តឹងតែមួយ ។

459. Codicil

A supplement to a will, whose purpose is to add to, subtract from, or qualify, modify or revoke the provisions of a prior will. Fr: - Codicille.

លិខិតកែមតិកសាសន៍

លិខិតបន្ថែមទៅលើមតិកសាសន៍ដែលមានគោលបំណងបន្ថែមបន្ថយឬកែប្រែអត្ថន័យ ឬដកហូតបញ្ញត្តិផ្សេងៗនៃមតិកសាសន៍ពីមុន ។

460. Coercive measures short of war

Unilateral measures of compulsion of various forms and degrees of intensity, including the use of force, undertaken by a state without belligerent intent against another state for the purpose of retaliating for injury suffered, enforcing legal rights, or attaining political or other advantages.

វិធានការបង្ខិតបង្ខំមិនដល់ថ្នាក់សង្គ្រាម

វិធានការបង្ខិតបង្ខំជាឯកភាគី, តាមទ្រង់ទ្រាយ និងកម្រិតគឺជាកម្រិតផ្សេងៗ, រួមមានការប្រើកម្លាំងដែលរដ្ឋមួយប្រើដោយគ្មានបំណងធ្វើសង្គ្រាមប្រឆាំងរដ្ឋមួយទៀត ក្នុងគោលបំណងសងសឹកចំពោះការខូចខាតដែលបានរង, អនុវត្តសិទ្ធិស្របច្បាប់, ឬដើម្បីទទួលបានសម្រេចអត្ថប្រយោជន៍នយោបាយ ឬអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត ។

461. Cognizable

Capable of being tried or examined before a designated tribunal. Fr: *Sous la compétence de.*

ស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ច

ដែលអាចយកទៅជំនុំជំរះនៅចំពោះមុខតុលាការដែលគេកំណត់មួយ ។

462. Cohabitation

Living together as husband and wife. Fr: *Concubinage.*

ការរួមរស់ជាប្តីប្រពន្ធ

ការរស់នៅជាមួយគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ។

463. Coheir

One who inherits a property with another. Fr: *Cohéritier.*

សហហយាទ

អ្នកដែលទទួលទ្រព្យមរតកជាមួយជនម្នាក់ផ្សេងទៀត ។

464. Coinsurance

An insurance plan in which the insurer provides coverage for only a certain percentage of the insured's loss, reflecting the relative division of risk between insurer and insured. Fr: *Coassurance.*

ផែនការធានារួមគ្នា

ផែនការធានារ៉ាប់រងមួយដែលនៅក្នុងនោះអ្នកធានារ៉ាប់រងផ្តល់សំណងតែចំនួនប៉ុន្មានភាគរយនៃការខាតបង់របស់អ្នកមានការធានារ៉ាប់រងប៉ុណ្ណោះ ។ ការនេះសំរេងយល់ឃើញនូវការបែងចែកហានិភ័យ(គ្រោះភយន្តរាយ) បន្តិចម្នាក់រវាងអ្នកធានារ៉ាប់រង និងអ្នកមានការធានារ៉ាប់រង ។

465. Collateral (1)

Adjective: Secondary; on the side. Fr: *Auxiliaire, additionnel.*

(១) បន្ទាប់បន្សំ

466. Collateral (2)

In commercial transactions, the property offered as security, usually as an inducement to another party to lend money or extend credit. Fr: *Nantissement.*

(២) ប្រាក់ភោគ

នៅក្នុងអន្តរការណ៍ពាណិជ្ជកម្មទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានផ្តល់អោយសំរាប់ជាការធានាតាមធម្មតាគឺជាការលួងទឹកចិត្តដល់ភាគីមួយទៀតដើម្បីអោយគេអោយខ្ចីប្រាក់ឬពន្យារឥណទានគេទៀត ។

467. Collateral attack

An attempt to avoid the effect of a court's action or decision by taking action in a different court proceeding.

ការប្តឹងសាជាថ្មីនៅតុលាការមួយទៀត

ការប្តឹងប័ណ្ណគេចវេះពីអានុភាពនៃចំណាត់ការ ឬសេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការដោយធ្វើបណ្តឹងនៅក្នុងដំណើរការជំនុំជម្រះក្តីរបស់តុលាការផ្សេងទៀត ។

468. Collateral consanguinity

See Collateral line.

សាខាញាតិ

469. Collateral estoppel

A legal principle that says when an issue of ultimate fact has been determined by valid judgment, that issue cannot be again litigated between the same parties in future litigation.

ការមិនទទួលបណ្តឹងជាថ្មី

គោលការណ៍ច្បាប់ដែលនិយាយថា កាលណាបញ្ហាអ្វីមួយនៃអង្គហេតុចុងក្រោយបំផុតត្រូវបានសំរេចដោយសាលក្រមដែលមានសុពលភាពហើយនោះ បញ្ហានោះមិនអាចយកមកប្តឹងផ្តល់ជាថ្មីវាវិញ ភាគីដដែលនៅក្នុងបណ្តឹងមួយខាងមុខទៀតបានទេ ។

470. Collateral fraud

Fraud that prevents a party from knowing his rights or defenses or from having a fair opportunity to present or litigate them at a trial.

ល្បិចបោកបន្លំ

ល្បិចបោកបន្លំដែលរារាំងភាគីមួយមិនឲ្យស្គាល់សិទ្ធិរបស់ខ្លួន ឬមិនអោយដឹងពីអ្វីជាទីសំអាងសំរាប់ការពារខ្លួន ឬមិនអោយមានឱកាសដ៏សមរម្យដើម្បីសំដែង ឬប្តឹងផ្តល់តាមទារសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅពេលជំនុំជម្រះ ។

471. Collateral line

Relatives of diverging line that derives from the common ancestors such as brother to brother, between cousins, nephew to uncle/aunt etc. See Collateral consanguinity. Fr: Ligne collatérale.

សាខាញាតិ

សាច់ញាតិកាមខ្សែបញ្ជៀងដែលចេញមកពីបុព្វជនរួមដូចជាបងនិងប្អូន, បងប្អូនជីដូនមួយ, កូន និងមា/មីង ។

472. Collation (1)

The comparison of a copy with its original to ascertain its correctness.

(១)ការធ្វើផ្ទៀងផ្ទាត់អត្ថបទ

ការប្រៀបធៀបសំណៅមួយទៅនឹងសំណៅដើមដើម្បីធានាអោយឃើញថាសំណៅនោះត្រូវ ឬយ៉ាងណា ។

473. Collation (2)

The preparation of the estimated value of advancements made by an intestate (person who dies without a will) to his or her children, in order that the whole of the estate may be divided in accordance with law.

(២) ការសារុបមតិកទទួលមុន

ការរៀបចំតម្លៃប្រមាណនៃមតិកទទួលមុនដែលជនម្នាក់ស្លាប់ដោយគ្មានមតិកសាសន៍បានប្រគល់អោយកូនរបស់ខ្លួន ដើម្បីគណនាមតិកទាំងមូលហើយយកមកបែងចែកគ្នាអោយស្របតាមច្បាប់។

474. Collective bargaining

The process of settling labor disputes by negotiation between the employer and representatives of employees. Fr: *Negotiation collective.*

ការចរចាជាសមូហភាព

ដំណើរការដោះស្រាយជម្លោះការងារដោយការចរចារវាងនិយោជកនិងតំណាងនិយោជិត។

475. Collective bargaining agreement

The contract between a union and an employer that results from negotiation between the employer and union representatives. Fr: *Convention collective.*

អនុសញ្ញារួមនៃការងារ

កិច្ចសន្យារវាងសហជីពនិងនិយោជកដែលកើតចេញពីការចរចារវាងនិយោជិតនិងតំណាងសហជីព។

476. Collective employment conflict

A dispute arising between an employer and the employees on matters relating to working conditions, the recognition of professional associations, the exercise of rights granted to professional associations, or any issues involving the employer-employee relationship.

ជម្លោះការងាររួម

ជម្លោះដែលកើតឡើងរវាងនិយោជក និងនិយោជិតលើរឿងដែលទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌការងារ, ការទទួលស្គាល់សមាគមវិជ្ជជីវៈ, ការប្រើសិទ្ធិដែលផ្តល់ឲ្យដោយសមាគមវិជ្ជជីវៈ, ឬបញ្ហាណាមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទំនាក់ទំនងនិយោជក-និយោជិត។

477. Collective work

Under copyright law, a collective work is a collection of individual works by different persons, such as an issue of a magazine or an encyclopedia.

ស្នាដៃជាសមូហភាព

តាមច្បាប់ស្តីអំពីសិទ្ធិចម្លង ស្នាដៃសមូហភាពគឺជាកំរងស្នាដៃឯកក្តជនរបស់មនុស្សផ្សេងៗគ្នាដូចជាការបោះពុម្ពជ្រាយនៃទស្សនាវដ្តី ឬសក្ខីវិចារិកវិញ្ញាណជាដើម។

478. Collusion

The making of a secret agreement with another to commit fraud or engage in other illegal activity, or in legal activity with an illegal end in mind. *Fr: Collusion.*

ការគប់គិត, ការស៊ុត្រល់

ការធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយអ្នកផ្សេងស្នាក់ៗដើម្បីប្រព្រឹត្តិការបោកបន្លំ ឬចូលក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ដទៃទៀតឬក្នុងសកម្មភាពស្របច្បាប់ ប៉ុន្តែដោយមានគោលបំណងខុសច្បាប់នៅក្នុងសតិ ។

479. Collusive action

An action brought by parties not actually adversaries to determine a hypothetical point of law or to produce a desired legal precedent. Because such a suit does not involve a genuine controversy, the court will not hear it. *Fr: Action collusoire.*

បណ្តឹងស៊ុត្រល់

បណ្តឹងដែលធ្វើឡើងដោយភាគីផ្សេងៗ ដែលមិនមែនជាកូប្រឆាំងមែនទែនដើម្បីកំណត់ចំណុចច្បាប់ជាសម្មតិកម្ម ឬដើម្បីបង្កើតអោយបានជាទំលាប់ផ្នែកច្បាប់ដែលគេចង់បាន ។ ដោយហេតុថាបណ្តឹងរបៀបនេះគ្មានទាក់ទិននឹងរឿងវិវាទពិតប្រាកដទេនោះត្រូវការនឹងមិនរាល់កាត់ក្តីរឿងនេះទេ ។

480. Color

Appearance or semblance; looking real or true on the surface, but actually false. *Fr: Apparence.*

ពហិលកុណៈ

ការមើលសើៗទៅឃើញថាមែនទែនឬពិតប៉ុន្តែតាមពិតគឺខុសទៅវិញទេ ។

481. Color of law

The semblance of legal right. An action under color of law has the apparent authority of law but is actually contrary to law. *Fr: Apparence de la légalité.*

ពហិលកុណៈនៃនីត្យានុកូលភាព

អាពារៈខាងក្រៅនៃសិទ្ធិស្របច្បាប់ ។ អំពើក្រោមពហិលកុណៈនៃនីត្យានុកូលភាពមានអំណាចច្បាប់តែសំបកខាងក្រៅប៉ុន្តែតាមពិតគឺផ្ទុយពីច្បាប់ ។

482. Color of office

An act under color of office is an act of an officer who claims authority to do the act by reason of his office when the office does not confer on him any such authority. *Fr: Apparence d'une fonction.*

ពហិលកុណៈនៃតំណែងជាផ្លូវការ

អំពើដែលនៅក្រោមពហិលកុណៈនៃតំណែងជាផ្លូវការ គឺជាអំពើមួយរបស់មន្ត្រីដែលអះអាងអំណាចដើម្បីធ្វើអំពើនោះដោយយកហេតុផលនៃតំណែងរបស់ខ្លួនមកធ្វើជាទីអាងនៅពេលដែលតំណែងនោះមិនបានផ្តល់អោយខ្លួននូវអំណាចបែបនោះសោះ ។

483. Color of title

An instrument that appears to pass title, and on which one relies as passing title, but that is not valid, either because title is lacking in the person conveying or because the conveyance itself is defective. *Fr: Vraisemblent du titre.*

ពហិលកុណៈនៃសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ

លិខិតុបករណ៍ដែលហាក់ដូចជាសំរាប់ផ្ទេរសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ ហើយដោយអាស្រ័យលើលិខិតុបករណ៍នេះគេសង្ឃឹមថា វាជាលិខិតផ្ទេរសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្តែតាមការពិត លិខិតុបករណ៍នេះគ្មានសុពលភាពទេដោយសារសិទ្ធិ កម្មសិទ្ធិនោះមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងដៃជន ដែលផ្ទេរ ឬដោយសារការផ្ទេរនោះឯងវាមានលក្ខណៈ មិនពេញលេញ។

484. Comity

A willingness to do something official, not as a matter of right, but out of goodwill and tradition. *Fr: Courtoisie.*

ទេវភាព, សណ្ឋានចិត្តយោគយល់

សុភ័យ ដើម្បីធ្វើអ្វីមួយជាផ្លូវការដោយសំអាងលើសណ្ឋាន ចិត្ត និងប្រពៃណី, តែមិនសំអាងលើសិទ្ធិទេ។

485. Commercial bribery

A form of corrupt and unfair trade practice in which an employee accepts a gratuity to act against the best interests of his employer. This may assume any form of corruption in which an employee is induced to betray his employer or to compete unfairly with a competitor.

សំណូកពាណិជ្ជកម្ម

អំពើពុករលួយនិងការប្រកបពាណិជ្ជកម្មមិនសមរម្យមួយ បែប ដែលនៅក្នុងនោះនិយោជិតម្នាក់ទទួលអំណោយ ម្យ៉ាងដើម្បីធ្វើអំពើប្រឆាំងនឹងទុក្ខប្រយោជន៍របស់ និយោជករបស់ខ្លួន។ ការនេះអាចសន្មតថាជាអំពើពុក រលួយមួយបែបដែលនៅក្នុងនោះនិយោជិតម្នាក់ត្រូវបាន អូសទាញអោយក្លៀងផ្លាស់និយោជករបស់ខ្លួន ឬអោយ ប្រកួតប្រជែងមិនត្រឹមត្រូវជាមួយក្រុមហ៊ុនជាកូប្រកួត មួយ។

486. Commercial Court

In Cambodia, a tribunal to established that has a special subject matter jurisdiction over commercial matters. *Fr: Tribunal de commerce.*

តុលាការពាណិជ្ជកម្ម

នៅប្រទេសកម្ពុជា, សាលាជំរះក្តីដែលនឹងត្រូវបង្កើតនៅ អនាគត ដែលមានសមត្ថកិច្ចពិសេសលើរឿងវិវាទ ពាណិជ្ជកម្ម។

487. Commercial frustration

ដំណើររាំងស្ងួតកិច្ចសន្យាពាណិជ្ជកម្ម

Excuse of party from performance of a contract if that contract depends on the existence of a given person or thing and such person or thing perishes, or if the contract is rendered impossible by act of God, the law, or other party. Fr: Inexistence de l'objet du contrat.

ការដោះសាររបស់ភាគីមួយដើម្បីរៀបចំការបំពេញកាតុកិច្ចរបស់កិច្ចសន្យាបើសិនជាកិច្ចសន្យានោះពឹងផ្អែកលើអត្ថិភាពនៃជនណាមួយ ឬវត្ថុណាមួយហើយជននោះ ឬវត្ថុនោះស្លាប់ឬខូចខាត និងប្រសិនបើកិច្ចសន្យានោះ ត្រូវបានធ្វើអោយប្រតិបត្តិទៅលែងកើតដោយសារអំពើនៃអាទិទេពដោយច្បាប់ ឬដោយភាគីផ្សេងទៀត ។

488. Commercial frustration

ការរាំងស្ងួតកិច្ចសន្យា

See Frustration of contract.

489. Commercial impracticability

អប្រតិបត្តិភាព

Excuses either party from performing a contract where three conditions exist: (1) a contingency must occur; (2) performance must thereby be made "impracticable,"; and (3) the non-occurrence of the contingency must have been a basic assumption on which the contract was made. Fr: Impossibilité d'exécution du contrat.

ជាការអនុគ្រោះអោយភាគីណាមួយដើម្បីរៀបចំការបំពេញកិច្ចសន្យា តាមលក្ខណៈកុខណ្ឌប៉ុណ្ណោះកើតមាន៖ (១) ព្រឹត្តិការណ៍អនិមិត្តត្រូវកើតឡើង (២) ការបំពេញកាតុកិច្ចមិនអាចធ្វើទៅបានដោយសារព្រឹត្តិការណ៍កើតមានខាងលើ (៣) ការមិនកើតមានព្រឹត្តិការណ៍អនិមិត្តជាការសន្មតជាមូលដ្ឋាននៃការបង្កើតកិច្ចសន្យានោះ ។

490. Commercial law

ច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម

The body of law that concerns the rights and obligations of persons in their commercial dealings with one another. Fr: Droit commercial.

អង្គច្បាប់ដែលស្តីអំពីសិទ្ធិនិងកាតុកិច្ចរបស់មនុស្សផ្សេងៗក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងខាងផ្នែកពាណិជ្ជកម្មជាមួយជនមួយទៀត ។

491. Commercial paper

រូបិយប័ណ្ណជំនួញ

A negotiable instrument, that is, a writing indorsed by the maker or drawer, containing an unconditional promise or order to pay a certain sum on demand or at a specified time, and payable to order or to bearer. Fr: Effet négociable.

វិលប័ណ្ណពាណិជ្ជកម្មគឺជាប័ណ្ណដែលចារខ្នង (ឬធ្វើបង្ខំលេខ) ដោយអ្នកបង្កើតឬបញ្ជាវិកដោយមានចុះការសន្យា ឬបញ្ជាឥតលក្ខណៈមួយដាច់ខាតនឹងចេញទឹកប្រាក់មួយចំនួនទៅតាមសេចក្តីត្រូវការឬនៅពេលកំណត់ច្បាស់លាស់ហើយដែលអាចចំណាយអោយតាមបញ្ជា ឬទៅអោយភាគី ។

492. Commercial register

បញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

A register that is deposited with and maintained by the commercial court that records information regarding the company declaration and its serial number, date and time of deposit, name of the declarants, trade name or company name, objectice of the company, and its registered capital. It consists of two parts, the chronological and analytical registers. Fr: - *Registre commercial*

បញ្ជីដែលគំគល់ និងរក្សាទុកនៅតុលាការពាណិជ្ជកម្ម ដែលចុះព័ត៌មានអំពីប្រតិវេទន៍របស់ក្រុមហ៊ុន, លេខរៀង កាលបរិច្ឆេទ និងម៉ោងគំគល់, ឈ្មោះអ្នកធ្វើប្រតិវេទន៍, ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មឬក្រុមហ៊ុន, កម្មវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន, និងដើមទុនចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ។ បញ្ជីនេះមានពីរផ្នែក គឺបញ្ជីកាលប្បវត្តិ និងបញ្ជីវិភាគ ។

493. Commingle

ច្របល់ចូលគ្នា

To put funds or goods together into one mass so that the funds or goods are so mixed that they no longer have separate identities.

ដាក់មូលនិធិ ឬរបស់របរចូលគ្នានៅក្នុងដុំតែមួយដោយ ធ្វើអោយមូលនិធិឬរបស់របរទាំងនោះខ្វែកខ្វែងចូលគ្នា លែង មានអក្ខសញ្ញាណដាច់ពីគ្នាទៅទៀត ។

494. Commission (1)

(១) អាណត្តិ

A written grant of authority to do a particular thing, given by the government to one of its branches or to an individual or organization. Fr: - *Mandat, délégation de pouvoirs.*

ការផ្តល់អំណាចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដើម្បីធ្វើអ្វីមួយ ។ ការផ្តល់អំណាចនេះគឺរដ្ឋាភិបាលប្រគល់ទៅអោយ ក្រសួងណាមួយរបស់ខ្លួន ឬប្រគល់ទៅអោយឯកគ្គជន ឬអង្គការណាមួយ ។

495. Commission (2)

(២) ការប្រព្រឹត្តិ

Doing a criminal act. Fr: - *Commission.*

ការប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

496. Commission (3)

(៣) គំរៃជើងសារ

Payment (to a salesperson or other agent) based on the amount of sales or on a percentage of the profit. Fr: - *Commission.*

ការចេញថ្លៃ (ទៅអោយអ្នកលក់ឬភ្នាក់ងារដទៃទៀត) ដោយសំអាងលើចំនួនទឹកប្រាក់នៃកម្រៃលក់ឬលើភាគរយ នៃប្រាក់ចំណេញ ។

497. Commission (4)

គណៈកម្មការ

In general, a body composed of several persons acting under lawful authority to perform some public service. In Cambodia, for example, a deliberative body composed of a portion of the members of the National Assembly whose function is to examine draft laws and proposals and to convey the opinions of the commission to the National Assembly. The Internal Rules of the National Assembly establish nine separate commissions, each with jurisdiction over specific subjects. See Permanent Committee. *Fr: Commission.*

ក្នុងន័យទូទៅ ក្រុមមួយដែលមានមនុស្សជាច្រើនធ្វើកិច្ចការនៅក្រោមអំណាចស្របច្បាប់ ដើម្បីបំពេញសេវាកម្មសាធារណៈណាមួយ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាជាឧទាហរណ៍៖ ក្រុមពិភាក្សាមួយដែលសមាសភាពមកពីសមាជិកសភាមួយភាគនៃសភាជាតិ ដែលមានមុខងារពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងសេចក្តីស្នើច្បាប់ និងនាំមតិពីគណៈកម្មការនេះទៅកាន់សភា។ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃរដ្ឋសភាបានបង្កើតគណៈកម្មការដាច់ពីគ្នាចំនួនប្រាំបួនដែលគណៈកម្មការនីមួយៗមានសមត្ថកិច្ចលើកម្មវត្ថុជាក់លាក់រៀងៗខ្លួន។

498. Commitment (1)

(១) បញ្ជាបង្ខំជំនុំ

An order mandating a person to confinement in a medical institution. *Fr: Incarcération.*

សេចក្តីបង្ខំដោយយកជនណាម្នាក់ទៅឃុំទុកក្នុងស្ថាប័នវេជ្ជព្យាបាល។

499. Commitment (2)

(២) ដីកាឃុំខ្លួន

A judge's order directing that a person be taken to prison or jail, either to wait trial or following an imposition of sentence. *Fr: Mandat de dépôt.*

បញ្ជារបស់ចៅក្រមបង្ខំដោយយកជនណាម្នាក់ទៅដាក់ក្នុងពន្ធនាគារ ឬមន្ទីរឃុំឃាំងដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ ឬបន្ទាប់ពីការសំរេចកាត់ទោសរបស់តុលាការ។

500. Committee

គណៈកម្មាធិការ

In legislative practice, a group appointed to investigate some special matter or area of interest and report its findings and recommendations to the legislative body. *Fr: Comité.*

ក្នុងការប្រតិបត្តិផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ គឺជាក្រុមមួយដែលគេចាត់តាំងឡើងដើម្បីស៊ើបអង្កេតរឿងពិសេសណាមួយ ឬវិស័យត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ណាមួយ ហើយរាយការណ៍ពីលទ្ធផលរកឃើញ និងសេចក្តីស្នើយោបល់របស់ខ្លួនជូនទៅអង្គនីតិបញ្ញត្តិ។

501. Common law

ប្រព័ន្ធច្បាប់មានប្រភពពីប្រទេសអង់គ្លេស

The system of jurisprudence which originated in England that is based on judicial precedent (court decisions).

ប្រព័ន្ធយុត្តិសាស្ត្រមួយមានដើមកំណើតចេញពីប្រទេសអង់គ្លេស ដែលផ្អែកលើករណីយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការ (សេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការ) ។

502. Common nuisance

ការរំខានសាធារណៈ

An unreasonable interference with a right common to the general public; behavior that unreasonably interferes with the health, safety, peace, comfort or convenience of the community.

ការជ្រៀតជ្រែកដោយមិនសមហេតុផលទៅនឹងសិទ្ធិដែលមានរួមរបស់សាធារណៈជនទូទៅ ។ ការប្រព្រឹត្តិដែលជ្រៀតជ្រែកដោយមិនសមហេតុផលដល់សុខភាពសុវត្ថិភាពសេចក្តីសុខសាន្ត ឬជាសុខភាពរបស់សហគមន៍ ។

503. Common-law marriage

អនីតិសង្កាសជាក់ស្តែង

Marriage not solemnized by a ceremony and marriage certificate (i.e. non-ceremonial) but created by an agreement to marry, followed by cohabitation, recognized as valid in some jurisdictions but not in others. Fr: *Concubinage notoire*.

អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលមិនរៀបចំឡើងដោយមានពិធីជាទទ្ធសារ និងមានលិខិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ (គឺមិនតាមពិធី) ប៉ុន្តែអាពាហ៍ពិពាហ៍នេះបង្កើតឡើងដោយមានកិច្ចព្រមព្រៀងរៀបការ បន្ទាប់មករស់នៅជាមួយគ្នាជាប្តីប្រពន្ធដែលគេទទួលស្គាល់ថាជាអាពាហ៍ពិពាហ៍មានសុពលភាពនៅក្នុងយុគ្ហិការខ្លះ ប៉ុន្តែយុគ្ហិការខ្លះមិនទទួលស្គាល់ទេ ។

504. Communication

គមនាគមន៍, ការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា

The transmitting of information from one person to one or more others, including the consultation or bargaining in preparation for the making of a contract. Fr: *Emission, communication*

ការបញ្ជូនព័ត៌មានពីជនម្នាក់ទៅជនម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ទៀត រួមមានការពិគ្រោះ ឬការគរិច្ចការនៅក្នុងការគ្រៀមរៀបចំធ្វើកិច្ចសន្យា ។

505. Community property

ទ្រព្យសម្បត្តិរួម

All property that a husband and wife jointly acquire or that one of the spouses acquires during marriage, except that an inheritance or bequest (gift) acquired a spouse during marriage is considered separate property. Fr: *Communauté des biens*.

ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ដែលប្តី និងប្រពន្ធរកបានរួមគ្នា ឬដែលសហព័ទ្ធណាមួយរកបានក្នុងកម្មវិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍លើកលែងតែកេរ្តិ៍មរតក ឬអង្គុយទាន(អំណោយ)ដែលសហព័ទ្ធមួយបានក្នុងកម្មវិធីពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួនរបស់សហព័ទ្ធនោះ ។

506. Commutation

In criminal law, substituting a lesser punishment for a greater one, such as life imprisonment for a death sentence, or a shorter term for a longer one. Commutation is the prerogative of the chief executive (president or governor), who possesses the power of executive clemency. Fr: *Commutation de peine.*

ការប្តូរទោស

នៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគឺការយកទណ្ឌកម្មក្នុងជាន់មកជំនួសទណ្ឌកម្មធំជាងដូចជាការយកទណ្ឌកម្មដាក់តុកមួយជីវិតទៅជំនួសការផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិត ឬការយករយៈពេលទណ្ឌកម្មខ្លី ទៅជំនួសទណ្ឌកម្មរយៈពេលយូរ ។ ការសម្រាលទោសនេះ គឺជាបុព្វសិទ្ធិរបស់ប្រមុខ(នៃអង្គ)នីតិប្រតិបត្តិ(ដូចជាប្រធានាធិបតី ឬអភិបាលជាដើម) ដែលមានអំណាចចេញប្រកាសការ អត់អាណាទោស ។

507. Comparative negligence

The proportionate sharing between plaintiff and defendant of responsibility for injury to the plaintiff based on the relative negligence of the two. It results in a reduction of the damages recoverable by the negligent plaintiff in proportion to his fault. Fr: *Négligence relative.*

ការរក្សាសម្របសម្រួលប្រៀបធៀបគ្នា

ចំណែកជាសមាមាត្ររវាងដើមបណ្តឹងនិងចុងចោទនូវការទទួលខុសត្រូវចំពោះការរងរបួសឬខូចខាតដែលមានចំពោះដើមបណ្តឹងដោយឈរលើការរក្សាសម្របសម្រួលទាក់ទងគ្នារវាងអ្នកទាំងពីរ ។ ដូច្នេះវាទាំអោយមានការបន្ថយនូវជំនីចិត្តដែលដើមបណ្តឹង ដែលមានការរក្សាសម្របសម្រួលដែរនោះ អាចទាមទារបានទៅតាមភាគសមាមាត្រនៃកំហុសរបស់ខ្លួន ។

508. Compensation

1- Payment for loss, injury, or damages. 2. Payment for any sort for work or services performed. Fr: *Dédommagement, indemnité, rémunération.*

សំណង, ប្រាក់កម្រៃ

- ១ - ការសងចំពោះការខាតបង់ការរងរបួស ឬជំងឺចិត្ត ។
- ២ - ការសងចំពោះការងារ ឬសេវាប្រភេទណាមួយ ដែលបានសំដែង ។

509. Compensatory damages

Payment for the actual loss suffered by a plaintiff, as opposed to punitive damages which are intended as punishment to the defendant and are not based on the plaintiff's actual losses. See Actual damages. Fr: *Dommages-intérêts compensatoires.*

សំណងទូទាត់ជាក់ស្តែង

ការសងចំពោះការបង់ខាតជាក់ស្តែង(គឺការបង់ខាតពិតៗ)ដែលដើមបណ្តឹងបានរងដុយពីជំងឺចិត្តជាទណ្ឌកម្មដែលគេមានបំណងដាក់ទណ្ឌកម្មទៅលើចុងចោទហើយដែលមិនផ្អែកលើការខាតបង់ពិតៗរបស់ដើមបណ្តឹង ។

510. Competency proceeding

សវនាការកំណត់សមត្ថភាពស្មារតី

Hearings conducted to determine a person's mental capacity. May be held within the criminal context to determine competency to stand trial, or to be sentenced, or to determine whether at the time of an offense the accused was legally sane.

សវនាការដែលប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីកំណត់អំពីសមត្ថភាព ផ្នែកសរសៃប្រសាទរបស់ជនណាម្នាក់ ។ គេអាចធ្វើឡើង នៅក្នុងបរិបទព្រហ្មទណ្ឌដើម្បីកំណត់អំពីសមត្ថភាពទទួល ការជំរះក្តី ឬដើម្បីអោយគេដាក់ទោសឬដើម្បីកំណត់ថា តើនៅពេលបទល្មើសកើតឡើងជនជាប់ចោទនោះមាន សភាពអវិគលចរិតតាមផ្លូវច្បាប់ឬយ៉ាងណា ។

Fr: Audience pour déterminer la compétence d'une personne.

511. Competent

ដែលមានសមត្ថកិច្ច

Properly or legally qualified; capable of understanding or of acting reasonably. Fr: - Compétent.

ដែលមានគុណសម្បត្តិគ្រឹមត្រូវ ឬស្របច្បាប់ ។ ដែល មានសមត្ថភាពអាចយល់ឬអាចធ្វើអំពើដោយមានហេតុ ផល ។

512. Competent evidence

ភស្តុតាងមានសមត្ថកិច្ច

Evidence that is both relevant to the point in question and the proper type of evidence to prove the point. Fr: Témoignage compétent.

ភស្តុតាងដែល ទាក់ទងនឹងចំណុចដែលចោទជាបញ្ហាដង ហើយនិងជាប្រភេទគ្រឹមត្រូវនៃភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ បញ្ជាក់ចំណុចនោះផង ។

513. Complainant

ដើមចោទ, អ្នកប្តឹងទាមទារ

One who applies to the courts for legal redress by filing a complaint. Also, one who instigates prosecution or who makes an accusation against a suspected person. Fr: Plaignant, demandeur.

ជនដែលដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការដើម្បីសុំការដោះ ស្រាយតម្រូវឡើងវិញតាមផ្លូវច្បាប់ដោយរៀបចំសំណុំ លិខិតបណ្តឹង ។ ជនដែលផ្តើមការប្តឹង ឬជនដែលប្តឹង ចោទប្រកាន់ទល់នឹងជនសង្ស័យ ។

514. Complaint (1)

(១)ពាក្យបណ្តឹង

The first main paper filed in a civil lawsuit. It includes, among other things, a statement of the wrong or harm done to the plaintiff by the defendant, a request for specific help from the court, and an explanation why the court has the power to do what the plaintiff wants. Fr: Instance.

ក្រដាសស្នាមដើមដំបូងដែលរៀបចំតាក់តែងក្នុងបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ។ ក្រដាសស្នាមនោះមានចុះអំពីការរៀប រាប់អំពីកំហុស ឬផលអាក្រក់ដែលធ្វើដោយចុងចោទមក លើដើមចោទចុះអំពីសំណូមពរសុំជំនួយពិសេសពី តុលាការនិងមានចុះអំពីសេចក្តីពន្យល់ថា ហេតុអ្វីបានជា តុលាការមានអំណាចធ្វើអ្វីដែលដើមចោទចង់បាន ។

515. Complaint (2)

(២)បណ្តឹង

Any official "complaint" in the ordinary sense. For example, a complaint to the police about a noisy party. Fr: *Plainte*.

បណ្តឹងជាដូរការណាមួយនៅក្នុងន័យសាមញ្ញ ។
ឧទាហរណ៍៖ ប្តឹងប្រាប់ទៅប៉ូលីសអំពីការជួបជុំស៊ីដឹក
ឡឡាជាដើម ។

516. Complete performance

ការអនុវត្តន៍កាតព្វកិច្ចពេញលេញ

A performance of the contract duties of one party that conforms completely to the terms of the contract, and that discharges that party's obligations under the contract. Fr: *Exécution complète*

ការអនុវត្តន៍ករណីយកិច្ចនៃកិច្ចសន្យានៃភាគីមួយដែល
ស្របតាមខនៃកិច្ចសន្យានោះទាំងស្រុង ហើយដែលរំលត់
កាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីនោះតាមកិច្ចសន្យា ។

517. Compliance

ការប្រព្រឹត្តិស្របច្បាប់

Acting in a way that does not violate a law. Fr: *Conformité*.

ការធ្វើអំពើក្នុងបែបមួយដែលមិនរំលោភលើច្បាប់ ។

518. Composition

អនុបសញ្ញា

A formal agreement, involving a debtor and several creditors, that each creditor will take less than the whole amount owed as full payment. Fr: *Concordat*.

ការព្រមព្រៀងជាដូរការដែលទាក់ទិននឹងឥណទាយិក
(កូនបំណុល)ម្នាក់ និងឥណទាយិក(ម្ចាស់បំណុល)ជា
ច្រើននាក់ដែលតាមការព្រមព្រៀងនោះឥណទាយិក
ម្នាក់ៗនឹងព្រមទទួលយកសំណងតិចជាងទឹកប្រាក់ទាំងអស់
ដែលជំពាក់ជាសំណងពេញ ។

519. Compounding a felony

ការសម្រុះសម្រួលនឹងបទក្រិម្ម

Accepting money or other gain in exchange for not prosecuting a major crime committed against oneself.

ការព្រមទទួលយកប្រាក់ ឬកម្រៃដទៃទៀតជាដូរនឹងការ
មិនប្តឹងចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌធំៗ ដែលត្រូវបាន
ប្រព្រឹត្តិមកលើខ្លួនឯង ។

520. Compulsory appearance

ការចូលខ្លួនដោយបង្ខំ

An appearance compelled by service of process.

ការចូលខ្លួនដោយបង្ខំតាមរយៈដីកាទាញខ្លួន ។

521. Compulsory process

ដីកាបង្ខំឲ្យចូលខ្លួន

The right of a defendant to have the subpoena power of the court used on his behalf to compel the appearance of witnesses. Fr: *Sommation de comparution forcée*.

សិទ្ធិរបស់ចុងពេទដើម្បីអោយគេប្រើអំណាចកោះហៅ
របស់តុលាការក្នុងនាមរបស់ខ្លួនដើម្បីបង្ខំអោយសាក្សី
មកបង្ហាញខ្លួន ។

522. Concealment

ការលាក់កំបាំង

An act making more difficult the discovery of that which one is legally obligated to reveal or not to withhold, as the failure of a bankrupt person to list all his assets, or the failure of an applicant for an insurance policy to disclose information relevant to the insurer's decision to insure the risk. Fr: Déquisement, dissimulation.

អំពើមួយដែលធ្វើអោយមានការរឹតតែពិបាកក្នុងការបករឿងស្នាក់កំបាំងអ្វីដែលគេមានកាតព្វកិច្ចតាមច្បាប់ដើម្បីបញ្ចេញអោយឃើញ ឬមិនត្រូវរក្សាទុកដូចជាអ្នកធនក្សយខកខានបញ្ចេញអោយដឹងពីទ្រព្យសកម្មទាំងអស់របស់ខ្លួន ឬអ្នកដាក់ពាក្យសុំប័ណ្ណធានារ៉ាប់រងខកខានមិនបានបើកបង្ហាញព័ត៌មានទាក់ទងទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អ្នកធានារ៉ាប់រងដើម្បីធានាគ្រោះហានិភ័យ ។

523. Concert of action rule

វិធានស្តីអំពីអំពើព្រមព្រៀងគ្នា

A rule providing that an agreement by two persons to commit a particular crime cannot be prosecuted as a conspiracy when the crime is of such nature as to necessarily require participation of two persons for its commission.

វិធានមួយដែលចែងថាការព្រមព្រៀងមួយដោយមនុស្សពីរនាក់ ដើម្បីប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌពិសេសណាមួយមិនអាចយកទៅកាត់ទោសពីបទសហក្សដទៃកាលណាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះមានលក្ខណៈចាំបាច់តម្រូវអោយមានការចូលរួមនៃមនុស្សពីរនាក់ដើម្បីប្រព្រឹត្តិបទល្មើសនោះ ។

524. Concession

សម្បទាន

Property bought from or granted by the state to become one's own property. Fr: Concession.

ទ្រព្យសម្បត្តិដែលទិញដាច់ពីរដ្ឋ ឬដែលរដ្ឋឲ្យដាច់ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកណាម្នាក់ ។

525. Conciliation

ការជម្រះជម្រា

The adjustment and settlement of a dispute in a friendly, non-antagonistic manner. Used in court before trial with a view towards avoiding trial and in labor disputes before arbitration. Fr: Conciliation.

ការកែតម្រូវឬការដោះស្រាយជំលោះក្នុងបែបជាមិត្តភាពមិនសត្រូវនឹងគ្នា ។ វិធីនេះគេប្រើនៅតុលាការមុនពេលជំរះក្តី ដោយមានទស្សនៈឆ្ពោះទៅរកការចៀសវាងការជំរះក្តី និងប្រើនៅក្នុងជំលោះការងារមុនពេលឈានទៅរកដំណោះស្រាយដោយអាជ្ញាកណ្តាល ។

526. Conclusion of fact

សេចក្តីសន្និដ្ឋានអំពីអង្គហេតុ

A conclusion as to what actually has happened, based on an ordinary consideration of facts (as opposed to a conclusion based on a legal analysis of the facts).

សេចក្តីសន្និដ្ឋានចំពោះអ្វីដែលបានកើតឡើងពិតៗ ដោយឈរលើការពិចារណាធម្មតាអំពីអង្គហេតុ គឺផ្ទុយពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលឈរលើការវិភាគច្បាប់អំពីអង្គហេតុ ។

527. Conclusion of law

A conclusion as to a legal issue, reached by applying the rules of law.

សេចក្តីសន្និដ្ឋានអំពីអង្គច្បាប់

សេចក្តីសន្និដ្ឋានចំពោះបញ្ហាផ្នែកច្បាប់ដែលបានសំរេចឡើងដោយអនុវត្តវិធាននានានៃច្បាប់ ។

528. Conclusive presumption

A legal conclusion that cannot be overturned by any facts. Fr: *Présomption irréfragable*.

សច្ចុការណ៍ដាច់ស្រេច

សេចក្តីសន្និដ្ឋានតាមផ្លូវច្បាប់មួយដែលមិនអាចមានអង្គហេតុណាមកប្រែប្រួលបាន ។

529. Concur

To agree. A concurring opinion is one in which the judge agrees with the conclusion of the majority but may state different reasons why such a conclusion is reached. Fr: *Approuver*.

យល់ព្រមតាម

មតិយល់ព្រមតាមមួយរបស់តុលាការជាមតិដែលចៅក្រមឯកភាពជាមួយសេចក្តីសន្និដ្ឋាននៃមតិភាគច្រើនប៉ុន្តែអាចលើកហេតុផលនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាននោះផ្សេងពីហេតុផលលើកឡើងដោយមតិភាគច្រើន ដែលជាហេតុអ្វីបានជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាននោះត្រូវបានសំរេចឡើង ។

530. Concurrent

Running together; having the same authority; acting in conjunction; agreeing in the same act or opinion, at the same time. Fr: *Concurrent*.

ដែលស្របគ្នា, ដំណាលគ្នា

ដែលប្រព្រឹត្តិទៅស្របគ្នា ។ ដែលមានអំណាចដូចគ្នា ។ ដែលធ្វើទៅជាមួយគ្នា ។ ដែលយល់ព្រមលើអំពើមួយគ្នា ដូចគ្នានៅពេលដំណាលគ្នា ។

531. Concurrent jurisdiction

Equal jurisdiction; jurisdiction exercisable by different courts at the same time, over the same subject matter within the same territory, so that litigants may resort to either court but not to both. Fr: *Compétence simultanée*.

សមត្ថកិច្ចស្របគ្នា

យុត្តាធិការស្មើគ្នា ។ យុត្តាធិការដែលអាចយកប្រើបានដោយតុលាការផ្សេងៗគ្នាក្នុងពេលជាមួយគ្នា ចំពោះកម្មវត្ថុដូចគ្នាក្នុងតំបន់ដំណាលគ្នាដើម្បីអោយតួវិវាទអាចរកតុលាការណាមួយក៏បាន ប៉ុន្តែមិនមែនតុលាការទាំងពីរទេ ។

532. Concurrent negligence

The wrongful acts or omissions of two or more persons acting independently but causing the same injury. The independent actions do not have to occur at the same time, but must produce the same result. The actors are all responsible for paying the damages and can usually be sued together in one lawsuit or individually in separate lawsuits. *Fr: Négligence simultanée.*

ការគុសប្រហែសជួនគ្នា

អំពើខុស ឬការខកខាននៃមនុស្សពីរនាក់ ឬច្រើននាក់ធ្វើអំពើដាច់ៗពីគ្នាប៉ុន្តែបណ្តាលអោយមានការរងរបួស ឬខូចខាតដូចគ្នា ។ អំពើដាច់ៗពីគ្នានោះមិនចាំបាច់ត្រូវកើតនៅពេលជាមួយគ្នាទេ ប៉ុន្តែត្រូវបង្កើតអោយមានលទ្ធផលតែមួយដូចគ្នា ។ អ្នកធ្វើអំពើទាំងនោះត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងអស់គ្នាចំពោះសំណងជម្ងឺចិត្ត ហើយតាមធម្មតាអាចត្រូវបានគេប្តឹងរួមគ្នាតែម្តងក្នុងបណ្តឹងមួយ ឬក៏ប្តឹងម្នាក់ៗ នៅក្នុងបណ្តឹងដោយឡែកៗពីគ្នា ។

533. Concurrent sentences

Two or more terms of imprisonment, in which all or part of each term is served simultaneously and the prisoner is entitled to discharge at the expiration of the longest term specified. *Fr: Confusion des peines.*

ទោសស្រូបគ្នា

ជាអាណត្តិជាប់ពន្ធនាគារពីរឬច្រើនអាណត្តិដែលអ្នកទោសត្រូវបំពេញអាណត្តិពន្ធនាគារនីមួយៗទាំងស្រុងឬភាគខ្លះព្រមពេលជាមួយគ្នាហើយអ្នកទោសនឹងត្រូវរួចពីការជាប់ពន្ធនាគារកាលណាអាណត្តិវែងជាងគេបំផុតនោះបានបំប៉នព្រំគ្រប់ទៅ ។

534. Condemn (1)

Find guilty of a criminal charge. *Fr: Condamner.*

(១) ផ្តន្ទាទោស

រកឃើញពិន្ទុភាពក្នុងបទចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌ ។

535. Condemn (2)

A governmental taking of private property with payment, but not necessarily with consent from the owner. *Fr: Expropriation.*

(២) ប្រកាសដកហូត

ការដកយកទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនពីសំណាករដ្ឋាភិបាលដោយមានសំណងប៉ុន្តែមិនចាំបាច់ទាល់តែមានការសុខចិត្តពីម្ចាស់នោះទេ ។

536. Condemn (3)

A court's decision that the government may seize a ship owned privately or by a foreign government.

(៣) ប្រកាសសិទ្ធិចាប់នាវា

សេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការដែលថារដ្ឋាភិបាលអាចចាប់នាវារបស់ឯកជនឬនាវារបស់រដ្ឋាភិបាលបរទេស ។

537. Condemn (4)

An official ruling that a building is unfit for use. *Fr: Déclarer inhabitable.*

(៤) ចាត់ថាប្រើការមិនកើត

សេចក្តីសំរេចជាផ្លូវការប្រកាសថាអាការណាមួយប្រើការមិនកើត ។

538. Condition

A future, uncertain event that creates or destroys rights and obligations. *Fr: Condition.*

លក្ខខណ្ឌ

ព្រឹត្តិការណ៍អនាគតមិនទៀងទាត់ដែលបង្កើត ឬបំផ្លាញសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច ។

539. Condition concurrent

លក្ខខណ្ឌព្រមគ្នា

In contract law, conditions which must be performed by each party simultaneously, e.g., in a cash sale, payment for the goods and delivery are conditions concurrent.

ក្នុងច្បាប់កិច្ចសន្យា គឺលក្ខខណ្ឌត្រូវតែអនុវត្តដោយភាគនិមួយៗព្រមៗគ្នា ។ ឧទាហរណ៍៖ នៅក្នុងការទិញដូរដោយប្រើប្រាក់ការចេញថ្លៃរបស់និងការប្រគល់របស់គឺជាលក្ខខណ្ឌព្រមគ្នា ។

540. Condition precedent

លក្ខខណ្ឌមុនមានកាតព្វកិច្ច

An act or event that must occur before a duty of immediately performing a promise arises. Fr: Condition suspensive.

អំពើ ឬព្រឹត្តិការណ៍ដែលត្រូវតែកើតមានមុននឹងករណីយកិច្ចត្រូវបំពេញជាបន្ទាន់តាមការសន្យាមួយកើតមានឡើង ។

541. Condition subsequent

លក្ខខណ្ឌបញ្ចប់កាតព្វកិច្ច, លក្ខខណ្ឌសម្រាប់រំលាយកិច្ចសន្យា

A condition referring to a future event which, if it happens, an obligation is no longer binding upon the other party, if the other party so chooses. Fr: Condition résolutoire.

លក្ខខណ្ឌដែលយោងដល់ព្រឹត្តិការណ៍នាអនាគត(បើសិនជាកើតមានព្រឹត្តិការណ៍នោះ)ដែលភាគីផ្សេងទៀតនឹងមិនជាប់កាតព្វកិច្ចទេ បើសិនជាភាគីនោះជ្រើសរើសយកលក្ខខណ្ឌនោះ ។

542. Conditional fee

កេរ្តិ៍ដំណែលមានលក្ខខណ្ឌ

A limited fee simple that must eventually pass from the donee to certain heirs or to the issue (heirs of the body). Fr: Succession substitué.

មត៌កមានកំណត់ដែលត្រូវផ្ទេរដោយថាហេតុពីបដិស្ឋាហក(អ្នកទទួលអំណោយ) ទៅអោយទាយាទណាខ្លះ ឬទៅបញ្ចជនតា (បណ្តាកូនចៅ)នៃបដិស្ឋាហក(ទាយាទកពូជ) ។

543. Conditional payment

សំណងមានលក្ខខណ្ឌ

Payment of an obligation only on condition that something be done. Generally, the right is reserved to demand payment back if the condition fails. Fr: Paiement sous réserve.

ការសងកាតព្វកិច្ចមួយតែក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលថាអ្វីមួយត្រូវតែបានធ្វើឡើង ។ ជាទូទៅគេរក្សាសិទ្ធិដើម្បីទាមទារសំណងមកវិញ បើសិនលក្ខខណ្ឌនោះត្រូវរលំរលាយ ។

544. Conditional promise

ការសន្យាមានលក្ខខណ្ឌ

In law of contracts, a promise to perform based on a condition. Fr: Promesse sous réserve.

ក្នុងច្បាប់កិច្ចសន្យា គឺការសន្យាដែលត្រូវអនុវត្តដោយឈរលើលក្ខខណ្ឌ ។

545. Conditional sale contract

Form of sales contract in which seller reserves title until buyer pays for goods or land at which time, the condition having been fulfilled, title passes to buyer. Fr: - *Contrat de vente sous réserve.*

កិច្ចសន្យាលក់មានលក្ខខណ្ឌ

កិច្ចសន្យាលក់មួយបែបដែលនៅក្នុងនោះអ្នកលក់រក្សាទុកសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិហូតដល់អ្នកទិញទ្រព្យដ្ឋានទិញប្រើរួចសិន ហើយនៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌនោះត្រូវបានបំពេញរួច សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរទៅអ្នកទិញដែរ ។

546. Conduct

Personal behavior; mode of action; any positive or negative act. Fr: *Conduite, marche des affaires.*

ការប្រព្រឹត្តិ, អាកប្បកិរិយា

របៀបប្រព្រឹត្តិរបស់ជនណាមួយ ។ របៀបធ្វើអ្វីមួយ ។ អំពើវិជ្ជមាន ឬអំពើជ្ជមានណាមួយ ។

547. Confederation

A formal association of independent states loosely tied together by a treaty, often establishing a central governing mechanism with certain power over member states but not directly over the citizens of those states. In confederation, the constituent states are sovereign and independent with the right of secession. Fr: *Confédération.*

សម្ព័ន្ធរដ្ឋ

សមាគមរដ្ឋការនៃរដ្ឋឯករាជដែលមានចងក្រងដោយ ធួរលុះដោយសន្ធិសញ្ញាមួយ ជាញឹកញាប់បង្កើតជា យន្តការគ្រប់គ្រងកណ្តាលមួយ ដែលមានអំណាចខ្លះលើ រដ្ឋជាសមាជិក ប៉ុន្តែមិនមែនលើប្រជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋទាំង នោះទេ ។ នៅក្នុងសម្ព័ន្ធរដ្ឋ រដ្ឋជាសមាជិកមាន អធិបតេយ្យភាព និងឯករាជដោយមានសិទ្ធិធ្វើ អបគមន៍ ។

548. Confession

An admission of guilt or other incriminating statement by the accused; not admissible at trial unless voluntarily made. Fr: *Confession.*

ការសារភាព, ចម្លើយសារភាព

ការទទួលស្គាល់របស់ជនជាប់ចោទចំពោះពិរុទ្ធភាពរបស់ ខ្លួន ឬចំពោះការចោទប្រកាន់ផ្សេងទៀត ។ ការសុខចិត្ត ទទួលពិរុទ្ធភាព ឬសេចក្តីថ្លែងដែលនាំអោយមានពិរុទ្ធកម្ម ដទៃទៀតដោយជនជាប់ចោទ ។ ការសារភាពនេះនឹងមិន អាចទទួលយកបាននៅពេលជំរះក្តីលើកលែងតែជាការ សារភាពដែលធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត ។

549. Confession and avoidance

A pleading by which a party admits the allegations against him, either expressly or by implication, but presents new matters that avoid or annul the effect of his admitting those allegations.

ការសារភាពដើម្បីដោះសា

ការដដែលការពារក្តីដោយភាគីមួយសុខចិត្តទទួលយក ទង្វើករណីដែលប្រឆាំងនឹងខ្លួន ចោះបើការទទួលការចោទ នោះដោយច្បាស់លាស់ក្តី ឬដោយគុណភាពក្តីប៉ុន្តែភាគី នោះលើកយករឿងថ្មីដែលច្រើនសំខាន់ឬទុកជាមោឃៈ នូវ ផលនៃការទទួលយកទង្វើករណីទាំងនោះ ។

550. Confession of judgment

The entry of a judgment upon the written admission or confession of a debtor, without a legal proceeding. A process in which a person who borrows money or buys on credit signs in advance to allow the lender to get a court judgment without even telling the borrower. Fr: *Jugement sur aveu.*

ការសុខចិត្តទទួលយកសាលក្រម

ការចេញសាលក្រមដោយមិនបាច់មានដំណើរការជំរះក្តី តាមផ្លូវច្បាប់ដោយសំអាងលើការសុខចិត្តជាលាយលក្ខណ៍ អក្សរឬការសារភាពរបស់ឥណទាយិក ។ ក្នុងវិធីនេះគឺ ជនម្នាក់ដែលខ្ចីប្រាក់ ឬទិញទំនិញដោយប្រើឥណទាន (ទិញជឿ) ចុះហត្ថលេខាជាមុន ដើម្បីអនុញ្ញាតអោយ មេធាវីរបស់ម្ចាស់បំណុលទទួលបានសាលក្រមរបស់ តុលាការដោយមិនបាច់ប្រាប់រឿងនេះដល់អ្នកខ្ចីផង ។

551. Confidence game

Obtaining money or property by means of some trick, device, or cheating operation in which advantage is taken of the confidence the victim has in the person cheating him. Fr: *Abus de confiance, escroquerie.*

ល្បិចបំពានទំនុកចិត្ត, ល្បិចឆបោក

ការបានប្រាក់ឬទ្រព្យសម្បត្តិដោយមធ្យោបាយប្រើ ល្បិច, ស្មៀគ, ឬគំរោងការបោកប្រាស់ដែលតាមរយៈ នោះគេឆក់យកអត្ថប្រយោជន៍នៃទំនុកចិត្តដែលអ្នករង គ្រោះមានចំពោះអ្នកបោកប្រាស់នោះ ។

552. Confirmed credit

The term means that the credit must carry the direct obligation of such an agency which does business in the seller's financial market. Fr: *Lettre de crédit garantie.*

ឥណទានដែលមានការធានាអះអាង

ពាក្យនេះមានន័យថា ឥណទានត្រូវនាំមកជាមួយនូវ កាតព្វកិច្ចផ្ទាល់របស់ទីភ្នាក់ងារមួយ ដែលធ្វើអាជីវកម្ម នៅលើទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុរបស់អ្នកលក់ ។

553. Confiscate (1)

With regard to acts by a government entity, to take private property without fair compensation. Fr: *Confisquer.*

(១) រឹបអូស

ទាក់ទងនឹងចំណាត់ការរបស់អង្គភាពរដ្ឋាភិបាល, គឺជា ការដកយកទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនដោយមិនផ្តល់សំណង ទូទាត់ត្រឹមត្រូវ ។

554. Confiscate (2)

To seize goods or property and deprive the owner of his proprietary right, usually as a result of some violation of the law involving the goods or property seized. Compare Condemn. Fr: *Confisquer.*

(២) ដកហូត

ដកហូតយករបស់ឬទ្រព្យសម្បត្តិនិងដកសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិពីម្ចាស់ តាមធម្មភាគីមកពីមានការរំលោភច្បាប់ទាក់ទងនឹងរបស់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិដែលត្រូវបានដកហូត ។

555. Confiscation

របឹប

The seizure of private property by the government without compensation to the owner, often as a result of a criminal conviction, the illegality of the possession or use of the property. Compare Sequestration of property. Fr: Confiscation.

ការរឹបអូសយកទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនដោយរដ្ឋាភិបាល ដោយគ្មានការទូទាត់អ្វីដល់ម្ចាស់របស់ឡើយ ជា ញឹកញាប់វាជាវិបាកនៃការផ្ដន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌ ឬពី ព្រោះតែការកាន់កាប់ ឬការប្រើទ្រព្យសម្បត្តិនោះដូច គឺនឹងច្បាប់ ។

556. Conflict of interest

ទំនាស់ដល់ប្រយោជន៍

An inconsistency between the public interest and the personal interest of a public official, which arises in connection with the performance of his official duties. Fr: - Conflit d'intérêts.

ភាពមិនស្របគ្នារវាងដល់ប្រយោជន៍សាធារណៈ និងដល់ ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ដែលកើត ឡើងទាក់ទងនឹងការបំពេញភារកិច្ចជាផ្លូវការរបស់ គេ ។

557. Conflict of laws

សភាពជាន់គ្នានៃច្បាប់

The situation that exists when the laws of more than one state or country may apply to a case and a judge must choose among them. The phrase "conflict of laws" is also used to describe the set of rules many societies have developed in order to help the judge decide which law to apply when there is a conflict of laws in a particular case. Fr: Conflit de lois.

ស្ថានភាពណ៍មួយដែលមាននៅពេលដែលច្បាប់នានា របស់រដ្ឋជាច្រើន ឬប្រទេសជាច្រើនអាចអនុវត្តបាន ចំពោះករណីមួយ ហើយចៅក្រមអាចជ្រើសរើសយក ច្បាប់មួយមកប្រើនៅក្នុងចំណោមច្បាប់ទាំងនោះ ។ ពាក្យ(សភាពជាន់គ្នានៃច្បាប់)ក៏ត្រូវបានគេប្រើផងដែរ ដើម្បីពិពណ៌នាពីវិធានមួយណាដែលសង្គមជាច្រើនបាន បង្កើតដើម្បីជួយចៅក្រមអោយសំរេចថា តើច្បាប់ មួយណាដែលត្រូវយកទៅអនុវត្តកាលណាមានដំណើរ ជាន់គ្នានៃច្បាប់នៅក្នុងករណីពិសេសណាមួយ ។

558. Conflicting evidence

ភស្តុតាងប្រឆាំងគ្នា

Evidence offered by plaintiff and defendant, or prosecutor and defendant, which is inconsistent and cannot be reconciled. Fr: Témoignage contradictoire.

ភស្តុតាងផ្តល់ដោយដើមចោទនិងចុងចោទ ឬដោយព្រះ រាជអាជ្ញានិងចុងចោទដែលមានលក្ខណៈមិនស្របគ្នា និងមិន អាចសម្របសម្រួលគ្នាបាន ។

559. Conforming

ត្រូវតាមការបញ្ជាក់

With respect to goods or conduct in sales contract, being in accordance with the obligations of the contract. Fr: - Conformément aux specifications.

ទាក់ទងនឹងទំនិញ ឬការប្រព្រឹត្តក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ដូរ, ស្របតាមកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យា ។

560. Confrontation

សម្មាទ័កម្ម

The constitutional right of a criminal defendant to see and cross-examine all witnesses against him or her. Fr: Confrontation.

សិទ្ធិផ្តល់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញអោយចុងចោទក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីជួបផ្ទាល់មុខនិងជជែកសួរប្រញោសសាក្សីដែលប្រឆាំងនឹងខ្លួន ។

561. Congress (1)

(១) សហសភា

The legislature of the United States (the House of Representatives and the Senate). Fr: Congrès des Etats Unis.

អង្គការនីតិបញ្ញត្តិរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក(សភាតំណាងរាស្ត្រ និងព្រឹទ្ធសភា) ។

562. Congress (2)

(២) សមាជ

A meeting of officials. Fr: Congrès.

អង្គប្រជុំរបស់មន្ត្រីនានា ។

563. Consanguinity

ញាតិលាហិត, រួមឈាម

Blood relationship; Kinship. Fr: Consanguinité.

ទំនាក់ទំនងដែលជាប់សាច់ឈាម ។ ញាតិសន្តាន ។

564. Consecutive (or cumulative) sentence

ទោសកម្រិតគ្នា

An additional prison term given to a person who is already convicted of a crime, the additional term to be served after the first one is finished. Fr: Cumul des peines.

អាណត្តិពន្ធនាគារបន្ថែមដែលដាក់អោយជនណាម្នាក់ដែលបានជាប់ទោសរួចមកហើយពីបទព្រហ្មទណ្ឌមួយដែលជាអាណត្តិបន្ថែមដល់អ្នកទោសអោយជាប់ពន្ធនាគារបន្តទៅទៀតបន្ទាប់ពីអាណត្តិពន្ធនាគារទីមួយបានចប់ទៅហើយនោះ ។

565. Conseil judiciaire for the merchant

ក្រុមប្រឹក្សាជំនួយអមពាណិជ្ជករ

See Conseil judiciaire Fr: Conseil judiciaire au commerçant

566. Conseil judiciaire (judicial council)

ក្រុមប្រឹក្សាយុត្តិធម៌

A body formed by a court which has subjected a person to limited interdiction on the grounds of his incompetent extravagance and with whose assistance the person may bring or defend legal actions, alienate his property, make or incur loans, and perform similar acts. Fr: Conseil judiciaire.

គណៈបុគ្គលមួយបង្កើតឡើងដោយតុលាការមួយ ដែលបានដាក់មនុស្សម្នាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមគំហាក់មានកំរិត, ដោយសំអាងលើមូលហេតុនៃការចាយវាយខ្លះខ្លាយមិនត្រឹមត្រូវរបស់មនុស្សនោះ, ហើយដោយមានការជួយរបស់គណៈបុគ្គលនោះ, ជនដែលស្ថិតនៅក្រោមគំហាក់នោះអាចប្តឹងឬការពារការប្តឹង, ផ្ទេរឬលក់ទ្រព្យសម្បត្តិ, ឲ្យគេខ្ចីប្តីបំណុលគេ, និងធ្វើអំពើផ្សេងៗទៀតស្រដៀងគ្នានេះ ។

567. Consent judgment

An agreement made by two or more parties in a lawsuit, which is accepted by the court as part of the final formal judgment the court makes in that case. *Fr: Jugement sur consentement.*

សាលក្រមសម្រេចតាមការព្រមព្រៀងគ្នា

ការព្រមព្រៀងដែលធ្វើឡើងដោយក្នុងម្ខាងពីរនាក់ឬច្រើននាក់ នៅក្នុងបណ្តឹងមួយហើយការព្រមព្រៀងនោះត្រូវតុលាការបញ្ចូលធ្វើជាសាលក្រមដូចការជាស្ថាពរក្នុងរឿងក្តីនោះ ។

568. Consequential damages (or special damages)

Indirect losses or injuries; the results of a wrongful act that do not show up immediately or upon superficial examination. For example, the loss of business a taxi driver suffers from an accident that damages the taxi. *Fr: Dommages-intérêts indirects.*

សំណងមិនចំពោះ

ការខូចខាតឬរបួសរបួសមិនចំពោះ ។ គឺជាលទ្ធផលនៃអំពើខុសឆ្គងដែលមិនបង្ហាញអោយឃើញភ្លាមៗ ឬតាមការពិនិត្យស៊ើង ។ ឧទាហរណ៍៖ ការខាតបង់អាជីវកម្មដែលអ្នកបើកបរតាក់ស៊ីបានទទួលពីគ្រោះថ្នាក់មួយដែលធ្វើអោយតាក់ស៊ីខូចជាដើម ។

569. Conservator

A guardian or preserver of property appointed for a person who cannot legally manage it. *Fr: Tuteur.*

អភិរក្ស

អ្នករក្សាឬអ្នកការពារទ្រព្យសម្បត្តិដែលគេចាត់តាំងសំរាប់ជនណាម្នាក់ដែលមិនអាចចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិនោះតាមដូរច្បាប់ ។

570. Consideration

Something of value given in return for performance or promise of performance for the purpose of forming a contract. *Fr: Contrepartie.*

តម្លៃតបស្នង, ដូរ, រង្វាន់តបស្នង

អ្វីជារបស់មានតម្លៃដែលផ្តល់ឲ្យជាដូរសំរាប់ការអនុវត្តឬជាការសន្យាអនុវត្តក្នុងគោលបំណងបង្កើតនូវកិច្ចសន្យាមួយ ។

571. Consignee

A person to whom goods are shipped for sale under a consignment contract. *Fr: Consignataire.*

អ្នកទទួលរបស់ទុកលក់

ជនដែលគេផ្ញើរបស់ទុកអោយលក់តាមកិច្ចសន្យាបេសនកម្មមួយ ។

572. Consignment

Bailment for care or sale. For example, a delivery of goods, without sale, to a dealer, who must sell the goods and send the selling price to the person making delivery, or if the goods are not sold, the dealer must return them to the owner. *Fr: Expédition des marchandises.*

របស់នក់ម្ម, បញ្ជីទុកលក់

បញ្ជីសំរាប់ថែទាំឬសំរាប់លក់។ ឧទាហរណ៍៖ ការប្រគល់របស់(គឺមិនមែនលក់អោយទេ)ទៅអោយឈ្មួញដែលត្រូវលក់របស់នោះហើយផ្ទេរប្រាក់មកអោយជនដែលប្រគល់របស់នោះវិញ ឬបើសិនជាបស់នោះលក់មិនដាច់ឈ្មួញនោះត្រូវប្រគល់របស់ត្រឡប់មកម្ចាស់វិញ។

573. Consignor

One who sends a consignment. *Fr: Consignateur.*

អ្នកផ្ញើទំនិញទុកលក់

ជនដែលផ្ញើរបស់នក់ម្ម។

574. Consortium

The conjugal fellowship of husband and wife, and the right of each to the aid of the other.

សិទ្ធិជាប្តីប្រពន្ធ

ភាពសហព័ទ្ធនឹងគ្នានៃប្តីនិងប្រពន្ធនិងសិទ្ធិរបស់អ្នកមួយដើម្បីជួយអ្នកមួយទៀត។

575. Conspiracy

A combination of two or more persons to commit an unlawful act, or to commit a lawful act by unlawful means. A conspiracy to injure another is an actionable tort; it may also be a criminal offense. *Fr: Conspiration.*

សហក្សដ, ការសមគំនិត

ការផ្សំគ្នារវាងមនុស្សពីរនាក់ ឬច្រើននាក់នេះដើម្បីប្រព្រឹត្តិអំពើខុសច្បាប់ ឬដើម្បីប្រព្រឹត្តិអំពើស្របច្បាប់ដោយមធ្យោបាយខុសច្បាប់។ សហក្សដដើម្បីធ្វើអោយអ្នកដទៃរងរបួសឬខូចខាត គឺជាកំហុសមួយដែលអាចប្តឹងបាន។ សហក្សដនេះក៏អាចជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផងដែរ។

576. Conspirator

One involved in a conspiracy. *Fr: Conspirateur.*

ជនសមគំនិត

ជនម្នាក់ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងសហក្សដ។

577. Constituency

An area of country delimited for electoral purpose, in which the population has a rights to elect one or more representatives; the inhabitants of an electoral district. *Fr: Circonscription électorale.*

មណ្ឌលបោះឆ្នោត

តំបន់មួយនៃប្រទេសដែលគេបែងចែកព្រំដែន សម្រាប់គោលបំណងនៃការបោះឆ្នោត ដែលប្រជាជននៅក្នុងតំបន់នោះមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងម្នាក់ ឬច្រើននាក់។ ន័យម្យ៉ាងទៀត គឺប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ដែលរស់នៅក្នុងមណ្ឌលបោះឆ្នោតនោះ។

578. Constituent assembly

សភាធម្មនុញ្ញ

An assembly specially elected to develop or revise a constitution. See also Constitutional convention. Fr: *Assemblée constituante*.

សភាដែលត្រូវបានជ្រើសតាំងជាពិសេស ដើម្បីតាក់តែង ឬពិនិត្យរដ្ឋធម្មនុញ្ញឡើងវិញ។

579. Constitution

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

The organic and fundamental law of a nation or state, which may be written or unwritten, establishing the character and conception of its government, stating the basic principles to which its internal life is to be conformed, organizing the government, and regulating, distributing, and limiting the functions of its different departments, and prescribing the extent and manner of the exercise of sovereign powers. Fr: *Constitution*.

ជាច្បាប់រៀបចំអង្គការ និងជាច្បាប់គ្រឹះរបស់ប្រទេសជាតិ ឬរដ្ឋមួយដែលអាចជាលាយលក្ខណៈអក្សរឬគ្មានសរសេរ ហើយដែលតែងអំពីលក្ខណៈ និងគោលគំនិតនៃរដ្ឋាភិបាល ច្បាប់នេះតែងតែគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានសំរាប់អោយ ដីវភាពផ្ទៃក្នុងរបស់ប្រទេសប្រព្រឹត្តិស្របទៅតាមគោល ការណ៍នោះតែងតែការរៀបចំរដ្ឋាភិបាល និង បែងចែកនិង កំណត់មុខងារនៃក្រសួងផ្សេងៗរបស់រដ្ឋាភិបាលនិង បញ្ញត្តិអំពីកិច្ចនិងរបៀបប្រើអំណាចរដ្ឋ។

580. Constitutional convention

សន្និបាតធម្មនុញ្ញ, សភាធម្មនុញ្ញ

Representatives of the people of a country who meet to write or change a constitution. Fr: *Assemblée constituante*.

តំណាងប្រជាពលរដ្ឋទាំងឡាយនៃប្រទេសមួយដែលជួប ប្រជុំគ្នាដើម្បីសរសេរ ឬកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

581. Constitutional Council

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

An organ established by the Cambodian Constitution to safeguard respect for the Constitution, to interpret the Constitution and laws enacted by the National Assembly, and to decide contested cases involving the election of National Assembly members. It consists of nine members, three appointed by the King, three appointed by the National Assembly, and three appointed by the Supreme Council of Magistracy. Fr: *Conseil constitutionnel*.

អង្គការមួយដែលបង្កើតដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាដើម្បី ធានាការការពារគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ, បកស្រាយ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ដែលអនុម័តដោយរដ្ឋសភា, និង សម្រេចលើករណីទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងការបោះឆ្នោតជ្រើស តាំងសមាជិករដ្ឋសភា។ អង្គការនេះមានសមាជិក ប្រាំបួនរូប ក្នុងនោះបីរូបតែងតាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ, បីរូបតែងតាំងដោយរដ្ឋសភា, និងបីរូបទៀតតែងតាំង ដោយទក្ខមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម។

582. Constitutional law

The study of the law that applies to the organization, structure, and functions of the government, the basic principles of government, and the validity of laws and actions when tested against the requirements of the constitution. *Fr: Droit constitutionnel.*

ច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

ការសិក្សាអំពីច្បាប់ដែលអនុវត្តចំពោះអង្គការ, រចនាសម្ព័ន្ធនិងមុខនាទីរបស់រដ្ឋាភិបាល, គោលការណ៍មូលដ្ឋានរបស់រដ្ឋាភិបាល, និងចំពោះសុពលភាពនៃច្បាប់និងទង្វើនានាកាលណាយកមកពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយនឹងសេចក្តីកម្រិតរបស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

583. Constitutional right

A right guaranteed to the people by the constitution (and, thus, safe from legislative or other attempts to limit or end the right). *Fr: Droit garanti par la constitution.*

សិទ្ធិធានាដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

សិទ្ធិមួយដែលធានាដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញដូចដែលប្រជាពលរដ្ឋ (ដូច្នោះគឺថាកម្រិតការប៉ុនប៉ងរបស់អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ឬការប៉ុនប៉ងផ្សេងៗទៀតដើម្បីកំរិតឬបំបាត់សិទ្ធិនោះ) ។

584. Construction

A decision (usually by a judge) about the meaning and legal effect of ambiguous or doubtful words that considers not only the words themselves but also surrounding circumstances, relevant laws and writings, etc. *Fr: Interprétation.*

ការសន្មត, ការបកស្រាយ

សេចក្តីសំរេច(តាមធម្មតាចេញដោយចៅក្រម)អំពីអត្ថន័យនិងអាទិភាពផ្នែកច្បាប់នៃពាក្យដែលមិនមានន័យជាក់លាក់ឬគួរអោយមន្ទិលសង្ស័យហើយសេចក្តីសំរេចនោះពិចារណាមិនត្រឹមតែពាក្យសុទ្ធសាធម្មតាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែពិចារណាផងដែរ, អំពីកាលៈ ទេសៈនៅជុំវិញ, អំពីច្បាប់ និងអំពីឯកសារផ្សេងៗ ។ ល ។ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យនោះ ។

585. Constructive

True legally even if not factually; "just as if"; established by legal interpretation. *Fr: Etabli par déduction.*

តាមការសន្មត, តាមការបកស្រាយ

ពិតតាមគតិច្បាប់ ទោះបីជាមិនពិត បើគិតតាមអង្គហេតុក៏ដោយ ។ "ទុកដូចជា...អញ្ចឹង" ។ បង្ហាញថាអញ្ចឹងតាមការបកស្រាយផ្លូវច្បាប់ ។

586. Constructive contract

See Quasi-contract.

ទប់សន្យា, កិច្ចសន្យាតាមការសន្មតនៃច្បាប់

587. Constructive eviction

Refers to circumstances under the control of the landlord that compel the tenant to leave the premises even though he is not asked to do so by the landlord. *Fr: Expulsion reconnue par déduction.*

ការបណ្តេញដោយសន្និដ្ឋានលើកាលៈទេសៈ

សំដៅដល់កាលៈទេសៈដែលស្ថិតក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ភតិបតីដែលបង្ខំអោយភតិកៈ(អ្នកជួល)ចាកចេញពីទីលំនៅស្ថានទោះបីជាភតិកៈនោះមិនត្រូវបានភតិបតីទាមទារអោយចេញពីដោយ ។

588. Constructive intent

Exists when one should have reasonably expected or anticipated a particular result, e.g., when one does an act which is willful and wanton resulting in injury to another, it can be said that he constructively intended the harm. *Fr: Intention établi par déduction.*

ការមានបំណងដោយអនុលោមលើការសន្និដ្ឋាន

បំណងនេះមានកាលណាគេត្រូវតែបានសង្ឃឹមទុកឬអាចទាយទុកមុនយ៉ាងមានហេតុផលនូវលទ្ធផលជាពិសេសណាមួយដែលកើតចេញពីអំពើមួយ, ទូទាហរណ៍៖ កាលណាជនណាម្នាក់ធ្វើអំពើមួយដោយចិត្តនឹងគ្មានប្រយ័ត្នប្រយែងដែលនាំអោយកើតមានការរងរបួសឬខូចខាតដល់អ្នកផ្សេងទៀតគេអាចនិយាយបានថា ជននោះមានបំណងតាមការសន្និដ្ឋានបង្កការខូចខាត ។

589. Constructive notice

Notice presumed by law to have been acquired, often accomplished by posting of notices or by mailing notification to the defendant if he cannot be personally served with process. *Fr: Signification à domicile.*

សេចក្តីជូនដំណឹងដល់ទីលំនៅ

ដំណឹងដែលច្បាប់បានសន្មតថាបានទទួល ដែលជារឿយៗត្រូវបានសំរេចឡើងដោយការបិទសេចក្តីជូនដំណឹងឬដោយធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងតាមប្រៃសណីយ៍ទៅអោយចុងចោទបើសិនជាចុងចោទនេះមិនអាចទទួលដំណឹងដោយផ្ទាល់តាមរយៈដីកា ។

590. Constructive possession

The condition of having the conscious power and intention to exercise control over property, but without direct control or actual presence upon it. *Fr: Possession établi par déduction.*

ភាគៈ តាមការសន្និដ្ឋាន

សភាពនៃការមានអំណាចពិតប្រាកដនិងមានបំណងដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិនោះតែម្តងប៉ុន្តែមិនមែនគ្រប់គ្រងដោយផ្ទាល់ ឬដោយមានវត្តមានជាក់ស្តែងនៅចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិនោះទេ ។

591. Constructive trust

A situation in which a person holds legal title to property, but the property should, in fairness, actually belong to another person (because the title was gained by fraud, by a clerical error, etc.). In this case, the property may be treated by a court as if the legal owner holds it in trust for the real owner.

ការគ្រប់គ្រងតាមការសន្មតនៃច្បាប់

ស្ថានភាពណាមួយដែលក្នុងនោះមនុស្សម្នាក់កាន់កាប់សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ លើទ្រព្យសម្បត្តិមួយ ប៉ុន្តែទ្រព្យសម្បត្តិនោះ បើនិយាយអោយយុត្តិធម៌គឺតាមពិតត្រូវជាកម្មសិទ្ធិរបស់ជនផ្សេង (ព្រោះមកពីសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិនោះបានដោយការឆបោក ឬដោយការកំនត់ច្រឡំខាងសំណេរជាដើម ។ល ។) ។ ក្នុងករណីនេះ ទ្រព្យសម្បត្តិនោះអាចត្រូវបានគុណការចាត់ទុកដូចជាម្ចាស់ស្របច្បាប់រក្សាទ្រព្យនោះក្នុងអាណត្តិព្យាបាលភាពជំនួសអោយម្ចាស់ពិតប្រាកដរបស់វា ។

592. Consul

A state agent residing in a foreign country responsible for developing and protecting the economic interest of the state and to look after its citizens residing in or traveling to that country. Fr: Consul.

កុងស៊ុល

ភ្នាក់ងាររដ្ឋ ដែលរស់នៅប្រទេសក្រៅហើយទទួលខុសត្រូវខាងការពង្រឹងពង្រីក និងការពារផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋ ហើយនិងជួយមើលការខុសត្រូវប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនដែលរស់នៅ ឬធ្វើដំណើរទៅប្រទេសនោះ ។

593. Consumer goods

Goods which are used or bought for use primarily for personal, family or household purposes, and which are not intended for resale or further use in the production of other products. Fr: Biens de consommation

ទំនិញប្រើប្រាស់, គ្រឿងបរិភោគ

របស់របរដែលប្រើ ឬទិញមកសម្រាប់ប្រើជាបឋមសម្រាប់ផ្ទាល់ខ្លួន, គ្រួសារ, ឬក្នុងគោលបំណងគេហកិច្ច, ហើយដែលគេមិនមានបំណងយកទៅលក់បន្ត ឬប្រើកទៅទៀតនៅក្នុងការផលិតនូវផលិតផលដទៃទៀត ។

594. Consumer protection

Refers to laws designed to aid retail consumers of goods and services that have been improperly manufactured, delivered, performed, handled, or described. Fr: Loi concernant la protection des consommateurs.

កិច្ចការពារអ្នកប្រើប្រាស់

សំដៅដល់ច្បាប់ទាំងឡាយដែលបង្កើតឡើងដើម្បីជួយអ្នកប្រើប្រាស់ទំនិញលក់រាយនិងសេវាកម្មនានាដែលត្រូវបានផលិត, ត្រូវបានប្រគល់, ត្រូវបានបំពេញ, ត្រូវបានលក់ដូរ, ឬត្រូវបានពិពណ៌នាដោយមិនត្រឹមត្រូវ ។

595. Contempt of court

ការប្រមាថតុលាការ

An act or omission tending to interfere with orderly administration of justice, or to impair the dignity of the court or respect for its authority.
Fr: *Outrage à la cour.*

អំពើឬការទុកខានដែលមាននិទ្ទាសារ ជ្រៀតជ្រែកដល់ការគ្រប់គ្រងដ៏មានរបៀបលើវិស័យយុត្តិធម៌ ឬធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់តុលាការ ឬប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីគោរពចំពោះអំណាចតុលាការ ។

596. Contiguous zone

តំបន់ជាប់សមុទ្រឆ្នេរ

A maritime zone adjacent to the territorial sea where the coastal state may exercise the control necessary to prevent infringement of its customs, fiscal, immigration, or sanitary laws and regulations within its territory of territorial sea, and to punish infringement of the above laws and regulations committed within its territory and territorial sea. Under the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea, the zone may not exceed twenty-four miles from the baselines of the territorial sea. Fr: *Zone contiguë.*

តំបន់សមុទ្រដែលនៅជាប់គ្នានឹងសមុទ្រឆ្នេរ ជាទីដែលរដ្ឋមានឆ្នេរសមុទ្រអាចត្រួតត្រាចាំបាច់ ដើម្បីការពារកិច្ចមានការរំលោភច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិគយ, សារពើពន្ធ, អន្តោប្រវេសន៍, ឬអនាម័យនៅក្នុងរដ្ឋដី ឬសមុទ្ររបស់ខ្លួន, ហើយនិងដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការរំលោភច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិខាងលើណាដែលគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងរដ្ឋដី និងសមុទ្ររបស់ខ្លួន ។ គម្របអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីច្បាប់សមុទ្រ ឆ្នាំ១៩៨២ តំបន់ជាប់សមុទ្រឆ្នេរនេះមិនអាចលើស២៤ម៉ាយល៍ (ប្រមាណ ៤៤,៤៧២គម) ទេ ដោយគិតពីខ្សែបន្ទាត់គោលនៃសមុទ្រឆ្នេរ ។

597. Continental shelf

ខ្ពង់រាប

The seabed and subsoil of the submarine areas that extend beyond a coastal state's territorial sea throughout the natural prolongation of its land territory to the outer edge of the geographical continental margin, or to a distance of 200 nautical miles from the baselines where the outer edge of the continental margin does not extend up to that distance. The Montego Bay Convention of 10 December 1982 recognizes the limit up to 350 miles, or 100 miles from 2,500 meter isobath. Fr: *Plateforme ou plateau continental.*

បាតសមុទ្រ និងស្រទាប់ដីនៃតំបន់ក្រោមសមុទ្រ ដែលលាតសន្ធឹងផុតពីសមុទ្រឆ្នេរនៃរដ្ឋមានឆ្នេរសមុទ្រ ដែលមានការបន្តពីដីជាតិមកដីនៃភាគ រហូតដល់ជាយខាងក្រៅនៃរឹមភូមិសាស្ត្រខ្ទឹប ឬចម្ងាយ២០០ ម៉ាយល៍ពីខ្សែបន្ទាត់គោលក្នុងករណីជាយខាងក្រៅនៃរឹមខ្ទឹបលាតសន្ធឹងមិនដល់ចម្ងាយនោះ ។ អនុសញ្ញាម៉ុងទេហ្គូបេ នាថ្ងៃទី១០ ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨២ ទទួលស្គាល់ព្រំដែនរហូតដល់ ៣៥០ ម៉ាយល៍ ឬ ១០០ ម៉ាយល៍ ពីខ្សែអ៊ីសូបា ២៥០០ម ។

598. Contingent beneficiary

One who will receive the benefit or proceeds of an estate, trust, life insurance policy or the like but only if some particular event or circumstance occurs. *Fr: Bénéficiaire éventuel.*

អត្តភាពអនិមិត្ត, អត្តភាពក្នុងរូបធានាហេតុ,

អ្នកដែលនឹងទទួលបានផលកំរៃឬផលចំណូលនៃបេតិកភ័ណ្ឌ, អាណត្តិព្យាបាលភាព, ការធានារ៉ាប់រងជីវិតឬអ្វីដែលដូចគ្នានេះ ប៉ុន្តែដរាបណាកើតមានព្រឹត្តិការណ៍ឬកាលៈទេសៈពិសេសណាមួយ ។

599. Contingent estate

An interest or estate in land that might or might not begin in the future, depending upon the occurrence of a specific but uncertain event.

កម្មសិទ្ធិអនិមិត្ត, បេតិកភ័ណ្ឌអនិមិត្ត (ព.ស)

ផលប្រយោជន៍ឬកម្មសិទ្ធិជាដីដែលអាចឬមិនអាចចាប់ផ្តើមនៅអនាគតអាស្រ័យលើការកើតមានព្រឹត្តិការណ៍ពិសេស ប៉ុន្តែមិនប្រាកដណាមួយ ។

600. Contingent fee

A charge made by an attorney for services rendered to his client, recovery of which depends upon a successful outcome of the case, usually a percentage of the money awarded by the court to the client. *Fr: Honoraires éventuels.*

ប្រាក់រង្វាន់សមាមាត្ររបស់មេធាវី

ថ្លៃដែលមេធាវីយកពីអតិថិជនរបស់ខ្លួនចំពោះសេវាដែលខ្លួនបានផ្តល់ រីឯការទាមទារយកប្រាក់សារុណនោះអាស្រ័យលើលទ្ធផលជោគជ័យនៃរឿងក្តី។ តាមធម្មតាគឺជាភាគរយនៃប្រាក់ដែលតុលាការកាត់អោយទៅអតិថិជន ។

601. Continuance

The postponement of a lawsuit to a later day or session of court. *Fr: Ajournement.*

ការលើកវារកាល

ការផ្អាកបណ្តឹងមួយទៅថ្ងៃក្រោយមួយទៀត ឬសម័យជំនុំជំរះក្រោយទៀតរបស់តុលាការ ។

602. Continuity of states

The principle that a state is an international person, thus even there are subsequent changes in governments or constitution, each government cannot repudiate the obligations incurred by its predecessor. *Fr: Continuité de l'Etat.*

និរន្តរភាពនៃរដ្ឋ

គោលការណ៍ដែលថា រដ្ឋជាបុគ្គលអន្តរជាតិ ហេតុដូច្នោះទោះបីមានការផ្លាស់ប្តូរក្រោយៗមកទៀតនូវរដ្ឋាភិបាល ឬរដ្ឋធម្មនុញ្ញក៏ដោយរដ្ឋាភិបាលនីមួយៗមិនអាចលែងទទួលស្គាល់នូវកាតព្វកិច្ចដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលមុនរបស់ខ្លួនឡើយ ។

603. Contraband

Goods that are unlawful to import or export or that are unlawful to possess because law prohibits to do so. Smuggled goods. *Fr: Contrebande.*

របស់រត់គយ, របស់រត់ពន្ធ

របស់ខុសច្បាប់ដែលមិនត្រូវនាំចូល ឬនាំចេញ ឬរបស់ខុសច្បាប់ដែលមិនត្រូវមាន ឬកាន់កាប់ពីព្រោះច្បាប់ហាមឃាត់។ របស់រត់ពន្ធ

604. Contract

កិច្ចសន្យា

A promise, for the breach of which the law provides a remedy, or the performance of which the law recognizes as a duty. Fr: Contrat.

ការសន្យាមួយដែលច្បាប់ផ្តល់អោយមានទេពាស្រ័យ ចំពោះការល្មើសនឹងការសន្យានោះ ឬក្នុងន័យម្យ៉ាង ទៀតការសន្យាមួយ ដែលច្បាប់តម្រូវឲ្យបំពេញជា ករណីយកិច្ច ។

605. Contract of bailment

កិច្ចសន្យានៃការផ្ញើទុក

A contract whereby a person (the bailee) keeps in trust and exercises due care for the personal property of another person (the bailor) gratuitously or for fee, and returns that property to the bailor or disposes of it as instructed by the bailor at a specified time, or at the time when the property is demanded back. See also Bailment. Fr: Dépôt.

កិច្ចសន្យាមួយដែលជនម្នាក់ (អ្នកទទួលបញ្ជី) រក្សាក្នុង បន្ទុករបស់ខ្លួន ហើយនឹងយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំទំលាក់ របស់ជនម្នាក់ទៀត(អ្នកផ្ញើ) ដោយឥតយកល្បួល ហើយប្រគល់វត្ថុនោះទៅអ្នកផ្ញើនោះវិញ ឬជំរះវត្ថុនោះ ចោលតាមការបង្គាប់របស់អ្នកផ្ញើតាមកាលវេលា ដែល មានបញ្ជាក់មួយ ឬនៅពេលដែលគេទារយកវត្ថុនោះ វិញ ។

606. Contract of suretyship

កិច្ចធានាដោយបុគ្គល

A contract whereby a party called surety agrees with a creditor to perform the obligations of a debtor to that creditor in the event that the debtor fails to perform them. Some jurisdictions distinguish contracts of suretyship from contracts of guaranty on the basis that suretyship contracts typically involve a joint agreement among all three parties, whereas guaranty contracts involve a separate contract between the guarantor and the creditor (creating secondary liability for the guarantor). See also Guranty. Fr: Cautionnement

កិច្ចសន្យាមួយដែលភាគីមួយហៅថា "អ្នកធានាសន្យា" ព្រមព្រៀងជាមួយនឹងដើមបំណុលថា ខ្លួនបំពេញ កាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុល ក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលកូន បំណុលនោះមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនចំពោះ ដើមបំណុល ។ យុត្តាធិការខ្លះបែងចែកកិច្ចសន្យាធានា ដោយបុគ្គលពីកិច្ចសន្យាធានា ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាន ដែលថា កិច្ចសន្យាដោយបុគ្គលទាក់ទងជាក្រុមនឹងកិច្ច ព្រមព្រៀងរួមគ្នាសាតិទាំងបីចំណែក ឯកិច្ចសន្យា ធានាទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យាដោយឡែករវាងអ្នកធានានឹង ដើមបំណុល (ដោយបង្កើតការទទួលខុសត្រូវបន្ទាប់បន្សំ ចំពោះអ្នកធានា) ។

607. Contractor (1)

(១) កូសញ្ញា

A party to a contract. Fr: - Contractant.

ភាគីមួយនៃកិច្ចសន្យា ។

608. Contractor (2)

(២) អ្នកម៉ៅការ

One who contracts to do work for another. Fr: Intrepreneur.

អ្នកដែលចុះកិច្ចសន្យាធ្វើការដោយអ្នកដទៃ ។

609. Contravention

ការរំលោភ

Something done in breaking a legal obligation. For example, speeding in a downtown area is usually in contravention of the traffic laws. Fr: - *Contravention, infraction.*

អ្វីដែលធ្វើដោយបំពានលើកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ ។
ឧទាហរណ៍៖ បើកបរល្បឿនលឿនក្នុងទីជួរក៏ជាអំពើ
ល្មើសនឹងច្បាប់ចរាចរ ។

610. Contravention penalty, petty crime penalty

ទោសលហុ

A criminal penalty imposed for a petty offense and consisting of a brief imprisonment, in Cambodia, from one day to five days or fine. Fr: *Peine de simple police.*

ទោសបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តលើបទល្មើសតូចតាចត្រូវជាប់គុក
ក្នុងពេលខ្លី, នៅប្រទេសកម្ពុជា គឺពីមួយថ្ងៃទៅប្រាំថ្ងៃ
ឬយកប្រាក់ពិន័យ ។

611. Contribution

ប្រាក់រួមវិភាគទាន

Sharing, by another person jointly responsible for injury to a third person, of the amount required to compensate the victim. Fr: *Contribution, cotisation.*

ការរួមចំណែកជាទឹកប្រាក់ដែលតម្រូវអោយសងទូទាត់
ជនរងគ្រោះដោយការរួមចំណែកនេះត្រូវធ្វើរួមជាមួយ
ជនម្នាក់ទៀតដែលទទួលខុសត្រូវរួមគ្នាចំពោះការរង
របួសឬខូចខាតដែលបង្កដល់ជនទីបី ។

612. Contributory negligence

ការជុសប្រហែសម្មាសម្បត្តិ

Negligent conduct by a person who was also harmed by another person's negligence; when a plaintiff's failure to be careful was a part or the reason for his injury. Fr: - *Faute de la victime, compensation des fautes.*

អាកប្បកិរិយា ជុសប្រហែសរបស់ជនមួយដែលត្រូវរង
គ្រោះថ្នាក់ដោយសារការជុសប្រហែសរបស់ជនមួយ
ផ្សេងទៀត ។ កាលណាដើមបណ្តឹងមិនបានប្រយ័ត្ន
ប្រយោលទេនោះ គឺវាជាកាតមួយនៃមូលហេតុនៃការរង
គ្រោះថ្នាក់ ឬបង្កខាតរបស់ខ្លួន ។

613. Controlled substance

សារជាតិជាប់គ្រួគពិនិត្យ

A drug whose general availability is limited. It includes narcotics, stimulants, depressants, hallucinogens and cannabis. Fr: *Substance contrôlée.*

ជាតិថ្នាំដែលគេកំណត់មិនអោយមានជាទូទៅ ។ គឺរាប់
បញ្ចូលថ្នាំញៀន, ជាតិលើកកម្លាំង, ជាតិបន្ថយកម្លាំង,
ថ្នាំធ្វើអោយមានការរើវាយ, និងកញ្ចាំ ។

614. Controversy

វិវាទកម្ម, វាទប្បដិវាទ

A dispute. In constitutional law, in order to have a "case or controversy" sufficient to permit an adjudication by the court, a controversy must be real and not simply one inquiring what the law would be in a hypothetical situation. Fr: *Différend*.

ជម្លោះមួយ ។ នៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីអោយ "បណ្តឹងមួយ ឬវិវាទកម្មមួយ" មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអនុញ្ញាតអោយមានការវិនិច្ឆ័យពីសំណាក់តុលាការ វិវាទកម្មនោះត្រូវតែពិតមិនមែនជាវិវាទកម្មដែល សាកសួរថា បើសិនជាមានស្ថានភាពណាមួយសម្មតិកម្មមួយ តើច្បាប់នឹងទៅជាយ៉ាងម៉េចដែរ ។

615. Contumacy (1)

(១) ឆ្លងភាព

Refusal to appear in court when required to by the law. Fr: *Contumace*.

ការបដិសេធមិនព្រមចូលខ្លួនទៅតុលាការនៅពេលដែល ច្បាប់ត្រូវតម្រូវអោយចូល ។

616. Contumacy (2)

(២) ការមិនគោរពតុលាការ

The refusal to obey a court. Fr: *Déobéissance*.

ការមិនព្រមគោរពតុលាការ ។

617. Convention (1)

(១) សន្និបាត

A meeting of representatives for a special purpose, such as to draw up a constitution or to nominate a candidate for an election. Fr: *Convention*.

ការរួមប្រជុំរបស់អ្នកតំណាងនានាក្នុងគោលបំណង ពិសេសមួយ ដូចជាតាក់តែងធម្មនុញ្ញឬតែងតាំងបេក្ខជន អោយទៅប្រកួតក្នុងការបោះឆ្នោតជាដើម ។

618. Convention (2)

(២) អនុសញ្ញា

An agreement between countries on non-political and non-financial matters. Fr: *Convention*.

កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងប្រទេសនានាស្តីអំពីរឿងមិនមែនជា នយោបាយនិងមិនមែនជាហិរញ្ញវត្ថុ ។

619. Conversion (1)

(១) ការប្រវត់ប្រក់, ការបង្ខំយក

Any act that deprives an owner of property without that owner's permission and without just cause. For example, it is conversion to refuse to return a borrowed book. Fr: *Détournement*.

អំពើណាមួយដែលធ្វើអោយម្ចាស់បាត់អស់នូវទ្រព្យ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីម្ចាស់ទ្រព្យហើយដោយគ្មាន មូលហេតុត្រឹមត្រូវ ។ ឧទាហរណ៍៖ ការបដិសេធពុំព្រម ប្រគល់អោយសៀវភៅដែលខ្ចីពីគេនោះគឺជាការ ប្រវត់ប្រក់មួយ ។

620. Conversion (2)

(២) បរិវត្តន៍

The exchange of one type of property for another. For example, turning in one type of stock to a company and getting another in return. Fr: *Conversion*.

ការប្តូរទ្រព្យសម្បត្តិមួយបែបដើម្បីយកទ្រព្យសម្បត្តិមួយ បែបផ្សេងទៀត ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រគល់សន្និធិមួយ ប្រភេទទៅអោយក្រុមហ៊ុនមួយរួចហើយបានសន្និធិមួយ ប្រភេទទៀតជាថ្មី ។

621. Convertible securities

មូលប័ត្រអាចប្តូរបាន

Bonds and preferred stock that can be exchanged for common stock. *Fr: Titres convertibles.*

សញ្ញាប័ណ្ណ ឬអាទិសន្និធិ(សន្និធិដែលមានអាទិភាព) ដែលអាចប្តូរយកសន្និធិសាមញ្ញបាន ។

622. Convey

ផ្ទេរ, កាត់ឈ្មោះ

In real property law, to transfer property from one to another by means of a written instrument and other formalities. *Fr: Céder, transférer*

ក្នុងច្បាប់អចលនវត្ថុគឺផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ទៀតតាមមធ្យោបាយលិខិតុបករណ៍លាយលក្សអក្សរ និងទម្រង់ការផ្សេងទៀត ។

623. Convict (1)

(១) ទណ្ឌិត, អ្នកទោស

One who has been determined by the court to be guilty of the crime charged. *Fr: Condamné.*

ជនដែលតុលាការបានសំរេចដោយមានពិរុទ្ធភាពអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលបានចោទ ។

624. Convict (2)

(២) ដាក់ទោស

To determine such guilt. *Fr: Déclarer coupable.*

សំរេចដាក់ពិរុទ្ធភាព ។

625. Conviction

ការដាក់ទោស, ការផ្តន្ទាទោស

The result of a criminal trial in which a person is found guilty. *Fr: Condamnation.*

លទ្ធផលនៃការជំរះក្តីផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌដែលនៅក្នុងនោះជនម្នាក់ត្រូវបានរកឃើញថាមានពិរុទ្ធភាព ។

626. Cooperative

សហករណ៍

An association, either incorporated or not, that is organized to provide an economic service without profit to its members or shareholders. *Fr: Coopérative*

សមាគមមួយ ដែលចេះប័ត្របានបង្កើតជាសាជីវកម្មក្តី ឬអត់ក្តី ដែលផ្តល់សេវាកម្មសេដ្ឋកិច្ចដល់សមាជិក ឬកូនហ៊ុនរបស់ខ្លួនដោយមិនយកកំរៃ ។

627. Copyright

សិទ្ធិចម្លង, សិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ

Protection by law, giving authors and artists the exclusive right to publish their works or to determine who can publish them. *Fr: Droit d'auteur.*

ការការពាររបស់ច្បាប់ដែលផ្តល់អោយអ្នកនិពន្ធ និងសិល្បករនូវសិទ្ធិដាច់ខ្សែកដើម្បីបោះពុម្ពផ្សាយស្នាដៃរបស់គេឬដើម្បីកំណត់ថាតើត្រូវអោយអ្នកណាជាអ្នកអាចបោះពុម្ពផ្សាយបាន ។

628. Coroner

អ្នកធ្វើសពវិភាគ

A public official who investigates the cause and circumstances of suspicious deaths that occur in his jurisdiction and makes a finding in a coroner's inquest.

មន្ត្រីសាធារណៈ ដែលស៊ើបអង្កេតនូវមូលហេតុនិង កាលៈទេសៈនៃមរណៈភាពដ៏គួរមន្ទិលសង្ស័យ ដែលកើត ឡើងនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនហើយរៀបរៀង គំហើញនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួន ។

629. Corporal punishment

ទណ្ឌកម្មលើរូបរាងកាយ

Punishment inflicted upon the body. The term may or may not include imprisonment. Fr: Peine corporelle.

ទណ្ឌកម្មដែលដាក់លើរាងកាយ ។ ពាក្យនេះ អាចប្តូរមិន អាចរាប់បញ្ចូលការដាក់គុក ។

630. Corporate opportunity

កាលានុវត្តភាពនៃសាជីវកម្ម, ឱកាសរបស់សាជីវកម្ម

The doctrine that prohibits a corporate officer or director from taking advantage of a business opportunity that belongs to the corporation.

លទ្ធិដែលហាមឃាត់សមាជិកដឹកនាំសាជីវកម្ម ឬនាយក សាជីវកម្មមិនឲ្យធ្វើកិច្ចការប្រយោជន៍ពីឱកាសសាជីវកម្ម ដែលជារបស់សាជីវកម្ម ។

631. Corpus delicti

វត្ថុជាតួនៃទោសកម្ម

Latin: body of the crime. 1. The material substance upon which a crime has been committed, for example, a dead body or a house burned down. 2. The fact that proves that a crime has been committed. Fr: Corps de delit.

ឡា តាំង: សំណាកនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។ ១- វត្ថុជាតួ ដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តិលើ ទោហរណ៍: សាកសព ឬផ្ទះដែលបានឆេះ ។ ២- អង្គហេតុដែលបង្ហាញបញ្ជាក់ថា បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តិមែន ។

632. Correctional institution

មន្ទីរឃុំឃាំង

A general term used to describe a jail, prison, reformatory or other government-maintained detention facility. Fr: Maison de correction.

ពាក្យទូទៅដែលប្រើសំរាប់ពិពណ៌នាអំពីមន្ទីរឃុំឃាំង, ពន្ធនាគារ, ទីកន្លែងអប់រំមនុស្សទោស, ឬទីកន្លែង ឃុំឃាំងផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

633. Corroborate

ធ្វើបម្រាមណ៍ករណ៍, បញ្ជាក់ប្តូរអះអាងបន្ថែម, បំភ្លឺ

Give additional facts or evidence to strengthen a fact, an assertion, etc. Fr: Corroborer, confirmer.

ផ្តល់ហេតុការណ៍ភស្តុតាងបន្ថែមដើម្បីពង្រឹងអង្គហេតុ មួយ, ការអះអាងមួយ ។ ល ។

634. Cost and freight

បរិយាចាននិងនាវាវេទន៍

Term under which the seller quotes a price including the cost of goods, cost of transportation to the named destination, but no insurance cost. Fr: Coût et fret.

ពាក្យដែលអ្នកលក់ដាក់ថ្លៃទំនិញ រួមមានថ្លៃទំនិញ, ថ្លៃដឹក ជញ្ជូនទៅដល់ទីដៅដែលមានកំណត់ឈ្មោះ, ប៉ុន្តែ មិន រួមបញ្ចូលថ្លៃធានារ៉ាប់រងទេ ។

635. Cost, insurance, and freight (C.I.F) បរិយាទានរ៉ាប់រងនិងនាវារៀន

Term used in sales contract to indicate that the price includes in a lump sum the cost of the goods and the insurance and freight to the named destination. If the term is CIF destination, it means that the seller is obligated to pay for the costs of transporting the goods from the seller's place of business to the port of shipment, and the cost of transporting the goods to the port of destination, the export clearance, and insurance while goods are being transported. Fr: *Coût, Assurance, Fret (C.A.F.)*

ពាក្យប្រើនៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ដូរ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាថ្លៃទំនិញរួមមានថ្លៃសារុបបញ្ចូលគ្នានៃថ្លៃទំនិញ, ថ្លៃនាវារៀន, និងថ្លៃដឹកជញ្ជូនដល់ចំណុចដែលប្រាប់ឈ្មោះ ។ បើពាក្យថា ស៊ីអាយអិហ្វចំណុចទីដៅនេះមានន័យថាអ្នកលក់មានកាតព្វកិច្ចត្រូវចេញថ្លៃដឹកទំនិញពីទីកន្លែងអាជីវកម្មរបស់អ្នកលក់ទៅដល់ថ្លៃដឹកជញ្ជូន និងថ្លៃដឹកជញ្ជូនទំនិញទៅដល់ថ្លៃដៅ, ថ្លៃថ្នល់, និងថ្លៃនាវារៀនក្នុងកម្មវិធីពេលកំពុងដឹកនាំទំនិញ ។

636. Co-tenancy

Possessing and holding rights in a unit of property by two or more persons simultaneously. Fr: *Co-location.*

សហភតិកម្ម, ការជួលជាមួយគ្នា សិទ្ធិកាន់កាប់(ឯកតា)មួយនៃទ្រព្យសម្បត្តិដោយមនុស្សពីរនាក់ឬច្រើននាក់ក្នុងពេលដំណាលគ្នា ។

637. Council of ministers

A grouping of members of the executive branch of government under the leadership of the prime minister and deputy prime ministers. Fr: *Conseil des ministres.*

គណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី បណ្តុំសមាជិកនៃផ្នែកនីតិប្រតិបត្តិក្រោមការដឹកនាំរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ឬទូបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

638. Council of the Throne

An organ established by the Constitution which elects a member of the royal family to be a new King of Cambodia. The Council is composed of the President of the National Assembly, the Prime Minister, Chiefs of monks of the two Buddhist orders, and the First and Second Vice-Presidents of the National Assembly. Fr: *Conseil du trône.*

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ស្ថាប័នដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ, ដែលជ្រើសរើសព្រះរាជវង្សានុវង្សជាព្រះមហាក្សត្រថ្មីនៃប្រទេសកម្ពុជា ។ សមាសភាពនៃក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិមាន៖ ប្រធានរដ្ឋសភា, នាយករដ្ឋមន្ត្រី, សម្តេចព្រះសង្ឃរាជទាំងពីរគណៈ, អនុប្រធានទីមួយ, និងអនុប្រធានទីពីរនៃរដ្ឋសភា ។

639. Counsel (1)

(១) អ្នកការពារ

Attorney or legal adviser.
Fr: Avocat.

មេធាវី ឬ ទីប្រឹក្សាច្បាប់ ។

640. Counsel (2)

(២) ទិវាទ, យោបល់

The advice or aid given. Fr: -
Conseil.

ទិវាទ ឬ ជំនួយដែលផ្តល់អោយ ។

641. Counsel (3)

(៣) ការបញ្ជូន

In criminal law, the term may refer to advising or encouraging another to commit a crime. Fr: Conseiller.

ក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌពាក្យនេះ ប្រើសំរាប់ការអោយ
យោបល់ឬការលើកទឹកចិត្តជនណាម្នាក់ទៀតអោយ
ប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ។

642. Count

ខេចខ, ប្រការខេចខប្រកាន់

Each separate part of a civil complaint or a criminal indictment. Each count must be able to stand alone as a separate and independent claim or charge. Fr: Chef d'accusation.

ភាគដោយឡែកៗនីមួយៗនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឬដីកា
ខេចខប្រកាន់ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ។ ខេចខនីមួយៗអាចនៅ
តែឯងក្នុងឋានៈជាការទាមទារឬការខេចខដាច់ដោយ
ឡែក និងឯករាជ្យ ។

643. Counterclaim

ការប្តឹងតប, បណ្តឹងតប

A claim made by a defendant in a civil lawsuit that, in effect, sues the plaintiff. Fr: -
Demande reconventionnelle.

ការទាមទារដែលធ្វើឡើងដោយចុងខេចខនៅក្នុងរឿង
រដ្ឋប្បវេណីដែលតាមពិតទៅចុងខេចខប្តឹងដើមខេចខវិញ ។

644. Counterfeit

ក្លែងបន្លំ

Forge; copy; imitate without authority or right, with the purpose of passing off the copy as the original. Fr: -
Contrefaçon.

ក្លែង, ចម្លង, ធ្វើគ្រាប់ដោយគ្មានអំណាចអនុញ្ញាតឬសិទ្ធិ
ក្នុងគោលបំណងបន្លំធ្វើអោយផ្តុំសំណៅដើម ។

645. Counteroffer

សំណើតប

A rejection of an offer and a new offer made back. Fr: -
Contre-offre.

ការប្រានសំណើមួយចោលរួចដាក់សំណើថ្មីមួយវិញ ។

646. Countervailing duty

ពន្ធកម្មទូទាត់

A duty placed by the imported country on imported goods that is equal to the amount that the goods are subsidized by an importing country's grant or bounty. This duty serves as a measure to respond to the adverse impact on the sale of a country's merchandise caused by foreign subsidization of imported goods.

ពន្ធដែលដាក់ដោយប្រទេសទទួលទំនិញនាំចូលលើទំនិញនាំចូល ដែលស្មើនឹងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលទំនិញនោះទទួលបានដោយប្រទេសនាំទំនិញចូល ។ ពន្ធនេះជាវិធានការមួយដើម្បីឆ្លើយតបនឹងផលអវិជ្ជមានលើការលក់ទំនិញរបស់ប្រទេសមួយ ដែលបណ្តាលមកពីការជួយទ្រទ្រង់ដល់ទំនិញនាំចូលពីសំណាក់ប្រទេសក្រៅ ។

Fr: Droit compensateur.

647. Course of business

ដំណើរការធម្មតានៃអាជីវកម្ម, ដំណើរការប្រក្រតីនៃ

What is normally done by a company. Fr: Marche des affaires.

អាជីវកម្ម គឺជាអ្វីដែលក្រុមហ៊ុនមួយបានធ្វើមកជាធម្មតា ។

648. Course of dealing

លំនាំនៃការប្រតិបត្តិជាមួយគ្នាគ្រប់រៀងមក

A sequence of previous conduct between the parties to a particular transaction that establishes a common basis of understanding between them with which to interpret their contract and conduct.

ដំណើរទំនងនៃការប្រតិបត្តិរវាងភាគីនៃកិច្ចការពិសេសណាមួយដែលបង្កើតបានជាមូលដ្ឋាននៃការយោគយល់រួមរវាងភាគីទាំងនោះ ដោយមូលដ្ឋាននេះនឹងត្រូវយកទៅប្រើដើម្បីបកស្រាយកិច្ចសន្យា និងការប្រតិបត្តិរបស់គេ ។

649. Course of performance

លំនាំនៃការអនុវត្ត

Conduct of the parties to a contract in performing that contract which establishes a common basis of understanding as to the meaning of the contract.

អាកប្បកិរិយារបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាមួយនៅក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ដែលបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានរួមនៃការយល់ដឹងអំពីអត្ថន័យនៃកិច្ចសន្យា ។

650. Court martial

តុលាការយោធា

A military tribunal with jurisdiction over offenses against the law of the military service which the offender serves. Fr: Conseil de guerre.

តុលាការយោធា ដែលមានយុត្តាធិការលើបទល្មើសទាំងឡាយណាប្រឆាំងនឹងច្បាប់នៃក្រសួងយោធាដែលអ្នកល្មើសបំរើការ ។

651. Court of appeals

សាលាទទួរណ៍

A court that decides appeals from a trial court. Fr: Cour d'appel.

តុលាការដែលសំរេចលើបណ្តឹងទទួរណ៍មកពីសាលាជំរះ ក្តីជាក់ក្រោម ។ (សាលាដំបូង) ។

652. Court of equity

តុលាការសមធម៌

A court which has jurisdiction in equity, which administers justice and decides controversies in accordance with the rules, principles, and precedents of equity. This would include, for example, a court issuing an injunction to prevent an action from happening. *Fr: Cour qui applique équité.*

តុលាការមួយដែលមានយុត្តាធិការជាសមធម៌ដែលគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌និងសំរេចវិវាទកម្មនានាស្របទៅតាមវិធានគោលការណ៍ និងគណ័យុត្តិសាស្ត្រ (សេចក្តីសំរេចពីមុននៃតុលាការ) នៃសមធម៌ ។ រឿងនេះអាចរាប់បញ្ចូលផងដែរ ឧទាហរណ៍៖ ដូចជាអធិបញ្ជារបស់តុលាការ (ការចេញអធិបញ្ជា) ដើម្បីបង្ការកុំអោយមានអំពើអ្វីមួយកើតឡើង ។

653. Court of law

តុលាការដែលសំរេចតាមគោលការណ៍ច្បាប់

The term applies to courts that administer justice according to the law, as distinguished from courts that follow the principles of equity. For example, a court that only decides if an action by the government is constitutional or unconstitutional, but does not award any damages or issue an injunction, is making a decision at law only.

ពាក្យនេះអនុវត្តចំពោះតុលាការទាំងឡាយណាដែលគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌ស្របទៅតាមច្បាប់គឺខុសគ្នាពីតុលាការដែលដើរតាមគោលការណ៍នៃសមធម៌ ។ ឧទាហរណ៍៖ តុលាការដែលគ្រាន់តែសំរេចថា កើតណាត់ការរបស់រដ្ឋាភិបាល គឺត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញឬមិនត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញប៉ុន្តែមិនសំរេចអោយចេញជំនីចិត្តឬចេញអធិបញ្ជាណាមួយទេនោះគឺជាតុលាការដែលសំរេចតាមគោលការណ៍ច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ ។

654. Covenant (1)

(១) ព្រមព្រៀងជាផ្លូវការ

Verb: To enter a formal agreement; to bind oneself in contract. *Fr: S'engager, convenir.*

ចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាផ្លូវការ ។ ចងភ្ជាប់ខ្លួនទៅនឹងកាតព្វកិច្ចចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ។

655. Covenant (2)

(២) ការព្រមព្រៀងជាផ្លូវការ

A written promise, agreement or restriction, usually in a deed. *Fr: Engagement formel.*

ការសន្យាការព្រមព្រៀងឬការកំរិតលក្ខខណ្ឌជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមធម្មតានៅក្នុងលិខិតផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ។

656. Cover

រកទំនិញមកជំនួស

In commercial law, to find a source to supply similar goods through purchases on the open market after a seller of goods has breached a contract of sale by failing to deliver the original goods as agreed.

ក្នុងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មគឺស្វែងរកប្រភពដើម្បីផ្គត់ផ្គង់របស់ឬទំនិញស្រដៀងគ្នាតាមរយៈការទិញនៅផ្សារសេរីបន្ទាប់ពីអ្នកលក់របស់ម្នាក់បានល្មើសកិច្ចសន្យាលក់ដោយខកខានមិនបានប្រគល់របស់ដូចដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាពីខាងដើម ។

657. Craftsman

សិប្បករ

See Artisan.

658. Credentials

សិទ្ធិតំណាង, សារ គាំដ

1. The right to represent a country, a group of voters or a branch of an organization.
2. Licenses or certificates which, on their face, indicate the authority and capacity of the bearer. See also Letter of credence. Fr: Lettres de créances.

១ - សិទ្ធិតំណាងអោយប្រទេសមួយ, អ្នកបោះឆ្នោតមួយ ក្រុមឬសាខាមួយនៃអង្គការណាមួយ ។ ២ - អាជ្ញាប័ណ្ណឬ វិញ្ញាបនប័ត្រ ដែលនៅខាងលើឯកសារនោះមានបញ្ជាក់ អំពីអំណាចនិងសមត្ថភាពរបស់ភាពក ។

659. Credibility

ភាពត្រូវជឿបាន

The believability of a witness and of the testimony that the witness gives. Fr: - Crédibilité.

ភាពដែលអាចអោយជឿបាននៃសាក្សីនិងសក្ខីកម្មដែល សាក្សីផ្តល់អោយ ។

660. Credit (1)

(១) ឥណទាន

The right to delay payment for things bought or used. Fr: Crédit.

សិទ្ធិពន្យារពេលការបង់ថ្លៃរបស់ដែលបានទិញ ឬប្រើ ប្រាស់ ។

661. Credit (2)

(២) កម្ចី

Money loaned.

ប្រាក់ដែលអោយខ្ចី ។

662. Credit rating

ការវាយតម្លៃឥណទាន

An evaluation of the ability of a person or business to pay debts. Fr: Evaluation de crédit.

ការប្រមាណសមត្ថភាពនៃជនម្នាក់ឬក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្ម មួយក្នុងការសងបំណុល ។

663. Creditor

ឥណទាយក, ម្ចាស់បំណុល

A person to whom a debt is owed. Fr: Créancier.

ជនដែលអោយគេជំពាក់បំណុល ។

664. Creditor beneficiary

អត្តភាពករពីកិច្ចសន្យា

One who benefits from a contract between two other parties. For example, when A and B have a contract in which A promises to do something that financially benefits C, C is a creditor beneficiary.

ជនដែលទទួលបានផលកម្រៃពីកិច្ចសន្យារវាងភាគីពីរផ្សេង ទៀត ។ ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលដែល កនិងខ ធ្វើកិច្ច សន្យាមួយដែលនៅក្នុងកិច្ចសន្យានោះ ក សន្យាថានឹងធ្វើ កិច្ចការអ្វីមួយដែលហុចប្រយោជន៍ជាហិរញ្ញវត្ថុដល់ ក ដូច្នោះ ក គឺជាអត្តភាពករពីកិច្ចសន្យា ។

665. Creditor's bill or suit

Equitable proceeding brought to enforce payment of debt out of property or other interests of the debtor which cannot be reached by ordinary legal process.

បណ្តឹងទាមទាររបស់មកជំរះបំណុល

បណ្តឹងតាមផ្លូវសមធម៌ដែលធ្វើឡើងដើម្បីបង្កាប់អោយយកទ្រព្យសម្បត្តិឬផលប្រយោជន៍ដទៃទៀតរបស់កូនបំណុលមកសងបំណុល ដែលការទាមទារបំណុលនេះមិនអាចទារយកបានតាមវិធានការផ្លូវច្បាប់ធម្មតា ។

666. Crime

A wrong that the government has determined is injurious to the public and that may therefore be prosecuted in a criminal proceeding. Fr: - Crime.

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ

កំហុសដែលរដ្ឋាភិបាលបានសំរេចថាជាការបណ្តាលអោយខូចខាតឬរូបសង្ខេបសាធារណៈហើយដូច្នេះជាកំហុសដែលអាចនឹងយកទៅប្តឹងបាននៅក្នុងដំណើរការជំរះក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ។

667. Crime against property

Term used to describe a crime against property rather than a person, e.g., arson. Fr: Crime contre les biens.

បទព្រហ្មទណ្ឌលើទ្រព្យសម្បត្តិ

ពាក្យដែលប្រើសំរាប់ពិពណ៌នាអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិគឺដុយអំពីការប្រឆាំងនឹងមនុស្ស ។ ឧទាហរណ៍៖ ការបង្កអគ្គិភ័យ ។

668. Crime against religion

Criminal offenses including those committed against life or persons of clergy and contempt for those people through writings, drawings, pictures, photography, words or voice, attitude, gesture or threat during their worship of religion, and other voluntary hindrance of a religious ceremony. Fr: Infractions contre la religion.

បទល្មើសប្រឆាំងសាសនារដ្ឋ

បទល្មើសនានារួមមានការព្យាបាទដល់ជីវិត, ខ្លួនប្រាណរបស់បុព្វជិត, និងការមើលងាយបុព្វជិតនោះតាមរយៈការសរសេរ, គំនូរ, រូបភាព, រូបថត, ពាក្យពេចន៍ ឬសម្លេង, អាក្បកិរិយា, កាយវិការ, ឬការគម្រាមកំហែងក្នុងកំឡុងពេលធ្វើសក្ការៈសាសនា ឬការបង្ហាត់ដទៃទៀតដោយចេតនាផ្តល់ពិធីសាសនា ។

669. Crime against the exercise of civic rights

Act that interferes with the free exercise of right to vote and right to stand as a candidate, or the regularity of electoral operations though a threat, assault and battery, or duress. Fr: Infractions relatives à l'exercice des droits civiques.

អំពើល្មើសទាក់ទងនឹងការប្រើសិទ្ធិពលរដ្ឋ

អំពើដែលជ្រៀតជ្រែកដល់ការប្រើដោយសេរីនូវសិទ្ធិបោះឆ្នោត, និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឲ្យគេបោះឆ្នោត, ឬជ្រៀតជ្រែកដល់សេចក្តីទៀតទាក់ទងនឹងការបោះឆ្នោតដោយការគម្រាម, ការរំលោភលើរូបកាយ, ឬដោយការបង្ខំ ។

670. Crime of passion

A crime committed under the influence of sudden or extreme passion. That an act was committed in the heat of passion may provide a defense to a charge of murder, since it negates the element of premeditation, a necessary element of murder.

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌក្រោមក្រោធពិរោធន

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តិក្នុងក្រោមឥទ្ធិពលនៃការក្រែកក្រាធភ្នាមៗ ឬយ៉ាងខ្លាំង ។ អំពើដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តិក្រោមភ្លើងកំហឹងក្រែកក្រាធនោះអាចផ្តល់សិទ្ធិការពារចំពោះការចោទប្រកាន់អំពីបទឃាតកម្មដោយហេតុអំពើនោះបដិសេធអង្គធាតុនៃការគិតទុកជាមុនដែលជាអង្គធាតុចាំបាច់នៃឃាតកម្ម ។

671. Criminal (1)

Having to do with the law of crimes and illegal conduct. Fr: Criminel.

(១) ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ

ដែលទាក់ទងនឹងច្បាប់ស្តីអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនិងអំពីការប្រព្រឹត្តិខុសច្បាប់ ។

672. Criminal (2)

A person who has committed a crime. Fr: Criminel.

(២) ទង្វើជន

ជនដែលបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

673. Criminal forfeiture

The loss of property to the government because it was involved in a crime, for example, an automobile used to smuggle narcotics.

ការដកហូតទ្រព្យល្មើស, ការរឹបអូសទ្រព្យល្មើស

ការខាតបង់ទ្រព្យសម្បត្តិដោយសាររដ្ឋាភិបាលយកពីព្រោះទ្រព្យសម្បត្តិនោះទាក់ទងនឹងបទព្រហ្មទណ្ឌ ។ ឧទាហរណ៍: ដូចជារថយន្តប្រើក្នុងការរត់ពន្ធដារព្រៀនជាដើម ។

674. Criminal negligence (or culpable negligence)

Such negligence as is necessary to incur criminal liability.

ការរលុះប្រហែសដែលនាំឲ្យមានទោសព្រហ្មទណ្ឌ

ការរលុះប្រហែសណាដែលចាំបាច់ធ្វើអោយមានការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ។

675. Criminal possession

Possession for which criminal sanctions are provided, because the thing (or property) either may not lawfully be possessed, may not be possessed by a particular category of persons, or may not be possessed under certain circumstances.

ការកាន់កាប់នាំនូវទោសព្រហ្មទណ្ឌ

ការកាន់កាប់របស់ដែលនាំអោយមានទោសព្រហ្មទណ្ឌពីព្រោះ របស់(ឬទ្រព្យសម្បត្តិ)នោះគេប្រហែលជាមានដោយមិនស្របច្បាប់ ឬមិនអាចកាន់កាប់បានដោយមនុស្សមួយពណ្តកណាមួយ ឬគេមិនអាចកាន់កាប់នៅក្នុងកាលៈទេសៈខ្លះ ។

676. Criminal record

ចក្ខុវិស័យរោគស

A summary of an individual's background with regard to crimes, which might include arrests, charges and convictions, compiled to evaluate his or her past record. *Fr: Casier judiciaire.*

សេចក្តីសង្ខេបអំពីការដាក់ទោសខាងព្រហ្មទណ្ឌលើបុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីតាមដានមើលប្រវត្តិពីមុនរបស់ជននោះ ។

677. Criminology

ទម្រង់វិទ្យា

The study of the causes, prevention, and punishment of crime. *Fr: Criminologie.*

វិជ្ជាដែលសិក្សាអំពីមូលហេតុ, ការបង្ការ និងការដាក់ទណ្ឌកម្មលើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

678. Cross-action

បណ្តឹងតប

A counterclaim. *Fr: Action reconventionnelle.*

679. Cross-examination

ការសួរសាក្សីរបស់ភាគីបដិបក្ខ

The questioning of a witness, by a party or lawyer other than the one who called the witness, concerning matters about which the witness has testified during direct examination. The purpose is to discredit or clarify testimony already given so as to neutralize damaging testimony or present facts in a light more favorable to the party against whom the direct testimony was offered. *Fr: - Contre-interrogatoire.*

ការសួរសាក្សីដោយភាគីឬមេធាវីផ្សេងពីភាគីដែលអញ្ជើញសាក្សីមកសួរចាក់ទងនឹងរឿងដែលស្តីអំពីអ្វីដែលសាក្សីបានឆ្លើយជាកសំណាមកហើយនៅក្នុងពេលសាកសួរបណ្តោយ ។ គោលបំណងនៃការសួរនេះគឺសួរបង្កប់បង្កើតកិច្ចកម្មដែលបានផ្តល់រួចមកហើយ ដើម្បីបន្ទាបសក្តិកម្មដ៏គ្រោះថ្នាក់ដល់ភាគីអ្នកសួរ ឬដើម្បីបង្ហាញហេតុការណ៍ក្នុងសភាពអំណោយដល់ជាន់មុនដល់ភាគីដែលសួរបញ្ជោស ។

680. Cruel and unusual punishment

ទណ្ឌកម្មហោរហោនិងទុសប្រក្រតី

A penalty tantamount to torture, or excessive in proportion to the offense for which it is imposed, or inherently unfair, or by contemporary standards shocking to people of reasonable sensitivity. See Unreasonable punishment.

ទោសស្មើគ្នានឹងទារុណកម្ម ឬហួសហេតុពេកប្រៀបធៀបទៅនឹងបទល្មើសដែលត្រូវទទួលទោសនោះឬទោសនោះមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវពីធម្មជាតិមកតែម្តងឬធ្វើអោយមនុស្សដែលមានមេត្តាធម៌ដ៏សមរម្យភ័យរន្ធត់បើយោលតាមបមណ្ឌីយសម័យយើងឥឡូវ ។

681. Cruelty

ចណ្ឌភាព, ការធ្វើទុក្ខទោស

In the law of divorce, cruelty is that treatment by a husband or wife that gives the other person grounds for a divorce. *Fr: Sévices.*

ក្នុងច្បាប់លែងលះ ចណ្ឌភាពគឺជាការប្រព្រឹត្តិធ្វើបាបរបស់ប្តី ឬប្រពន្ធដែលជាមូលហេតុសំរាប់ភាគីម្ខាងទៀតយកមកសំអាងដើម្បីលែងលះ ។

682. Culpable

ពិរុទ្ធិក, គួរដាក់ទណ្ឌកម្ម

Deserving of moral blame or punishment; at fault; having acted with indifference to consequences and to the rights of others. *Fr: Coupable.*

សមនឹងទទួលការស៊ើបរន្ថាសខាងផ្លូវសីលធម៌ឬសមនឹងទទួលទណ្ឌកម្ម ។ មានកំហុស ។ បានធ្វើអំពើដោយគ្មានអើពើនឹងផលវិបាកនិងមិនអើពើនឹងសិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃ ។

683. Culpable mental state

សភាពស្មារតីពិរុទ្ធិក

The state of mind necessary to commit a crime.

សភាពនៃស្មារតីគំនិតដែលចាំបាច់ដើម្បីប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយ ។

684. Culprit

ពិរុទ្ធិកជន

A person who has committed a crime, but has not yet been found guilty by a court. *Fr: Accusé.*

ជនដែលបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌប៉ុន្តែគុណការមិនទាន់បានរកឃើញពិរុទ្ធិភាពនៅឡើយ ។

685. Cumulative (or consecutive) sentence

ទោសកម្រិតគ្នា

An additional prison term given to a person who is already convicted of a crime, the additional term to be served after the first one is finished. *Fr: Cumul des peines.*

អាណត្តិពន្ធនាគារបន្ថែមដែលគេដាក់បន្ថែមទៅលើជនម្នាក់ដែលបានជាប់ទោសរួចមកហើយអំពីបទល្មើសអាជ្ញាហើយអាណត្តិបន្ថែមនោះត្រូវបំពេញបន្ទាប់ពីអាណត្តិទីមួយត្រូវបានបញ្ចប់ ។

686. Cumulative evidence

ភស្តុតាងត្រួត

Evidence that is offered to prove what has already been proved by other evidence. *Fr: Preuve par accumulation de témoignages.*

ភស្តុតាងស្នើដើម្បីបញ្ជាក់ព្រាបញ្ជាក់នូវអ្វីៗដែលភស្តុតាងផ្សេងទៀតបានបញ្ជាក់រួចហើយ ។

687. Cumulative voting

ការបោះឆ្នោតត្រួត

The type of voting in which each person (or each share of stock, in the case of a corporation) has as many votes as there are positions to be filled. Votes can be either concentrated on one or a few candidates or spread around. *Fr: Vote plural.*

ការបោះឆ្នោតមួយប្រភេទដែលគាមរបៀបនោះជនម្នាក់ៗ(ឬហ៊ុននីមួយៗនៃសន្និធិក្នុងករណីនៃសាជីវកម្ម)អាចបោះឆ្នោតបានច្រើនសំលេងស្មើគ្នានឹងចំនួនតំណែងដែលត្រូវបំពេញ។ ការបោះឆ្នោតនេះអាចផ្តុំទៅលើបេក្ខជនមួយ ឬពីរឺចំនាត់ ឬបោះរាយគ្រប់បេក្ខជនក៏បាន។

688. Curator

A person appointed by a court to take care of a person (and/or that person's property) who cannot take care of him or herself (such as a child or someone mentally incompetent). *Fr: Curateur.*

ហិកូបត្តម្ភករ, អាណាព្យាបាល, អ្នកថែរក្សា

ជនដែលតុលាការចាត់តាំងអោយថែទាំជនម្នាក់(និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជននោះ)ដែលមិនអាចថែទាំខ្លួនឯងបាន(ដូចជាកុមារ ឬជនដែលមានអសមត្ថភាពមានសិក) ។

689. Custody (1)

As applied to property, the condition of holding a thing within one's personal care and control. *Fr: Garde.*

(១)ការបិទបិទថែរក្សា

បើអនុវត្តចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិពាក្យនេះមានន័យថាជាលក្ខខណ្ឌនៃការកាន់កាប់របស់នៅក្នុងការថែទាំនិងការគ្រួគត្រាដ្បាលខ្លួនរបស់ជនណាម្នាក់ ។

690. Custody (2)

As applied to persons, such control over a person as will insure his presence at a hearing, or the actual imprisonment of a person resulting from a criminal conviction. *Fr: Garde à vue.*

(២)ការឃុំ

បើអនុវត្តចំពោះមនុស្សពាក្យនេះមានន័យថាជាការគ្រប់គ្រងលើមនុស្សម្នាក់ដើម្បីធានាវត្តមានរបស់ជននោះនៅសវនាការខាងមុខ ឬក៏ការឃុំឃាំងខ្លួនរបស់ជននោះតែម្តងដោយបណ្តាលមកពីលទ្ធផលនៃការដាក់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ ។

691. Custody of children

The care and control of minor children awarded by the court to one parent in a divorce proceeding. *Fr: Garde des enfants.*

ការគ្រប់គ្រងកូន

ការថែរក្សានិងឃុំគ្រងអនីតិបុត្រដែលតុលាការសំរេចអោយទៅឪពុក ឬម្តាយនៅក្នុងបណ្តឹងលែងលះមួយ ។

~~~~~